

מופץ במייל בלבד | פרשת בראשית תשפ"ד

אזכרה

אוסף גליונות מבית צוף הוצאה לאור

אשר יק ישאל עם נושע בה'

דרכי החיזוק -
משיחות מהן רשככה"ג
הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל
אודות המצב הבטחוני

חשבתי דרכי

הגאון הגדול רבי משה שפירא זצ"ל
התפילה שמכריעה את המלחמה היא בצירוף כח
המעשה של הידים (שיעור מערב מלחמת המפרץ השניה)

שיחת מרן המשגיח

הגאון הצדיק רבי משה חיים שלנגר זללה"ה
אמונת בריאת העולם יש-מאין יסוד עבודת ה'

מרן ראש הישיבה

הגרמ"ה הירש שליט"א
דברי חיזוק אודות המצב השורר בארץ

הגאון הגדול רבי יהושע אייכנשטיין שליט"א
דברים בעקבות המצב הקשה באה"ק

נחל אליהו - הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א
דרכי העבודה ופרקי חיזוק בעקבות מלחמת הדרום

להשיב נפש - הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א

אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים -
דברי הגאון רבי ישראל קליין שליט"א

חנוך לנער - הרה"ג חנוך דרורי שליט"א -
בראשית מראשית - אמונה נצחית

הרה"ג רבי מרדכי נויגרטר שליט"א - דברי הרב הוטנר
והרב דסלר על אירועים קשים שעבר עם ישראל

עינינו גל -

אז נדברו - היערכות רוחנית נכונה לקראת התקופה שמן
הסתם לא תגמר ביום אחד | כיצד גדלים ומתרוממים
דווקא מתוך ימים לא כשונים אלו

תוספת שבת - מורחב

לענין הלכה - הערות מעשיות בהל' תפילה בעת צרה

מי באר - פרשת בראשית

כפרת לפרשת בראשית - הגאון רבי מיכאל סורוצקין
שליט"א

מבחני לדעת - הדף היומי, משנ"ב, חפץ חיים, שמה"ל
ואהבת חסד

תוכן הענינים

3 | דרכי החיזוק - משיחות מרן רשכבה"ג הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל | אודות המצב הבטחוני

5 | חשבתי דרכי – הגאון הגדול רבי משה שפירא זצ"ל | התפילה שמכריעה את המלחמה היא בצירוף כח המעשה של הידים (שיעור מערב מלחמת המפרץ השניה)

9 | שיחת מרן המשגיח הגאון הצדיק רבי משה חיים שלנגר זלה"ה | אמונת בריאת העולם יש-מאין יסוד עבודת ה'

12 | מרן ראש הישיבה הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א | דברי חיזוק אודות המצב השורר בארץ

14 | הגאון הגדול רבי יהושע איכנשטיין שליט"א | דברים בעקבות המצב הקשה באה"ק

16 | נחל אליהו – הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א | דרכי העבודה ופרקי חיזוק בעקבות מלחמת הדרום

22 | להשיב נפש – הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א | דברי חיזוק בפתחת הזמן בישיבת מיר

24 | הגאון רבי ישראל קליין שליט"א | אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים

26 | עינינו גל | מאמרים בצל המלחמה

30 | חנוך לנער – הרה"ג חנוך דודי שליט"א | בראשית מראשית - אמונה נצחית

32 | הרה"ג רבי מרדכי נויגרשל שליט"א | דברי הרב הוטנר והרב דסלר על אירועים קשים שעבר עם ישראל

34 | אז נדברו | היערכות רוחנית נכונה לקראת התקופה שמן הסתם לא תגמר ביום אחד כיצד גדלים ומתרוממים דווקא מתוך ימים לא פשוטים אלו

40 | תוספת שבת | מורחב

44 | לענין הלכה | הערות מעשיות בהל' תפילה בעת צרה

46 | מי באר | פרשת בראשית

48 | הרב יחיאל יעקבסון שליט"א | בעניני השעה

51 | הגאון רבי מיכאל סודוצקין שליט"א | פרפרת לפרשת בראשית

53 | הרה"ג ר' יחזקאל הרטמן שליט"א | מחשבה קצרה על הדף

60 | מבחני לדעת | הדף היומי, משנ"ב, חפץ חיים, שמה"ל ואהבת חסד

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

631

משיחות רשכה"ג מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זללה"ה • בראשית תשפ"ג

כתב הרמב"ם בתחילת הלכות תעניות "מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבוא על הציבור, שנאמר על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות", יש מצוה לזעוק ולהריע, לזעוק זה תפילה, ולהריע בחצוצרות, על כל צרה שתבוא על הציבור, ומוסיף הרמב"ם "ודבר זה מדרכי התשובה הוא", כך כותב הרמב"ם בתוך ההלכה, שזה חיוב מצד התשובה, "שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו, יידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם", זהו הענין והחיוב, לדעת שזה בגלל מעשיהם הרעים, ולא במקרה, אלא יש מעשים רעים שהם הסיבה שמביאה את הצרה, והעצה היא לחזור בתשובה!

והרמב"ם ממשיך שם דבר שאינו כל כך פשוט, אבל באמת הוא פשוט, "אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם ארע לנו וצרה זו נקרה נקריה, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להידבק במעשיהם הרעים", אם תולים את הצרה במנהג העולם, שכך דרך העולם, שהעולם מתנהג כך בדרך הטבע, שאין זו השגחה פרטית מיוחדת פה אלא כבר היו דברים כאלה וגם עכשיו זה קורה, צרה זו נקרה נקריה, והיא מקרה ככל המקרים, ולא מתעוררים לחזור בתשובה אלא מחפשים דרכים אחרים טבעיים, וכל אחד מאשים את השני, זה דרך אכזריות, אם חושבים כך ולא מאמינים שזה בגלל המעשים הרעים שצריכים לחזור עליהם בתשובה, זה לא רק חוסר אמונה, אלא זה אכזריות!

והענין בזה, כי אם אדם לא היה אכזרי, אלא היה מרגיש את השני כמו שהוא מרגיש את עצמו, אזי הוא כבר לא היה אומר שזה מקרה, אלא היה עושה מה שצריך לעשות וחוזר בתשובה, והיה מחפש את העצות הנכונות, האמיתיות! כי באמת ישראל מאמינים בני מאמינים, ולכל אחד יש אמונה, אלא שיש יצר הרע, והיצר הרע מחליש ומשכיח את האמונה, וזה רק היצר הרע, אבל אם לא היה מידת אכזריות, אם אדם היה מרגיש את השני כמו שהוא מרגיש את עצמו, והיה מרגיש וכואב את הייסורים שמרגישים בעלי הייסורים, אם היה כואב לו על היתומים והאלמנות ועל כל הייסורים שיש, אזי הוא היה מתנהג אחרת.

כמו שרואים במציאות שאפילו אנשים שרחוקים מתורה, כשהם נמצאים בייסורים הם מחפשים דרכים ועצות של תשובה, ומחפשים סגולות של מצוות, כי בזמן שאדם נמצא במצב קשה, כשאינו לו ברירה אחרת ואין לו תקווה בדרך הטבע, פניו למעלה והוא פונה אל האמונה, ולכן אם לא היה מידת אכזריות, אם רואים צרת אחרים, צרת ציבור, אם זה היה כואב כמו שאדם מרגיש את עצמו, זה היה מעורר לתשובה, מפני שהאמונה קיימת, ורק מפני שיש מידת אכזריות לא מרגישים את הצער, ואין את ה'כמוך', כמו שכתב במסילת ישרים פרק י"א שצריך להיות ואהבת לרעך כמוך ממש, חסר ה'כמוך', וזוהי האכזריות, וכשיש אכזריות לא מרגישים, וכשאין הרגשים ממילא אין מה שיחזק את האמונה.

(מתוך שיחת רבינו במלחמת המפרץ תשס"ג)

בחדש אייר האחרון, כשלושה שבועות לפני פטירתו, מסר רבינו זללה"ה שיחה נוקבת על המצב הביטחוני המסוכן, והרחיב בדרכי חיזוק ועצות למעשה. לתועלת הרבים נביא שוב את עיקרי הדברים.

ההשגחה על עם ישראל

כל הקיום של עם ישראל בכל הדורות הוא בנס. וידוע מאמר חז"ל (אסתר רבה י, יא) שעם ישראל בין האומות כמו "שה אחת בין שבעים זאבים", וכמו שבעים זאבים ושה אחת, שטבע הזאבים לטרוף את השה, כך הטבע של אומות העולם, שהם שונאי ישראל, ושה אחת שעומדת בין שבעים זאבים - זה נס.

וכבר עמדו בספרים על ענין זה, שרואים את גודל השגחת הקב"ה בזה שעם ישראל קיים בכל הגלות, לאחר החורבן, כבר אלפי שנים, בלי מדינה, עם ישראל קיים וחי חיים טובים, אפילו בין הגויים, בין השונאים, עם ישראל חי חיים טובים, וזה ממש נס!

וכך כתב בחובות הלבבות (שער הבחינה סוף פ"ה) כי אם יבקש אדם בזמן הזה לראות ניסים דומים לניסי יציאת מצרים: "יביט בעין האמת עִמְדָנו בין האומות מעת הגלות וסידור עניינינו, ויראה, כי ענייננו אפשר שיהיה קרוב מענייניהן במזונות ובטרפים, ואפשר שיהיה טוב מענייניהן בעתי המלחמות והתגרות, ותראה הבינוניים והכפריים שבהן טורחים יותר מן הבינוניים שבנו והדלים אשר בקרבנו", ע"כ.

ורבי יעקב עמדין כתב בהקדמה לסידורו 'בית יעקב': "מי שיעיין בייחוד ענייננו ומעמדנו בעולם, אנחנו האומה הגולה, שה פזורה, אחר כל מה שעבר עלינו מהצרות והתמרות אלפים מהשנים ואין אומה בעולם נרדפת כמונו. מה רבים היו צרינו, מה עצמו נשאו ראש הקמים עלינו מנעורינו להשמידנו לעקרנו לשרשנו מפני השנאה שסיבתה הקנאה, רבת צרוננו, גם לא יכלו לנו לאבדנו ולכלותינו".

שנאת הגויים

ואמרו חז"ל (שבת פט, א) למה נקרא 'הר סיני' בשם סיני? שממנו ירדה שנאה לאומות, שנאת האומות לישראל באה מהר סיני, וקבלת התורה היא סיבה שהגויים שונאים אותנו, ולכן נקרא 'סיני' - מלשון שנאה, כי קבלת התורה גורמת שעם ישראל שנוא אצל הגויים.

ומה הסיבה ששונאים את עם ישראל? כי הגויים רואים את המעלה של עם ישראל, שאנחנו חשובים יותר מהם, ויש לנו אופי אחר שאין להם, רחמנים, ביישנים, וגומלי חסדים, ולגויים אין את האופי הזה, ולכן הם מקנאים בנו למעלתנו, ושונאים אותנו על זה.

וכיצד נהיה האופי הזה של עם ישראל, איך ומתי נהיה עם ישראל עם כזה מובחר? בקבלת התורה! כמו שכתוב בקבלת התורה (שמות יט, ה) והייתם לי סגולה מכל העמים, ואז נהיינו עם סגולה, עם כל המעלות המיוחדות של עם ישראל, ולכן בסיני ירדה שנאה לאומות, והם מקנאים בנו על האופי והמעלות שקיבלנו בקבלת התורה.

ויש עוד מאמר חז"ל (ספרי פרשת בהעלותך) הלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב, הלכה! **כך המציאות, שגויים שונאים את היהודים, ורק בנס אינם מוציאים את השנאה לפועל**, אבל הם שונאים.

וכפי שראינו בשואה, שרצחו והרגו שש מיליון יהודים, ועל מה ולמה עשו כן? מה עשו להם היהודים ומה חטאו? רק מפני שהם יהודים! כי כך המציאות, שבסיני ירדה שנאה לישראל.

וכשהייתה השואה כל העולם שתק, וידעו שהגרמנים הורגים את היהודים, ולכל אומות העולם לא היה אכפת מכן! ואפילו היה אחד שהתבטא ואמר: חבל שהיטלר (ימייש) לא גמר את המלאכה, שהרג רק שש מיליון ולא יותר, והיו עוד התבטאויות כאלה, ואחד מאלו שהתעסקו בשואה אמר כי הוא יקפוץ משמחה אל הקבר שלו אחרי שהרג את היהודים, כזו שמחה! מהשנאה לעם ישראל.

ורק אחרי השואה, כשכבר נגמרה השואה, באו האמריקאים והתנקמו והענישו את הגרמנים, רק אחרי השואה, אבל למנוע את השואה? הם לא רצו למנוע. כך המציאות שעשו שונא ליעקב.

וגם כאן בארץ ישראל, **אנו מוקפים שונאים מכל הצדדים, מצד אחד הים, ומכל הצדדים מסיבי, פה, ופה, ופה, כל האומות שונאים אותנו! יש מהם ששונאים פחות, ויש ששונאים יותר, אבל שונאים אותנו, והאיך אנו קיימים? בנס ובהשגחה! ממש חיים בנס!**

זכות התורה

והנה לנס, כדי שיימשך הנס צריכים זכויות, ומה הן הזכויות? ראשית לעסוק בתורה, כמו שאמרו חז"ל (סוטה כא, א) תורה מגנא ומצלא, עסק התורה הוא לא רק מצד חיוב תלמוד תורה, אלא הוא גם חיוב הצלה של כלל ישראל! ואלו שעוסקים בתורה מצילים גם את אלו שלא עוסקים. חוץ מהחיוב שכל אחד חייב לעסוק בתורה, יש בזה דבר נוסף שזה הצלת כלל ישראל והצלת הציבור.

ועכשיו הרי יש איומים גדולים מצד הערבים, שהם מאיימים איומים איומים, וצריכים רחמי שמים שלא יצליחו, ולכך צריכים זכויות, להוסיף זכויות! זה מה שאנו חייבים כעת, להוסיף זכויות. וכאמור זכות התורה היא זכות גדולה מאד.

בין אדם לחברו

וגם בין אדם לחברו, ואהבת לרעך כמוך, שלא יהיו חיכוכים, אלא לוותר! ויתור! ואהבת לרעך כמוך, כאילו שהוא בן וכאילו שהוא את, וזו מצות עשה דאורייתא ואהבת לרעך כמוך, אהבת ישראל.

ואמרו חז"ל (ירושלמי נדרים ט, ד) ואהבת לרעך כמוך אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה, וכבר דיברנו על זה, מה הפירוש 'כלל גדול

בתורה? כמו שכתב רבי חיים ויטאל בספר שערי קדושה, שאם חסר לאדם משהו במידות טובות זה פוגם בכל המעשים הטובים שהוא עושה, מי שיש לו חיסרון בשלמות המידות אזי כל המעשים הטובים שהוא עושה יש בהם פגם ואינם בשלמות. ובה צריכים להתחזק, בשלמות המידות הטובות בין אדם לחברו.

מידת האמת

וגם במידת האמת, בגמרא (סנהדרין צו, א) מובא המעשה בעיר קושטא, שכל אנשי העיר היו זהירים בדיבורם לדבר רק אמת, ובזכות זה כולם האריכו ימים, כי אם מדברים אמת יש אריכות ימים! ופעם אחת ארע שם שאשה אחת לא הייתה יכולה לומר את האמת, ושינתה בדיבורה משהו שלא כפי האמת, ומיד הגיע לשם מלאך המוות, וגירשוה מן המקום, ואז חזרה האריכות ימים לשם.

ובמסילת ישרים פרק י"א הביא את דברי הגמרא בזה, ועוד מדברי חז"ל במעלת מידת האמת, וכתב כי "אין צריך להאריך בדבר הזה שהשכל מחייבו והדעת מכריחו".

תהלים

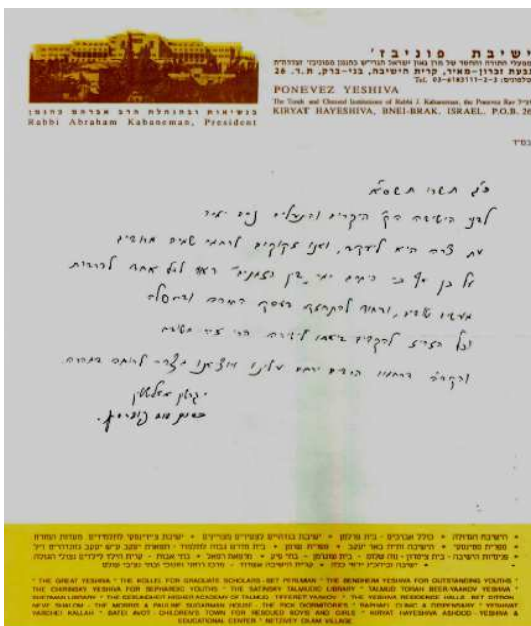
ויש עוד צורך להתפלל, תפילה, ולומר פרקי תהלים, וידוע שספר התהלים, אם אומרים פרקי תהלים בכל יום זה נותן זכויות עצומות, ויש אנשים גדולים, גדולי תורה ממש, שבכל יום אמרו תהלים, כמה פרקים בכל יום, וזו זכות עצומה מאד.

לימוד המוסר

ועל כולנה העסק בספרי המוסר, שתהיה לאדם קביעות יום יומית בספרי מוסר, אין זה משנה כמה זמן, ואפילו רק כמה דקות, וכבר דיברנו הרבה פעמים על זה, שלימוד המוסר משפיע על האדם שנהיה אדם אחר, ומרגיש טוב בזה, ויש אווירה נעימה גם במשפחה. כך המציאות, וכן ידוע לי ממעשים שהיו.

וכבר אמרו (יומא לח, ב) הבא ליטהר מסייעין אותו, ומי שלומד מוסר הוא בא ליטהר, כי הוא רוצה שלמות, ולכן יש בזה סיעתא דשמיא להרגשה טובה ונעימה והצלחה בכל ענייני השלמות.

העצה למעשה היא לימוד המוסר, שזה נותן הרגשה מאד נעימה לאדם עצמו, וגם למשפחה זה עושה אווירה נעימה, וזוהי העצה היחידה, שאנו צריכים וכדאי לנו, לעשות קביעות יום יומית ללמוד מוסר קצת, בכל יום כמה דקות, ובעזרת השם זו זכות לכל אחד לעצמו, וגם זכות לכל ישראל שצריכים זכויות.

בחודש תשרי תשס"א, כאשר פרצה האינתיפאדה בארה"ק, כתב רבינו זללה"ה מכתב בכתב ידו, אליו הצטרף ידידו יבלחט"א מרן ראש הישיבה הגרב"ד פורבסקי שליט"א, ובו זירזו את בני הישיבה הק' להקדים ביאתם ליישיבה.

בס"ד כ"ג תשרי תשס"א

לבני הישיבה הק' היקרים והנעלים גרם יאיר

עת צרה היא ליעקב, ואנו זקוקים לרחמי שמים מרובים

על כן אף כי הימים ימי "בין הזמנים" ראוי לכל אחד להרבות מעשים טובים, וביחוד להתחזק בעסק התורה ובתפילה

וכל הזריז להקדים ביאתו ליישיבה הרי זה משובח

והקב"ה ברחמיו הרבים ירחם עלינו ויוציאנו מצרה לרווחה במהרה

י. גרשון אדלשטיין ברוך דוב פורבסקי

לעילוי נשמת בנו חביבו של רבינו, שעמד לימינו במסירות מופלאה הגאון רבי **בצלאל ב"ר ירחמיאל גרשון אדלשטיין** זללה"ה ראש ישיבת 'אהבת אהרן', נלב"ע בליל א' דחול המועד סוכות תשפ"ד - תנצב"ה

לע"נ האשה החשובה מרת **גיטה לורבר** ע"ה בת הר"ר **יצחק שוואב** ז"ל נלב"ע כ"ח תשרי תשע"ו - תנצב"ה

לע"נ האשה הצדקנית מרת **לאה דרורי** ע"ה ב"ר **יהודה אריה לייב ליפשיץ** זצ"ל נלב"ע ה' חשוון תשס"ו - תנצב"ה

לעילוי נשמת הגאון החסיד **רבי חיים אהרון טורצ'ין** זצוק"ל ראש 'ישיבה למצוינים' ירושלים מתלמידי מרן הרב מבריסק זצוק"ל **נלב"ע שבת קודש י"ב סיון תשל"א - תנצב"ה**

חשבת דרכי

נקודות אור ע"פ משנת הגר"מ שפירא זצוק"ל

שיעור שנאמר ב"א אדר א' תשס"ג - ערב מלחמת המפרץ השניה

לעילוי נשמת האשה בלה בת ר' מנחם הלל לוינ' ע"ה

התפילה שמכריעה את המלחמה היא בצירוף כח המעשה של הידים

פרישת הידים בתפילה. כאשר ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים, פירוש הדבר, שהידיים האלה, אותן ידים של משה, מצטרפות גם הן לתפילה, גם עם הידים אנחנו פועלים את קול יעקב.

משה רבינו, הרי באותו מעמד פרש כפיו בתפילה, "ויהי משה ידיו באמונה פרושות השמים בתפילה נאמנה ונכונה", ואז נאמר כאשר ירים משה ידו וכאשר יניח ידו, פירוש הדבר, שמשה רבינו עשה זאת בידי, היינו, הוא צירף את ידיו כך שגם ידיו נעשו קול יעקב, קולו של יעקב היה גם בידיים של משה, הידים גם הן הצטרפו לתפילה, הידים בעצמן גם הן התפללו, אותה פרישת כפיים מצטרפת לתפילה. גם על ידי ידיו של משה מתגלה קולו של יעקב, "בזמן שישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים".

עתה עלינו לבאר את הפרשה הזאת לפי ערכנו, מה עלינו לעשות כדי שלא יהיה "וגבר עמלק".

רפיון הידים מביא עלינו את ידי עשו

על הפסוק "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים", דורשים חז"ל בסנהדרין (ק"ו ע"א) רפידיים מלשון רפיון ידים, עמלק בא להילחם עם ישראל ברפידיים, היינו, כשאנחנו ברפידיים, כלומר, ברפיון ידים, אז, ידי עשו, ידיו של עמלק, באות כנגדנו. רפיון ידיו, זה מה שמביא עלינו את עמלק. רפיון ידים, היינו, שהידיים רפות, כלומר, הרפיון חל בידיים, בהם יש רפיון.

מעתה, כמובן שההתגברות על אותן רפידיים היא על ידי שמשו רבינו מרים את ידיו. רפידיים, הכוונה היא שהידיים נופלות, הידיים רפות, ממילא אין להן כח להחזיק את עצמן, ומה שעומד כנגד רפידיים, כדי להרים זאת, אלו ידי משה, שהוא מרים אותן כלפי מעלה.

וידי משה כבדים – מרפיון הידים של כל ישראל

כתוב בפסוק, "וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא השמש".

לכאורה, מה קרה לידי של משה, מה הוא אותו כובד, ומדוע למשה רבינו בכוחו הגדול, יש בעיה מחמת הכובד הזה להרים את ידיו למעלה [ומשה רבינו היה בעל כח רב, כי הנה, לפי טבעם של דברים, לפי המידות של הלוחות, כאשר כל לוח היה ששה טפחים על ששה טפחים, וכפי שמשמע מחז"ל, מדובר על החומר הנקרא אצלנו יהלום שהוא בעל דחיסות גבוהה מאד, הרי ששני לוחות העשויות מיהלום בכזה גודל, משקלם הטבעי עולה על ששה טון, ומשה רבינו החזיק זאת בידי, "ושני לוחות אבנים הוריד בידיו"].

אכן, ודאי לא מדובר כאן בבעיה של עייפות, של כח, אלא העניין הוא שמשו רבינו צריך היה להרים יחד עם ידיו את כל הששים ריבוא ידים של כלל ישראל, כל הרפיון ידים צריך היה להתרומם, הרפיון ידים כולו צריך היה להיות מורם עכשיו, לכן "וידי משה כבדים", זה היה כבד, וכפי שאומר משה רבינו בפרשת בהעלותך (במדבר י"א י"ד) "לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה כי כבד ממני", זה כבד עלי.

מה יש בידי משה שהן המכריעות את המלחמה

המלחמה הראשונה שהיתה לכלל ישראל, היתה מלחמת עמלק, "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים". הדבר ברור שאת האופן לצאת למלחמה ולנצח, לצאת ממנה כשידינו על העליונה, אנו צריכים ללמוד משם.

שם זו פרשה שלמה, וכך כתוב "ויהי כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק", מפורש בתורה, שיש אופן של "וגבר ישראל" ויש אופן של "וגבר עמלק", וכך שואלת המשנה במסכת ראש השנה (כ"ט ע"א) "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה", ומתוצאת "אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים".

למדנו מהמשנה שיש דבר מיוחד בידי של משה שהן המכריעות את המלחמה, אם הן למעלה או למטה. והנה, מלחמה יש לה סדר, כתוב כאן, וזה דין להלכה ולמעשה שלומדים אותו מפסוק, זאת פרשה שלמה בתורה ומשנה שלמה בש"ס, מתי נוצחים ומתי חלילה להיפך, מתי וגבר ישראל ומתי וגבר עמלק, עלינו להבין מה לידי של משה ולהלכות מלחמה, מה יש בהרמת היד של משה רבינו.

ידי משה פרושות בתפילה – צירוף הידים לקול יעקב

על הרמת היד של משה רבינו, כתוב במפורש בפסוק "ויהי ידיו אמונה" והפירוש בזה, כפי שמביא רש"י את דברי חז"ל "ויהי משה ידיו באמונה פרושות השמים בתפילה נאמנה ונכונה", ידי משה היו פרושות בתפילה, ובתפילה נאמנה ונכונה.

והנה, איתא בכראשית רבה (פרשה ס"ה) "בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות אין הידים ידי עשו", וכך זה כתוב בכמה אופנים בחז"ל. על ידי עשו כתוב במפורש שבזמן שהן גוברות אז כוחן רב, אכן, האופן שבו אנו יכולים להתגבר על כך, הוא על ידי ירושתנו שלנו, ידי עשו לא עושות חיל ולא מנצחות בזמן שקולו של יעקב עושה את מה שהוא צריך לעשות, הדבר הזה מכריע כנגד ידי עשו.

אכן, עתה, בצירוף הזה, של ידיו של משה, שהן עושות מלחמה או שוברות מלחמה, כתוב חידוש נוסף, כי הנה, כאשר המשנה שואלת "וכי ידיו של משה עושות מלחמה", הלא אילו משה רבנו היה מתפלל, המשנה לא היתה שואלת דבר, הדברים היו פשוטים, כי הלא כאן מדובר על ידי עשו, וכנגדם עומד קולו של יעקב שהוא המכריע כנגד הידים ידי עשו, זה דבר ברור, שכבר כתוב בכרבה של יצחק.

אבל כאן מתחדש משהו שעדיין לא שמענו, יש כאן דבר חידוש, "וכי ידיו של משה עושות מלחמה", הרי לא זה הסדר, מה הקשר בין הניצחון לידי של משה, אם הן למעלה או למטה, הניצחון של יעקב על עשו צריך להיות באופן שהוא בקולו והוא בידי. וכשהוא בקולו, זה מכריע כנגד ידיו של עשו, אבל ידיו של משה למעלה או ידיו של משה למטה, זו מנלן, מאיפה הדבר הזה מגיע, זאת קושיית המשנה, והתשובה שכתובה במשנה, היא, שאכן כן, קולו של יעקב נשמע גם על ידי הידים, הידים בעצמן גם הן מצטרפות לקולו של יעקב, זו היא

רפיון ידים מן התורה – רפיון בנעשה הקודם לנשמע

נתבונן מעט במה הכתוב מדבר. בפסוק כתוב, "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים", רפידים זה רפיון ידים, ורפיון ידים, היינו מן התורה, מה הפירוש בזה שרפו ידיהם מן התורה, הלא איננו לומדים תורה בידיים, מה לידים ולתורה, איזה חלק מהתורה צריך להיות בידיים, מה זה רפיון ידים מן התורה.

פירוש הדברים, כשמדברים על רפיון ידים, מדובר על הרפיון של אותו 'נעשה' שחייב להיות קודם לקבלת התורה, אותו נעשה קודם לנשמע, הוא החלק ששייך לידים בקבלת התורה. כשאמרנו רפיון מן התורה דווקא בידיים ולא בשום חלק אחר, הכונה לרפיון באותו חלק של קבלת התורה השייך במסוים לידים. הידים צריכות לקבל תורה, והן צריכות לקבל תורה בזה שהן מוסרות ונותנות את עצמן לנעשה קודם לנשמע. אנו מוסרים את כח העשייה שלנו, את כח המעשה שלנו, אליו. אנו מקבלים עלינו את הנעשה, בין נבין ובין לא נבין, בין נשמע ובין לא נשמע. אנחנו נעשה לא מכח שהבנו אלא מכח שנצטוונו, אנחנו נעשה מכח הקבלה ולא מכח ההבנה שלנו, אנחנו לא נעשה זאת מצדנו שלנו.

נעשה קודם לנשמע – דבר ה' זו עצם המציאות

אדם שעושה מפני שבורא העולם ציוה, והוא עושה לא משום שהוא הבין שכיון שבורא עולם ציוה ממילא כדאי לו יותר לעשות, או שהוא חייב לעשות, כי כל הדברים האלה הם כולם נשמע קודם לנעשה, אולם, נעשה קודם לנשמע, זו עשייה מחמת הציווי בעצמו, הציווי בעצמו די בו שארוץ ואעשה, מכח שזאת מצוותך, שמתו והעמדת את עצמי כך שציווי שלך מתקיים על ידי. היינו, זה לא מתקיים משום שהבנתו שאני חייב לעשות כדברך, או שכך כדאי, שכך רצוי, שכך טוב לי, אלא, הציווי בעצמו מחייב, "כי הוא אמר ויהי הוא ציוה ויעמוד", לכן הדברים קיימים.

כך העמדנו את עצמנו בקבלת התורה. הרז שמלאכי השרת משתמשים בו זה הפירוש של נעשה קודם לנשמע, כדאיתא בשבת (פ"ח ע"א) "אמר רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו, דכתיב ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, ברישא עשי והדר לשמע", זה סוד של מלאכי השרת, הם עושים, הם "עשי דברו", לא משום שכך הם הבינו, אלא שהדיבור עצמו מחייב אותם. הרי המלאכים אינם בעלי בחירה. הם לא בוחרים לעשות את הדברים משום שכך הם החליטו מבחירתם שלהם, משום שנראה להם שכך נאה וכך יאה, שכך טוב וכך כדאי, אלא, שהדיבור בעצמו זאת מציאות, "לשמע בקול דברו". דיבורו שלו זאת מציאות שלמה, ברורה ומקוימת, וכך באופן הזה, אף אנחנו מצורפים לאותה מציאות. כל הבריאה כולה היא "הוא אמר ויהי", דיבורו שלו מתקיים.

והנה, כאשר כביכול הבורא מדבר עם בני אדם, כשהוא מדבר אתנו, יש אופן שאנחנו כבעלי בחירה שומעים, באופן שאם נרצה והדבר יראה לנו, כן נעשה, ואם לא נרצה והדבר לא יראה לנו, אז לא נעשה, אכן, מהאופן הזה הוצאנו את עצמנו בקבלת התורה, אז הגענו להבנה שדיבורו יתברך זאת מציאות מקוימת, שכל מי שלא עושה אותה מוציא את עצמו מחוץ למציאות, כל מי שלא מקיים את דיבורו יתברך מוציא את עצמו מחוץ לקיום. הכל נהיה בדברו, זאת ההויה כולה, ודברו, שפונה אלינו, לא נתפס אצלנו כדיבור ששייך לעבור עליו שצריכים לדון ולשקול אם לקבל אותו או לא, הדיבור הזה הוא עבורנו מציאות, כדרך שהכל נהיה בדברו. כל הבריאה כולה, הכל נהיה בדברו, הבריאה כולה היא דיבורו, ודיבורו, כמות שהוא, מחייב את הבריאה להיבאר, "בדבר ה' שמים נעשו", השמים נעשו בדבר ה', שמה אין בחירה, וכפי שכתוב בנביא ישעיהו (נ"ה י"א) "כן יהיה דברי אשר יצא מפי, לא ישוב אלי ריקם כי אם עשה את אשר חפצתי והצליח אשר שלחתי". זה הרז שמלאכי השרת משתמשים בו, סוד, שהסוד הזה שייך אך ורק למלאכי השרת. מלאכי השרת הם עושי דברו, לשמוע בקול דברו. מלאכי השרת, דיבורו עבורם הוא מציאות, וזאת המציאות הבלעדית, אין מציאות אחרת. זה הסוד, זה הרז שמלאכי השרת משתמשים בו.

הרמת הידים – מסירת כח הידים למעלה

אלו הן הידים שבהן אנו עוסקים, אותן ידים שמוסרות את עצמן ומקבלות עול, מעמידות עצמן כך שהן משועבדות לדיבור, וכפי שאנו מוצאים בלשון חז"ל תמיד, שעבדים אין להם יד, היינו, אין להם אפשרויות לקנות לעצמם דברים, אין אפשרויות שהם יהיו בעלים על רכוש מסוים שיהא שלהם, אין להם משל עצמם שום דבר, לית להו מדגרמיהו, זה הפירוש אין להם יד, אין להם אחיזה של קניין עבור עצמם, יד עבד כיד רבו, זאת היד.

כאשר משה רבינו מרים את ידיו מעל לראשו, פירוש הדבר, שהידיים נמסרות מעבר לתפיסה, זה נקרא נעשה קודם לנשמע. משה רבינו פורש את ידיו, מרים את ידיו מעל לראשו, והרמת היד הזאת מכריעה את הכף. זה נקרא הצד שכנגד לרפיון ידים מן התורה. ואילו רפיון ידים נקרא כשהידיים לא מוסרות את עצמן,

כשהן לא מקבלות עליהן את העול. הידים כשלעצמן עסקניות הן, כפי שאנו רואים בזה ששלמה המלך בחכמתו תיקן נטילת ידים, היינו, הידים הן כאילו יצור בפני עצמו, המקבל טומאה לבד ומקבל טהרה לבד, הידים יש להן כאילו מציאות לעצמן, הן פועלות לעצמן, הן הולכות לבד, והן עושות כרצונן, אכן, את הידים האלו עלינו למסור למעלה.

תפילה בפרישת ידים – כח ידי עשו אצל יעקב

הנה, פרישת ידים היא פעולת תפילה, כפי שנאמר כאן שמשא הרים את ידיו, וכן מצינו שאמר משה "כצאתי את העיר אפרוש את כפי אל ה'", וצריך להבין, במה הידים מתפללות, במה פרישת ידים היא תפילה, איזה עניין תפילה מונח בפרישת הידים, הלא אין בפרישת הידים שום חלק מהמרכיבים של תפילה, אין בזה לא מעשה בקשה לא מעשה שבח ולא מעשה הודאה, מה מעשה התפילה שמונח פה.

העניין בזה. כאשר יעקב קנה מעשו את הבכורה, פירוש הדבר, שהוא קנה ממנו את הכח להתפלל עם הידים, היינו, הוא לקח את הידים של עשו והפך אותן לידים ששייכות ליעקב. ליעקב אין לו אלא את קולו, זאת ירושתו של יעקב, הקול קול יעקב והידיים ידי עשו, אבל כשיעקב קנה את הבכורה, הקנין הזה העביר לרשותו של יעקב את ידי עשו, היינו, לקולו של יעקב עברו גם הידים של עשו. אותן הידים עצמן, שאצל עשו הן "על חרבך תחיה", הן ידי עשו, אצל יעקב הן קולו של יעקב, אצל יעקב הן הופכות להיות תפילה. ועדיין עלינו לבאר מה עניין התפילה שבידיים.

פרישת הידים בפועל מאוסה היום

בתחילה נקדים להביא את דברי רבי עקיבא איגר בתחילת הלכות תפילה בשם הבאר שבע, וז"ל "מה שאין אנו מתפללים בפרישת כפים כמו שמצינו במקרא כמה פעמים ובזוה"ק ובפרקי דר"א היינו כיון דעכשיו האומות עושים כן, וכמו שאמרו חז"ל על פסוק לא תקים לך מצבה", מאז שהנוצרים לקחו לעצמם את צורת התפילה הזאת, התפילה הזאת נמאסה, היינו, את הפעולה הזאת כפעולה, זה נמאס, ודומיא דמצבה שהיתה אהובה בימי האבות ונעשתה שנואה בימי הבנים אחר שהגויים לקחוה לעצמם ועשאוה חק לעבודה זרה (עי' רש"י דברים ט"ו כ"ב), כך הם לקחו לעצמם את צורת התפילה הזאת, היינו, הם מתפללים בידי עשו, ואנחנו, שלקחנו מהם את הכח הזה, איננו מתפללים כך.

עתה, כמובן, הרי איננו מתכוונים להתפלל כנגד דבריו של רבי עקיבא איגר שהיום לא מתפללים בפרישת כפים, אלא כוונתנו לבאר את תוכן ענין התפילה בפרישת כפים, כי הלא ודאי, חלק התפילה של הרמת הידים לא נעשה שנוא, אלא הרמת הידים היא שנעשתה שנואה. הרמת הידים הפכה להיות בימינו הרמת ידים של עשו, והרמת ידים של עשו זה דבר שנוא, זה לא הדבר שבורא עולם חפץ בו, זאת לא "תפלת ישרים רצונו" (משלי ט"ו ח'), כי אחר שהיום עשו שליט על העולם, הוא מחזיק את העולם בגרוגרת והוא הבעלים של העולם, הוא המרא דאתרא, ואנו נמצאים תחתיו וברשותו, הרי שכל הידים שבעולם הם במידה מסוימת ידיו שלו, וכשנרים היום ידים כלפי מעלה, אנו מרימים את ידי עשו, ולא את הידים האלו כביכול בורא עולם רוצה.

אולם את עומק עניין התפילה שמונח בהרמת ידים עלינו לדעת, כי הנה, הלא זו התפילה שעמדה לנו באותה מלחמה, וכפי שכותב הרמב"ן כאן, זאת היתה המלחמה הראשונה לישראל וזאת תהיה המלחמה האחרונה, ואת מה שעשו משה ויהושע יעשו אליהו ומשיח בן יוסף עם זרעם, היינו, המלחמה הזאת, זאת המלחמה, והאופן שבו יכולים להינצל במלחמה הזו, הוא על ידי אותו סוג אותה צורת תפילה שמונחת בפרישת הכפים, וכאמור, לא בפרישת הכפים עצמה שהיא מאוסה היום ואין בה חפץ, כאשר על הידים האלו נאמר "מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי", אלו ידים שרומסות, ואין שום רצון בהן, זאת לא תפלת ישרים רצונו, אלא הכונה לעניין התפילה הזו.

הרמת הידים היא עמידה לפני ה' של כח המעשה

הנה, עיקר מעשה התפילה, עיקר דין תפילה, לפני הכל, עוד לפני שמתחילים לבקש משהו, התפילה מתחילה בעמידה לפני ה', זה עצם התפילה, וכפי שכתוב בחידושי רבינו חיים הלוי בהלכות תפילה. מי שעומד בתפילה, הוא עומד בתפילה ומודה, עומד ואומר שבח, עומד ומבקש, אבל עצם התפילה זה העמידה לפני ה', האדם עומד לפניו בתפילה, כך עומדים לפני הבורא.

עניין התפילה בהרמת ידים, שייך לחלק של העמידה לפני ה', פירוש הדבר, כאשר אנו עומדים לפניו בפרישת כפים למעלה, זאת השתחואה של כח הידים, אנחנו מוסרים את כח המעשה אליו. כי הנה, כדרך שהידיים הן עסקניות, הן מהלכות ומסתובבות לכל מקום, הן נעות במסלול עצמי ועושות לבד את מה שהן רוצות, כך, כדרך שהידיים יודעות לעשות הכל הן גם יודעות להשתחוות. פרישת כפים למעלה זאת השתחואה של כח הידים, והשתחואה זה מעשה תפילה בעצם. זו צורה שאדם עומד ומוסר את ידיו, מוסר את כח המעשה שלו,

כח המעשה מבטל את עצמו כלפי הבורא. זה הביטוי של פרישת כפים, את זה היא אומרת, זה קול יעקב שיוצא מפרישת כפים בתפילה. בדבר הזה אנו אומרים, אין לנו כח מעשה, אין לנו אפשרות לעשות שום דבר, כל מה שבידינו ובכוחנו לעשות, את כל זה אנו מבטלים ומעבירים לבורא, כל כח המעשה שלנו נמסר אליו.

והנה, אפשר לעמוד לפני המלך כאחד מנתיניו, כאחד מבני העם, אבל העמידה שלנו לפניו, שהיא שייכת לעיקר עניין המלכות, היא כעמידת עבד לפני אדוניו. כי הנה, ענין המלכות בעצם, הוא השם של המידה במידותיו יתברך שנקראת מידת מלכות, והוא שם אדנות. השם שבו משתמשים באופן קבוע, א-ד-נ-י, זה השם של מידת מלכותו יתברך, כך, באופן כזה אנחנו מדברים אליו, זאת הפניה שאנחנו פונים אליו, עתה, אדנות מחייבת גם שנעמיד את עצמנו כלפי האדון כמי שאין לו יד, כח המעשה שלנו משועבד אליו, כח הקנין שלנו הוא שלו, אין לנו משלנו שום דבר, אין לנו שום מעשה משלנו ושום קניין משלנו, כל מה שיש לנו הוא משלו, יש לנו רק את מה שהוא יתן לנו, רק את מה שיבוא ממנו. זאת צורת עמידה, העמידה הזאת היא השתחואה של כח המעשה.

תפילה בעת מלחמה היא רק בכח הידיים

זה מה שקרה באותה מלחמה נוראה, באותה מלחמה ראשונה, מלחמת עמלק, והרי ברור בדברי הרמב"ן שהיא נקראת מלחמה ראשונה לא רק לפי סדר הזמנים, אלא המלחמה הזאת היא מלחמה ראשונה בעצם, היינו, כאן נמצא שורש המלחמה כנגד כלל ישראל מקבלי התורה, כנגד יוצאי מצרים, כאן נמצאת המלחמה בעצם, כאן נמצאת ראשית המלחמה.

למדנו מהפרשה הזאת איך להתנהג בשעת מלחמה, מה עלינו לעשות, כמובן, ודאי שקולו של יעקב צריך להיות נשמע, אבל יש תוספת, שעניינה, שלא די לנו בקול לבד. אכן, בזמן שקולו של יעקב נשמע אין הידים ידי עשו (ב"ר ס"ה כ'), אבל בשעת מלחמה ישנם דיני מלחמה, כאן צריכים ידים כנגד ידים, מלחמה נערכת בידיים, כאן הדין הוא שצריך לצרף גם את הידים למלחמה. הידים שלנו, שאותן אנו צריכים לצרף למלחמה, אלו אותן ידים שיעקב קנה מעשו. כשהם היו אצל עשו הם היו ידי עשו, אך כשהם עברו ליעקב, אז גם הידים נושאות בתוכן את קול יעקב. כאשר הידים מכוונות כלפי מעלה, הן נמצאות, כאמור, במצב של השתחואה. וכך, אותם הידים הנחשבות לכאלו צורת אדם שלמה בפני עצמה, אשר מנהלות חיים עצמאיים, ויש להן טומאה משלהן וטהרה משלהן, הידים האלה, כשם שהן יכולות להיות פעילות, כך הן צריכות לדעת להתכופף ולהשתחוות, זאת המסירה שצריך למסור את כח המעשה.

מול ישמעאל חייבים את כח התפילה המיוחד לנו

והנה, בתקופה שבה אנו נמצאים יש נקודה של קושי. ההכרעה נגד עשו, היא כפי שחז"ל מלמדים אותנו, על ידי קול יעקב, כפי שנאמר "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו", כך נתברך יעקב ע"י יצחק אביו, והברכה הזאת היא קבועה, היא קיימת, כאן נמצא הכח המכריע, ונכתב הקול קול יעקב קודם, ללמדנו שבזמן שהקול קול יעקב אין הידים ידי עשו. הקול קול יעקב מכריע כנגד הידים ידי עשו, זה לעומת זה, כאשר קולו של יעקב מתגבר, הוא עומד כנגד הידים ידי עשו, וכפי שאומרים חז"ל (שמות רבה כ"א א'), זה מתגאה בירושתו וזה מתגאה בירושתו, אכן, מה קורה עם ישמעאל, ישמעאל לא התברך בידיים, ירושתו היא לא ידים, ולהיפך, כל עצמו שלו, זאת הרי מהותו, זה שמו, כך הוא נקרא, הוא נקרא על שם השמיעה, הוא נקרא כך על שם כח התפילה שלו, כמו שנאמר "וקראת שמו ישמעאל כי שמע ה' אל ענין" (בראשית ט"ז י"א), מה אנו צריכים לעשות כנגד ישמעאל, מה כוחנו כנגדו. מה אנו יכולים לעשות כאשר מה שעומד כאן לשיקול זה לא קול כנגד ידים אלא קול כנגד קול, איך המערכה הזאת צריכה להיות מוכרעת.

אנו משבחים את בורא העולם במידה הנקראת שומע תפילה, "כי אתה שומע תפילת כל פה [או כי אתה שומע תפילת עמך ישראל ברחמים, כנוסח אשכנז], ברוך אתה ה' שומע תפילה", עתה, היכן טמון הכח להכריע את הכף כנגד מישוה שגם הוא בעל כח תפילה, איפה צריכה להיות ההכרעה, את הדבר הזה לא קיבלנו, חז"ל לא פירשו לנו זאת בהדיא, הם פירשו לנו מה אנו צריכים לעשות בזמן שאנו עומדים נגד עשו, נגד עמלק, כנגד מי ששייך להידיים ידי עשו, אבל מה לעשות כנגד ישמעאל שגם הוא מתפלל לא שמענו.

כפי הנראה, הדבר הוא ברור, אנו חייבים להשתמש באותם חלקי תפילה שאינם שייכים אליו, שהם לא שלו, באותו חלק תפילה שלא נעשית באופן שהקבלה שלה זה בשמיעה, אותה תפילה, שהיא התפילה שמכרעת כל מלחמה שהיא, זו תפילה שלאף אחד אין שייכות אליה, התפילה המיוחדת הזאת, זה דבר שנתחדש אך ורק על ידי יעקב, זו ההפיכה של כח המעשה של עשו לקולו של יעקב, כאן טמונה נקודת החידוש, כפי שנבאר.

המעשה של עשו הופך לתפילה אצל יעקב

ידי עשו, הן אלו שיצאו ראשונה, עשו היה בכור, כי תמיד, בכל מצב, כח המעשה הוא הראשון, תמיד נעשה קודם לנשמע. כך אנו רואים שכאשר אדם גדל, כח המעשה שלו מתפתח הרבה לפני שכח השמיעה שלו מתפתח. הנעשה שלו מתפתח הרבה לפני הנשמע, הגמרא בחולין (י"ב ע"ב) אומרת שקטן יש לו מעשה עוד הרבה קודם שיש לו מחשבה. הוא קטן עדיין, מחשבה תבוא אחר כך, אבל יש לו מעשה, היינו, השייכות למעשה, לפעולה, למה שנקרא עשיה, היא דבר קודם, היא תמיד דבר קודם להבנה, לתפיסה, לשמיעה. לכן תמיד נעשה קודם לנשמע, לכן זבולון קודם ליששכר, המעשה תמיד ראשון, הבכורה תמיד שייכת לכח המעשה, כח המעשה זה כח התחלתי, הוא תמיד תחילת כל דבר.

כשיעקב קנה את הבכורה מעשו, הוא נטל לחלקו שלו את המעשה. אותה נטילה שיעקב נטל לחלקו שלו את המעשה, הדבר הזה, זה דבר שנתחדש, זה דבר שנעשה על ידי יעקב, ועתה, כשיעקב צירף אליו את כח המעשה של עשו, אצל יעקב, אותו כח מעשה של עשו, הופך להיות קול, הופך להיות תפילה.

המחשבה שהמעשה הוא שלנו נובעת מגלות עשו

והנה, עשו עושה, הוא מסתובב ופועל בעולם, המעשה של עשו הוא בדרך כלל כפי שכתוב "על חרבך תחיה", כח המעשה של עשו, כח הביצוע שלו, כח העשייה שלו, הוא עצום ונורא, הוא באמת עושה הרבה. אכן, אותו כח מעשה שנקנה על ידי יעקב, כשהוא עבר לחלקו של יעקב, המעשה הזה הפך להיות מעשה שכל עצמו הוא מסור ונתון, הוא לא שייך לנו, אצלנו, המעשה הזה הוא לא שלנו.

כי הנה, כשאנו מסתובבים בעולם ונושאים את עינינו לכל צד, אנו רואים את העולם כולו מלא מכח המעשה של עשו, זה המעשה שסביבו כל העולם כולו מסתובב. העולם כולו חי בתפיסה ובהרגשה ברורה לגמרי, האומרת, אם אני אעשה את הדבר נכון וטוב, הדבר ילך, אם אני אעשה זאת היטב, אז הדברים יתבצעו. היינו, אנחנו חיים בהרגשה בסיסית ברורה וקבועה שאנחנו יכולים לעשות כל מה שאנחנו רוצים, ובתנאי שנעשה זאת היטב, והדבר הזה זאת המחשבה הבסיסית, זאת נקודת המוצא לכל אדם ואדם. אם נבדוק את עצמנו, נמצא שהדברים האלה ברורים גם לנו, מי שעושה, מצליח, מי שעושה מגיע, מי שעושה מקבל, ומי שלא עושה לא מקבל. כל העולם כולו מלא ראיות ליסוד הזה, והדברים האלה נתפסים כדברים ברורים שאין בהם שום ספק בכלל, הדברים פשוטים, ככה זה, זה המושכל הראשון, אם תעשה, תצליח, אם לא תעשה, לא תצליח.

באמת, הדבר הזה הוא פשוט לא נכון. המחשבה הזאת, היא בפירוש צורת האדם של עשו, הדבר הזה הוא שקר גמור. העובדה שהעולם כולו נוהג ונראה כך, ויש המון ראיות לכך, זה אחד מהגילויים של העובדה שכביכול בורא העולם השליט את עשו על העולם. עשו הוא השליט, וכשעשו הוא השליט, אז העולם נראה כך, בצלמו ובדמותו של עשו, זאת הגלות כאשר אנו נמצאים בידי עשו ואשר אנו מחכים בכל יום לצאת ממנה, ובגלות הזאת, זאת ההנחה הבסיסית.

יש מי שאפילו יצרף לזה את דברי חז"ל על הפסוק (דברים ט"ו י"ח) "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" ודרשו שם בספרי (פרשת ראה פיסקא קכ"ג) "וברכך ה' אלהיך, יכול בטל תלמוד לומר בכל אשר תעשה", גם הברכה לא חלה ולא מצויה על מי שלא עושה כלום, אכן, ודאי, הדבר אמת ונכון, אבל האם כתוב כאן שהכל תלוי בכמה אני עשיתי, שאם עשיתי יותר טוב הדבר יצליח יותר ואם עשיתי פחות טוב הדבר פחות יצליח, ואם השתדלתי יותר ועשיתי זאת לגמרי טוב, אז הדבר יהיה טוב לגמרי. במוחלט, ובקיצור, שהכל תלוי כמה איך ומה אנחנו עושים. אכן, זה העולם, זאת ההשקפה הבסיסית שמונחת ביסוד כל העולם כולו, ואין בזה ויכוח. יש כאלה שלפעמים יוצאים ידי חובה, משלמים לבורא עולם מין מס שפתים, ואומרים בפה שסוף סוף הכל בידיו. אבל ההשקפה וההנחה הבסיסית היא, שאם נעשה נצליח ואם לא נעשה לא נצליח. ככל שהידיים, שכח המעשה שלנו, יהיה חזק ומשוכלל יותר, יותר נצליח, וככל שכח המעשה שלנו יהיה פחות משוכלל, עם פחות כלים, הוא פחות יצליח, ההשקפה הזאת היא בדיוק מה שעשו הביא לעולם.

את עשו ניתן לנצח רק עם כוחו של יעקב

עתה, הדברים צריכים להיות ברורים. את עשו לעולם לא ננצח בכח שהוא שלו ולא שלנו. בכל מה ששייך אליו, בכל ענין העשייה ששייך לעשו, שם הניצחון בידיו. אם אנחנו רוצים לנצח אותו כי אנחנו נעשה זאת טוב יותר, הרי שלעולם לא נעשה זאת יותר טוב מעשו.

כאן עלינו להבין. באותה מכירה שעשו מכר ואותו קנין שיעקב קנה, את הבכורה של עשו, הרי שהבכורה של עשו זה כח המעשה. עתה, מה שנשאר בידי זה שלו, וזה שייך אליו, זה לא שלנו, אכן, את אותו כח המעשה של עשו שיעקב קנה לחלקו, הוא העבירו להיות נחלתו של יעקב, היינו, מה שיוצא אצלנו

מאותו כח מעשה, זה לא מעשיו של עשו, אלא את אותו מעשה אנחנו מפעילים כך שהוא יהיה קולו של יעקב. אותו כח מעשה של עשו, עבורנו, הוא תפילה.

בפסוק בתהלים (פ"ו ג') כתוב "חנני ה' כי אליך אקרא כל היום", כתוב על כך שם במדרש תהלים "וכי איפשר לו לאדם להתפלל כל היום, אלא העולם הזה שהוא יום לאומות העכו"ם וליילה לישראל", פירוש המילים, אנו לוקחים את מה שנקרא יום לאומות העולם, היינו, מציאות שלמה וקיימת, מציאות ברורה, ואותה המציאות שרוב בני האדם בעולם חיים בתוכה, עבורנו המציאות הזאת היא תפילה. עבורנו המציאות הזאת, היא מציאות שלא אותה אנו מבקשים. אנחנו חיים במציאות הזאת, אולם החיים שלנו במציאות הזאת הם תפילה לצאת מזה. ההיות שלנו, ההימצאות שלנו באותה מציאות שבני האדם בעולם חיים בתוכה, עבורנו המציאות הזאת היא תפילה. זה נקרא "אליך אקרא כל היום", כל מה שנקרא יום לכל באי עולם, עבורי הדבר הזה הוא חסרון, הוא אסון, עבורי הדבר הזה הוא תפילה לצאת מזה, לא את זה אני רוצה, לא בזה אני חפץ, לא זה הדבר שאליו אני שואף.

עלינו לראות את התהליך שבו הבורא מנהיג אותנו

עתה, עלינו לראות, זה נראה שהגענו למצב שהמשחק נגמר, מכאן ואילך, אנו יודעים ומאמינים באמונה שלמה שבורא העולם מנהיג את הדברים כך, כדי להביא אותנו למקום שאנו צריכים להיות בו, ומשחקים לא יעזרו פה. יביאו אותנו לפינה כזאת, שמשם, או שאנחנו נהיה מה שאנחנו צריכים להיות, או שחלילה... אם אנחנו רוצים להיות, אנחנו חייבים להיות מה שאנחנו צריכים להיות. זה עושה רושם שהמשחק הולך להיגמר.

הדברים צריכים להיות ברורים, אנחנו נמצאים פה בעולם הזה בתפקיד, בשליחות. קבלנו תורה לפני קרוב לארבעת אלפים שנה בהר סיני, ואנחנו חייבים ללמוד אותה ולקיים אותה. אם אנחנו לא נעשה זאת, אם נזניח אותה, אם נפר את הברית שקיבלנו בסיני, אז כבר נאמר לנו שם (שבת פ"ח ע"א) "אם ישראל מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו... כפי שהכל יודעים מה כתוב שם בהמשך. יש גבול עד כמה אנחנו יכולים להמשיך, וזה נראה שהגבול הזה הולך ונגמר. מכניסים אותנו לתוך פינה, ושם אנחנו חייבים להחליט לכאן או לכאן.

הדברים יודעים ומפורשים, זה כבר כתוב בגמרא המון שנים, אבל אנחנו כנראה מחכים שזה יהיה כתוב בעתון, כתוב בגמרא בסנהדרין (צ"ז ע"ב) "רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב", מלך קשה כהמן, זה מישוהו שיעמיד את כלל ישראל כולו תחת גזירה, ולא סתם גזירה, אלא גזירה עם אפשרות ריאלי של קיום של "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", זה לא ציטוט מעיתון, זה ציטוט מהגמרא, והיום, כפי שזה נראה, יום זה כבר המון זמן, זה הולך להיות הרבה פחות מיום.

צריך להיות שוטה כדי לא לראות שכאן קורה תהליך, שכביכול בורא העולם מביא ומוביל לקראת זה, הדברים נראים בעליל. הסכנות הולכות וגדלות, והן נעשות ריאליות מאד, כולם הרי יודעים, שישנם פה הרבה, באיזור הקרוב לנו, שהיו ששים ושמהים אם היו יכולים לחסל את כולנו עד אחד בשניות, הם היו עושים זאת בהתלהבות, ברצון, בשמחה. על מה אנו סומכים, על מי ישנם עשרות מליוני בני אדם שרוצים בכל ליבם לעשות את הדבר הזה. יש להם מספיק כסף וכח כדי לעשות את הדבר הזה. הדבר שמעכב על ידם, אלו רק בעיות טכניות, ואנו חיים בתקופה שבעיות טכניות נפתרות מהר, בימים. בשעות. זו רק שאלה של זמן, וכרגע אלו שאלות של זמן קצר מאד. בכוחם וברצונם לעשות זאת, מי מעכב על ידם, מי לא יתן להם לעשות זאת, ואילו אנו כאן ישנים בשקט, איך זה יתכן.

עתה, או שאנו צדיקים גמורים, או שאנו שוטים גמורים. יבדוק כל אחד את עצמו, חיינו עד עכשיו המון זמן באשליה שהדברים רחוקים, אבל הם מתקרבים והולכים, וזה הולך ונהיה ריאלי. כשהגמרא אומרת מלך קשה כהמן, נאמר לנו שהדבר הזה יקרה, שאנחנו נעמוד בפני מציאות של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, וזה יהיה באישור של דבר מלכות. תשעים אחוז מבאי עולם אומרים בגלוי שהם מעוניינים בזה, ויתר העשרה אחוז אומרים זאת בשקט, אבל כולם מעוניינים בזה, האם איננו רואים, האם אנו באמת סומים שלא רואים מה שקורה. האם עדיין אנו מסתובבים לצד השני וישנים הלאה, האם יש עדיין צד שני שניתן להמשיך ולישון עליו בהרגשה שעוד יש זמן. איזה זמן יש, זה נגמר, הדברים מתקרבים, והם מתקרבים מאד, ובצעדי ענק. כל מה שהובטח יתקיים, כל מה שמדברים עליו, וחוזרים ומדברים שוב ושוב, הכל ממש רציני, זה נכון, ככה זה. אנו רואים שכל מה שכתוב הולך ומתקיים לעינינו, הכל, עד לתג האחרון, ואנחנו עדיין בטוחים שזה יפסק באיזה שהוא מקום, שהכל עוד יחזור להיות כשהיה, שאנחנו עוד נחיה פה בשקט, ניסע לפה, נלך לשם. אבל זה נגמר.

והדברים הולכים ונעשים קרובים יותר ויותר. ריאליים יותר ויותר. מלך קשה כהמן, איננו יודעים איפה הוא, מתי זה יצוץ, אבל יש המוני אפשרויות מסביבנו.

מה יהיה אם בעשרה מקומות, מפוזרים פה ופה, בכל מיני מדינות, ויש יותר מעשר מדינות שמוכנות ומעוניינות לעשות זאת, יהיו מכוונים נגדנו דברים שיש בכוחם להשמיד ערים שלמות, וצריך רק להיצת כפתור, ואנחנו הרי מוקפים בכאלה. מה נעשה אז, האם זה לא ריאלי, האם זה לא הולך להיות.

באמת, צריך להיות שוטה לא לראות לאן הדברים הולכים, לאן הדברים מובילים. אנחנו באמת מתעסקים בהבלי הבלים, לא רואים לאן בורא עולם מוליך את כל הדברים, זה הכל כתוב מפורש, דברים מפורשים, באותיות של אש, הכל כתוב וגלוי. כביכול בורא העולם הולך ל"נהנה ה' אלקים בחזק יבוא וזרועו מושלה לו" (ישעיהו מ' י'), אנחנו הובטחנו על ידי כל הנביאים שהדבר הזה הולך לקרות. ואנחנו עדיין ישנים.

רק על ידי חלקו של יעקב נוכל להינצל

הדרך האחת והיחידה של יעקב להינצל מעשו וגם מישמעאל, היא רק במה שנקרא חלקו של יעקב, אין דרך אחרת. חלקו של יעקב זה "הקול קול יעקב", ואותו קול שכולל בתוכו גם את הידים. זה מה שהיה במלחמה הראשונה, וזה הדבר שעל ידו אנחנו נינצל בכל מלחמה. אולם איננו יכולים אפילו להעלות על הדעת את ההבל שבו אנו חיים, שאנחנו נהיה יותר עשו מעשו. אין לנו שום עצה בעולם, אין שום מוצא, אנחנו ישראל, אנחנו יעקב, אנחנו ישרון, אנחנו חייבים להיות מה שאנחנו. אם לא נהיה מה שאנחנו, לא נהיה. הדברים צריכים להיות ברורים לגמרי. אנו חייבים לזכור, הנביאים פירשו לנו את הכל, התורה גילתה לנו את הכל, את כל התהליך כולו, אנחנו יודעים מכל רבותינו כולם שאנחנו נמצאים בזמן שנקרא עקבתא דמשיחא. החושך הוא נורא ואיום, העיוות, העיקום, הטמטום, חוסר הדעת, הם מבהילים, וזה מפיח לראות איך שמתעקשים להחזיק בכל הכח באותם דברים שכל בר דעת רואה שהם הולכים ומתמוטטים לעינינו.

דברי הגמרא בסנהדרין נפסקו להלכה ברמב"ם (פ"ז מהלכות תשובה ה"ה) "וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין", הדבר הזה הוא הבטחה ברורה. היא כתובה בנביאים, היא מפורשת בגמרא, ונפסקה להלכה ברמב"ם.

לא נביא אנוכי ולא בן נביא, אבל יתכן מאד, שהשעות הקשות הן שעות של מבחן, היינו, שעות שמה שכתוב פשוט יתקיים. יתכן מאד, שדברים כאלה הם מאד מאד קרובים ואנחנו חייבים להיות מוכנים, זאת הדרך האחת והיחידה, אין לנו שום דרך הצלה אחרת. כשכאבים להילחם בנו מלחמת השמר, אז הדרך היחידה להינצל היא לקיים "וגבר ישראל" כמו שכתוב בתורה, זאת הדרך האחת והיחידה להינצל, אין דרך אחרת. כל מי שמחפש לעצמו או משלה את עצמו או מדמה בנפשו כל צורה אחרת של "וגבר ישראל", הוא פשוט מחליף, זה לא "וגבר ישראל", כל צורה אחרת זה "וגבר עמלק".

אנו יודעים שעקבתא דמשיחא זה משך זמן מסוים, מי שיש לו אוזן לשמוע, ואין צורך באוזן מעודנת במיוחד, די באוזן רגילה, אוזן ששומעת, שומע, שבורא עולם בא לשפוט הארץ. כביכול בורא העולם מגיע, סדר העולם שהיה קיים עד לפני זמן קצר מאד כבר לא יחזור, העולם לא יחזור למה שהיה, זאת מבין כל תינוק. אותה אשליה של גן עדן שהיתה בעולם הזה, שאפשר לנסוע, אפשר כל דבר, חוץ מן הזמנים הקשים, באופן בסיסי היה פה גן עדן, זה נגמר, זה פשוט נגמר. חז"ל הבטיחו את זה, הסדר שעתיד לבוא הוא הסדר שאנחנו מקווים שהוא יבוא מהר. אבל כשרואים דברים כאלה, רואים שהעולם מתמוטט והולך, ועדיין מחזיקים בכל הכח בהבלים שמתמוטטים לעינינו, ואם זה לא טוב, נעשה את זה עוד יותר טוב, הרי שכשנעשה זאת עוד יותר טוב, יהיה הרבה הרבה יותר גרוע.

צריכים להיות ריאליים באמת. כל מי שהוא ריאלי באמת היום, מבין ורואה, זה נראה בחוש, הסדר משתנה והולך. זה הולך ונראה, הולך ומתגלה. ראו באיזה מערומים מתגלים הגיבורים הגדולים, ראו כמה שהם הופכים להיות חלשים, הרי מדובר פה בגיבורים גדולים, כל הכח שבעולם נמצא בידיהם, וראו איך הם רועדים מפחד, אז על מי נסמוך, על מי שפוחד מכל עלה נידף, על מי שלא יודע. מה שכתוב בכותרות העיתונים ומה שכתוב בדברי חז"ל, הולך ונעשה דומה מאד, אז למה לקרוא בכותרות, נקרא במקום שמגלה באמת את עומק הדברים, בכל מלוא הברירות שלהם.

אלו הדברים שעלינו לנסות להבין, לנסות להתעורר, לנסות לשמוע מה רוצים מאתנו, מה מבקשים מאתנו, לאן מובילים אותנו, רוצים הרי שנבין, רוצים הרי שנשמע, רוצים שנתעורר, ומעוררים אותנו בכל הכח, אולם אנחנו ישנים בכל הכח.

הקב"ה יעזור לנו, ונעבור את התקופה הזאת, ויתקיים בנו ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים.

אמונת בריאת העולם יש-מאין יסוד עבודת ה'

שיחת מרן המשגיח הגאון הצדיק רבי משה חיים שלנגר זללה"ה

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (א,א) כתב "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו".

מלשון הרמב"ם שזהו "יסוד היסודות ועמוד החכמות" למדנו, שזה יסוד לכל דהיינו האמונה שהכל נברא יש מאין, היא גם יסוד לכלל עבודת ה'.

וב'מורה נבוכים' (ב,כה) כשדן הרמב"ם בהתאמת התורה לחכמה האנושית (שבזמנו היתה הפילוסופיה היוונית) מבאר שהפסוקים ומאמרי חז"ל באופן אין בהם סתירה לחכמה האנושית ופירשם באופנים שונים כגון משלים וכיו"ב.

אמנם את האמונה שהי"ת הוא מצוי ראשון והוא ממציא כל נמצא כתב שאין לפרש חס ושלום שזה משל או מליצה. אלא זה אמת מוחלטת שבה תלוי הכל. ולא כהכופרים שהעולם קדמון.

בפרשיות הראשונות שבתורה אנו לומדים את יסודות אמונתנו בחידוש העולם, פרשת בראשית מלמדת על בריאת העולם שהשי"ת ברא את הכל יש מאין ופרשת נח עוסקת בבריאת העולם המחודש אחר המבול.

במאמר הזה נבוא לבאר בעזה"ת את החשיבות והיסודיות של אמונה זו שהשי"ת מצוי ראשון ושהוא ממציא כל נמצא ובמה היא מהווה יסוד לעבודת ה'.

הנה יסוד כל התורה הוא ענין הבחירה בטוב וכמו שנצטוונו "ובחרת בחיים". (דברים ניצבים ל,ט) ויש להתבונן מה יגרום לאדם לרצות לבחור בטוב, ומהיכן ימצא בקרבו את הרצון לבחור בטוב?

אכן, ה' יתברך ברא את האדם עם נטיה לצדק ויושר לבקש שלמות, למאוס בחומריות שהם מחלקי היצר הטוב הטבעי. שעליהם כתב רבינו הרמח"ל ב'מסילת ישרים' בהקדמתו ששרשי נטיית אלו מצויים בלב כל אדם ישר. כוחות נפש אלה [ה"יצר הטוב"] הן בכלל מה שאמר המלך שלמה ע"ה: "האלוקים עשה את האדם ישר" (קהלת ז,כט) והם נובעים מבריאתו "בצלם אלוקים" (בראשית א,כז).

יש באדם מצד טבעו רגישות לצדק וליושר - סלידה מעוול כלפי הזולת, מפגיעות בגופו, בנפשו, בממונו, במעמדו ובכבודו. אמנם כאשר יצר הרע מתגבר עליו אין האדם זוכר את הנטיה הזו, אבל כל אדם יכול להבחין ברצון הטבעי הזה הוא כאשר רואה את זולתו עושה דבר שנוגד את הצדק, מתרעם בלבו וחש את העוולה שבדבר (לדוגמא, אדם גידל יתום בתוך ביתו מקטנות, חיתן אותו וסדרו בעבודה טובה וכיו"ב אם היתום יפעל להזיק למיטיבו, מיד יורגש בלב התרעמות על אי-הצדק שבדבר). כאשר הנידון הוא כלפי אחר אין היצר הרע מעלים ממנו את המחויבות לצדק ויושר. ואז מתעוררת הנטיה הטבעית של האדם לנהוג לפי הצדק.

לכן האמונה שהקב"ה ברא את הכל יש מאין שמהותה היא שאת כל מציאותנו אנו מקבלים מהשי"ת, את כל מציאות העולם בכלל, את כוחותינו, את כשרונותינו, את משפחתנו, את הכל אנו מקבלים מהשי"ת וממילא יש לנו מחויבות לשמוע בקולו ולעובדו בכל לבבנו שהרי הוא נתן לנו את כל הוויתנו ואין לנו כח משל עצמנו כלל, אלא הכל ממנו יתברך א"כ הדין נותן שנציית לו שכך הוא הצדק! א"כ

כשישריש האדם אמונה זו בלבבו, הנטייה הטבעית לצדק ויושר המושרשת בו מטה את עצמו למחויבות מוחלטת לעבודת ה'.

כדברי המלך דוד "ממך הכל ומידך נתנו לך" (דברי הימים א' כט, יד- יח)

***

אמונה זו מחייבת את האדם דבר נוסף כשהאדם משריש בלבו שכל מציאותו היא ע"י ה' ואין לו משלו כלום, מתעורר בלבו מידת הכרת הטוב (שגם היא מכלל היצר הטוב הטבעי) על כל החסדים והטובות שהקב"ה עושה עמו ועם כל העולם שאין לו מכח עצמו כלום נמצא שמלבד המחויבות הבסיסית שנוולדת מכוח מחויבות לצדק וליושר, ישנה מחויבות נוספת של הכרת הטוב. עקב האמונה שכל הטובות שיש לנו הם מאת הבורא שברא הכל, יש מאין.

***

עוד ענין חשוב נובע מהאמונה היסודית הזו על פי האמור במדרש רבה (בראשית א' א') על הפסוק במשלי (ח, ל) "ואהיה אצלו אמן" "אצלו אמן" התורה אמרה אני הייתי כלי אומנותו של הקדוש ברוך הוא. בנוהג שבעולם מלך בשר ודם בונה פלטין ואינו בונה אותו מדעת עצמו, אלא מדעת האומן והאומן אינו בונה אותו מדעתו אלא דיפתראות ופינקסאות (תכנית כתובה) יש לו לידע היאך הוא עושה חדרים, היאך הוא עושה פשפים, כך הקדוש ברוך הוא היה מביט בתורה ובורא את העולם והתורה אמרה 'בראשית ברא אלקים' בי, ראשית - ברא ואין ראשית אלא תורה שנאמר "ה' קנני ראשית דרכו" (משלי ח' מ"ב).

נמצא שהקב"ה ברא את העולם יש מאין לפי התכנית של התורה, דהיינו העולם בנוי באופן מותאם לתורה. קיום התורה צריך עולם גשמי, בשביל תפילין צריך שיהיו עורות, בשביל איסור זורע בשבת צריך שדות, בשביל המועדות צריך זמן וכן כל כיו"ב. כל דבר בבריאה הוא בא בשביל התכנית של התורה, שהרי זה היה "הדיפתראות והפינקסאות" שעל פיהם ברא ה' יתברך את העולם. (אמנם לא כל פרט בעולם אנו מבינים איך הוא נוצר לתורה, אבל מתבאר כאן שכל העולם נברא ע"פ התורה).

על פי ידיעה זו מתעוררים אנו לחיזוק גדול, שלא יכול האדם לומר שאין הוא מתאים לצווי התורה, או שהעולם לא מתאים לצווי התורה, ואין הוא מסוגל לעמוד בקיום התורה, אדרבה העולם הוא המקום שבו ורק בו אפשר לקיים את התורה כי העולם נברא באופן שנוכל ונצליח לקיים את התורה כי בריאת העולם כולו הוא על פי התכנית של התורה.

***

עוד עניין נוסף מושרש בנו ע"י ההתבוננות בעובדה שהקב"ה ברא הכל יש מאין והוא מעלת הענווה (הטובה מכל המידות הטובות - אגרת הרמב"ן) הנה רבינו הרמח"ל ב'מסילת ישרים' (פרק יא) מגדיר את ענין הגאווה כך "הנה כלל ענין הגאווה הוא זה, שהאדם "מחשיב עצמו בעצמו", ובלבבו ידמה כי לו נאוה תהלה". הפירוש 'מחשיב את עצמו בעצמו', אינה שלא יכיר האדם את מעלותיו, וודאי שצריך הוא להכיר במעלותיו. אבל אל לו לתלות את המעלות בעצמו, אלא בבורא יתברך. בהתבוננות שהכל נברא ממנו - משריש האדם בעצמו שמעלותיו אינם משל עצמו.

ומאידך לומד האדם להחשיב את עצמו ואת מעלותיו שהרי הקב"ה בראו יש מאין ונתן לו את אותן המעלות בשבילו ולמענו, אבל שלא יתלה את המעלות בעצמו. ועל כגון זה נאמר "ויגבה לבו בדרכי ה' " (דברי הימים ב' יז, ו)

***

מבואר בתורה ג' פעמים כי בצלם אלוקים עשה את האדם (בראשית א, כו-כז טו) והנה זה פשוט שהקב"ה בעצמו "לית מחשבה תפיסא ביה כלל", (כלשון הזוהר שמובא ב"פתח אליהו") וכל התפיסה שיש לנו בבורא יתברך הוא ע"י הכרת מעשיו בעולם וע"י הנהגתו ותורתו.

והנה ללכת בדרכי ה' וזו אחת המצוות החשובות ביותר כמובא בדברי רבינו הרמח"ל בהקדמה למסילת ישרים "הוא מה שמשנה רבנו, עליו השלום, מלמדנו באמרו (דברים עקב יב): 'ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלקיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, לשמור את מצות ה' ואת חקתיו'. כאן כלל כל חלקי שלמות העבודה הנרצית לשמו יתברך, והם: היראה, ההליכה בדרכיו, האהבה, שלמות הלב, ושמירת כל המצות". ההליכה בדרכיו היא אחת מחמשת חלקי שלמות העבודה וכן הדבר כלול בשמירת כל המצוות.

חיוב זה יתכן כי "בצלם אלוקים עשה את האדם", מחמת שהאדם נברא מעיקרא בצלמו, לכן האדם מסוגל להתנהג בכל הנהגותיו ובכל מחשבותיו שיהיו מותאמות להנהגת ה' בעולם ולרצון ה' הנלמד מתוך תורתו. הקב"ה ברא את האדם עם כוחות גדולים ונפלאים כדי שיוכל להידמות לדרכי ה' יתברך.

(אגב יש לעי' שבספר החינוך בהקדמתו כתב שיש שש מצוות תמידיות וממליץ ע"ז את הפסוק "שש ערי מקלט". למה לא כלל בזה גם מצוות והלכת בדרכיו. שגם היא לכאורה שייך בכל זמן ועת).

נמצא א"כ שבאמונת הבריאה, משתרשים בנו גם היסודות הגדולים שהעולם נברא מותאם לפי התורה. והאדם נברא מותאם להיות דומה לאלוקיו.

זאת ועוד: ההכרה שהאדם - כל אדם - נברא בצלם אלוקים נותנת ביסוס וחיזוק ליחס של כבוד לזולת ולקיום ראוי של כל המצוות הרבות שבין אדם לחבירו.

***

רבינו הרמב"ם בפירושו למשנה סנהדרין פרק חלק מנה י"ג עיקרים שמי שאינו מאמין באחד מהם יצא מכלל ישראל. ובספר העיקרים לר' יוסף אלבו סובר שבאמת יש רק ג' עיקרים כוללים, ומהם מסתעפים שאר העיקרים, והם: א. מציאות ה' בורא העולם ב. שכר ועונש ג. תורה מן השמים. וכתב שכנגדם תיקנו חז"ל בתפילת מוסף של ראש השנה לומר מלכויות זכרונות ושופרות. מלכויות - כנגד העיקר של מציאות ה', זכרונות - כנגד העיקר של שכר ועונש, שופרות - כנגד העיקר של מעמד הר סיני תורה מן השמים שניתנה עם"קול שופר חזק מאד" (שמות יתרו י"ט ט"ז). וכפתיחת ברכת שופרות "אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמם".

ונראה לומר שג' עיקרים אלו רמוזים גם בג' הפרשיות הראשונות של התורה, בראשית - המלמדת שהכל נברא ביד ה' הוא כנגד העיקר של מציאות בורא העולם, נח - בה מתואר עונש העולם אשר השחית דרכו, וההצלה לנח שמצא חן בעיני ה' והוא כנגד העיקר של שכר ועונש, לך לך - שבה תחילת דיבור ה' לאבי האומה מקבלת התורה, הוא כנגד העיקר של תורה מן השמים ע"י אברהם שהתחיל לילך בדרכי ה' וקיים את התורה כולה. (ועיי' בגמ' ע"ז ט. דתחילת אלפים שנות תורה הוא מאברהם). נמצא שתחילת התורה הוא לבסס את הכרתנו בעיקרי האמונה, ועל בסיס איתן זה מתכשרים אנו לקיום תורתנו תורת חיים.

(נאמר תשע"ט נכתב ע"י אחד השומעים והוגה ע"י מרן המשגיח)

דברי חיזוק לרגל המצב השורר בארץ בשעה זו

מרבנו מרן ראש הישיבה הגרמ"ה הירש שליט"א

נמסר בהיכל הישיה"ק סלבודקה בנוכחות רבינו מרן הגר"ד לנדו שליט"א

הנה המצב הזה שאנחנו נמצאים בו עכשיו, שיש כל כך הרבה הרוגים וכל כך הרבה פצועים ושיש שבויים, זהו מצב שאנחנו בכלל לא רגילים אליו, וודאי שהקב"ה בא ללמד אותנו משהו, קשה להגיד שאנו יודעים בוודאות מה הקב"ה מכון לומר לנו. אבל נדמה לי שדבר אחד כן ברור. פעם לפני שלושים וארבעים שנה כל הזמן היה ההרגשה והדיבור שאנחנו חיים פה בנס, שאנו מסובבים על ידי אויבים שרוצים להרוג אותנו והקב"ה עושה לנו ניסים כל הזמן לשמור עלינו.

ונראה שההרגשה הזאת מאוד מאוד ירדה, ההרגשה הזו שאנחנו חיים פה בנס ירדה כאילו החיים פה הם דבר פשוט, ההרגשה כעת היא שאנחנו חיים פה בלא פחד כי יש צה"ל ויש כל מיני הגנות וכדו', וכביכול זהו כבר לא נס, שכחנו את החסד שה' עושה לנו כל הזמן, אנחנו חיים פה באופן כזה שכל העת חלילה יכולים להיכנס להרוג אותנו והם לא עושים את זה, זה הפך להיות הנורמה וחיים כך בלא להרגיש, בלא לשים לב שזהו נס תמידי שה' עושה לנו חסד כזה בכל רגע ורגע שלא יהיה סכנה בשבילנו. את זה

והקב"ה מראה לנו עכשיו מה יכול להיות כשהוא לא עושה את הנס הזה, מה יכול להיות! הם יכולים פשוט להיכנס ולעשות פוגרומים, כמו שהיו הגויים עושים פוגרומים בעבר, הם יכולים להיכנס ולקחת אנשים ולהרוג אנשים, כך זה נראה בלי נס, עכשיו הקב"ה מראה לנו, אם אין את החסד שלי, החסד התמידי של ההגנה על עם ישראל כל הזמן, אם אין את הנס הזה זה מה שיכול לקרות.

וזה צריך להביא לנו את ההרגשה שזהו חסד שהקב"ה עושה לנו כל הזמן שזה לא יקרה, להרגיש את החסד שהוא עשה שזה לא קרה עד עכשיו, הקב"ה מראה לנו מה קורה אם הוא מוריד את החסד וההשגחה הפרטית שזה מה שיכול לקרות, וזה אכן קרה. והידיעה הזאת מביאה שאנחנו נחיה עם הקב"ה, מי שמרגיש שזה נס, כל הזמן הוא חי עם הקב"ה. וכמו שדיברנו כמה פעמים על הכתוב "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך" שהכוונה לחיות עם הקב"ה כל הזמן.

אני חושב שאחד הדברים שצריך ללמוד פה את ההרגשה של החסד הגדול שה' עושה לנו, שאנחנו יכולים לחיות כאן עם כל הזאבים שנמצאים פה סביבנו, וה' עושה ניסים כל הזמן שהם לא יכולים לטרוף אותנו, אנחנו צריכים שיהיה לנו הלאה הכרת הטוב גדולה להקב"ה שהרי אנו רואים רח"ל מה יכול לקרות ומה המצב שיכול להיות וממה הקב"ה מציל אותנו בכל רגע ורגע, ההרגשה הזו תגרום לנו לחיות עם הקב"ה, לחיות במצב של בכל דרכיך דעהו, בכל שטחי החיים שלנו, לדון על כל פעולה שאנחנו עושים לפי מה שהקב"ה רוצה מאיתנו, ולא להיות שקועים בתאוות אלא בלימוד התורה, בלימוד המוסר, בחסד ובמידות, לחיות עם הקב"ה חיים של עליה שהרי אנחנו רואים שה' מציל אותנו כל הזמן, זה מה שאנחנו צריכים ללמוד מהמצב שלנו.

אנחנו נכנסים למלחמה, ע"פ דרך הטבע זה מה שיהיה עכשיו, מלחמה גדולה, ונביא חלק ממה שמרן רבי אייזיק שר זצוק"ל דיבר בשעת המלחמה בתש"ח מה שנוגע אלינו: "ובודאי לעת כזאת, כאשר אנו עומדים ומתפללים אל ה' בתקוה לישועתו, עלינו לשים אל לבנו מה המה הכוחות האמיתיים, אשר בזכותם ינצחו כל העומדים במלחמה – כח הבטחון, בהכרה שלמה של "חזק ונתחזק וה' הטוב בעינינו יעשה", והיינו להתחזק בבטחון שכל מה שקורה זה מהקב"ה, כל מה שהקב"ה עושה לנו, כל מה שנעשה זהו איכשהו לטובתנו, כל מה שקרה זהו חסד, זהו הענין של בטחון לחשוב שהכל חסד, לחשוב עכשיו במצב שלנו שכל הפצועים וההרוגים הכל הכל זהו חסד.

וממשיך ר' אייזיק זצ"ל עוד: "כח התפילה בתקוה נאמנה בה' ובישועתו, כח ברכת הכהנים, אשר עליה הובטחנו בתורה "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם" וכוחה של תורה אשר היא הערובה להגן ולהציל לגבור ולנצח במלחמה".

צריך לזכור, מהם הכוחות האמיתיים שהם המנצחים במלחמה, הבטחון, תורה ותפילה, וברכת כהנים, לחשוב ולזכור תמיד שהכל חסד, כל ההרואים הפצועים והשבויים "כי לעולם חסדו", והבטחון הזה הוא הכח שננצח.

ובתורה, אי אפשר שיהיה הלימוד כמו שהוא כל הזמן, צריך שיהיה חיזוק מאוד בהתמדה, סדרים שלמים בלי ביטול תורה, יהיה קשה, אנו לא רגילים לרמה כזו של תורה, אבל דווקא לימוד כזה מה שלא רגילים הוא יגרום את הנצחון, וצריך להכניס לליבנו שמה שיביא את הניצחון זה מה שאנחנו עושים פה, הבטחון שלנו, התורה שלנו והתפילה שלנו.

בהמשך הדברים אומר ר' אייזיק: "אמנם עם זאת עלינו לזכור תמיד שעל אף חמלתו הגדולה אשר הוא יתברך חומל על בניו אהוביו, הרי מכח אהבתו לבנים הוא יתברך גם מייסרם כדרך שהאב מייסר את בנו כמו שנאמר "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסרך" ונמצא כי מאורעות התקופה משמשות לנו כנסיון גדול להכיר מתוך הצרות את יד ה' האוהבת, המייסרת אותנו בחמלה גדולה כאשר ייסר איש את בנו, וכיום הזה הרי פחד המלחמה שעשה לנו ה' יתברך הוא לכשעצמו ניסיון מן השמים שלא נשכח את ה' יתברך שהוא אבינו שבשמים ואנחנו בניו אשר חובתנו לעבוד אותו באמונה שלימה, כבן העובד את אביו. וכמו שמצאנו לדוד המלך שאמר "כי דיכתנו במקום תנים ותכס עלינו בצלמות, אם שכחנו שם אלוקינו ונפרש כפינו לאל זר הלא אלוקים יחקר זאת כי עליך הורגנו כל היום" והיינו דגם המצב הנורא הזה של המצאות במקום תנים, נתונים למאכל פיהם וגם כאשר צלמות תכסה עיני כל, הלא אלוקים יודע שלא שכחנו שם אלוקינו ולא פרשנו כפינו לתלות ביטחוננו בכוחות זרים, אלא עליך תלינו משענתנו וברצונך הגדול הורגנו על כבוד שמך כל היום. ואף אנו בעמדנו במצב שכזה עלינו לדעת כי ה' יתברך באהבתו מעמידנו בנסיון גדול זה, ועלינו להתחזק להתגבר על הנסיון ולא לשכוח שם ה'".

נזכור זאת עם כל מה שקרה, נדע שהכל הוא בחמלה גדולה כאשר ייסר איש את בנו, כמו שאמרנו בהתחלה שזהו כדי שלא נשכח את השי"ת, זה הניסיון מהשמים שלא נשכח, אף שנראה כאילו זה משהו אחר וכביכול סיבות אחרות גורמות הכל נועד כדי שלא נשכח שהכל מהקב"ה. אנחנו לא נתלה בכוחות זרים, לא נתלה בכיפת הברזל ובדברים כאלו אלא בקב"ה, וזה ניסיון של הזמן הזה שיש דברים אחרים לתלות בהם, ולא תולים בהם, לא פרשנו כפנו לתלות בטחוננו, אלא עליך תלינו.

ושוב, לא לשכוח, יש דברים קשים, לא לשכוח שהכל מהקב"ה שמנסה אותנו כאשר ייסר איש את בנו, והמטרה שנבוא להכיר שהכל מהקב"ה.

והדברים למעשה:

אנחנו צריכים להתחזק בידיעה שהכל מהקב"ה, וכל הזמן הוא עושה לנו חסד, וזה שלא עשה חסד, עכשיו נראה כך, אבל - כי לעולם חסדו.

צריכים להתחזק בבטחון, וכל אחד צריך לחשוב באמת להתחזק בתורה, ולהתחזק בתפילה, ורק על ידי זה יהיה הנצחון בסייעתא דשמיא.

והקב"ה יתן לנו את הכח. א. שיהיה לנו את הבטחון שכל מה שקרה זהו מאת ה'. ב. 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו' לזכור שכל מה שקרה הוא חסד, להתחזק בידיעה שהקב"ה עושה חסד כל הזמן והכל מאתו ולחיות עם הקב"ה בכל זה. ג. להתחזק בתורה בידיעה שהיא מגנא ומצלא. ד. להתחזק בתפילה שיכולה לעזור. ה. ובודאי שחייבים לצאת מההרגלים הרגילים, בלתי אפשרי שבחור ישיבה היום יתנהג כמו שהיה בזמנים הרגילים זה לא זמן רגיל וצריך מסירות נפש מצידנו להראות לקב"ה שאנחנו תחתיו ואנחנו בביטחון בו ואנחנו לומדים תורה בצורה אחרת ומתפללים בצורה אחרת.

וודאי תבוא הישועה בס"ד ונוכל להיות שלמים ויראים ולא יהיה שום דבר רע לא לנו ולא לאף אחד מכלל ישראל.

דברים שאמר מרן הגאון רבי יהושע איזנשטיין שליט"א

ראש ישיבת יד אהרן

לרגל המצב הקשה השורר בארץ הקודש

אנו נמצאים במצב קשה ביותר. זוהי עת צרה עבור כלל ישראל, כל ההרוגים, הפצועים ואלו שנלקחו בשבי, זה איום ונורא. ה' ירחם על כולם ויושיע אותנו מידם. עלינו להתבונן בדברים, ולראות את התייחסות הנכונה למצב.

היסוד הראשון שצריכים לדעת, הוא מה שאמרו חז"ל שהקב"ה 'איסתכל באורייתא וברא עלמא'. כל דבר שנמצא בכריאה כתוב ומרומז בתורה הקדושה, וכן הנהגת הכריאה במשך כל הדורות רמוזה בתורה. הכל נכתב ונרמז במעשה בראשית, בפרשת האזינו, במעשי האבות הקדושים ועוד. עלינו לראות ולהבין מהו השורש בתורה לכל מה שמתרחש כעת, מהי התייחסות לכך ומה מוטל עלינו לעשות לאור המצב.

כלל ישראל, במשך הדורות הוצרכו לעבור ארבע גלויות. בבל, מדי, יוון ואדום. אולם גלות ישמעאל לא נזכרה בתוך ארבע הגלויות (לפי חלק מן השיטות), וכבר מקשים על כך (המהר"ל בספר נצח ישראל ועוד), מדוע גלות ישמעאל אינה נכללת כאחד מארבע הגלויות.

מוהר"ח וויטאל בפירושו (עץ הדעת טוב) על ספר תהילים (פרק קכד), מבאר את הענין כך: גלות ישמעאל אינה כלולה בתוך הגלויות, משום שהיא גלות נוספת על הגלויות ושונה מהן במהותה. בספר דניאל נמנו הגלויות במשל ובדמיון לחיות מסוימות, ואילו לישמעאל ישנה מהות אחרת. ישמעאל אינו דומה לחיות שנמנו שם אלא הוא בגדר 'פרא אדם'. לישמעאל יש זכות אבות שהלא הוא בנו של אברהם אבינו וכן עומדת לו זכות המילה, ולכן יש לו סיעתא דשמיא וכוח מיוחד להצליח בדרכו, יעו"ל בדבריו שהאריך לכאר את ד' הגלויות וגלות ישמעאל.

עוד מוסיף מוהר"ח וויטאל, ומביא מפרקי דר"א, שגלות ישמעאל תבוא לאחר גלות אדום, והיא תהיה הקשה שבכל הגלויות*. בגלות ישמעאל יהיו צרות קשות ומשונות עד שיגיעו כלל ישראל לייאוש מוחלט מקושי הגלות ויבינו שאין בידנו להועיל מאומה, כי אם לזעוק לה' שיושיענו. בדבריו כתב עוד: 'אם כן אנחנו לא נדע מה נעשה ואין לנו תקווה אחרת זולתי שנבטח בשמו הגדול יתברך שיושיענו מידם², וזהו אומרו עזרנו בשם ה'". ויעו"ל בדבריו באריכות.

בימינו אנו רואים ומבינים בחוש את התגלמות הדברים, ודבריו של הרח"ו מתקיימים במלואם. אנו מוקפים כל העת באויבים ממדינות ערב שמנסים ללא הפסקה לפגוע בנו ולכלותינו. יש להם יכולות צבאיות אדירות שאם ישתמשו בהם כולם יחד, לא נוכל להם בשום צורה טבעית. ההתמודדות מול הטרור מראה לנו עד כמה גלות ישמעאל היא קשה ואכזרית, ומכל זה עלינו להגיע להכרה שאין בידנו מה לעשות כדי לעצור את המצב. ובעקבות כל מה שקרה כעת, מתחילים כבר להרגיש את קושי הגלות ואת הזעקה להקב"ה - מתוך הכרה שאין בידינו להינצל מהם בדרך הטבע.

כאשר קמה המדינה, הרעיון שעליו ביססו את המדינה היה כזה: הציונים כפרו בהשגחת ה' ואמרו שהשואה באה כי לא היה לנו צבא שיגן עלינו והיהודים הלכו 'כצאן לטבח'. עכשיו אנו מקימים מדינה ויהיה לנו צבא חזק שיגן עלינו, וכך לא יוכלו עוד להתנכל לנו. הצבא יגן עלינו! האווירה הזו השפיעה ומשפיעה מאוד על כל אחד מאתנו. אנו מסתובבים בתחושת ביטחון, שאין סיבה לפחד משום שהצבא מגן עלינו.

אולם בכדי להינצל מגלות ישמעאל, התחושה הזו צריכה להתבטל לגמרי, וזה יקרה כאשר גלות ישמעאל תהיה כה חזקה וקשה, וכולם יכירו שאין שום דרך טבעית להינצל ממנה. העצה היחידה היא לבטוח בה'. או אז תבוא הישועה.

במלחמת ששת הימים, כאשר קמו עלינו האויבים, המצב היה נורא ביותר. כולם היו בטוחים שהאויבים יכלו אותנו חלילה, והכינו כמות אדירה של קברים כדי לקבור את כל ההרוגים! בתקופה הזו כולם הבינו עד כמה המצב חמור, והאווירה הכללית היתה שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים. ואכן זכינו לישועה גדולה ולניסים עצומים במלחמה הזו, וזה הביא להתרוממות גדולה והודיה לה'.

אלא שמיד לאחמ"כ הכל נהרס כידוע, כאשר הכחישו את ההשגחה והניסים ותלו את הכל בכוחו וגבורתו של צה"ל. בהמשך הדרך ראו כולם בחוש עד כמה זה פגע בנו וכמה המשכנו לסבול מגלות ישמעאל, והתקווה שתלו בצה"ל נמוגה ונמסה.

אך מה יקרה אם נגיע להכרה ברורה שאנו מוקפים באויבים גדולים מכל הצדדים; הם יכולים לכלותינו בכל רגע ואין שום תקווה מולם. או אז יגיעו להכרה שאין לתלות תקווה בצה"ל כלל וכלל, שאף להם אין שום דרך לפעול לפי דרכי הטבע, כולם יודו שהכל בידי שמים ואז תבוא הישועה.

א. לשון הפרקי דר"א (פרק ל) 'משבעים לשונות שברא הקב"ה בעולמו, לא שם שמו לאחד מהם אלא לישראל. הואיל והשוה הקב"ה שמו של ישמעאל לשמו של ישראל, אוי מי יחיה בימיו, שנאמר אוי מי יחיה משומו קל'.

ב. לשון הפרקי דר"א (פרק לב) 'ולמה נקרא שמו ישמעאל, שעתידי הקב"ה לשמוע בקול נאקת העם ממה שעתידין בני ישמעאל לעשות בארץ באחרית הימים. לפיכך נקרא שמו ישמעאל שנאמר ישמע קל ויענם'.

אנו חיים בתוך גלות ישמעאל, וצריכים לעקור מליבנו את העבודה זרה' הזו שבוטחים בכוחו של צה"ל. כל זמן שבוטחים בכוחנו לא נוכל להוושע מגלות ישמעאל! עלינו להכיר בכך שאין עוד מלבדו! הכל בידי שמים וכל מה קורה עמנו מושגח בהשגחה מיוחדת מלמעלה. כמוכן שצריכים גם לפעול בדרכי השתדלות, חייבים להילחם בכל האמצעים ולפעול ככל הניתן, אבל אסור לבטוח כלל וכלל בכוחנו וגבורתנו. הישועה מגלות ישמעאל תלויה דווקא בכך שנכיר שאין בכוחנו לפעול, והכל תלוי אך ורק בידי שמים.

ובנוגע לתפקידם של בני הישיבה בעת הזאת, צריכים לדעת שאנו במצב של סכנה גדולה, ובזמן סכנה צריכים את זכות התורה שתגן עלינו. וודאי שלא ניתן להסתובב ולטייל כעת אלא מוכרחים להתחיל את זמן חורף כדי שזכות התורה תעמוד לכלל ישראל. במידת הצורך, לאחר שבס"ד תחלוף הסכנה, יש לשקול לעשות משהו על מנת להשתחרר ולנוח, אך לעת עתה חייבים לשבת וללמוד.

לכל אדם ישנם כוחות עצומים שאינו מודע אליהם, אך בשעת סכנה הכוחות מתעוררים והאדם יכול לפעול ולעשות הרבה יותר ממה שחשב לעצמו, כפי שראינו בתקופת השואה ובשאר עתות צרה. עלינו לגלות כעת את הכוחות שלנו ולמלאות את תפקידנו למרות הקושי שבדבר. אנו לא הולכים לצבא להילחם משום שאנחנו חיל ה' שאינם יוצאים למלחמות. ובתור חיל ה' עלינו להיות שקועים בלימוד, לקבל עלינו עול תורה ולא להתעסק בדברים אחרים, ולזכור שאין עוד מלבדו.

ככל שנתחזק בהכרה הזו, נפנה בתפילה להקב"ה ונכיר שהכל תלוי בידי שמים ואין לבטוח בשום דבר אחר, נזכה לראות בישועת ה'.

לתועלת המעיינים נצטט כאן את דבריו המלאים של מזהר"ח זויטאל בפירושו לספר תהילים:

תהילים פרק קכ"ד: "שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל. לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם. אזי חיים בלעונו בחרות אפס בנו. אזי המים שטפונו נחלה עבר על נפשנו. אזי עבר על נפשנו המים הזידונים. ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם. נפשנו כציפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו. עזרנו בשם ה' עושה שמים וארץ."

עץ הדעת טוב: "שיר המעלות לולי ה' שהיה לנו וכו'. כבר ידעת כי הגלויות אינם אלא ד'. בבל ומדי ויון ואדום. אבל עוד עתידין ישראל להיות באחרית הימים בגלות ישמעאל כנזכר בפרקי ר' אליעזר ובמדרשי רז"ל ובס' הזוהר סוף פרשת לך לך ובענין משא דומה וכו'. ושם בפרשת לך לך אמר כי ישמעאל להיותו בן אברהם ונימול נקרא פרא אדם ולא אדם גמור מפני שמל ולא פרע, אבל שאר ד' הגלויות הן משולות אל החיות כנזכר בספר דניאל.

והנה דוד ע"ה נתנבא ברוח הקודש במזמור זה כל מה שישראל עתידין להיות בגלות הנזכרת. והנה בהיות ישראל בגלויות הארבעה הם עתידין לומר לולי ד' שהיה לנו נא. כלומר עתה בד' גלויות אלו היינו אובדין לגמרי כמו שכתוב אחר כך אזי חיים בלעונו וכו', וסרס את המקרא כאילו אמר יאמר ישראל לולי ד' שהיה לנו נא. רוצה לומר עתה באלו הד' מלכויות.

אבל עוד יש גלות חמישי אחרון לכולם וקשה מכולם והוא גלות ישמעאל הנקראת פרא אדם כנ"ל ואינו נמשל אל החיות, ואז יאמרו ישראל באופן אחר, והוא לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם, כי להיותו אדם לסיבת היותו בן אברהם ויש לו זכות אבות כמו שמצינו שאמר 'לו ישמעאל יהיה לפניך', וגם יש לו זכות המילה, כי גם לסיבה זו נקרא אדם ולכן גלותו תקיפה משאר ד' מלכויות. וכמו שאמר רז"ל כי לכן נקרא ישמעאל על שעתידין ישראל לצעוק צעקות גדולות בימי גלותו ואז ישמעם קל ויענם.

ולפי שאר האומות תמיד היתה בהם ממשלה על שאר אומות, ולא כן ישמעאל שתמיד היו ערביים שוכני אהלים ומדברות ואין להם עסק עם זולתם. אלא נמשלים לליסטים היוצאים ומקפחים בני אדם וחוזרין לאהליהם וכמו שכתוב והוא יהיה פרא אדם ידו בכל וכו' ואח"כ עתידין למלוך על העולם ועל ישראל. לזה אמר בקום עלינו, על דרך מה שנתבאר בספר הזוהר על פסוק ויקם מלך חדש דבקדמיתא הוה שפיל מכל אומיא והשתא קם למלוכה, וביאר את אשר יאמרו אז ישראל בגלות ישמעאל שקם הערבי ההוא נביאם משפלות גדול לרום מעלות כנודע.

וזה אשר יאמרו אז לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם שהוא ישמעאל, אזי חיים בלעונו וכו' כלומר אזי בזמן זה הגלות הה' הוא משונה מכל מה שעבר. כי אז חיים הם רוצים לבלוע אותנו, על דרך ותבלען השבלים וכו' ולא נודע כי באו אל קרבנה וכו'. כי חס ושלום בחרות אפס בנו רצונם למחות שם ישראל מתחת השמים כדמיון הדבר הבלוע שאין מציאותו נודע כלל וכאילו לא היה כנזכר. וזהו אומר אזי חיים בלעונו וכו'. מה שאין כן בד' גלויות הראשונות אשר אזי המים שטפונו וכו', כי גלותם יותר קל והיינו אז דומים למי ששטפוהו המים וגופו קיים ולא נבלע לגמרי.. כי אז הנחלה והכאב לא עבר אלא על נפשו ולא על הגוף, מה שאין כן בגלות ישמעאל אשר בלעונו חיים בהיותנו בגוף ונפש מחוברים יחד. וביאר מהו ענין ההפרש הזה ואיך תחילה לא היה הנחלה והצער אלא על נפשנו ולא לגופנו. ואמר אזי עבר על נפשנו המים הזדונים הם שאר האומות הנקראים מים הזדונים כנזכר בספר הזוהר פרשת פנחס ופרשת ויקרא בענין ניסוך המים שבחג.

והנה כל כוונתם היתה להמיר דת ישראל שלא יעסקו בתורה ולא יקיימו המצוות כנודע בזמני השמד ח"ו. והנה זה היא נחלה לנפשנו לא לגופנו כי לא היתה כוונתם אלא על הנפשות לבד להוציאם מן הדת, אלא שמזה היה נמשך לנו היזק אל גופנו שהיו הורגים אותנו כשלא רצינו להמיר דתנו. ועל ידי כן אדרבה הקדוש ב"ה היה מרחם עלינו. וזהו שכתוב ברוך ה' שלא נתננו טרף לשיניהם. וכמעשה דדניאל על התפילה ודחנניא מישראל ועזריה על דלא פלחו לצלמא וכאלה רבים בצדיקים פרטיים. ואף גם בכללות ישראל לא עזבונו הוא יתברך ולא נתננו טרף לשיניהם והננו קיימים יען ראה כי כוונתם להעבירנו על תורתנו ומצותיו ותקנתו קלקלתו. ומה שבקשו לטרף נפשנו ולהמיתם בסוד הרשעים בחייהם קרויין מתים לא נתננו טרף לשיניהם. מה שאין כן בגלות ישמעאל שהם רוצים להרוג נפשות וגופות ולכלות הממון של ישראל ולבולעם חיים ולא להשאיר להם שורש וענף. גם ימוז אל המים הזידונים הטמאים שהיו מזין כומרי אדום על ישראל והיו ממירין אותם על כרחם באונס. וזהו אומר אזי עבר על נפשנו כי לא העברנום אנחנו מרצוננו. ולכן כיון שאנוסים היינו ריחם ד' יתברך ולא נתננו טרופים בין שיניהם לעולם. כי אחר שכבר טרפו אותנו בידיהם כנזכר, אמנם לא גמרו לטרוף אותם גם בין שיניהם כי אז לא היתה לנו תקוה חס ושלום. וזהו ענין האנוסים מספרד ומפורטוגל שחזרו לדת ישראל לאלפים ולרבבות ויצאו מתחת ידם ולא נשארו גוים אבודהים ביניהם תודות לד'.

מה שכתבנו בגלות ישמעאל שעתידין להצר את ישראל צרות קשות ומשונות לא נראו כמותם כנ"ל בשם רבותינו ז"ל שלכן נקרא שמו ישמעאל, ואם כן אנחנו לא נדע מה נעשה, ואין לנו תקוה אחרת זולתי שנבטח בשמו הגדול יתברך שישוענו מידם, וזהו אומר עזרנו בשם ד' וכו', כלומר סיבת בטחוננו בו יתברך הוא, לפי שהוא אשר עשה את השמים ואת הארץ, ונודע כי לא בראם אלא בשביל ישראל שיקיימו את התורה כמו שאמרו רבותינו ז"ל על בראשית ברא וכו' בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית וכמו שכתוב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וכו'. ואם כן מוכרח הוא שיעזרנו מידם ויגאלנו גאולה שלימה העתידה במהרה בימינו כדי שיהיה קיום לשמים ולא רץ כנזכר, כי אין להם קיום זולתי על ידי ישראל.

נחלק אלהו

תפקידנו בשעה זו - דרכי העבודה ופרקי חיזוק בעקבות מלחמת הדרום

עוונותיכם הטו אלה

כלל ישראל נמצא עכשיו בעת צרה, 'כי באו בנים עד משבר וכח אין ללידה', אנחנו נמצאים ממש בעת צרה וצוקה, הרוגים, שבויים, נורא נוראות! יש לשון מפורסמת של הרמב"ם בתחילת הלכות תעניות 'מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל רעה שתבוא על הציבור, שנאמר 'על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות', כלומר כל דבר שיצר לכם כגון בצורת דבר ארבה וכיוצא בהן זעקו עליהם והריעו, ודבר זה מדרכי התשובה הוא שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים ארע להם, ככתוב 'עוונותיכם הטו אלה', וזהו שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם, ההכרה בכך שהצרות באו בגלל מעשינו הרעים זה גופא מה שיגרום לצרה להסתלק ולסור מעלינו, והרמב"ם ממשיך וכותב דברים נוראים 'אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם ארע לנו וצרה זו נקרי' [מלשון מקרה], הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להידבק במעשיהם הרעים ותוסיף הצרה צרות אחרות', לא רק שלא תהיה ישועה מהצרה הנוכחית אלא זה גורם קטרוג בשמים ומביא עוד צרות רח"ל, 'הוא שכתוב בתורה 'ואם תלכו עמי בקרי והלכתי גם אני עמכם בחמת קרי', כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהיא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי', עד כאן דברי הרמב"ם הידועים.

ונתרגם את הדברים לצרה שקיימת עכשיו בכלל ישראל, אם השיח יהיה שמחפשים את האשמים, מחדל, החמאס אשם, ההבלגה של הצבא, האנכריסטים אשמים, איראן אשמה, וכל כיוצא בזה, למרות שבדרכי הטבע יש דברים שנעשו שעל ידיהם הקב"ה גלגל את הצרה הזו, אבל צריך כל הזמן לזכור שהכל בא ממסובב כל הסיבות, והסיבה שהוא הביא את זה עלינו היא כמו שכתוב בפסוק 'עוונותיכם הטו אלה', ואם לא נזכור את זה ונמשיך להתבונן ולחקור כל הזמן את הסיבות הטבעיות כתוב ברמב"ם שזה גורם קטרוג וחס וחלילה יגרום להמשך הפסוק 'והלכתי גם אני עמכם בחמת קרי'.

נושא בעול עם חבירו

ומה מוטל עלינו בפועל? דבר ראשון צריך להיות 'נושא בעול עם חבירו', אנחנו לא נמצאים בחזית, מחבלים לא הסתובבו בחצרות שלנו, לא נכנסו לבתים שלנו, אנחנו לא נמצאים בטווח האש, וברוך ה' לא היינו בני ערובה, אבל אלפים אלפים מאחינו בני ישראל, יהודים מזרע אברהם יצחק ויעקב, עברו ועוברים סבל בל יתואר, משה רבינו מושיען של ישראל, אין לנו מושג בגדלות שלו, בהשגות שלו באמונה ובטחון, בעבודת המידות שלו, אין לנו כלים לתפוס את ההשגות של בדביקות באלקות, אנחנו יודעים

רק את אותן מעלות שלו שהתורה מלמדת אותנו עליו, ומה כתוב בתורה? למה משה רבינו נבחר להיות מושיען של ישראל? 'ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו ויפן כה וכה ויך את המצרי ויטמנהו בחול', זה המעלה של נושא בעול עם חבירו, משה רבינו חי כמו נסיך בבית של פרעה, לא היה חסר לו כלום, והוא עדיין היה איש צעיר שבדרך כלל מתפתה להמשיך להינות ממנעמי העולם הזה, אבל משה רבינו לא התנהג כך אלא 'וירא בסבלותם' ודרשו חז"ל שהוא התבונן על מה שהמצרים מטילים משא קטן על גדול ומשא גדול על קטן, משא איש על אשה ומשא אשה על איש, והוא נשא בעול עם צרתם, הוא כופף את הגב שלו ועזר להם לסחוב חומר ולבנים, ולא זו בלבד אלא הוא סיכן את עצמו בהריגת המצרי כדי להושיע את היהודי מלקבל מכות מהמצרי ומחמת זה הוא נאלץ לברוח למדין ולהיות ארבעים שנה בגלות, זה המעלה שכתוב בתורה הקדושה על משה רבינו. **מרנא ההפץ חיים זיע"א** במלחמת העולם הראשונה היה זקן בסביבות גיל שמונים, ובמשך כל שנות המלחמה הוא לא ישן על המיטה רק על הריצפה, והוא אמר: בחורים יהודים שוכבים בתעלות ושוחות איך אני יכול לשכב במיטה נוחה???

רבותי! אם רק נחשוב לרגע מה קורה אצלינו בארץ ישראל, יש מאות רבות של הרוגים הי"ד, אלפי פצועים לרפוא"ש שרבים מהם עלולים להשאר נכים למשך כל ימי חייהם, למעלה ממאה שבויים שזה נורא נוראות! גזירה נוראה!, ולא הזכרנו בכלל את ה'נפגעי חרדה', אנשים נשים וטף שראו ושמעו יריות, קרבות רחוב, ראו איך שרוצחים שפלים נכנסים לבתיהם ושוחטים את הקרובים שלהם, איזה צלקת זה משאיר בנפש לכל החיים, לפני שנים היתה מתקפת טילים בצפון [לא קטיושות אלא טילים במשקל חצי טון], סיפר לי מנהל חיידר בצפת שהיה בחיידר ילד שארבע שנים אחר כך הוא לא התפתח שכלית ונפשית, החרדה מהתקפת הטילים השפיעה עליו בצורה כזו שהוא לא יצא מזה כל החיים! ורח"ל במצב הנוכחי יש אלפי אלפי נפגעי חרדה שעדיין לא מדברים עליהם בכלל, ואנחנו מתפללים שהקב"ה ישלח דברו וירפאם רפואת הנפש ורפואת הגוף וישובו כולם לאיתנם הראשון, אנחנו חוינו גזירה נוראה בהקף נורא ואיום של אלפי משפחות, לכל הרוג והרוג יש משפחה, אבא אמא, בעל או אשה, ילדים וילדות, אחים ואחיות, יש רח"ל שאלה של עגונות, יתומים ואלמנות, אנשים נשים וטף שחרב עליהם עולמם כפשוטו ממש!, אלפים אלפים נכללים במעגלים הללו של אלמנות, יתומים, פצועים, נכים, פגועי חרדה, אין לנו מושג מה עובר על אותם אנשים, ועל כולנו השבויים שחז"ל במסכתא בבא בתרא מלמדים אותנו ששבי קשה מכולם, כי יש בזה הכל רעב, צמא, חרב, לפני כמה שנים היה חייל שבוי בשם

שלמים לאורו של השמן, ועם השמן הזה נצחו את כל הצבא האדיר של מחנה אשור, מלאכי ה' הכו בהם וכל אותם גייסות נפלו פגרים מתים, זהו הכח האדיר של עסק התורה שיכול להכניע גם כשעל פי טבע אין שום סיכוי.

תורה מגנא ומצלא

מון ראש הישיבה הגר' גרשון זצוק"ל היה מרגלא בפומיה השיח הזה שכח התורה הוא זה שמגן על כלל ישראל בכל המצבים ובפרט בעת צרה וצוקה, הוא היה מספר תמיד שלפני שרצו להתקיף את הכור האטומי בעיראק שלחו ראשי הצבא וביקשו ברכה מהסבא קדישא הבבא סאלי זיע"א, וכשהוא שמע שרוצים לעשות פעולה כזו מסוכנת הוא שאל אותם באיזה שעה ביום רוצים לעשות את זה? אמרו לו שהתכנית היא לעשות את זה בשעה 00:41 בצהרים, אמר להם הבבא סאלי: זו לא שעה מתאימה! 00:41 בצהרים זה בין הסדרים, אברכי הכוללים ובחורי הישיבה נחים בזמן הזה וחסר בכח התורה, תדחו את זה לשעה 00:61 שאז מתחיל סדר ב' בישיבות ומתחזק כח התורה בעולם.

מון החזון יחזקאל הגר' חצ'קל אברמסקי זצוק"ל היה חרד תמיד בימי בין הזמנים על הישוב כאן בארץ ישראל, חסר זכות וכח התורה שתגן עלינו מאויבינו, וכשהתחיל הזמן הוא היה אומר: עכשיו אני ישן רגוע, עכשיו יש תורה שמגינה עלינו.

בשכונת ארזי הבירה בירושלים יש בית כנסת שכבר למעלה מעשרים שנה מתקיימת שם ישיבת בין הזמנים, בחורים באים ולומדים ומקבלים על זה מלגה סמלית, קרה פעם שבחודש אב לא היה תקציב להחזיק את הלומדים וביטלו באותו מקום את הישיבת בין הזמנים, ממש באותם ימים היה פיגוע במרחק מאה מטר משם בקו 2 ונרצחו שם 22 קדושים וטהורים, וודאי שאנחנו לא יודעים חשבונות שמים אבל מי יודע האם כשהיתה שם ישיבת בין הזמנים אולי זכות וכח התורה היה מגן ושומר על כלל ישראל.

סיפור לי חכם אחד ששנה אחת בבין הזמנים אב הוא קם בבוקר ונפל לפיו פסוק בלי שהוא חשב על זה לפני כן, ובגמ' בברכות כתוב השכים ונפל פסוק לתוך פיו הרי זו נבואה קטנה, והפסוק שנפל לו הוא **'זנח ישראל טוב אויב ירדפו'**, ואין טוב אלא תורה וכשח"ו זנח ישראל טוב, כשאין את זכות התורה 'אויב ירדפו', והוא חשש מהבאות מה הפסוק הזה בא לרמז, ואכן באותו היום ארע פיגוע קשה במסעדה בקינג ג'ורג' ונרצחה שם משפחה שלימה, כי כשח"ו 'זנח ישראל טוב' אזי 'אויב ירדפו'.

זהו התפקיד שמוטל עלינו להתחזק בעסק התורה שזוהי השמירה האמיתית והמעולה ביותר על כלל ישראל, וכל מי שיכול בימים האלו להתחזק בלימוד ברציפות ככל יכולתו, וכל המוסיף הרי זה משובח, ללמוד שעה ברציפות, שעתיים, שלש, כל אחד כמה שהוא יכול לשבת וללמוד ברציפות, ורציפות הכונה לא להכניס באמצע דברים בטלים ואם קורה מקרה שצריך לסדר משהו דחוף לצאת מהביהמ"ד ולסדר את זה בחוץ, והכח של לימוד ברציפות הוא לאין ערוך ללימוד של קרעים קרעים, ידוע מה שהחזו"א כותב שעיקר קדושת התורה זה הלימוד ברציפות ומי שלומד קרעים קרעים אסף רוח, וכשנתחזק בלימוד ברציפות נרבה אצלינו את הכח של שמנו של חזקיהו של תהיה השמירה המעולה ביותר על כלל ישראל.

תפילה בעת צרה דאורייתא

הדבר השני שאנחנו מחוייבים בו בעת הזאת זה תפילה, ידוע

גלעד שליט שכל הישוב בארץ ישראל נשא בעול עם הסבל שהוא עבר בשבי במשך שש שנים, הוא חי שנים בתוך מרתף במעמקי עזה בלי שאף אחד ידע היכן הוא נמצא, בלי לדעת מתי והאם הוא הולך להשתחרר, ליד רוצחים אכזריים שאצלם חיי אדם נחשבים כקליפת השום ובכל רגע ורגע יכולים ורוצים להרוג אותך, תנסו לדמיין את עצמכם נמצאים במקום כזה בלי לדעת האם אי פעם תזכו לצאת ולראות את אור השמש, לחזור לאבא ואמא לאשה ולילדים, ועכשיו יש למעלה ממאה אנשים מאחינו בני ישראל שנמצאים במצב הזה שהוא קשה מכולם, ובתוך כל הכאוס הגדול לא יודעים כמה ומי נמצא שם, כל שעה שהם שם נדמית בעיניהם לנצח, ואנחנו צריכים להיות 'נושא בעול' להרגיש ולחשוב מה עובר עליהם, זהו החלק של המחשבה שמוטלת עלינו בעת הקשה הזאת.

חובל עול מפני שמן

ומה אנחנו יכולים לעשות למעשה? דבר ראשון להתחזק בכח התורה, חז"ל הקדושים אומרים על הפסוק **'עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים'** מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה, זוהי אחריות מיוחדת שיש ללומדי התורה, אנחנו צריכים לדעת ולהרגיש שבעסק התורה שלנו אנחנו מגינים על כלל ישראל, בזמן חזקיהו המלך סנחריב מלך אשור עלה עם צבא אדיר של מאה שמונים אלף ראשי גייסות, ולפי החשבון שמבואר בגמ' בסנהדרין יוצא שהיה לו צבא של עשרות ומאות מליונים, הוא כבש את כל העולם ואפילו בתוך ארץ ישראל הוא הגלה את עשרת השבטים ובהם להילחם על ירושלים, וכשהוא הגיע עם כזה צבא אדיר לשערי ירושלים הוא לא הבין למה בשביל עיר כזו קטנה הוא היה צריך להביא כל כך הרבה חיילים, ובתוך ירושלים היה חזקיהו המלך בלי שהיה לו צבא להילחם עם סנחריב, ירושלים היתה אז עיר שכולם בה היו לומדי תורה, כולם היו בחורי ישיבות ואברכי כוללים, בזמן חזקיהו המלך לא היה תינוק ותינוקות מדין ועד באר שבע שלא היו בקיאים בדיני טומאה וטהרה, וסנחריב שלח את רבשקה שיאמר לחזקיהו המלך שהוא מוכן לשלוח לו אלפיים טנקים, הטנק באותם הימים היה הסוס כמו שכתוב בפסוק **'וראית סוס ורכב עם רב ממך'**, עם זה היו יוצאי למלחמות, והוא היה מוכן לתת לו אלפיים סוסים אם תוכל לתת רוכבים עליהם, אבל אצל חזקיהו המלך כולם היו ישיביע' בוחערים שלא עשו טירונות ולא ידעו איך רוכבים על סוס, ואף אחד לא הבין איך חזקיהו המלך מעיז לנהל מערכה מול כזה צבא עצום כשאין לו שום כח איך להילחם איתם, ובתוך ירושלים היה ויכוח האם ראוי להיכנע לסנחריב או לא, והיו יהודים מכלל ישראל שהשלימו עם סנחריב ושלחו לו שבנא וסייעתו השלימו חזקיהו וסייעתו לא השלימו, וחכמי ישראל באותם הימים לבשו שקים וזעקו והתפללו לפני הקב"ה שיושיע אותם, בדרך הטבע לא היה שום סיכוי להינצל, בא ישעיהו הנביא בדבר ה' ואומר להם: אל תפחדו! יש לנו נשק סודי לא קומבנציונלי, ולא מדובר כאן על נשק כימי, ולא על נשק ביולוגי, יש לנו כח הרבה הרבה יותר חזק שסנחריב לא יודע עליו, איך קוראים לנשק הזה? שמן!! מישהו מאיתנו שמע פעם על הנשק שנקרא שמן? איך אפשר לנצח איתו צבא של מליוני חיילים? אבל כך כתוב בפסוק **'והיה ביום ההוא נאום ה' וחובל עול מפני שמן'** אומרים חז"ל הקדושים: חובל עולו של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו מלך יהודה, שבימי חזקיהו מלך יהודה היו נרות עם שמן דולקים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כלל ישראל באותם הימים ישבו ועסקו בתורה לילות

שנחלקו הראשונים מתי יש חיוב תפילה מן התורה, לפי הרמב"ם חייבים מן התורה להתפלל לפחות פעם ביום והרמב"ן מסתפק בזה, אך הרמב"ן עצמו כותב שבעת צרה ודאי שהחיוב תפילה ומן התורה, וזאת אומרת שבימים כתיקונם השמונה עשרה הראשון שאנחנו מתפללים ביום זה מחלוקת ראשונים אם זה דאורייתא או דרבנן, והשמונה עשרה השני והשלישי לכו"ע זה רק מצוה מדרבנן, אבל בימים שאנחנו נמצאים עכשיו כל אמירת פרק תהילים וכל תפילה לקב"ה שיושיע את ישראל מצרתם, ברכת 'ראה בענייני' שבשמונה עשרה, הכל זה חיוב דאורייתא.

בספר החינוך בסוף פרשת עקב על מה שדרשו חז"ל על הפסוק 'ולעבדו בכל לבבכם' איזוהי עבודה שבלב הוי אומר זו תפילה, כותב החינוך 'מי שצר לו ולא קרא אל ה' להושיעו ביטל עשה זה ועונשו גדול מאד שהוא כמסיר השגחת ה' מעליו, פחד פחדים! מי שהיה לו צרה והוא לא 'קרא' אל ה', החינוך מדייק בלשונו הוא לא כותב 'ולא התפלל אל ה'', אלא לא 'קרא', תפילה בעת צרה זה כמו אדם שטובע בים שקורא וצועק הצילו כדי שהמציל ישמע אותו, וכשאדם נמצא בעת צרה הוא צריך להרגיש שהמציל היחיד זה הקב"ה ולצעוק 'הצילו', על זה מתבטא החינוך 'קרא אל ה'', ומי שהיה בעת צרה ולא קרא אל ה' להושיעו עונשו גדול מאד שהוא כמסיר השגחת ה' מעליו, והן הן דברי הרמב"ם שהבאנו בתחילת הלכות תעניות, שמי שלא מתעורר להתפלל כשיש צרות זה סימן שהוא תולה את הישועה בדברים טבעיים ושוכח את הקב"ה, וכשאדם ח"ו הולך עם הקב"ה בקרי אזי ההנהגה עמו היא מידה כנגד מידה 'והלכתי אף אני עמכם בחמת קרי', מי שחי בלי הרגשה שהכל מאת הקב"ה הרי הוא כמסיר השגחת ה' מעליו.

איפה קו החזית האמיתי

רבנות! איפה נמצא קו החזית? בעזה? בשדרות? באופקים? בישובי עוטף עזה? לא ולא! קו החזית נמצא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כל יהודי בבית שיושב ואומר תהילים בכונה, אנחנו קו החזית, אנחנו מנהלים את המלחמה, בפרשת וישלח כתוב על שבטי י-ה 'אלה בני יעקב אשר יולד לו בפדן ארם', שואלים הראשונים הרי לא כל השבטים נולדו בפדן ארם, בנימין נולד כשכבר הגיעו לארץ ישראל, אומר החזקוני דבר נפלא: אמנם בנימין נולד בא"י אבל רחל אימנו התפללה עליו בפדן ארם, לכן זה נקרא שהוא כבר נולד בפדן ארם, והדברים מפורשים בחז"ל הקדושים במסכתא ברכות פרק הוראה הרואה מקום שנעשו ניסים לאבותינו אומר ברוך שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה, הגמ' מונה שם את ים סוף, מעברות הירדן, וכיוצ"ב, ואחד המקומות שהגמ' מביאה זה 'הרואה אבן שישב עליה משה במלחמת עמלק', במלחמה הזו יהושע יצא להילחם ומשה ישב על האבן הזו והתפלל להצלחת המערכה, ומי שרואה את האבן הזו צריך לברך ברוך שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה, אם היו שואלים אותנו היכן צריך לברך על הניסים במלחמת עמלק היינו אומרים שצריך ללכת לקו החזית למקום שבו 'ויחלוש יהושע את עמלק לפי חרב', אבל חז"ל הקדושים מגלים לנו איפה נמצא קו החזית האמיתי, קו החזית זה האבן שישב עליה משה. במלחמת העולם השנייה הנאצים היו עם צבא אדיר וחזק שאף אחד לא הצליח להתמודד מולם, והם הגיעו דרך מצרים לכיוון ארץ ישראל, והדרך לכבוש את ארץ ישראל היתה פתוחה בפניהם, המופתי והיטלר ימח שמם וזכרם כבר תכננו לטבוח ולשחוט את כל יהודי ארץ ישראל, ובדרך הטבע העסק היה אבוד, לא היתה שום דרך איך להתמודד

מולם, וכאן במאה שערים בישועות יעקב היו משמרות של אמירת תהילים ובכיות יומם ולילה, ובניסי ניסים בלי שום הסבר טבעי הצבא הנאצי חזר לאחוריו ולא פלש לארץ ישראל, וכשנשאל איפה צריך לברך שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה על ההצלה מהניסים? לא במצרים היכן שהם חזרו אלא כאן בישועות יעקב על האבן שישבו אבותינו יומם ולילה וקרעו שערי שמים בתפילתם, הניסים המופלאים שהיו במלחמת ששת הימים, ההצלה הגדולה שהיתה במלחמת יום כיפור, איפה צריך לברך עליהם? בתעלת סואץ? בסיני? באל עריש? לא ולא! צריך לברך עליהם בישיבות, בבתי כנסיות, במקומות שהתפללו ועסקו בתורה הקדושה, זה קו החזית, ואנחנו צריכים לחזור ולהשריש את זה בליבנו: אנחנו נמצאים בקו החזית! הכח של תורה והכח של התפילה הם אלו ששומרים על כלל ישראל.

אמונה בכח התפילה

והכלל הראשון בתפילה זה להאמין בכח התפילה, יש כאלו שמתפללים בהרגשה של אם לא יועיל לא יזיק, וצריך לעקור הרגשות כאלו, צריך לעמוד בתפילה ולהרגיש שעומדים מול מישהו ומבקשים ממנו והוא שומע, להרגיש לכל הפחות בשעת התפילה את ה'שיויתי ה' לנגדי תמיד', ונספר בס"ד שני סיפורים על תפילות של גדולי ישראל להבין איך צריכה להיראות תפילה של עומד לפי המלך: הסבא קדישא ר' אליה לופיאן היה בישיבה בכפר חסידים, ופעם אחת נקלע אדם שהיה רחוק מתורה ומצוות לתפילות בישיבה בימים נוראים, שאלו אותו אחר כך: איך התרשמת מהישיבה? והוא אמר: הכל היה נפלא ומרומם, אבל היתה שם תופעה מאד מעניינת, בזמן שכל בני הישיבה עמדו והתפללו עמד זקן אחד ליד הארון קודש והיה נראה כמו מלאך, ובמקום להתפלל הוא כל הזמן היה עסוק בלדבר עם מישהו.... כולם התפללו ורק הוא היה עסוק בלדבר עם מישהו.... הוא היחיד שבאמת התפלל! הוא הרגיש שהוא מדבר עם הקב"ה. כשהפונביז'ער רב היה חולה בסוף ימיו הוא כבר הגיע למצב של קריסת מערכות אמרו בישיבת פונביז' תהילים לרפואתו, והמשגיח ר' חצ'קל עמוד העבודה והיראה שמע שאומרים תהילים והוא הגיב: מה מתפללים? הרי כבר רואים שמשמים טרקו את הדלת והמצב כבר אבוד, ובהשקפה ראשונה נראה לנו שלבחורים בישיבה היה יותר אמונה בכח התפילה מר' חצ'קל, הם האמינו שאפילו חרב חדה מונחת עדיין מתפללים, אבל איך זה יתכן? האם ר' חצ'קל לא ידע מה שהם ידעו? ההסבר בזה הוא פשוט בתכלית, ונמשיל את זה במשל - אדם מגיע לגביר ומבקש ממנו עזרה לכסות את החובות שלו, והגביר דוחה אותו בלך ושוב, כך במשך כמה ימים הוא מבקש והגביר מתחמק, עד שפעם אחת הוא דופק אצל הגביר והגביר דוחף אותו וטורק עליו את הדלת, כל בר דעת מבין שעכשיו זה לא הזמן להמשיך לדפוק על הדלת, כל זה כשאדם מדבר עם הגביר פנים אל פנים, אבל מי ששולח לגביר פקס אין לו שום בוושה להמשיך לשלוח עוד ועוד פקסים, והנמשל - ר' חצ'קל כשהוא מתפלל הוא מדבר עם הקב"ה ואילו אנחנו שולחים אליו פקסים, אנחנו מקוים שהוא יראה ששלחנו, אולי הוא יקרא, אולי הוא יענה, אבל תפילה זה עומד לפני המלך, אנחנו עומדים ומבקשים ממנו ממש.

הרבינו יונה במסכתא ברכות מבאר שהסיבה שחז"ל החמירו כל כך בענין של סמיכת גאולה לתפילה כי כדי שתפילה תועיל צריך להאמין בכח של תפילה, וכשאדם מקדים ומסמך גאולה לתפילה הוא משריש בליבו את האמונה בכל התפילה, כשאדם אומר:

אמת ויציב ונכון כו', מגן ומושיע, ממצרים גאלנו, בכל דור ודור, מלכינו הגואלינו מכף כל העריצים, כשמזכירים את יציאת מצרים ואת הניסים שבכל דור ודור לפני שמונה עשרה, רק עם כזו הכנה אפשר להתפלל, בלי אמונה בכח התפילה אין מה לעמוד ולבקש, וכשאנחנו נמצאים במצב שהמצות עשה שלנו היא להתפלל צריך פשוט להאמין בכח התפילה.

סיפור יהודי שעושה הסעות מעיר לעיר - פעם אחת ביקש ממנו מישהו שיעזור לו בתחנה ליד אשדוד והוא הסכים לעשות עצירה במקום שבדרך כלל הוא לא עובר בו, ושם בתחנה עוצרת אותו אשה תימניה עם סלים ושואלת אותו האם במקרה אתה מגיע לנתניה? והוא אמר לה כן את יכולה לעלות, והוא שאל אותה מה את מחכה פה? הרי אין כאן שום אוטובוס שמגיע לנתניה? והיא סיפרה שהיה מישהו שלקח אותה עד לכאן וכשהיא שאלה איך מגיעים לנתניה אמרו לה שצריך לעבור כביש ולנסוע בחזרה לאשדוד ומשם לקחת אוטובוס לנתניה, אמרתי לעצמי איך אני יעשה את כל הדרך הזו יש לי אופציה הרבה יותר פשוטה אני יתפלל לקב"ה ויגיד לו אני אשה זקינה עם הרבה סלים תסדר לי מכאן הסעה לנתניה, והקב"ה שמע לתפילה שלי ושלח לי הסעה... היא לא הרגישה שהיא מספרת כאן מופתים אלא כמעשים שבכל יום ביקשתי וקיבלתי, מי שחי ככה תמיד הוא מקבל מה שהוא מבקש, מי שיש לו אמונה פשוטה שהקב"ה עונה לכל קוראיו הוא זוכה שהקב"ה ישמע את תפילתו.

תענית על עצירת התפילות

במשנה בתענית כתוב הגיע שבעה במרחשון ולא ירדו גשמים התחילו היחידים מתענים שני וחמישי ושני, עברו אלו ולא נענו בית דין גזרין עוד תעניות על הציבור, עברו אלו ולא נענו כו', עברו אלו ולא נענו כו', ולכאורה הרי התענית היא על מה שלא יורדים גשמים והיה צריך להיות כתוב עברו אלו ולא ירדו גשמים כמו שכתוב בתחילת המשנה, כתוב כאן יסוד גדול - התעניות הראשונות זה על עצירת הגשמים אבל כל שאר התעניות הם על עצירת התפילות, זה על ה'לא נענו', כשם שעצירת גשמים זה גזירה על העולם כי סדר הטבע הוא שבכל שנה יורדים גשמים, כך עצירת התפילות זה גזירה על העולם שהתפילות לא נענו, מי יודע איזה חרון אף יש על העולם שמחמתו התפילה לא מתקבלת, כי המצב הטבעי והבריאה של כלל ישראל זה 'ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו', התורה מבטיחה 'כי מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראינו אליו', ובירושלמי בפרק הרואה כתוב שקרובים אליו הכונה כמו מפה לאוזן, הקב"ה נמצא כאן לידינו ואנחנו צריכים פשוט לפנות אליו ולבקש ממנו, יש ביטוי 'לקרוע את השמים בתפילות', אף פעם לא הבנתי מה צריך לקרוע את השמים, הקב"ה נמצא כאן ועכשיו, תעמוד ותדבר איתו, אנחנו מתפללים שמונה עשרה בלחש כי הקב"ה נמצא כל כך קרוב והוא 'עונה לחש', וכשתפילה לא נענית זה טרגדיה, זה גזירה נוראית על כלל ישראל, וכשם שיש תעניות על עצירת הגשמים כך צריך תענית על עצירת התפילות, כמו שהמצב המתוקן של הבריאה זה כשיורדים גשמים וכשיש עצירת גשמים זאת אומרת שיש קלקול בבריאה, כך גם המצב המתוקן של הבריאה זה שתפילה מתקבלת, ואם יש עצירת תפילות זאת אומרת שיש קלקול בבריאה, זה קלקול כזה שמחייב תענית ציבור עם שק ואפר.

רבותי, כמה אנחנו רחוקים מההשקפה האמיתית הזו, אנחנו כשאנחנו מתפללים ורואים ישועה אנחנו מיד מכניסים את זה לפנקס הישועות שלנו, יש ספרים שלמים של התפללתי ונושעתי,

אבל זה טעות! כשתפילה נענית זה לא מופת אלא זה הטבע, כך כתוב בפסוק 'כה' אלוקינו בכל קראינו אליו', וכשתפילה לא נענית זה גזירה נוראית, בפרשת דברים כתוב את אחת התוכחות הכי קשות שכתובות בתורה, 'ותשובו ותבכו לפני ה' ולא שמע ה' בקולכם ולא האזין אליכם', זה גזירה נוראה שגזרו על כלל ישראל בגלל חטא המרגלים, היתה גזירה מיוחדת של 'ולא שמע ה' בקולכם ולא האזין אליכם', אבל בדרך הטבע כשמתפללים נענים, בחורבן בית המקדש הגזירה היתה 'גם כי אזעק ואשוע סתם תפילתי', 'סכותה בענן לך מעבור תפילה'.

ובעת הזאת שאנחנו צריכים לעמוד ולהתפלל מוטלת עלינו החובה להאמין בכח התפילה, להאמין שתפילה מתקבלת, חז"ל אומרים שנים עלו למיטה זה התפלל ונענה וזה התפלל ולא נענה, זה התפלל תפילה שלימה וזה התפלל תפילה שאינה שלימה, מבאר רש"י שתפילה שלימה זה בכונה שלימה בכל ליבו, 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת' תפילה באמת זה לא כוונות האר"י וגם לא כוונות הרש"י, תפילה בכונה זה ההרגשה שאתה מדבר עם מישהו שרוצה לתת לך והוא יכול לתת לך, אתה מדבר עם מישהו שהוא כל יכול, בורא כל העולמות, שמחכה לך שתבקש ממנו, זה מה שהחינוך כותב לקרוא אל ה', קריאה אל ה' זה ההרגשה הזו שהקב"ה יכול ורוצה לתת לך, ואנחנו רק צריכים לקרוא לו. זוהי האחריות שלנו לאחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה, להתחזק בתורה ובתפילה שה' ירחם עליהם ויצילם.

אשור לא יושיענו

בהפטרת שבת שובה יש פסוק 'אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו אשר בך ירוחם יתום' וצריך להבין מה הקשר בין תחילת הפסוק לסופו, ונראה לבאר בזה פשט לאמיתה של תורה - אנחנו אומרים בסליחות 'עננו אבי יתומים עננו דיין האלמנות עננו' למה הקב"ה הוא אבי יתומים? כשמציקים לילד הכתובת הראשונה שלו לבכות זה אבא שלו רק אחר כך הוא הולך לקב"ה, כך גם כשמציקים לאשה דבר ראשון היא בוכה לבעלה ורק אחר כך לקב"ה, אבל יתום שאין לו אבא הוא הולך לבכות מיד לקב"ה והקב"ה אומר אם אין לו אבא אני יהיה האבא שלו, אלמנה בוכה רק לקב"ה והקב"ה נהיה הבעל שלה, **הסטייפלער זכרוננו לברכה** כשהוא היה בא לנחם בבתי אבלים שהיו שם יתומים קטנים הוא היה אומר להם: עד היום היה לכם אבא בשר ודם עכשיו יש לכם אבא שהוא מלך מלכי המלכים, זוהי ההנהגה של הקב"ה 'אבי יתומים ודיין האלמנות' מי שאין לו אבא הוא האבא שלו, וזה הפשט כאן בפסוק - כל זמן שחשבו שהישועה תבוא מאשור ומהסוס, כשסומכים על אמריקה, על הטנקים והמטוסים, אנחנו רחוקים מישועת ה', ורק כשמגיעים להכרה של 'אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב' אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים אז זוכים לגאולה, וזה מה שהפסוק מסיים 'אשר בך ירוחם יתום' כשם שהקב"ה אומר ליתום בגלל שאין לך אבא אחר אני יהיה אבא שלך, כך כשאין שום תקוה רק הקב"ה לבד תגיע הגאולה העתידה.

רבותי, הרי זה בדיוק המצב שאנחנו נמצאים בו, כל זמן שבטחנו על אשור, סמכנו על אמריקה, סמכנו על כל הכבוד לצה"ל, על הטנקים, על המטוסים, על סוללות פטריוט וכיפת ברזל, ועכשיו התברר שאי אפשר לסמוך על אף אחד, עכשיו אנחנו כמו היתום שאין לו אבא לבכות אליו והוא פונה ישירות לקב"ה, ואנחנו פונים לקב"ה ואומרים לו 'אשר בך ירוחם יתום' עכשיו כולנו יתומים! כשם שאתה האבא של היתום שאין לו שום משענת אחרת כך גם לכולנו

אין משענת אחרת, המשענת היחידה שלנו היא אבינו שבשמים.

שמעתי על זה פעם משל נפלא – היה פעם יהודי גביר בעל צדקה עם לב רחב שהיה מפזר מממונו לעניים, הוא היה נדיב לב ומעולם הוא לא נתן לעניים מטבעות המינימום היה שטר של עשרים שקל, יום אחד ניגש אליו יהודי תלמיד חכם מרביץ תורה ומספר לו שהוא חיתן בתקופה האחרונה ארבע בנות ויש לו חובות עצומים, הגביר אומר לו תיגש אלי אחרי התפילה ונשב לדבר, אחרי התפילה הגביר הקשיב לכל הצרכים של אותו תלמיד חכם ושלף מכיסו פנקס צ'קים וכתב לו צ'ק של ארבעים אלף דולר! עמד מאחוריו יהודי שנורר ושאל את אותו גביר: הרי אני מעולם לא קיבלתי ממך יותר מעשרים שקל, והוא מגיע פעם ראשונה ואתה נותן לו ארבעים אלף דולר?? אמר לו הגביר: אתה מסתובב בכל השטיבלעך ואוספים מכולם, יש שלא נותנים בכלל ויש שנותנים שקל והנדיבים נותנים חמש שקל, אני גביר גדול אני נותן בעין יפה שטר של עשרים שקל, אבל היהודי הזה הוא אדם נכבד, הוא לא פונה לאף אחד אחר רק אלי לבד, אני מוכרח לתת לו את כל מה שהוא צריך, והנמשל – כשיהודי מחפש את ההשתדלות בדרכים משלו אצל כל מיני בני אדם אלא שליתר ביטחון הוא בוטח קצת על הקב"ה ואומר פרק תהילים, הקב"ה הוא נדיב לב ונותן לו בעין יפה עשרים שקל, אבל כשיהודי פונה לקב"ה ואומר לו: ריבוננו של עולם יש לי רק אותך! **'כי לך לבד עינינו תלויות'**, אבינו מלכינו אבינו אתה, אין לנו מלך אלא אתה, כשאדם פונה כך אל הקב"ה ההנהגה איתו היא **'אשר בך ירוחם יתום'**.

בהפטרה של פרשת וארא יש פסוקים **'הנני עליך פרעה מלך מצרים וגו', וידעו כל ישרי מצרים כי אני ה' יען היותם משענת קנה לבית ישראל, בתפושם בך בכף תרוץ ובקעת להם כל כתף ובהשענם עליך תשבר והעמדת להם כל מתנים, ושבת את שבות מצרים גו' והיו שם ממלכה שפלה, ולא יהיה עוד לבית ישראל למבטח מזכיר עון בפנותם אחריהם וידעו כי אני ה' אלוקים, ביום ההוא אצמיח קרן לבית ישראל ולך אתן פתחון פה בתוכם וידעו כי אני ה', וצריך להבין, למה צריך להזכיר בסוף הפורענות של מצרים את גאולת ישראל את אצמיח קרן לבית ישראל וידעו כי אני ה', ומה זה קשור לפורענותם של המצרים? וההסבר בזה הוא כמו שדיברנו כל זמן שכלל ישראל בטחו במצרים ונשענו על משענת קנה רצוץ, היו רחוקים מישועת ה', אבל כש'לא יהיה עוד לבית ישראל מבטח מזכיר עון' מיד: **'ביום ההוא אצמיח קרן לבית ישראל וידעו כי אני ה'.****

'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים'

נתרגם את הדברים למצב שלנו – כל זמן שבטחנו בצה"ל, סמכנו על הצבא שישמור עלינו מהחמאס, היינו רחוקים מישועת ה', והקב"ה הביא אותנו למצב של **'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים'** ורק כך יכולה הגאולה להתחיל, הרי כך היה אצל בר כוזיבא, היה לו צבא אדיר של גיבורי חיל, והוא אמר לקב"ה **'הלא אתה אלוקים זנחתנו ולא תצא אלוקים בצבאותינו'**, הוא לא כפר בהשגחה של הקב"ה הוא רק אמר: רבש"ע אל תפריע ואל תעזור, תן לנו לנהל את המלחמה בדרך הטבע בלי ניסים לטובתינו, אנחנו יכולים לנצח בדרך הטבע רק אל תתערב, אבל מה קרה בסוף? הקב"ה עשה ניסים של מפלה, בא נחש ונשך אותו והוא מת, ואז היה את כל המליונים של הרוגי ביתר, וכך זה אצל כלל ישראל בכל הדורות, אין אצלינו הנהגה טבעית, הכל בניסים, או ניסים לצד הישועה או ח"ו ניסים לצד השני, במלחמת ששת הימים היו כאלו ניסי ניסים כבשה אחת בין שבעים זאבים הצליחה וניצחה, וכל הקצינים והאלופים התראיינו

והתרברבו כוחי ועוצם ידי, וכעבור שש שנים שילמו על הגאווה הזו מחיר כבד מנשוא של שלשת אלפים הרוגים ואלפי פצועים ונכים עד עצם היום הזה, היה נס לצד השני שהקב"ה עשה את כל ראשי מערכת הבטחון כסומים וכחרשים, ובשבוע השני של המלחמה כשכבר היה יאוש מוחלט, וכל ראשי המדינה היו בטוחים שזה הסוף של מדינת ישראל אז התחילו ישועות לצד השני עוד יותר מהניסים שהיו בששת הימים.

וגם במצבינו הנוכחי ההתנהלות היא שלא כדרך הטבע, לארגון טרור חמאס אין כח אמיתי שיכול להתמודד עם צבא מיומן ומקצועי שנקרא הצבא הכי חזק במזרח התיכון, והצבא הזה לא הצליח לשמור על הגבול במשך שעות על גבי שעות, המחבלים הרשעים הסתובבו כאן יצאו ונכנסו וטיילו כמו בשבת אחרי הצ'אנט, הם יצאו ונכנסו מישוב לישוב ואין פוצה פה ומצפצף, כזה עיוורון כזה מחדל, האם זה לא ניסים? האם זה דרכי הטבע? כך היא ההנהגה עם כלל ישראל תמיד ניסים או לטוב או למוטב, כך קראנו גם בשירה של פרשת האזינו **'איכה ירדוף אחד אלף ושנים יניסו רבבה אם לא כי צורם מכרם וה' הסגירם'** זה מה שראינו כאן בשמחת תורה, וזה קרה בהשגחה מהקב"ה **'כי צורם מכרם וה' הסגירם'**.

בשמחת תורה התחיל הגילוי של 'אין עוד מלבדו'

רבנותי, כולם שואלים: איך זה קורה דוקא בשמחת תורה, החג הכי חשוב והכי שמח שכלל ישראל דבוקים בקב"ה ובתורתו, שמיני עצרת זה חג שהוא גבוה מעל גבוה השפיץ של כל המועדים, איך ביום קדוש כזה מתחוללת זוועה כזו? וודאי שאנחנו לא יודעים חשבונות שמים אבל אנחנו צריכים ללמוד את זה, בכל קהילות ישראל מתחילים את ההקפות עם הפסוק **'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו'**, וכשצריך להגיע לגילוי של **'אין עוד מלבדו'** צריך להסיר את כל הקליפות, והקליפה הזו של 'כוחי ועוצם ידי' הפריעה ומפריעה לגילוי של אין עוד מלבדו, רק ביטול הקליפה הזו גורם לנו להרגיש שאין לנו מלך גואל ומושיע אלא אתה.

כתוב ברמח"ל שכל צרה שמגיעה לעולם זה חבלי לידה לישועה, כמו שצירי לידה זה הדבר שמביא את הלידה, כמו שהריקבון של הגרעין הוא זה שגורם לעץ לצמוח, כך ההנהגה של הקב"ה כשהוא מצמיח ישועה זה בא עם חבלי לידה וצרות, כשנתבונן ביציאת מצרים מה היה הגרעין הראשון שהצמיח את הגאולה נראה שזה הפסוק הזה **'ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויצעקו'**, אומרים חז"ל הקדושים שפרעה נצטרע והחרטומים שלו יעצו לו להתרחץ כל יום בדם של תינוקות, והוא היה שוחט כל יום מאה חמישים תינוקות בבוקר ומאה חמישים תינוקות בערב ורוחץ בדם, והגזירה הזו היתה במשך תקופה ממושכת ונרצחו רבבות של תינוקות, אבל מה כתוב אחר כך **'ותעל שועתם אל האלוקים מן העבודה וישמע אלוקים את נאקתם ויזכור אלוקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב וירא אלוקים את בני ישראל וידע אלוקים, ומשה היה רועה גו', ראה ראיתי את עמי אשר במצרים ועתה לכה ואשלחך אליהם גו'**, כל גאולת מצרים באה מתוך הצרה הזו, כך הנהגת הקב"ה עם כלל ישראל שהישועה באה מתוך הצרה.

קראנו בהפטרה של ראש השנה **'בבכי יבואו ובתחנונים אובלים'** כשיגיע הזמן של הגאולה העתידה מוכרחים שתהיה תשובה ותפילה וזעקה, ואם כלל ישראל חוזרים בתשובה מעצמם מוטב, ואם לאו הקב"ה מעמיד עלינו מלך שגזרותיו קשות כשל המן, אבל אין דרך שתהיה גאולה בלי שכלל ישראל יצעקו ויבכו לקב"ה,

וכשהקב"ה שם אותנו בכזה עת צרה ומצוקה שאף אחד לא יודע מה ילד יום ולהיכן זה הולך להתגלגל, זה הגרעין של הגאולה, הגרעין של הגילוי הגדול ש'אין עוד מלבדו', ולא לחינם נבחר היום של שמחת תורה לזרוע את הגרעין לגילוי כזה גדול.

אבל צריך לדעת שיש דרכים לחסוך את החבלי לידה, בפסוק כתוב 'בטרם תחיל לידה בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר', אנחנו לא יודעים איזה חבלי לידה עוד מחכים לנו עד הגאולה העתידה, אבל אם נצעק ונתחזק בתפילה, אם יהיה מצב של 'ותעל שוועתם אל האלוקים', אם נתחזק בתורה ובחסד, נזכה ל'בטרם תחיל לידה' שלא נצטרך יותר את החבלי לידה.

להעביר גילולים מן הארץ

צריך לדעת עוד דבר - אנשים חושבים שהגאולה העתידה תזרק עלינו מן השמים, אבל זה לא הולך כך, יש תהליך שהעולם צריך לעבור, כמו שבגאולות מצרים הקב"ה לקח את פרעה ומצרים שזה היה העוצמה הכי גדולה של כוחות הטומאה, היו שם מט' שערי טומאה של הכפירה 'לי יאורי ואני עשיתיני', הנלוס עולה לרגליו והוא עשה עצמו אלוה, והקב"ה נתן מכה אחרי מכה והכניע והשפיל את כל אלהי מצרים עד עפר, ורק אחרי ש'יודעו מצרים כי אני ה' יכולים כלל ישראל לזכות לגילוי של 'אנוכי ה' אלוקיך', וכך גם הגאולה העתידה לא תגיע בחלל ריק, הקב"ה מפורר ומכניע את כל הכפירה שקיימת, בעינינו ראינו בקורונה איך שהעולם המודרני שחשב שהוא כל יכול ואין איך לעצור אותו, איך הקב"ה הכניע את כולם על ידי בריה קלה הרבה יותר קטנה מיתוש שאף אחד לא הצליח להתמודד איתה, הקב"ה שיתק את כל העולם והראה את האפסיות של הברואים, ועדיין היו כאלו שהאמינו בעבודה זרה של דמוקרטיה וגם את זה הקב"ה השפיל ודיכא עד עפר, כל האליליות של המדינה המייסדים של המדינה מוכנים להשמיד את המדינה כי משהו בה לא מוצא חן בעיניהם, את כל העבודות זרות הקב"ה מפורר מול עינינו, ועכשיו הקב"ה פורר את העבודה זרה האחרונה שנשארה 'כוחי ועוצם ידי', והכל זה חלק מהתהליך של הקב"ה שמכניע את כל אמונות ההבל שבעולם ואז 'ועליך יזרח ה' כבוד ה' יאספך'. רבותי, אנחנו לא מחשבי קיצים ולא באים לומר מתי הגאולה תבוא, אבל אנחנו יודעים שזה תלוי בנו, 'זכו אחישנה', אבל ברור שאנחנו נמצאים בתהליך שמביא גילוי כבוד ה' בעולם, רק כשיהאלילים כרות יכרתון' אז יהיה 'לתקן עולם במלכות ש-ד-י', ודוקא שמחת תורה זהו הזמן המתאים לגילוי כבוד מלכותו בעולם.

ענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם

אני רוצה להזכיר עוד נקודה אחת - כולנו עכשיו מתפללים לקב"ה שיושיע אותנו, דוד המלך כשהלך להילחם מול גליית הפלשתית שהיה החייל הכי חזק בעולם, הוא היה ענק הר אדם שהיה לבוש בשריון בלתי עביר, לא היה אדם אחד שהעיז להילחם איתו, ודוד המלך אומר לשאול שהוא מוכן ללכת להילחם איתו, דוד המלך שלא עשה טירונות בא ממכלאות צאן להילחם עם האדם הכי חזק בעולם, אומר לו שאול המלך: אתה חייב לעשות משהו השתדלות, כך את המגן שלי שתהיה לך לכל הפחות איזו שהיא הגנה, ודוד המלך מנסה ללבוש את זה אך הוא פושט את המדים מיד ואומר שזה לא מתאים לו, למה? כתוב בפסוק [שמואל א יז] 'כי לא ניסית' והפשט הפשוט בזה שהוא מעולם לא הורגל ללבוש שריון וזה יכביד עליו, אבל התרגום יונתן שנאמר ברוח הקודש מגלה לנו פשט נפלא בדברי דוד המלך, דוד אומר לשאול 'ארי לית בהון ניסא' אין שבחו

של נס בכך, מה כתוב כאן? דוד המלך רועה צאן הולך להילחם נגד החייל מספר אחד בעולם שממוגן מכף רגל ועד ראש, בדרך הטבע הוא צריך לחזור הביתה בארון מתים, מה עובר לדוד המלך בראש באותם רגעים, המשפחה שלו? איך אני חוזר הביתה בשלום? לא, המחשבה של דוד המלך היא שאם אני יהרוג את גליית ולמחרת הכותרות בעיתונים יהיו 'בריון חדש נולד', 'דוד הגיבור הכניע את גליית הענק', אם אלו יהיו הכותרות הפסדנו את הכל, אם לא יזכירו שם שמים וידעו שהכל היה נס הפסדנו את המערכה, ולכן אם אני ילך עם כלי מלחמה הנס לא יהיה ניכר, לכן הוא הלך עם תרמיל רועים כדי שכולם ידעו שיש אלוקים בישראל, זה מה שמטריד את דוד המלך כשהוא הולך למלחמה שעל פי דרך הטבע אין לו סיכוי לחזור ממנה חי. כך מצאנו גם אצל אליהו בהר הכרמל שביקש 'ענני ה' ענני', למה הוא אמר פעמיים ענני אומרים חז"ל הקדושים: ענני שתדד אש מן השמים וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם, יש תפילה מיוחדת לא לתלות את הישועה במעשה כשפים.

רבותי, לכולנו יש בלב יצר הרע קטן של כוחי ועוצם ידי, חוץ מהכאב הנוראי על מאות ההרוגים, הפצועים, השבויים, על האלמנות והיתומים, יש גם כאב של תסכול נוראי, איך ארגון טרור עלוב הצליח נגד כזה צבא אדיר, ויש לנו צפיה ותקווה שהכבוד של הצבא יחזור, שיתנו להם מנה אחת אפיים ויחזור משהו הכבוד לצה"ל, אבל זוהי טעות ביסודה, אנחנו צריכים לשמוח עם זה שהקב"ה הביא אותנו להרגשה של 'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים', צריך לבקש על הישועה של השבויים והפצועים, אבל צריך בקשה מיוחדת 'שלא יאמרו מעשה כשפים הם', שהכותרות בעיתונים אחרי המערכה הזו לא יהיו הגאווה הנוראית הזו של כוחי ועוצם ידי, לא לחזור לגאווה של מלחמת ששת הימים ומבצע אנטבה, שילמנו מחיר כבד מנשוא על כל ההתרברבויות הללו, אין לנו שום רצון לחזור על הטעויות הללו, וודאי אנחנו מתפללים ומצפים לישועת ה', אנחנו מתפללים שתדד אש מן השמים, אבל יחד עם זה אנחנו מתפללים שלא יאמרו מעשה כשפים הם, יש הרבה דרכים למקום להושיע בלי העבודה זרה הזו של כוחי ועוצם ידי, צריך להתפלל ולבקש 'עשה למען שמך' שהקב"ה יושיע אותם באופן שיגרום לכבודו להתגלות, 'יודעו כי אתה שמך ה' לבדך'.

עוד נקודה שצריך לדעת שאותם אלו שנהרגו הם קדושים וטהורים, גם אלו שהיו רחוקים מתורה ומצוות אבל זכו למות בגלל שהם יהודים יש להם מקום מיוחד בשמים.

יהי רצון שנזכה במהרה בקרוב שתקויים בנו הנבואה 'לא ישמע עוד חמס בארצך שוד ושבר בגבולייך וקראת ישועה חומתך ושערייך תהילה', ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

השבת

גליון 53

ענייני דיומא

מוֹסְרֵי התורה ממרן המשגיח הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א

דברי חיזוק בעקבות המצב השורר בארה"ק

בחיים, שבי קשה מכולם, זה מצב נורא, ובתוך רבים חדורה המחשבה כי יש פה צבא משוכלל ועוצמתי, אכן שכל יש להם יותר מכולם סוף סוף הם יהודים, אבל הנה הקב"ה הראה לנו שעם כל הטכנולוגיה שום דבר לא עזר, לא יאומן, לא נקלט, רק דבר אחד, אמונה!

גוי עז פנים אשר לא ישא פנים

זכורני מנערותי את הפתאומיות של מלחמת יום כיפור, הפתאומיות הזאת חזרה בשמחת תורה, שימו לב הקב"ה מדבר אתנו, הגדר הרי משוכללת בצורה מפליאה, כל שרץ שעובר כל המערכת מזדעזעת, אמר לי אברך שהיה פעם ליד הגדר ונגע במחסום, רק נגע וכבר הגיעו בטחון והזיזו אותו.

הארורים הללו ימ"ש וזכרם, נכנסו בלא פוצה פה ומצפצף, מילא נכנסו בטעות, אבל כמה שעות אין מי שיגיב עם כל הטכנולוגיה הגדולה והעצומה, לא אחד ולא שנים נכנסו כבשלהם, עם אכזריות איומה, בעז"ה הקב"ה ינקום בהם בקרוב והלוואי שנזכה לראות את הנקמה.

ממש ראינו מה זה גוי עז פנים אשר לא ישא פנים לזקן ונער לא יחן. והכל בשקט, כל הפיקוד כל המדינה העוצמתית הזאת, כלום, במשך שעות פשוט כלום.

אני לא בא עם טענות חלילה, אבל אנחנו צריכים לשים לב ולהתחזק מזה, הקב"ה מראה לנו אם ה' לא יבנה בית שווא עמלו בוניו בו, אם ה' לא ישמור עיר שווא שקד שומר, הכל שווא, השתדלות צריך לעשות אסור להפקיר אנשים אבל אם הקב"ה לא רוצה לא יעזור שום דבר.

וצריך להתפלל שכל אלו שנלחמים יקבלו שכל שהקב"ה מנהל את העולם והכל ביד ה' ואז הם יצליחו.

ולזה אנחנו אומרים להקב"ה, אשור לא יושיענו, אין לנו על מי להישען, רבש"ע רק אתה, זו היא עבודתנו כעת, אמונה, ובכך נזכה לארפא משובתם.

ויש עלינו עבודה נוספת, צריך להוסיף זכויות, קשה לדבר המצב לא פשוט, נמצאים בצער זה לא היה פשוט בשמחת תורה, היה מצב נורא ואיום, לא היה פשוט איך שהיה נראה שבת שמחת תורה, אבל עם ישראל רוצה טוב יש מיעוט של ערב רב, אבל רובא דרובא רוצים להיות טובים.

שכנתי עם אהלי קדר

הקב"ה מזעזע אותנו, כל אחד צריך להתחזק בחלק שלו, ובד בבד לדאוג שלא יהיה פאניקה, הכל ביד ה' יתברך, הוא יושיענו והוא יגאלנו, אבל אסור להישאר אדישים, התפקיד הוא להתעורר בתשובה כדי שלא יהיה אסון בכלל ישראל, ולהיות נושא בעול עם

המצב כל כך נורא לא צריך להסביר, כל הסבר מיותר.

אנחנו נמצאים עכשיו ממש בעת צרה, פשוטו כמשמעו, תחת ארטילריה, תחת מטר בכל רגע, ה' ישמור.

אבל, קירבת אלוקים! כעת עברנו את כל הימים הנוראים והקדושים, ידוע ששאלו את החת"ס, (ומובא ג"כ ששאלו לעוד גדולי הדור), הלא עכשיו היה אלול, ראש השנה, המלכת ה', ימים של דרשו ה' בהמצאו, יום הקדוש, צילא דמהימנותא, הו"ר ושמח"ת, ימים עם כל כך הרבה קרבת אלוקים, כיצד נחזור לימי השגרה.

ענה להם, אתם נפרדים מהימים הקדושים, כעת תתכוננו ללילות הקדושים, לילות החורף הארוכים, לנצל אותם לשיטיגען בלימוד, וודאי שגם את הימים צריך לנצל, אבל ביותר צריך להתכונן ללילות הארוכים הללו לנצלם כל הצורך ולהגיע עי"ז לקרבת אלוקים.

אנחנו עכשיו בעת צרה, עת פחד, המצב הזה מביא לקרבת אלוקים יתירה, הקב"ה מראה לנו בצורה המפורשת ביותר, אין יותר מפורש מזה, שובו אלי, המצב הוא כל כך קשה, כלל ישראל בסבל רב ואף אחד לא יודע מה ילד יום, זה מחייב אותנו להתקרב להקב"ה.

אשור לא יושיענו

הנביא אומר, (הושע ב - ה) שובה ישראל עד ה' אלוֹקֶיךָ כִּי כִשַׁלְתָּ בְעוֹנֶיךָ, קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עוון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו.

ופירש רש"י, כל תשא עוון. כל עוונותינו סלח: וקח טוב. ולמדנו דרך טוב, דבר אחר מעט מעשים טובים שבידינו קח בידך ושפטנו אחריהם וכו'.

ובהמשך דברי הנביא - אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלוהינו למעשה ידינו אשר בך ירחם יתום. פירש רש"י, עוד זאת אמרו לפניו לא נבקש עוד עזרת אדם לא מאשור ולא ממצרים.

רש"י אומר לנו, אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב גם זה כלול באמרו אליו, אנחנו צריכים לומר להקב"ה כל תשא עוון וקח טוב, ואין לנו על מי לסמוך אלא על אבינו שבשמים, אשור לא יושיענו, ואז ממשיך הנביא ואומר שהקב"ה משיב, ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב אפי ממונו.

וודאי שצריך לעשות השתדלות, חובתנו להרבות במעשים טובים ובזכויות, זו היא ההשתדלות שלנו, ישנם שהולכים לחזית ולוחמים, צריך לבכות שה' ירחם עליהם שיחזרו לביתם לשלום, כל יהודי, כל חייל, צריך להתפלל שיחזור הביתה ושיחזור בתשובה.

ומלבד זאת יש אנשים שנמצאים במצב הכי קשה שיכול להיות

צרי יגילו כי אמוט

המצב הוא ממש כדברי הפסוק בתהילים (יג), צרי יגילו כי אמוט, ביטוי נורא, הבושות הם כ"כ גדולים מלבד עצם הפחד, הקב"ה יעזור שבענינו נראה איך שעל קדקדם חמתו ירד, כל הבושות ירדו עליהם.

רואים בחוש שהכל תלוי בנו בכלל ישראל, אני חוזר שוב, צריך להתפלל על אלו שנלחמים חזית שיצליחו ויחזרו לשלום הם אחים שלנו, ולבקש גם שלא ישמידו את כל שונאי ישראל כדי שישארו לנו כמה עבדים, אבל כל אלו שרוצים לרצוח אותנו שיקבלו את הכמה המגיעה להם, מכה שאין תקומה ממנה.

רואים בחוש שרק עוד זכויות, עוד דף גמ', עוד נושא בעול, חסד ומידות טובות, ויתור, לרחם על הבריות, כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים, זה הנהגה של מידה כנגד מידה, גם אם אנחנו לא ראיים מספיק אבל מי שמרחם על הבריות זוכה למידה כנגד מידה.

כעת שהתחיל זמן חרף זה זכות גדולה עד מאוד שהתחלה עוד בחודש תשרי, בחיד"א כתוב שבתשרי צריך להוסיף חיזוק גדול כדי להראות שכל מה שקיבלנו על עצמנו בר"ה ויוה"כ יש על זה כיסוי, כשמדברים על צעירים יש חשש איך יראה המשך הזמן לכן קבעו בישיבה שכעת ילמדו כולם סוגיא אחרת, אבל כאן מדברים על בני עלייה וצריך לראות באמת שהזמן יהיה מתוך חיזוק גדול.

הקב"ה סיבב שבחודש תשרי יהיה שטייגען גדול, אין מילים לתאר את ההשפעה של כל אחד ואחד ע"י שהוא עמל בתורה.

צריך לחיות את היסוד של אין עוד מלבדו, שהקב"ה הוא יחיד ומיוחד, היה הווה ויהיה, מחייה זן ומפרנס, ואז כל הדינים לא יכולים לשלוט באדם.

נתחזק בלימוד הלכות שבת, וכן חשוב מאוד ללמוד את הביאור הלכה בעמוד הראשון של המשנ"ב הביאור הלכה השני, על שש מצוות תמידיות, מציאות ה', אין זולתו, ליחדו, אהבת ה', יראת ה' ולא תתורו, זה הצלת נפשות גמורה לנו ולכלל ישראל.

הקב"ה ירחם עלינו ויושיע אותנו, ויגאלנו גאולת עולמים, ויראה לנו ניסים ונפלאות, כדאי להתכונן לביאת המשיח, לא יודעים מתי אבל שלא נבוש ולא ניכלם.

הקב"ה יזכנו שנראה את הנקמה בשונאי ישראל, ובהרמת קרן ישראל, ונזכה לרפואות וישועות והצלחה וניחומים, ונזכה להתקרב להקב"ה ומתוך שמחה וטוב לבב נזכה לעשות להקב"ה נחת רוח.

נמסר בפתחת הזמן בפני בני הישיבה

1 הגאון הצדיק רבי אורי זוהר זצ"ל היה מביא את הרש"י הזה והיה מתמוגג, רבי אורי יכול לפעול מלמעלה לקרב את הגאולה, הוא שינה את חייו במאה שמונים מעלות, עזב את כל מה שהיה לו ועמל בתורה יומם ולילה עד כלות כל הכוחות, הוא זכה שרבים חזרו בתשובה בזכותו ראו אדם שיש לו כסף תעסוקה ולא חסר לו כלום ומתוך הבנה אמיתית עזב את הכל וחזר בתשובה, ממש תופעה.

כלל ישראל, אנשים סובלים סבל גדול ורב, אין מילים לתאר, פחד אימה, פחד מוות כל היום מול העיניים.

הגמ' בב"ב אומרת, (ח, ב), שבי קשה מכולם דכולהו איתנהו ביה, ופירש רש"י, שהוא ביד העכו"ם לעשות בו כל חפצו אם למות [אם לחרב] אם לרעב. ה"י, הוא לא יודע מה יהיה אתו, ועוד אצל מי הם נמצאים בשבי, לא מדינה שע"פ דרך הטבע שייך יותר לעשות הסכמים, הם שבויים אצל השפלים שבאדם.

אז היה לי כי גרתי משך שכנתי עם אהלי קדר, (תהילים קכ), פירש המלבי"ם, אהלי קדר, שהם אנשים פראים אויבים ומעיקים, אין עם מי לדבר, אבל הקב"ה כל יכול צריך להיות נושא בעול ולבקש בתחנונים עליהם שיוציאו מצרה לרווחה מאפילה לאורה משעבוד לגאולה.

חשוב מאוד לא להיות בדיכאון או בעצבות, אלא מתוך התעוררות ושברון לב, מתוך קרבת אלוקים, לבקש על כל אחד שיזכה לחזור מהר לביתו, ושה' יתן לו כח לשרוד, ושירגיש את הקב"ה לנגדו, שיוכלו לחיות את האין עוד מלבדו ובכך להינצל מכל הדינים.

וכללות נפץ יד עם קדש תכלינה כל אלה

בנוסף יש רמזים שמהו מתחולל פה, מי יודע אולי גוג ומגוג, היום הראה לי משהו רש"י מפליא, 1 על הפסוק בדניאל, (יב, ז), ואשמע את האיש לבוש הבדים אשר ממעל למימי היאור וירם ימינו ושמאלו אל השמים וישבע בחי העולם כי למועד מועדים וחצי וכללות נפץ יד עם קדש תכלינה כל אלה.

מה זה כללות נפץ יד עם קודש תכלינה כל אלה, מסביר רש"י בסנהדרין (צח, א), כשתכלה תקומתם וחוזק ידיהם שהייתה נפוצה אילך ואילך גבורה ותועלת לפשוט אנה ואנה, ואחר שתכלה גבורתם שיהיו שפלים למאוד: תכלינה. אלו הצרות ויבא משיח כדאמרין כי אזלת יד.

אולי זה רמז למה שאנחנו רואים עכשיו, הרי מלבד הזעזוע והכאב הלא נתפס על הרציחות ועל השבויים ה"י, יש כאן הרגשה ממשית של שפלים למאוד, השפלה נוראית, ואולי זה הסימן של דניאל שלאחמ"כ יבוא קץ הימים.

א"א לתאר את ההשפלה שהייתה, יש עכשיו כאלו שמדברים אנחנו ננקום בהם נראה להם מה זה, אני לא שומע רדיו, ממש לא, פעם אחת יצא לי בנסיעה לשמוע איזה רשע שמתאר מה נעשה להם, נחזיר להם וכו' וכו' כל זה נובע מהכאב של הבושות.

לע"נ

הר"ר אברהם ב"ר דוד יהודה הלוי רוזנר ז"ל
מוראות השואה לא הכהו את תמימות אמונתו
ולאורה גידל במסירות דורות ישרים מבורכים
נלב"ע כ"ג תשרי תשנ"ה

לתרומות והנצחות:

053-4100-758

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית מרת מינה בת הגאון רבי יצחק אליעזר הלוי זצ"ל

ניתן להצטרף לקבלת הגליון בכתובת: 81513f@gmail.com

אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים

דברי הגאון רבי ישראל קליין שליט"א בעצרת תפילה בביהמ"ד אהל יוסף רמות פולין

עת צרה היא ליעקב. כולנו מתפללים, כולנו מפחדים ורועדים, בוטחים בהקב"ה, ומקווים שבמהרה ממנו ניוושע, ושכל המצב הנורא והבלתי ברור הזה יפסק ויעבור מעלינו במהרה.

קשה לעמוד ולדבר, אין ראש ואין מחשבות כלל מה לדבר, אין מילים בפה, אדם לנוכח כזה דבר גדול ואיום.

אנו נמצאים כאן אבל יש אלפי יהודים אבלים, אוננים, ילדים קטנים בשבי הלב לא יכול להכיל את האסון את המרגדיה את העוצמה אין לנו שום מילים והשגה כלל.

מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. מהשמחה הגדולה של שמחת תורה ומהושענא רבא והימים הקדושים. כאן בעוה"ז איננו מבינים כלום ודבר אחד אנו יודעים שבאמת הכל לטובה, כאן בעוה"ז אין לנו השגה הכל שחור לנו אבל לעתיד לבוא אנו נבוא ונשאל את הקב"ה והוא יסביר לנו איך שהכל היה לטובה.

ידוע דברי חז"ל ומובא ברמב"ם שכשהיו מקריין את ההלל היו עונים קב"ג פעמים הללויה. חשבון הקב"ג פעמים מתקבל רק ע"י שחילקו את פסוקי ההלל לחלקי פסוקים, ועל כל חלק היו עונים הללויה. לנו אין את המסורת איך קורין הלל בקירוי, אבל כך היה וכך נוהגים עד היום אצל בני תימן, החזן מקרה והקהל עונים. ושם כתוב: שהחזן אומר 'אפפוני חבלי מוות ועונים אחריו "הללויה", צרה ויגון אמצא ועונים אחריו "הללויה". אנו במצב של אפפוני חבלי מוות, מצרי שאול מצאוני אין לנו שום השגה אבל אנו יודעים שהכל זה "הללויה".

לפי ראות עינינו את המצב הנורא הזה אנו מצויים לעשות ומי יודע, המוח לא מסודר במצב כזה על מה לחשוב ולהתחזק, ואולי הקב"ה רוצה מאיתנו שלפני שאנו הולכים להתפלל לזעוק ולהריע שנחדיר בלבנו - 'בך בטחו אבותינו בטחו ותפלימו אליך זעקו ונמלטו'. אנו מאמינים באמונה שלמה שיש כח אדיר של תפילה 'אליך זעקו ונמלטו'. רק על הקב"ה אפשר להישען ובו לבטוח.

מה שנתגלה לנגד עינינו קרה כאן דבר בלתי נתפס, כ"כ הרבה שנים עברו עלינו וגם עברנו ע"ע שיש איזו ציונות ויש איזשהו כוחי ועוצם ידי, שיש לנו צבא חזק ומאורגן משוכלל ומלא טכנולוגיות, ואנו שומעים את זה השכם והערב וזה נכנס לליבנו. את זה צריך לעקור מהלב, הקב"ה עשה לנו כזו עקירת שורש וזה כואב עד המח.

אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים! אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים! אין עוד מלבדו! ושח נבהות האדם. אין כוחי ועוצם ידי - אם ה' לא ישמור עיר שווא שקד שומר!

התהללנו בעולם בעוצמת הצבא והנה במדינות עולם שלישי לא קורה דבר כזה.

'אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים' - את זה צריך להחדיר ללב ובמיוחד בשעה שאנו עומדים בתפילה לפני קוב"ה להחדיר בלבנו להאמין שאין לנו ע"מ להישען אלא על אבינו שבשמים רק הקב"ה יכול לעזור.

וכח התפילה הוא כוח עצום. חזקיהו מלך יהודה היה במצב של חולי סופני, אומר לו הנביא בדבר ה' 'מת אתה ולא תחיה' עונה חזקיהו 'אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'. החרב כעת כ"כ חדה כאלף הרוגים ה"י! החרב כ"כ חדה! חז"ל הדגישו אל ימנע 'עצמו' כל אחד בתפילותיו בתחנוניו ודמעותיו יכול להשפיע ולקרוע שערי שמים ולשנות את הגזירה, אל ימנע עצמו.

מיד 'ויסב פניו אל הקיר. ויאמר אל ה' והטוב בעיניך עשיתי' - שגזתי את ספר הרפואות. ומפרש הרמב"ם שכיון שיהודים נשענו וסמכו על ספר הרפואות הלך חזקיהו וגנוז. שמעתי בזה מהגה"צ ר' מרדכי דרוק זצ"ל שאם היה אחוז אחד שזוה היה מועיל יותר מתפילה היה אסור לגנוז את זה, שהרי זה 'לא תעמוד על דם רעך'! ללמדך, שתפילה היא בוודאות מועילה יותר מכל ספר הרפואות הגדול! ויש להוסיף בזה עוד, הלכה היא שרפואה בדוקה מחללים עליה שבת א"כ איך גנו את ספר הרפואות, התשובה היא שכאשר אדם עוזב את הקב"ה ושם בשר זרועו ונשען על דברים של עוה"ז זה סכנה לאדם יותר מכל סכנה. תפילה, תהילים, אליך זעקו ונמלטו, זה גדול יותר מכל ספר הרפואות.

הקב"ה יכול להפוך את הכל ברגע אחד לטובה. וגם את זה מלמדינו חזקיהו המלך אני שוכב על מטתי והקב"ה הורג קפ"ה אלף ראשי גיסות בהגע אחד! היפלא מה' דבר, הירד ה' תקצר. זה ממש זועק, הקב"ה מבקש מאתנו בימים אלו להחדיר בליבנו שאין לנו על מי להישען אלא אבינו שבשמים.

למרות המלחמה

א. ידוע מחכמי העבודה, שבכל שנה צריך ללמוד את התורה מחדש, כי כל המאורעות והתרחישים שעוברים על עם ישראל בכל שנה רמוזים בפרשת אותו שבוע, וע"י שלומדים ומעיינים בתורה יודעים להבין מה רצון התורה. וגם בלי התועלת הזאת, בודאי שבכל פעם שמתחילים את התורה מבראשית, צריכים לעיין בפרשיות שוב ושוב ולהעמיק בהם, כי אין גבול לרעיונות שגנוזים בכל פסוק, והעיצה היעוצה ללמוד בכל מחזור פירוש אחד ולהצמד אליו בכל פרשה, כמו רמב"ן ספורנו ורבינו בחיי מהראשונים, או אור החיים כלי יקר ונצי"ב מהאחרונים, ועי"ז מתעשרים בעושר עצום. גם שמעתי על רעיון ללמוד בכל שנה של עליה אחת בעיון, כגון בשנה ראשונה מראשון עד שני בכל פרשה, ובשנה שניה משני עד שלישי בכל פרשה, וכך כל שבע שנים משלים התורה בעיון, ועכ"פ צריך למצוא עיצה להתמסר גם ללימוד תורה שבכתב, כי הרכוש שמסתתר שם לא נתפס.

ב. והנה כעת, תיכף בשמחת תורה, כמעט בחפיפה עם תום ההקפות המבטאות את שמחתנו על גומרה של תורה יחד עם שמחת ההתחלה מבראשית, התרגשה עלינו מציאות חדשה של מלחמה עקובה מדם מרצחים שפלים ופראי אדם, שגבתה מספר קרבנות בלתי נתפס, והעיניים לחות מדמעות על צערם של משפחות רבות על שלום יקיריהן, שכלואים בשבי מחפיר ומצמרר, אצל השפלים והאכזריים באומות. שבי קשה מכולם.

ואין ספק שבשעה קשה זאת, חובתינו לתפוס את רוממות המחשבה והדעת, על מה עשה ה' ככה, ומה חובתינו הקדושה בעת מלחמה איומה זו, ורק מתוך התבוננות בפרשיות התורה, נוכל לקנות מבט נכון, מה בדיוק חובת הלבבות בהאי שעתא.

ונפלא מש"כ בשפ"א ש"שבת בראשית" היא אחת ממועדי תשרי, וכוונת הדברים, שה"מועד" הגדול ביותר הוא להתחיל ללמוד בפועל את התורה מהתחלה עם כל השטייגען, ובדרך כלל שבת בראשית היא עוד בבין הזמנים, אבל השנה גלגלה ההשגחה העליונה שהזמן כבר התחיל, כפי שהורו גדולי הדור שחובתינו בעת הזאת להתחיל את הזמן, וכבר עשו מעשה כל

עולם הישיבות הקדו', כל ישיבה לפי המתכונת המתאימה לה, להתחיל את זמן חורף עוד לפני שחלפו ג' ימים משמחת תורה. [וכבר נתפרסם הדין ודברים שהיה בין ראשי הישיבות בדור הקודם בתקופת מלחמת יום כיפור, האם מומלץ להקדים את זמן חורף, אבל פשיטא שכל דבריהם נאמרו לדורם ולפי מצבם, ואנו אין לנו אלא דברי גדולי דורינו שיודעים לאמוד את חובת השעה, ורק לאורם ניסע ונלך].

ג. ואכן יש לבראשיתיות ניחוח מיוחד במינו, והפרישקייט של זמן חדש טומן בחובו מתן הזדמנות וצ'אנס חדש להצליח להגשים את היכולות הכבירות הטמונות בנו, ואמנם המלחמה הזאת מייצרת אתגרים לא פשוטים, אבל הבחירה ביד כל אחד להפוך את העת למנוף להיות עוד יותר בעל אחריות לשקוד על התורה, בהבין שעל כתפי עמלי התורה עומדת כל הכרעת מצב הלוחמה בשטח, וכפי שדרשו חז"ל במכות (י,א) א"ר יהושע בן לוי, מאי דכתיב "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים", מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה (כלומר איך הצלחנו לעמוד בקשרי מלחמה ולנצח, בזכות) שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה.

ויש ליצר הרע תחבולות רבות איך להפריע לנו בתוכניות, ולגזול מעימנו את ההזדמנות המיוחדת הזאת, ואחת מהם ע"י העידכונים השוטפים, שמי שנחשף לכל המידע והנייעס שכל הזמן זורם בקוים השונים, הראש שלו אינו כשיר להיות שקוע וטמון באהלה של תורה, והוא חוטא לתפקיד של "בשעריך ירושלים" שהם שערים המצויינים בעמקי ההלכה, וכמו שכל מדינה שואפת מגיבוריה מצויינות בקרב, כך עיני כל ישראל אלינו בדרישה שנהיה שקועים בלימוד בתכלית השקיעות, וכל הידיעות השוטפות מחריבות את האפשרות הזאת, והרי בלאו הכי הידיעות הללו לא מוסיפות ליציבות הנפש, על אחת כמה וכמה טיפשים שנחשפים להסרטות מן השטח, בודאי שעלולים לשלם ע"ז מחיר יקר של מוסחות פיזור הנפש ויותר.

וכבר העירו חכמי העבודה, שכל הקבלות של יו"כ מחייבות יותר כעת בתחילת זמן, שעכשיו ניתנת לנו האפשרות לבצען, וזהו רצון ה' מאיתנו, שניקח את הזמן חורף של שנה מעוברת ונקדיש את החצי שנה הזאת, לתורה ולעבודת ה' בכל הכוחות.

עיתוי המלחמה

א. הנה העיתוי של המלחמה הזאת טעון ביאור, שהרי אין לנו יום של קירבה בשנה כמו שמחת תורה, עליו נאמר "הביאני המלך חדריו", שהוא כדוגמת חדר ייחוד, ובו נשלמו כל ארבעת הדינים של השנה (דין תבואה בפסח, פירות האילן בשבועות, דין ראש השנה, ודין המים בהו"ר), וכולו שמחה וחג ריקודים ושירים יחד עם הי"ת בתכלית הריצוי שתתכן, והיית אך שמח, ואיך יתכן שיתרחש בו דין ופורענות שלא זכור עידן ועידנים.

ונציג כאן מחשבה אחת על מנת שיועיל לנו להתחזק שלא יאמר ח"ו הקב"ה - "לשוא הכתי את בניכם, מוסר לא לקחו..." דהנה ידועים דברי חז"ל שכל עניינו של שמיני עצרת ושמחת תורה הוא משום ששמחנו עם הקב"ה בכל משך חג הסוכות עד שאומר לנו הקב"ה קשה עלי פרידתכם וכמו שהביא רש"י בפרשת המועדות (אמור כג, לו) "עצרת הוא" - עצרתי אתכם אצלי כמלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים, כיון שהגיע זמנן להפטר אמר בני בבקשה מכם, עכבו עמי עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם. וכבר מקשים מה יעזור עוד יום אחד, הרי בסופו של דבר גם יום זה יסתיים וילכו, וביאר בזה הגר"ד פינקוס זצוק"ל שהיום הזה הוא יום של דביקות מוחלטת וע"י דביקות זו נשארים עם הקב"ה לעולם, משל לזוג שנפגשו שוב ושוב, ולבסוף בפגישה האחרונה נתן לה טבעת ונישאו לעולם.

ב. והנה לב יודע מרת נפשו, שתיכף אחרי שמח"ת, בדרך כלל חוזרים להרגלים, ובפרט שיש מיד שבוע בין הזמנים ריק מחיובים וסדרים, וכ"ש בני הישיבות ניזוקים מכך ברוחניותם, ובא הקב"ה בשנה זו ומתחנן אלינו שלא נעזבנו!! קשה עלי פרידתכם!! כי הוא כביכול רוצה בקשר עימנו שנשאר דבוקים בו, שנשאר לתמיד עם התפילות האדירות של ימים נוראים, ועם הרגשת הקירבת ה', והקבלות והחיזוקים וסדרי התשובה שאחזנו כל הנ"א יום הללו, ואמנם איננו יכולים להשיג כבשיה דרחמנא למה הוא ביקש זאת דוקא בצורה קשה זו, אבל זה מה שתבע מאיתנו, שלא נחדול להתחזק ולהתרומם ולהתעלות.

והדבר מוכח מתוכו, שהרי הרשעים הללו כבר חדשים עלה ברעיונם תכנית זדונית ואיומה זו, ומן הסתם דחו אותנו מעת לעת, ונחשוב לרגע מה היה קורה אילו זה היה מתרחש ביו"ט ראשון של סוכות, שאז כולם הרבה יותר חשופים כששוהים בסוכות, הרי אז היה נהרס עד היסוד כל שמחת חג הסוכות ושמחת תורה, ורואים איך שהקב"ה חביב עליו עד לאחת כל העבודה העצומה של כלל ישראל, בהלל השלם מידי יום עם

נענועי הלולב בציבור ובכנופיה, והעליה לכותל המערבי ברוב עם, ובכפל ברכת כהנים שהיה השנה, וכל המשמר של הו"ר, והריקודים העצומים של שמחת תורה, וברוב קהילות הקודש המשיכו בכל סדר העבודה כמידי שנה, ואפילו ביום עשו את ההקפות כרגיל (הן משום שזהו חובת היום, כפי שאמר מרן רה"י הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א שצריך ללמוד ממה שתיקנו חז"ל דין האמת ביחד עם טוב והמיטיב, וכך כאן עם דין האמת, יש להראות את הטובה העצומה שיש לנו להקב"ה על שזכינו לסיים את התורה שוב, והן משום שעדיין לא קלטו את ההיקף הנורא של הטרגדיה), ומאידך כבר נתפרסם אצל רבים שישנו אסון, וכך התעוררו לזעוק אל המלך ביום הכי מסוגל בשנה.

ג. וכבר התעוררו כולם בנס ופלא, אשר ארע לבני הקהילה הקדו' דאופקים, שכולם המשיכו את סדר ההקפות כמידי שנה ברוב עם והמון חוגג, בנעריהם ובזקיניהם, למרות שהביהכ"ס 10 דק' מלב האירועים, ולא שמעו את האזעקות, וגם אף תושב לא יכל לצאת אליהם עקב ההוראות של פיקוד העורף, וראו בחוש איך שע"י ה"חבוקה ודבוקה בך" ניצלים מכל אויב וצרה. (וכך ארע לעוד שני ישובים דתיים בסביבה שפסחו עליהם הצוררים, ולישיבות תפרח והדרום ששהו בהם עם רב כנודע).

והרי כשיורד גשמים בחג הסוכות מביאים כולם את הגמ' שאומרת משל לעבד שבא למזוג כוס לרבו, ורבו שפך לו קיטון על פניו, אבל כאשר לא יורד גשם שוכחים לציין שזה אומר שהקב"ה קיבל מאיתנו את המזיגה של הדינים, ובפרט השנה ראו בחוש איך שהיו הרבה ימים טפטופים, אבל לא היה מניעה של המצוה (זולת פעם אחת בערי המרכז, אבל ברוב שכונות ירושלים לא נתבטלה המצוה אפי' פעם אחת), והראה לנו בזה ה' כמה חביב עליו כל סדר עבודתינו, וקיבל את הריצוי באהבה.

ובאמת כולנו משתוקקים שכבר יבא משיח ויגאלנו, אך לא לוקחים בחשבון שכשיבא משיח נצטרך להיות כל הזמן בשיא הדביקות, או של ראש השנה, או של נעילה, או של שמח"ת, ואמרנו את זה י"ג פעמים בתפילות ר"ה ויו"כ בג' פעמים ובכך, שמבואר שם שיש שיהיו בדרגת יראה דר"ה, והוא ה"ובכן תן פחדך ואימתך", ויש שיהיו בדרגת נעילת יו"כ, והוא ה"ובכן תן כבוד לעמך" כדרשו חז"ל לקדוש ה' מכובד על יו"כ, ויש שכפי הדביקות של שמח"ת והוא ה"ובכן צדיקים יראו וישמחו", וא"כ זהו שהרעים ה' בקולו עלינו, שקשה עליו הפרידה מאתנו ורצונו שנשאר עם הדביקות של ר"ה יו"כ ושמח"ת כל אחד לפום דרגה דיליה, כי הולכים אנו וקרבים אל שני ימות המשיח.

הנצחון במלחמה

א. אנו עומדים נפחדים ונרעשים מפני הבאות, כאשר בכל רגע עלולה להתפתח מלחמה עולמית, שאחריתה מי ישרונו, ויש שעסוקים בפינוי מקלטים, ומרחבים מוגנים, או ברכישת מוצרי יסוד וקופסאות שימורים כדי להיות ערוכים לשהייה ממושכת ה'שמרינו ויצילנו. אבל למעשה כאן הזמן להתעורר בהתחזקות באמונה בהי"ת, להבין עד כמה אנו רק בידיו יתב'.

ובאמת התרגלנו להחליף את הבטחון בה', בשר הבטחון או בכוחות הבטחון, אבל הנה הראנו ה' שאין לנו על מי לסמוך רק עליו יתב', ואם ה' לא ישמור שוא שקד שומר, והוא מהלך עת הגאולה שנאמר "כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב", וכ"כ רש"י (סנהדרין צח,א): "וככלות נפץ יד עם קדש" - כשתכלה תקומתם וחוזק ידיהם שהיתה נפוצה אילך ואילך גבורה ותועלת לפשוט אנה ואנה, ואחר שתכלה גבורתם שיהיו שפלים למאד. והיינו שכתוב כי אראה כי אזלת יד ואפס עצור עזוב, "תכלינה" - אלו הצרות ויבא משיח, כדאמר' כי אזלת יד. וכאן התגלתה במלא עוצמתה אזלת היד של כל כוחות הבטחון כדי שנדע נאמנה ש"לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוחי אמר ה'".

ב. וקראנו בו ביום שהחלה המלחמה בפר' וזאת הברכה בפס' שמתחיל החתן תורה "מעונה אלקי קדם... ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד... אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה', מגן עזרך ואשר חרב גאותך... ואתה על במותימו תדרוך" ופי' הספורנו: "ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד" והנה הוא גרש מפניך את האויב שהיה תושב הארץ ואמר לך השמד, **כי לא בחרבך ירשת ארץ** באופן שתוכל לחשוב שבסור כחך באורך הזמן או בבא חליפתו יגברו האויבים **כי אמנם הוא היה המגרשם ואיך יכנסו נגד רצונו**, עכ"ל. יש כאן יסוד נורא. שכאן בארץ הקב"ה הוא המגן, וכמו שנכנסו אליה ללא חרב, כך תמיד לא יזדקקו לחרב לגרשם, כי איך יכנס אויב נגד רצון הקב"ה.

וכן פי' בהמשך: "עם נושע בה" - **שלא תהיה תשועתך ע"י מלחמתך, אבל ה' ילחם לכם:** "מגן עזרך" - הוא שעזר אותך בזמן החורבן שלא כלית כאמרו לולי ה' שהיה לנו אזי המים שטפונו עזרנו בשם ה', "ואשר חרב גאותך" - והוא אשר יהי חרב גאותך שתרום על האומות במלחמתו עליהם, כאמרו שכבר כי באש ה' נשפט, ובחרבו את כל בשר... עכ"ל הספורנו.

ומכנים מלחמה זו בשם "חרבות ברזל", ובאמת אף שעיקר החרב של עשיו שנא' בו על חרבך תחיה, מצינו גם בישמעאל את פעולת החרב, כדאי' בפרקי דרבי אליעזר (פרק ל'): כי מפני חרבות נדדו, היה רבי ישמעאל אומר שלש מלחמות של מהומה עתידין בני ישמעאל לעשות באחרית הימים שנא' (ישעיה כא,טו) מפני חרבות נדדו, ואין חרבות אלא מלחמות, אחת ביער בערב שנא' מפני חרב נטושה, אחת בים שנאמר ומפני קשת דרוכה, ואחת בכרך גדול שהוא כבד משניהם, שנאמר ומפני כובד מלחמה, ומשם בן דוד יצמח ויראנו באבדן אלו ואלו, ומשם יבא לארץ ישראל, שנאמר מי זה בא מאדום וגו' מדוע אדום ללבושך וגו'. כי יום נקם בלבי וגו'... עכ"ל. ומבוא' שזהו עניינו של ישמעאל לעורר מלחמות של מהומה, וכדאי' שלכן נקרא שמו ישמעאל כי על ידו ישמע אל תפלתינו. (ופס' "ברך הוי"ה וישמרך" עה"כ עולה חרבות ברזל, כן יה"ר).

ג. וכל יהודי מוקף באין סוף חסד ורחמים של הקב"ה בכל עת ובכל מצב, ואפי' בעת תופת של הריגה אומר דוד: "גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי" וזהו כל המסר של שיר של פגעים (מזמור צא) שיכול להיות מצב של: "יפול מצידך אלף ורבבה מימינך אלך לא יגש" וממילא יכול להיות שעפים טילים מכל עבר, ומי שלא צריך להפגע ודאי לא יפגע. ומבואר בריקנאטי בפרשה, שגם הנחש לא נושך אלא ע"פ ציוי ה' שנאמר "אם ישוך הנחש בלא לחש" שלוחשים לו משמים היכן לנשוך, וממילא כל הכוח של ישמעאל לפעול הוא רק היכן שניתנת הוראה משמים (ועי' בזה בעמוס כל פרק ו' ואכמ"ל).

ובעת הזאת תפקדינו להיות עמלים בתורה בכל כוח ועוז, וניקח פרופורציה מספרית, על כמה כל חייל בצבא מגן, ועל כמה לומד תורה מגן, כי בעת גיוס מלא יש כחצי מיליון חיילים, וביחס של כשמונה מיליון יהודים בארץ, יוצא שכל חייל מגן על שש עשרה יהודים, אבל על חברותא אחת כתוב בפרדר"א עהפ"ס שנא' בשירת דבורה "מגן אם יראה ורומח בארבעים אלף מישראל" מכאן ב' ת"ח שיושבים ועמלים בתורה מגינים על ארבעים אלף מישראל שאינם צריכים למגן ולרומח להנצל מאויביהם, (הובא גם בבעה"ט ריש דברים, ומרן הגריא"ל היה רגיל להראות זאת), הרי שלומדי תורה מגינים ביותר מפי אלף, באופן שבכלל לא צריך כפת ברזל, והטילים נופלים מאליהם בשטחים פתוחים או בים. אכן הדברים מרגשים וגם מחייבים.

החיזוקים במלחמה

א. עלינו להתבונן בחיזוקים שראוי להתחזק בעת הזאת, והדבר הראשון הוא תפלה, כדאי' בפרקי דרבי אליעזר (פל"ב):
 ולְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ יִשְׁמַעְאֵל, שְׁעֵתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמֵּעַ
 בְּקוֹל נְאֻקַּת הָעָם, מִמָּה שְׁעֵתִידִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ
 בְּאֶחָרִית הַיָּמִים, לְפִיכָּה נִקְרָא שְׁמוֹ יִשְׁמַעְאֵל, שְׁנֶאֱמַר (תהלים
 נה, כ) "יִשְׁמַע אֵל יַעֲנֵם", ואם זהו כל מהות השם שלו, א"כ זהו
 חובתנו בעת הזאת, אל מול כל מעשה הזוועה הבלתי נתפסים
 ולנוכח האכזריות החייתית בשפל המדריגה, לעמוד ולבקש
 רחמים על עמינו, ולהתפלל להקב"ה הן בכל חלקי התפלה, עד
 שתיהיה כל תפלה כמו נעילה מעומקא דילבא וברתיחת הלב.
 וכן בארגון תפילות רבים, או אמירת תהילים ובקשות פרטיות.

ובפרט על אודות מצב השבויים שמי יכול לתפוס את גודל
 שפלותם, וכל רגע שהם בידי אכזרים מטורפים עוברים שבעה
 מדורי גיהנם, אך יש פיוט בשב"ק ברוך ה' יום יום (שכבר הובא
 במחזור ויטרי, קצד) וכתוב שם פיסקא: "ויתנם לרחמים לפני
 שובימו, כי לא יטוש ה' את עמו בעבור הגדול שמו", כלומר,
 שיש מושג שהקב"ה מעורר רחמים בלבבות האטומים של
 הרוצחים האכזריים הללו, והנה בכוח פיני לגלגל להם רחמים.

ב. החיזוק השני הוא בענין שבת קודשינו, כי הנה בשנה זו
 ראש השנה חל בשבת, וכולם הביאו את דברי הערוך לנר
 שבשנה כזאת יש סכנה גדולה, והכל תלוי בשמירת השבת,
 ובוודאי שהדבר הזה עומד תלוי כל הזמן בכוח השבת, דאם אנו
 שומרים על השבת, אזי יוצא שלפי דרגתנו לא היינו אמורים
 לתקוע, אבל אם מתרפים ח"ו בשמירת השבת חוזרת הטענה
 למה לא תקענו, ולכן יועיל עדיין להתחזק בשמירת השבת.

ויש מי שצריך להתחזק בהלכות השבת, והוא ע"י העיסוק
 בהלכות וידיעת הדינים לפרטיהם כמש"כ המשנ"ב בהקדמתו.
 אבל עיקר החיזוק שנדרש הוא בהתעצמות בלימוד התורה
 בשבתות, ובפרט עתה כשמגיעים לילות השבת קודש קדשים
 עלינו להתחזק בדברי הבן איש חי, ששעה בשבת שווה אלף
 שעות ביום חול, ולקדש גם את לילות השבת בעמל התורה,
 וכבר כמה בתי מדרשות התעוררו לייסד סדרי לימוד חזקים,
 ומי יודע איזה ישועות הדבר הזה יכול לגלגל אלינו במצבינו.

ג. החיזוק השלישי בענין המדיה, שבפרט עתה מתרופפים
 בגדרים שכביכול עקב המצב מותר וצריך לדעת וכו', והנה אנו

רואים איך שכל ההשתדלות שבעולם שעשו בגדר המערכת
 שסבבה את עזה (שאומרים שהשקיעו בזה ארבע מיליארד),
 ועם כל התחכום התקשורתי הצבאי, וחדרי ממ"ד בבתים, שום
 דבר לא הועיל מול דין שמים, א"כ מזה נוכל להסיק שכל
 הצלחה בחיים תלויה אך ורק בשיעור הסיעתא שמושפעת
 עלינו משמים, וא"כ ככל שנקדש את בתינו ונרבה ברצונו יתב'
 כך יותר נזכה בשמירה והגנה, כי רק ה' שומר עמו ישראל לעד,
 ודרגת השמירה תלויה בחיבור אליו, וכי יראה ערות דבר ושב...

ד. החיזוק הרביעי בבטחון בה', שהנה הרמב"ן אומר בסוף
 פרשת בא שאין לנו חלק בתורת משה עד שנאמין שכל דברינו
 ומקרינו אין בהם שום טבע ומנהגו של עולם, רק הכל בגזירת
 עליון בין ברבים ובין ביחיד, זאת אומרת שכל פרט הכי קטן
 שמתרחש אצל יהודי הוא למעלה מן הטבע, ויהודי אינו נמצא
 תחת שום חוקתיות, וממילא כל מה שמשמיעים בתקשורת
 כל מיני תיאוריות והפחדות וחששות, הכל בדרכי טבע ומנהגו
 של עולם, שאם מרגיזים מדינה פלונית היא יכולה להתרגז
 ולנקום, ואם עושים טקטיקה צבאית זו או אחרת מצליחים,
 אך באמת אנו עם שמיימי, עם עליון, ומי שלא מאמין בזה הוא
 אפיקורס שאין לו חלק בתורת משה, וזה חייב להשליך על כל
 ההולך ילך שלנו, וחייב לנסוך בנו שלווה ורוגע נפלאים, שהנה
 אנו על קרקע יציבה ובטוחה, כי בורא העולם איתנו בכל מצב.

ה. והחיזוק החמישי והכי חשוב הוא בלימוד התורה, ויש
 בזה בלי גבול דרגות של שקיעות וריכוז העיון, ואין לתאר ואין
 לשער את החילוקים שיש בין כל דרגת שקיעות, ובמידת גודל
 קבלת התורה של כל אחד, והאחריות ללמוד את כל חלקי תורה
 לאורך ולרוחב, בהלכה אגדה, ובפשט רמז דרש סוד, ורק נביא
 דבר מופלא שהראה מו"ר ראש הישיבה הגאון רבי גרשון כהן
 שליט"א בדברי התנא דבי אליהו זוטא (פי"ד): "...שאינ ישראל
 נגאלין לא מתוך הצער ולא מתוך השעבוד, לא מתוך הטילטול
 ולא מתוך הטירוף ולא מתוך הדחק, לא מתוך שאין להם
 מזונות, אלא מתוך עשרה בני אדם שהן יושבין זה אצל זה,
 ויהיה כל אחד מהם קורא ושונה עם חברו, וקולם נשמע..."
 עכ"ל. גילה לנו כאן אלינו הנביא שלא יסורי הגלות, ולא דחק
 פרנסה, ולא התפרעויות של ערבים או המלחמות איתם יביאו
 לנו את המשיח, אלא כולל אחד רציני שיש שם ריתחא
 דאורייתא ולומדים בקול ובחשק, ולא דוקא ישיבת "מיר"
 המעטירה, אלא גם כולל של עשרה אברכים בלבד, הרי זה
 סיבה מספיקה להביא לנו את משיח צדקינו במהרה בימינו.

חנוך לנער

גליון 20 | פרשת בראשית

בראשית מראשית - אמונה נצחית

ואמר להם ערוקאי (בורחים) דעו לכם כי מה שאמר שהכבד שנשאר בו כזית כשרה, הוא דווקא אם כזית זה נשאר במקום מרה" (כי הכבד והמרה דבוקים זה לזה).

וראיתי בפירושו של בעל תורה תמימה על התורה, שהוא תמה על רבי זירא שלא מצא מקום ושעה להודיע דין זה אלא רק בשעה שהוא רואה אותם כבורחים מיואשים הם ומשפחותיהם וכל בני העיר שעזבו את רכושם הפקר? והלא נקל לשער את המהומה והבהלה והצער שאחזו בכולם, כלום לא מצא לו רבי זירא זמן אחר להורות להם דין אחד זה בהלכות טריפות, מה שאינו נוגע בכלל כעת הלכה למעשה, ועוד הקדים לקרוא להם "ערוקאי", שאינה אלא כעין זריית מלח על הפצעים.

אולם אפשר לבאר, כי הוראת הלכה זו היתה נוגעת למצבם המר אז, היה בה כדי לחזק את רוחם שלא יתייאשו מן הפורענות, רמז להם כי מתוך הצער והצרה תצמח להם הישועה ותבוא להם רווחה ופדות.

בגמרא מבואר, כי טעם הדבר שהכזית הנשאר צריך להיות דווקא במקום מרה, משום שהכבד שואף את חיותו מן המרה כעין מה שנאמר בגמרא (ברכות ס"א, ב) "דמטבע הכבד לרגוז ולכעוס, והמרה זורקת בו טיפה ומרגעת אותו" ולכן אם הכזית הזו נשאר סמוך למרה נחשב כאילו חי כולו. ולמרות שהמרה טעמה רע ומעורר גיעול, הרי דווקא היא בכוחה לתת את החיות לכבד הדבוק בה.

וזה מה שבא רבי זירא לומר להם, שיהיו מחוזקים ברוחם, שלא יתייאשו מן הפורענות, יען כי מתוך הצרה המרה תבוא להם הישועה כדרכו של השי"ת, ולהמציא מזור מתוך המכה עצמה וישועה מתוך הצער.

כאשר יבטח האדם בהשי"ת וידע כי כל הנעשה בעולם הוא יד' ה' ובהשגחתו, ומאיתו ומגזירתו מתנהג העולם,

בספר "יסוד העבודה" מובא סיפור על גנרל גדול שיושב בביתו ומקבל מברק, המברק מכיל בשורות לא טובות עבורו. במברק נכתב שכל הביצורים, החומות, המכשולים, שהקים במשך שנים רבות, כנגד האויב. הכל קרס ברגע.. הגנרל, באופן טבעי, נופל לדכאון ומרה שחורה. נגשת אליו אשתו מנסה לנסות להבין מה אירע, אך הוא.. לא משתף פעולה. אומרת לו אשתו: גם אני קבלתי מברק, ושלי הרבה יותר קשה משלך.. הרים את עיניו הגנרל ושאל: מה כבר יכול להיות יותר קשה מהבשורה שאני קבלתי? ענתה לו אשתו: במברק שאני קבלתי נאמר, שבעלי נפל לדכאון.. ודו"ק..

זמנים מיוחדים, רגעים של בחינה מחודשת ביכולות ויסודות עבודתינו הפנימית. וביכולת העברת הערכים והטמעתם בילדינו ובנערינו. מתחילים אנו השבוע מראשית את קריאתם של פרשיות השבוע מחומש בראשית. תמורות יחולו בעולם, מלכויות, ממשלות, קמות ונופלות, אירועים משמחים וקשים מתחלפים.. ואנחנו.. ממשיכים להחזיק היטב בחיי הנצח, בחבל האיתן של אמונתנו בבורא העולם, בשמחת התורה וקיום מצוותיו. דווקא עכשיו, ערב שבת בראשית, בזמנים ייחודיים ומורכבים, חובה עלינו ביתר שאת, לחדד זאת לילדינו, שאנו מחזיקים במשהו גבוה יותר, יציב ואיתן, שיכול לנסוך בנו ובהם את מנוחת נפש הבוטח.

דווקא בזמנים אלו, בתוך הסערה, רצוי ואף ראוי ללמד שמתוך הקושי והכאב, שהינו אמיתי וקשה עד למאד, ואיננו יכולים ורשאים להתעלם ממנו, תצמח הישועה.. וכפי שמביא הרב זייצ'יק זצ"ל את הגמרא בחולין המספרת (מ"ו,א) "כי פעם אחת בקעו חיילים לוחמים בפומבדיתא ויחרדו מפניהם. וכל התושבים ברחו מן העיר, ויעזבו את הבתים ואת כל רכושם וכל אשר להם וינוסו על נפשם, ובתוך הבורחים היו שני חכמים, רבה רב יוסף, ובנוסם פגע בהם רבי זירא,

כי אז ימנע מלחשוב איזה שהוא רע על הנבראים ולא יאשים את מישהו בתקלותיו ופגעיו. {אור חדש - שמות}

”בראשית ברא אלוקים את השמים את הארץ”

וכותב הרב וולבה זצ”ל: **”העולם נברא ביום ראשון יש מאין - כח היולי אשר בו גלומים כל הנבראים כולם וכל קורותיהם עד סוף כל הימים. כל מה שנוצר בשאר ימי בראשית היה רק הוצאה אל הפועל ממה שהיה טמון בכח ההיולי, וכל קורות העולם אחרי ששת ימי בראשית אינם אלא הוצאה אל הפועל ממה שהיה טמון בהם. {עי’ רמב”ן ריש בראשית}**

רוב בני האדם מאמינים מתוך רגש. זאת אומרת, הם מרגישים בנכונות הדברים, שהקב”ה ברא את העולם, שהוא נתן את התורה מן השמים ושהוא יביא את הגאולה. **אולי באמת אין זה רגש אלא דמיון: הם מדמים, נדמה להם כאילו הם מרגישים בכל זה. מעטים הם בני האדם אשר אמונתם מבוססת בשכל. ההבדל ביניהם הוא רב, אמונה רגשית - או דמיונית - אין ביטחון שתעמוד לאדם בשעת ניסיון. בציר: אם משום מה הרגש של האדם יוצא מכלל פעולה, אז הוא נבהל מאובדן אמונתו ויהיה שבור לגמרי. אמונה המעוגנת היטב גם בשכל היא יציבה וקיימת.. אם אדם בונה אמונתו בשכל ורגש גם יחד, הוא יכול להגיע לוודאות באמונתו. אליהו אמר על הכרמל לישראל: ”עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים! אם ה’ אלוקים- לכו אחרינו, ואם הבעל- לכו אחרינו!” (מלכים-א’, י”ח, כ”א). אין אמר להם אליהו כזאת, ”אם הבעל- לכו אחרינו?” בזה אליהו ”לחץ אותם אל הקיר”, כי האמונה צריכה להיות ברורה וודאית לגמרי, אין באמונה ”אפשר” ו”אולי”. אם פוזלים אל עבר הבעל- ינסו להידבק בעבודתו, אבל בוודאות מוחלטת, ומזה בוודאי יירתעו. אבל מחשבה נוראה זו תחייב אותם להידבק באמונת הבראית’ ובעבודתו בוודאות מוחלטת! {עלי שור - רצא}**

אצלנו לא.. זה קרה אצל השני.. זה רחוק מאתנו.. אנחנו טובים.. הם.. יש כיפת ברזל.. ועוד.. לא אלו המשפטים הנכונים בהרגעת ילדינו.. הזדמנות אמיתית שלנו לבדוק בעצמנו את ערכינו וגדלותינו האמיתית.

סיפר אחד מגדולי הפסיכיאטרים בתקופת השואה: כאשר הוא עמד בתור עם שאר היהודים בכניסתם בשערי ”מחנה העבודה אושוויץ”, הוא התבקש על ידי החיילים הגרמנים להיפרד מבגדיו וכל חפציו,

כיתר כל האנשים. בידי היו כל כתבי המחקר שלו אשר השקיע בהם שנים רבות של עמל, הוא ניסה בכל דרך אפשרית להשאיר כתבים אלו אצלו. זה תמצית חיי, התחנן בפני החיילים, אבל הם בשלהם. ובמכת אלה נאלץ להיפרד בצער רב גם מהם, קל היה יותר להיפרד מן הבגדים.. כך אמר, מלהיפרד ממחברתו. אחרי החיטוי הנורא, כשלבש את מדי המחנה. הבחין בתוך כיס קטן, בפיסת דף מסידור. התבונן וראה בו את הפסוק ”שמע ישראל”. הבנתי אז, אמר לימים, שלא משנה באיזה מצב ובאיזה מקום אתה נמצא, לא משנה מה יקחו לך, את הערכים שלך, אף אחד לא יוכל לקחת ממך..

ואת זה אנחנו צריכים, יכולים וחייבים להעביר לידינו ותלמידנו.

וכותב ר’ ירוחם ממיר: **”ואמונתך בלילות”** - בחשוכי הדורות, אשר אורות החסדים כבר נתקדדו ונתאפלו, אין כבר עצה אחרת כי אם באמונה. בכל הקשיים והצרות של הדור, בכל הכבדות, והוא זחול יזחול ויעבור בכל התוקף והגדלות, ובמה? - באמונה, בתכלית פשטות האמונה, והיא גדלותו, בה כלול הכל לא פחות מהדורות הראשונים. והאמונה הנה באמת האור הכי כולל, סוף ותכלית כל החכמות והחקירות. בדור שלנו הנה אמונה היא הגדלות, ועל זאת ודאי יתבעוהו! בא חבקוק והעמידן על אחת - כי באמונה גם דור חשוך יכול יוכל ויעבור. {דעת תורה - שלח}

”ואמונתך בלילות”

תחושות נעלות

מסלקות שאלות

מחזקות תפילות

דורות מצילות

מחשבות מייעלות

יוצרות גאולות.

דברי הרב הוטנר והרב דסלר על אירועים קשים שעבר עם ישראל

הפגיעה הקשה שפגעו מחבלי החמאס ביחידים רבים מאד ובכלל הצבור קשה עד מאד.

הלב רוצה לזעוק והפה רוצה לדבר, ויש לגייס את כל כח השליטה של האישיות, כדי לאפשר לזעקת הלב להחניק את רצונו של הפה לדבר.

המשכיל בעת ההיא ידום, ובשעה שסופרים את המתים, בשעה שמיתנו מוטלים לפנינו, בשעה שהקרבות בעצומם, ואלה שאומרים "לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד" ממשיכים את פעולותיהם, יש מקום רק לתפילות ולעורר רחמי שמים.

גם אנו לא נאמר מילה נצטט רק כמה מגדולי ישראל שאמרו את דעתם בהזדמנויות אחרות. אין אני בטוח שהדברים מתאימים לאירועי הימים האלה. בודאי יש כמה הבדלים גדולים בין האירועים אליהם התייחסו גדולינו דלהלן לבין האירועים שאנו נמצאים בהם. אך אשאר לקוראים לשפוט מה דומה ומה מתאים, אם בכלל.

הרב הוטנר אמר בשנת תשל"ו בשיבת רבנו חיים ברלין, בדברו בפני למעלה ממאה ראשי ישיבה מכל רחבי ארצות הברית על חרבן יהדות אירופה את הדברים דלהלן: **"אין צורך לומר בשלב זה שמכיוון שחורבן יהדות אירופה היתה תוכחה, גזירה שעם ישראל נושא על כתפיו כחלק בלתי נפרד מהיותו העם הנבחה, אין לנו שום זכות לפרש מאורעות אלה כעונש ספציפי מכל סוג שהוא עבור חטא ספציפי, התוכחה היא חלק בלתי נפרד מחיי עם ישראל עד לביאת המשיח, והיא מוטלת על כלל ישראל ברצון ה' ומסיבות הידועות ומובנות רק לו. אדם צריך להיות נביא או תנא לפני שיוכל לטעון שהוא יודע את הסיבות הספציפיות למה שקרה לנו..."** (דברי הרב הוטנר זצ"ל מובאים בקובץ אורייתא שנערך על ידי הרב עמיהוד לוי זצ"ל כרך כ"א עמ' תע"ט).

במכתב ששלח הרב דסלר לתלמידיו בשיבת פוניבז' בחודש ניסן תש"ח כותב הרב דברים שנראה כי חייבים הם להישמע גם בימינו. ושוב לא אני שאקבע את רלוונטיות הדברים לתקופתנו, משאיר אני את המסקנות לקוראים.

בתחילת דבריו (מכתב מאליהו חלק א' 902 מאמר קולו של אליהו) כותב הרב:

"והנה מי שיוכל להתרכז ולהסתכל במאורעות הזמן הנוכחי, מי שיש לו מנוחת הנפש הדרושה לזה, הלא אחרת לגמרי יראנה מאשר יראוה שאר בני האדם..."

ובהמשך:

"בילקוט שמעוני (שה"ש ב) איתא: "קול דודי, כיון שישמיע קול השופר, כ' זועות באים לעולם, י' מקומות נהרגין וי' מקומות נשרפין (י' פירושו כלל - גזירה כללית של הריגה וגזירה כללית של שריפה, הלא ראינו כבר כי לא חסרו לנו כבשונות ולא חסרו כלי זיין להורגים), מלמד שאין הפתח (פתח הגאולה הפנימית) נפתח כולו כאחד, אלא אליהו ז"ל בא לעיר אחת ונעלם מחברתה, ומדבר עם האיש ונעלם מחבירו". ועי' מהר"ל (נצח) ישראל פרק כ"ח) "פעמים הרבה היה אליהו מגיד לאדם דברים, ולא ידע האדם מאין באו לו הדברים, והיה נדמה לו כאילו הדברים היו לו מעצמם ואינן אלא דברי אליהו שהגיד לו".

מה זה היה לנו שלא נראה ולא נדע קול השופר חזק מאד בכל העולם כולו, זה עשרות שנים תרועות מלחמה וחורבנות, והריסות יסודות העוה"ז כולו אינן פוסקות. מהו זה קומוניזם? מהו זה הערבוב והשיבוש שבכל הכלכלה כולה על פני כל הארץ לאין מרפא? ואח"כ גזירות כלליות עלינו של הריגות ושריפות - וטרם נשמע בקרבינו את אשר אליהו ידבר? אבל הרי טרם אשר נטה את אזנינו לשמוע לדבריו ולהסתכל באשר יראה לנו לשוב בתשובה, אי אפשר לזכות במשיח כלל. הן אמרו ז"ל (ילקוט סוף מלאכי) "ר' יהודא אומר אם

אין ישראל עושין תשובה אין נגאלין. ואין עושין תשובה אלא מתוך צער וטלטול ומתוך שאין להם מחיה, ואין עושין תשובה עד שיבא אליהו, שנא' הנה אנכי שולח לכם וכו". הרי דאין התשובה האחרונה שייכת אלא במי ששומע קולו של אליהו מדבר אליו. והיינו ביאת אליהו אליו ואשר לא יחפוץ ולא ישמע מה דינו הלא הוא ניהו אשר לא ישוב ולא יזכה ח"ו.

האם עדיין לא נראה שהשעה האחרונה מתקרבת ובאה?

האם עדיין נשחק בצעצועי התינוקות ונחבק אלילים ועבודה זרה פעוטה הבל הבלים ולא נעזבם? האם לא ידענו בני אדם שחבקו ונשקו לעבודה זרה עד שיצאו נשמתם ועודם דבוקים בפסיליהם?

כלום לא נראה בעינינו את נקמת השטן הס"א, כי אך הראה לנו את טוב ליבם של העמים שעת פקידה היתה ואילו זכינו ונשאנו לבנו באמת אל אבינו שבשמים כי אז הוכרחו לעמוד בהבטחתם כמפורש בתורה (דברים א' ה') ראה נתתי לפניכם את הארץ וברש"י שם: "אין מערער בדבר ואינכם צריכים למלחמה שאלמלא שלחו מרגלים לא הוצרכו לכלי זיין" והאמננו בהם למרות דברי הכתוב בגדר התשובה (הושע יד ד) "אשור לא יושיענו וכו" ובכן מה היה? - כל העמים מתכנסים יחדיו לגזור עלינו גזירות מה שלא היה כמותו לעולמים. (מי יוכל למסור אותנו בידי מרצחים אם ה' לא יעזבנו?)

אמנם אם אנו מדמים כי עוד חזון למועד, האם לא נטעה? כל יעודי חבלי משיח נתקיימו כבר מעמיד מלך קשה כהמן גזירות שריפות והריגות רעב וחוסר כל הכל נתקיים לעינינו. מלכות הרשעה מתפשטת - מתקיים ומתאספים גויים כולם נגדינו - האם יש עוד פנאי לדחות את שימת ליבנו לשמוע אל דבריו של אליהו?

עלינו להתחזק בכל מאמצי כוחתינו ונוכל עמוד! אם חזוקנו יהיה מן השפה ולחוץ, אשר היום נתלהב ולמחר איננו, אין זו לא ראייה ולא שמיעה, ואינו נחשב למאומה. אם כולנו כאחד נעשה את חברתנו לחבורת תורה באמת, זהו טוב ואם לאו מה תועלת לנו ב"כאילו"?

מה תועלת לנו בחבורת תורה על פי משפט משחקי התינוקות?

ואם הרפיון הוא השליט הרי לא השגנו כלום לא הגענו למאומה. האם אין די בכל השנים אשר כל אחד ואחד מתעה את עצמו?

צריך להתחזק בלימוד התורה בעמל העיון ובהתמדה אליבא דאמת וצריך להתחזק לקבוע את עצמנו להתבונן במוסר ע"פ מבט האמת בכל יום. הן אך אז נתחיל לראות בלבותינו את אור האמת שלא ראינוהו עד עתה ונשמע בקרבנו אמתיות שלא שמע לבבנו עדיין בהתחזקות והתעודדות זוכין לסייעתא דשמיא ובמבט האמת זוכין לגאולה". (עד כאן דברי הרב דסלר).

האם דברי הרב דסלר מתאימים לאירועי הימים האלה? האם גם אנו מתעלמים מקולו של אליהו? לא אני אפסוק. אך דבר אחד ברוה, זעקתו של הרב דסלר בשאלתו הרטורית: "מה תועלת לנו בחבורת תורה על פי משפט משחקי התינוקות?" צריכה לצלצל באזנינו כפי שהיתה אמורה לצלצל באזני אלה שאליהם נשלחו הדברים בזמנו.

{ אז נדברו }

פרשת בראשית תשפ"ד | גליון מספר: 621 | לסדר: "זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידנו"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

**ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:**

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

תולדותם נשפך דמם עליך כמים, תפן כי נפשנו אפפו מים...

מיד במוצאי שמיני עצרת... כמובן שמיד פתחנו את קווי המידע... ברגע שהתחלתי להתעדכן בהיקף המפלצתי של הטבח... אז כמו כל יהודי השאלה הראשונה שצפה ועלתה לי בראש. מה ה' רוצה לעורר אותנו? במה צריך להתחזק? ?? כן... זו שאלה שכל יהודי אמור איכשהו לשאול אותה... וככה תוך כדי האזנה אובססית מול קוי המידע... (קו הקורונה, קו מידע לכל וכדו') ובין עדכון לעדכון אני פוכר ידיים ושואל מה... מה ה' רוצה לעורר אותנו...

ואז פתאום קלטתי שתכל'ס אני מרמה את עצמי!!! כי השאלה מה ה' רוצה לעורר אותנו זו תחנה שניה!!!! קודם תפנים שזה בכלל בורא עולם!!! קודם תפנים שהכל בגזירת עליון!!! קודם תסכים להפנים שאין פה חמאס' ולא איראן, זה לא צה"ל ולא כשל של שב"כ... הכל בגזירת עליון!!! קודם תפסיק לדבר על הכשלים... כאילו לא ה' פעל כל זאת... אחרי שאני אפנים שזה בורא עולם... אז!!! אז אפשר לגשת לשאלה: מה ה' בא לעורר אותנו? מה ה' בא לעורר אותנו? זה הסיפור הקטן... זה בסה"כ שאלת בירור נקודתית... הסיפור הגדול והאמיתי זה לשים את כל המידע בצד... ולהבין שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים...

ובינינו... עם יד על הלב... זה קשה!!!! קקקקשה!!!! אני אהיה כנה איתך ואודה בפה מלא!! אני בעצמי מתקשה מאוד בזה... כי סו"ס המידע עדיין כל הזמן מתעדכן והעדכונים כל הזמן שוטפים... וסו"ס אני בן אדם... אני רוצה לדעת מה קורה... איפה זה אוהז... ואז דובר צה"ל מדבר... ואז שר הבטחון אומר את השמועס' שלו... וכמובן שהכל שטויות... כוחי ועוצם ידי... אבל ששששש... תן... תן לי לשמוע עד הסוף!!!! בא... בא לא נתעלם... בא לא נטיח את הקושי... בא לא נדבר רק על הרצוי... אלא נתמקד גם במצוי... הצורך שלנו בלהתעדכן מה קורה הוא טבע אנושי!!! זה נורמלי!!! אי אפשר להתעלם מקיומו...

אבל מה לעשות... בימים אלו אנחנו זקוקים לאמונה בהירה הרבה יותר מכל זמן!!! (כמו שדוד המלך אומר יום איראני אלקי אבטח... תמיד צריך ליגא ה'... אבל כ"ש ביום שאירא) תבין: מילא כשתקנתי את החשמל בבית... וגייסתי כספים והרמתי אירועים וטעיתי לחשוב שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה... נ... זו ההתמודדות היומיומית שלנו מול אמונה ובטחון... עד כמה שם שמים שגור על לשוננו בכל פרט בחיים... אבל!!!! כשקורה כזה דבר נוראי... בכזה היקף עצום... ובכזה קנה מידה בלתי נתפס... כאן אנחנו נצמדים לקיר... וזה נהיה שחור לבן!!!!

אני רוצה להצמיד אותך לקיר... תחשוב רגע בכנות: קרוב ל-1000 נרצחים יהודים!!! נראה לך שזה משהו כזה חובבני שיכול לחמוק מהידיים של הרבש"ע? ? נראה לך שסדר גודל של אלפי אלפי משפחות שכולות זה משהו שקשור לאיזה כשל מודיעיני ש... ש... שחמק מהידיים של בורא עולם? ? כאילו... כאילו בורא עולם לא עומד מאחורי זה... כאילו ה' תכנן לנו משהו אחד... ואז הגיעו כמה מחבלים וחפרו מנהרה מתחת כסא הכבוד והרגו לבורא עולם אלף יהודים? ? הנוסחא הזו מסתדרת לך בראש? ? תבין: מילא הצלחת שנשברה לך בבית... והאוטובוס שלא הגיע ועוד כל מיני דברים קטנים שקרו לאחרונה ואמרת אאוף ולא זכרת שהכל בגזירת עליון!!!! נו... זה כבר ההתמודדות היומיומית שלנו באמונה... אבל כשמדובר בעת צרה בסדר גודל שכזה... פה אין הרבה ברירה... זה די שחור לבן!!! תשב עם עצמך ותנסה לחשוב:

מי תכנן לנו את ה"סדר יום" החדש והמפתיע הזה? החמאס או בורא עולם? ? ?

מי הולך להכתיב לנו את הסדר יום של השבועות הקרובים? צה"ל או בורא עולם? ? ?

זה סיפור רציני וגדול מידי בשביל שזה יראה כמו כל העידוב אור וחושך שלנו שכמובן הכל משמים אבל כוחי ועוצם ידי... ומומלץ בחום לחשוב על זה ברצינות וכמה שיותר מהר!!!!

אני רוצה לעצור רגע ולהבהיר: עקרונית אין לנו כעת את הלוקוסוס לדבר על מה שקרה... כי סו"ס אנחנו לכאורה כעת בתחילת עידן... אנחנו לקראת מערכה שעל פניו לא הולכת להסתיים תוך יום יומיים... ואת זה כולנו מבינים... כך שעצוב מה קרה... בא לא נדבר על הטבח הנורא ועל מתקפת הפתע ומה אנחנו צריכים להתחזק וכו' וכו'... עזוב את זה... אין לנו כעת זמן לדבר על זה!!! בא תסתכל עם הפנים קדימה... ותשאל תכל'ס...

לאן פני מועדות בשבועיים שלוש הקרובים? ? ? כעת שתי אפשרויות לפני!!!

אפשרות אחת היא לנשום נשימה עמוקה ולהתחיל לשנן ולהתמקד ביסוד אחד ויחיד שזה הולך להיות הקו המנחה שלי לאורך כל השבועות הקרובים... אין עוד מלבדו!!! הכל בגזירת עליון!!!! ומלא כל הארץ כבודו והוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים... וכל מה שקרה וקורה כעת הכל בהשגחה פרטית... ואני מתמקד בזה!!! חי את זה!!! מתרומם מזה!!! ואם משהו מפחיד אותנו או מעיק עלי אני מתנהל ישירות מולו... מפחד איתו... צועק אליו... סומך עליו... וכמובן גם משתעמם מולו... (בטח... אם כולם לידי יקשיבו לקוי התוכן... אני שאר משועמם אבל מולו) זו אפשרות אחת!!! אבל אפשרות שניה זה לחתום קבע עם האוזניות וקוי הנייעס... ולהחליט ששחקני האירוע לאורך השבועות הקרובים, זה חמאס, חיזבאלא... כוחות צה"ל ביבי ושאר ירקנות... מה ביבי מה אמר ומה דובר צה"ל אמר. ומה קורה ברצועה. והאם משיגים שליטה... ואין הגזירה בצפון... וזה הולך להיות כל הנושא שלי מבוקר ועד לילה בשבועות הקרובים...

ה' פיטר את כל המשגיחים!! ה' תפס את מושכות המשגיח!!

קשה לדבר על זה... אבל בורא עולם בשבוע האחרון פיטר את כל המשגיחים וכל המשפיעים והמוכיחים בשער... למה? כי די... נמאס לנו לשמוע את האיומים שלהם... כמה משגיח יכול לרדוף אחרי בחור ולהשמיט' לו שוב ושוב... שיפסיק לחגוג ולבלות ויכנס לבית מדרש... כמה אפשר לשמוע שהחיים זה לא פקניק ותקח את עצמך לידיים... נו... כמה... כמה אפשר לשמוע את המשגיח חופר וחופר ולא גומר לחפור... די... רד ממני... תן לי לחיות... מה שנקרא: סע ממני... כנ"ל בייחס לכל המשפיעים שכל היום מאיימים שאוי ואבוי... פגעי הטכנולוגיה... ויש דין ויש דיין... ואוי ואבוי... ה' לא יותר על זה...

נו... תגיד לי: כמה אפשר לשמוע את התקליט השבור הזה מאותם אנשים קבועים??? סו"ס אנחנו בני אדם... ודי... חפרתם... הגזמתם... גם בשלב מסוים אתה מתרגל לפרוטוקול... אני אעשה מה שאני רוצה... והרב הזה 'של' האינטרנט ימשיך לנגן... למחות... ניתן לו לסיים את המשפט... ונמשיך הלאה לקליפ הבא... להודעת וואצפ' הבאה...

בורא עולם ראה שבאמת נמאס לנו מכל המשגיחים והמשפיעים והוא החליט לקחת מהם את המושכות... בשמחת תורה האחרון ה' הופיע כמו משגיח בעיצומה של מסיבת טבע המונית... ודפק דפיקה אדירה על השלחן... מה זה פה... מה אתם עושים פה... מה שלושת אלפים ישראלים עושים בשעה שש וחצי בבוקר בעיצומו של יום טוב שחל בשבת...?? מה אתם מחפשים פה??? אם המשגיח היה מופיע שם ומנסה לגעור בהם... חברה... זה לא תכל'ס כל היום לבלות... מוזיקה וכו'... איך הם היו מגיבים?? נו... אאאוף... עוד פעם הוא... די... אז זהו!!! בשביל זה ה' פיטר את המשגיח מחוסר עניין... וה' תפס את מושכות המשגיח!!!! וכשבורא עולם נאלץ להסביר... הוא הסביר את זה בחימה שפוכה בחרב ובדם...

השאלה הרי הזועקת: מחבלים... הרי מהנתונים העולים מתברר שהיה לכם את כל המידע המדויק... בכל הדרום היו מאות בתי כנסת מפוצצים באנשים... ידעתם שבמרחק לא גדול מירעים' ישנה עוד מסיבה... מסיבה שמעל הטבע!!! במרחק של ק"מ ספורים מפוזרים להם אלף חמש מאות בחורים בלמעלה מן השמש ולמעלה מן הטבע... אז למה לא באתם לשם?? נו... לך תשאל את המשגיח... הוא ימלא את פיו מים... הוא יעדיף לא לענות את התשובה... אבל אבא שבשמים הפעם לקח את המקרופון!!!! בחורים יקרים נגמרו החגיגות!!! אני לא מוכן להפקרות... אני לא מוכן יותר למסיבות טבע ולנרגילות ולמסעדות ולטיולים ולחול' ולמכשירים האלו... נגמרו החגיגות!!! אני קורא לכם לסדר!!!!

די קשה לדבר על זה... אבל היה מישהו שטען לי: אוי... איזו הסתרת פנים יש עכשיו... חושך כפול ומכופל... אמרתי לו: צר לי לומר... הסתרת פנים זה לא!!! מתי יש הסתרת פנים??

כשדוד המלך רוקד סביב הארון ושם ה' עושה פרץ עוזא!!! אבל כשרבבות אלפי ישראל רוקדים סביב הספר תורה ולא נופל משערת ראשם ארצה... ובאותה שעה מלאך המוות יורה חיצים בחוף זיקים ביום טוב שחל בשבת... ועל טבח שמתרחש במסיבות טבע של 3000 יהודים בשעה שש וחצי בבוקר... זה איום ונורא... אבל זה לא נקרא הסתרת פנים!!!!

אדרבה... זה גילוי והופעה נוראה של דפיקה אדירה על השלחן שאבא שבשמים מודיע חד משמעית: אני פה ללא גינונים!!! ללא הסתרות!!! בלי כפפות... רבותי: נגמרו החגיגות!!!! תן עידן הפקרות!!! אני לא מוכן יותר!!! לא עוד!!!!

וכמובן... אתה מבין לבד שמסיבות טבע של 3000 צעירים... זה בסה"כ מדגם... הצעירים האומללים האלו הם לא הסיפור... הסיפור הגדול שלנו זה הרשת הפרוצה... הרשת היא היא מסיבת הטבע הגדולה בעולם!!! נוכחים שם בד בד הרבה יותר מ-3000 איש... וכל אחד מקיא שם את הסחי והמאוס שלו... כן... זו מסיבת הטבע המופקרת ביותר... **וה' לא הולך לוותר על זה!!! שהמשפט הזה יהיה ברור!!!** אם תשים לב: כל מתקפת הפתע הזו מתחילה ועד הסוף נושאת אופי של פריצה... כשל של פריצת גדר... בתים שנפרצו... קשר בוואצפ' שבבת אחת הופסק... ומישהו פה הפסיק את הקשר!!!! אותו אבא שבשמים שרקדנו מולו בקומה של בית המדרש בשמחת תורה... אותו אבא שבשמים שחייקנו את התורה שלו ולא נפקד ממנו איש... באותה שעה הוא גם הופיע בקומה של הפנימיה ושפוט הכריז: נגמרו ההפקרות!!! פן יש בכך איש או אישה אשר לבבו פונה היום מעם ה' אלוקינו... פן יש בכך שורש פורה ראש ולענה והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשריות לבי אלך... אז זהו!!! שהקב"ה הכריז: נגמר!!! לא יאבה ה' סלוח לו... אני לא הולך לוותר על הפקרות הזו... ושוב: הקב"ה לא מדבר עם אותם אלו שהיו שם במסיבות הטבע... ה' מדבר עם מי שממשיך כעת ועכשיו לחגוג שם במסיבות הטבע... ממשיך להיחשף לתכנים ומראות ומושגים שאבא שבשמים שונא אותם... רק מה?? שלום יהיה לי... אז הנה!!! הקב"ה שולח רמז גס ועבה ומודיע: רבותי נגמרו המסיבות טבע!!!! יש לי תורה... יש לי בית כנסת... שם התורה אומרת שלה ורוץ מהר מהר לשמוע בקולה... אחרת אני לא הולך לוותר על זה... ואת הנאום הזה לשם שינוי המשגיח לא אמר... וגם לא עוד אחד מרבני ומובילי המאבק נגד פגעי הטכנולוגיה... לא!!! ממש לא!!! הפעם הקב"ה לקח את מושכות המשפיע והמעורר בשער... וכשהקב"ה נאלץ להסביר זה בום בום בום!!!!

ואחזור שוב על משפט שנכתב כאן בגיליון וימשיך להיכתב כאן: **ה' לא הולך לוותר על הפקרות של הרשת!!!** הפקרות הזו לא הולכת לעבור בשתיקה... לא יאבה ה' סלוח לו... אותו בורא עולם שלא סלח על הפקרות של הדור של טרום השואה ושם זה לא הסתיים ב-1000 אלא בהרבה יותר... אותו בורא עולם לא הולך לסלוח על הפקרות של הרשת!!! המשפט הזה נכתב כאן הרבה לפני האסון... והיה מישהו שהתפעל מרוח הקודש שנכתבה כאן... אבל למרבה הצער אין מה להתפעל... כי לצערי הרב המסר הזה עלול להמשיך להיכתב גם אחרי שיחזור השקט... ויהי רצון שבמהרה יחזור השקט... ואם חלילה לא יבא המשיח הניסיון הזה הרי ימשיך לרקד בינינו... אז אני כבר עכשיו מודיע לך מראש שגם כשיחזור השקט, המשפט הזה ימשיך להיכתב כאן: **ה' לא הולך לוותר על הפקרות של הרשת!!!** יש לאבא שבשמים מספיק אורך רוח לחמוץ ולסלוח על שלל עבירות שאנחנו נכשלים בהם... אבל על הפקרות אין סליחה!!! לא יובא ה' סלוח לוו!!! אינטרנט פרוץ זה הפקרות... מסיבת טבע שכזו לא תעבור בשתיקה!!! יש בהחלט מה לפחד!!!

בורא עולם הפעם לא הסתיר את פניו... ה' הפעם דיבר כמו הרב הכי חריף שמדבר נגד פגעי הטכנולוגיה... ה' הוציא את החרב והחנית והודיע... רבות... די להפקרות... תזהרו לכם... אתם משחקים באש... את המסר הזה ה' שולח ישירות לרשת שמלאה כעת בסרטוני זוועה!!! זוועה!!!

בני היקרים... תזהרו... הייתה שואה... ועכשיו קבלתם תזכורת מהשואה... אני לא רוצה שואה... תפרשו מהחטא הזה... תפרשו מההפקרות הזו לפני שיהיה מאוחר... נאום בורא עולם בעוטף עזה.

הבהרה נחוצה בהקשר להוצאת גיליון זה

הבהרה קטנה ונחוצה בעיקר בשבילי- בתור כותב הגיליון: האמת היא ששקלתי לא להוציא גיליון בשבוע זה!!! ולמה?? כי אם אני כותב... אז מטבע הדברים אני אמור לכתוב על הסדר יום החדש, המזעזע והמחריר שהמשנה עיתים ומחליף את הזמנים הכתיב על יושיב ארץ ישראל בשבוע זה... זה הנושא שאמור להיות כתוב בגיליון זה... ורק זה הנושא... אין משהו אחר... ונו... מה אני אמור לכתוב?? מה... לשלוף איזה הגיג ממוחי הקודח ולהחליט שזה מה שה' רוצה לעורר אותנו...?? שזו חובת השעה... מי אני שאכתוב... בפרט שאני פוגש פה ושם כל מיני חברים ואומרים לי נו נו... מה אתה כותב בנושא הזה... ואז בכלל נכנסתי ללחץ...

בקיצור: קבלתי פיק ברכיים... הסיפור הזה גדול עלי מדי... לא לממדים שלי... אני לא בשביל לכתוב בנושא הזה... לא לטוב ולא למוטב כל טוב... השבוע לא יוצא עלון והו

ואז!!! ברגע האחרון נזכרתי ביהודי חכם שמידי פעם מעמיד אותי על מקומי ובעיקר מכיר לי את מקומי והוא כל הזמן משני לי... אדון אז נדברו... אתה לא הדובר של אף אחד... אתה לא הדובר של היהדות הנאמנה... ולא של העדה החרדית... וכל שכן לא הדובר של בורא עולם... אז של מי כן???

אני בסה"כ הדובר של עצמי!! של המטר שבעים וחמש שלי!!!

אני בסה"כ יהודי בדיוק כמון... שאולי יש לי קצת פחות בושה ממך ולא איכפת לי לשתף אחרים בתהליכים אישיים שעוברים עלי... איך שאני חווה את עבודת ה'... איך אני לומד מטעויות... את ההווא אמיונות ואת המסקנות שלי... והעלון הזה מיועד עבור כל מי שמזדהה על התהליכים האישיים האלו... ומוכן לצעוד איתי יחד או סתם לצפות מהצד או למעלה איך יהודי צועד במסלול צעד אחר צעד...

ההבהרה הזו מאוד חשובה לי תמיד... אבל בגיליון סצפיי זה... ההבהרה הזו היא ה'מיתר' והמכה בפטיש שהעניק לי את האור ירוק כן לכתוב את הגיליון... כי אני לא הולך לכתוב כאן מה ה' בא לעורר כי הקב"ה אף פעם לא מינה אותי להיות הדובר שלו... ואני גם לא הדובר שלי היהדות הנאמנה... אני בסה"כ הדובר של עצמי... אני בסה"כ כותב איך אני חווה את הדברים... **לאחר הבהרה זו אני יכול לגשת ולכתוב את סערות הלב שמתחוללות בי...** ואם סנדא דאדעא חד הוא ואתה תזדהה עם התחושות שלי וזה יחכים אותך... אז בדיוק בשביל זה אני כותב את הגיליון הזה... ובפרט בשבוע זה...

מה שבטוח: כעת שהתהליכים הם עדיין באמצע התהוותם!! על דא וכיוצ"ב נאמר: לכן המשכיל בעת ההיא ידום!!!

ובינינו... זו מטרה בפני עצמה!!! ה' רוצה שנשתוק קצת!!!

עצם זה שאף אחד עכשיו לא מדבר על הבחירות... זה אף אחד לא מנופף עם ה"לקדש שם שמים" ואף אחד עכשיו לא מחליט בשביל בורא עולם את מי צריך לכופף ואיך להילחם ביהודי שני... זה כבר חיזוק שמי יודע אם העיתוי הזה לא קשור!!! ה' רוצה אותנו מתמקדים בעצמנו... במרחב המוגן שלנו... ה' לא רוצה את ההמוניות שלנו... ה' רוצה אותנו מתבודדים בחדרי רוחנו ופוגשים אותו על אהוד!!! זה בוראית מה שלא היה קורה אם הכל היה נמשך כשגרה... היינו כעת מסתובבים ברחובות ועסוקים בלריב אחד עם השני... וכעת אנחנו עסוקים בלשהות בבית ושם לשהות מול ה'... לפגוש אותו ולהבין את דרכיו... שה' יעזרנו... עת צרה היא ליעקב וממנה יוושע...

הגיוס המייד של בני ישיבות... אין נקי.

כן... מדובר בגיוס של בחורי הישיבות ללחימה בעזה!!! אף אחד לא שאל אתכם אם אתם מעוניינים לחזור... האם זה כדאי... האם זה יעיל... בדיוק כמו שלא שאלו את חייל המילואים האם מתחשק לו לחזור לשדה הקרב... גם לא התחשבו באישה והילדים הדואגים שהוא השאיר בבית... פשוט הזעיקו אותו באמצע החג... מיד ללבוש מדים ולצאת לקרב... אותו דבר בחורי ישיבות... מדובר בגיוס!!! זו פקודה! לא המלצה...

ואולי כאן ההזדמנות אחת ולתמיד להסביר מהי המשבצת של בחורי ישיבות בייחס למלחמות... כלומר ככה: יש את המשפטים המוכרים ואולי נדושים שאנחנו בכח התורה שלנו מצילים את יושבי ארץ ישראל מכל נזק וזוהי אנחנו משרתים את המדינה... אבל בינינו המשפט הזה לא לגמרי מדויק... כי... כי גם בזמן יהושע בן נון ודוד המלך שעם ישראל היו עוסקים בתורה... היה את הלוחמים!!! היה תמיד את אנשי המלחמה... אל תשכח שבהפטרה של שמיני עצרת קראנו על הדו שיח של יהושע מול חלוצי הצבא משבט ראובן וגד וחצי מנשה... כלומר: גם כשעוסקים בתורה יש דבר כזה שנקרא גיוס!!! יש להתגייס לצבא להילחם מלחמות ישראל... (אף אחד לא יכול לטייח את העובדות... שלאורך כל מלחמות ישראל, אנשי הצבא החזיקו חרב וחנית והשתמשו בטכסיסי מלחמה... אלו שמנסים לטייח את זה... זה פשוט למחוק חצי מספרי הנביאים... אין עניין לשחק ראש קטן ולטייח) אם ככה: באמת מה המקום של בחורי הישיבות בלחימה??? אז ככה: הדברים מאוד ברורים:

ישנם שתי פרשות עיקריות בתורה שעוסקות באנשי הצבא היוצאים במלחמה!!! יש פרשה אחת שעוסקת במשוח מלחמה שמדבר אל העם... אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם... ואת הפרשה הזו צבא הגנה לישראל יודע בעל פה... מישוהו אפילו הראה לי תמונה איך שהחיילים יושבים רגע לפני היציאה לחזית ואחד מהאלופי צה"ל עומד ומקריא מתוך החומש את ה"שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה... אל ירך לבבכם..." עד כאן זה מוכר!!!

אבל!!! כאן מגיע האבל הגדול!!! באותה פרשה (כי תצא) כמה עשרות פסוקים לפני כן... יש עוד פרשה... ואת זה לידער לידער צה"ל כנראה לא כ"כ יודע... כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע!!!

אני אתן רקע קצר לפרשה הנוראה הזו: כל המשמעות של בית המקדש זה הבית שבו שוכן הארון... והיות!!! והתורה מצווה שכשיוצאים למלחמת מצווה יש ציווי לקחת איתם את ארון ברית ה' 'כי ה' אלוקין מתהלך מקרב מחניך להצילך ולתת אויבך לפניך...' יוצא אם כן, שברגע שיוצאים לחזית הקרב עם ארון ברית ה'...

המשמעות היא שיש פה כעת בית המקדש נייד!!!! מחנה הצבא נהפך להיות בית מקדש נווד... (כמו המשכן בשעתו) ומחנה הקרב מתקדש בקדושת המקדש!!! וזה בדיוק מה שכתוב "והיה מחניך קדוש"!!! וכתוצאה מזה יש ללוחמי הצבא ציוויים מיוחדים... בדיוק כמו שיש הלכות ביאת מקדש... אז יש גם הלכות מחנה צבא... כי יש פה קדושת בית המקדש בתנאי צבא...

ומה באמת ההלכות של מחנה צבא...???

כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע!!!

מה זה "ונשמרת מכל דבר רע"? "חז"ל דורשים שתי דרשות:

דבר ראשון: שלא יהרהר אדם ביום, שלא יבא לידי טומאה בלילה... במילים אחרות: קדושת הברית!!! בקיצור: תנאי הסף ליציאה למלחמת מצווה זה יהודי ירא שמים שלא פוגם לא במזיד ולא בקרוב למזיד וגם לא בשוגג... (למעט אונס... שעל זה התורה מדברת בפסוק הבא, שאם הוא נכשל באונס אז מקסימום הוא יוצא מהמחנה עד שיעריב שמשו...) והתנאי השני: ונשמרת מכל דבר רע-אומרים חז"ל: זה דיבור רע!! החל מניבול פה וכלה בלשון הרע ורכילות... אלו הם תנאי הסף של אנשי הצבא היוצאים למלחמה...

וכעת בא נעצור כאן... בא נשאיר את זה פתוח... עדיף לא לדבר... אבל כולנו יודעים טוב מאוד מי ומי הם המשרתים בצבא... ולעצורנו הרב הנושא של "ונשמרת מכל דבר רע..." זה... זה בכלל לא נושא אצלם... מדובר בתינוקות שנשבו שמעולם לא פגשו התמודדות בכלל בנושא הזה... לך תסביר להם שכאן עלי אדמות... מתהלכים להם על פני חלד בחורים קדושים ששומרים על עצמם... ומתמודדים יום יום על קדושתם...

אין סיכוי בעולם שהם יאמינו שזה קיים!!! גם לוחמי האש הכי אבירים והכי אמיצים... לא מאמין שקיימים כאלו לוחמי אש בדורנו... ואני בורר את המילים בזהירות... אין לי שום דרך איך להסביר לחילוני מצוי שקיים בחור ישיבה שמעולם לא פגם או לכה"פ מתמודד וקוצר נצחונות חלקיים בקרב... הוא לא יאמין לעולם!!! כי הוא מעולם לא קצר נצחון אחד אפילו במלחמת אש היצר... אז לך תסביר לו שיש לנו קצינים בכירים ואלופי צבא אדירים... שיום יום אחזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד של לילות... עד כאן ההקדמה...

ועל זה באתי!!! את הגיוס הזה אנחנו צריכים!!!!

את המוצר הזה אין לצבא!!!! אין בכלל בכלל!!! אפילו לא קמפוזי!!! צבא הגנה לישראל שיש לו את התקציב הכי גדול במדינה ואת הנשק הכי מתוחכם ואת המודיעין הכי מדויק וכו' וכו'... את המוצר הזה של "ונשמרת מכל דבר רע..." את זה אין לו בכלל!!! ולצערי הרב אני לא צריך להסביר לך עד כמה אין לו את זה...

אז הנה! זו בדיוק המשבצת של בחורי הישיבות בייחס ללחימה...

כשאנחנו משתמשים במושג שבחורי ישיבות שומרים על הצבא עם התורה שלהם... אנחנו מדברים על זה!!! אנחנו מדברים על אחד מתנאי הסף הבסיסיים ביותר של יציאה למלחמה בישראל... ואת זה הצבא לא יכול לספק... אין לו אפילו כיוון מאיפה להתחיל... ואת המוצר הזה אנחנו צריכים לתת לו!!! את היחידה הקרבית הזו אנחנו צריכים לספק לו!!!

אנחנו צריכים לספק לו את לוחמי האש של "ונשמרת מכל דבר רע..."

ושישאר בינינו... לבחור ישיבה יש לפעמים רגעים שהוא חושב לעצמו... נו באמת... אני שומר על החיילים עם התורה שלי... איפה... אני יושב פה רגל על רגל והם נמצאים בתת תנאים ותחת אש... איך אפשר בכלל להשוות...?? אז זהו!!! שאני פונה כעת לחברי לוחמי האש היומיומיים... אלו שמנהלים קרבות עזים דבר יום ביומו מול הרשת והאינטרנט ושמירת עיניים והתמודדויות בחדרי חדרים איפה שאף אחד לא נמצא...

מי שמכיר את הקרבות האלו מקרוב... מבין טוב מאוד באיזה יחידה קרבית בכירה אנחנו משרתים... כי... כי נראה אותו... נראה את החייל האמיץ ביותר... עם האותות נצחון הכי גדולים... נראה אותו מתמודד שבוע ימים מול אש היצר... נראה אותו מחזיק מעמד שבוע ימים בלי הרשת ואז שיחזור אלי ויגיד לי מי פה הלוחם הקרבי באש חיה...

זו המשבצת שלכם בחורי הישיבות!!! לעסוק בתורה בטהרה!!!!

עיקר הדגש הוא בטהרה!! גם אם ביום יום יתכן שיש פחות דגש על לימוד תורה בטהרה... (אדרבה... אין דברי תורה מקבלים טומאה, ולמה נמשלו אהלים לנחלים וכו'...) אבל כשמתעוררת סיטואציה של- כי תצא מחנה על אויבך... פה!!! פה לשם שינוי עיקר הדגש הוא על טהרה!!! פה כתוב הלכות טבול יום... ואת החלק החסר הזה אתם משרתים...

הבנת לאן חתרתית???

להגיד לבחור ישיבה... תשמע... אתה מחזיק את העולם עם התורה שלך... הלימוד תורה שלך הוא זה שמציל את החיילים בקרב... זה נכון... זה אמיתי... זה חז"ל מפורשים... אבל עדיין!!! סו"ס כל חייל רוצה לדעת באיזה יחידה הוא נמצא... סו"ס כל חייל מקבל איזה מוצב... איזה בסיס רשמי שהוא יודע איזה משבצת הוא ממלא... וסו"ס גם לשיבוחר שלנו מתעורר הצורך הזה... תן לי להבין מה אני עושה... להגיד לי סתם ככה באופן כללי שהלימוד תורה שלי מגן על עם ישראל... נו... זה נכון... אבל תן לי להבין איך... איפה... איזה משבצת אני ממלא... איפה המוצב שלי... ואגב: זו הסיבה שמדי פעם מתעוררים כל מיני יוזמות של אלף למטה... שכל בחור ישיבה לוקח חייל אחד... וכבר ר' ישראל אליהו ויינטרוב זיע"א מאוד כעס על זה... איזה מין השוואה זו... כאילו זה עובד לפי קילו... שמונים קילו תורה מול שמונים קילו נשק... מה... וכי ככה זה עובד??? אבל מה לעשות... סו"ס כל היוזמות האלו נובעות

מכל דיבור רע!!!! כן... דווקא דורו של דוד שהיו צדיקים ועוסקים בתורה... דווקא הם נמצאים בקבוצת סיכון לתוכחה הנוקבת "ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך ואתה שנאת מוסר... פיך שלחת ברעה... תשב באחיך תדבר בן אמן תתן דופי... בינו נא זאת... פן אטרופ ואין מציל... כן... יכול להיות לך עמל תורה שפיו עוסק בבריתו וחוקיו של ה'... אבל על הדרך גם "פיך שלחת ברעה... תשב באחיך תדבר", ואסף מנושאי הארון מזהיר אותו... ונשמרת מכל דבר רע!!! אנחנו כעת נמצאים יחד עם הארון... וצריך כעת לשמור על הדיבור... שלא יהיה שום דיבור רע... לא דיבור נבלה ולא לשון הרע... כי אחרת... אוי ואבוי... פושע מלחמה. פן אטרופ ואין מציל. קדושת הדיבור!

ומילה אחרונה... להוי ידוע לכם בחורים יקרים... בשבוע האחרון פרצו כמה מאות מחבלים את הגדר של עזה... ובבת אחת שיתקו את כל מדינת ישראל... תן נחוש בני כמה אותם מחבלים???

הממוצע הוא פחות או יותר הגיל שלכם!!! שמונה עשרה... עשרים... עד עשרים וחמש... זה הסיפור!!! סליחה על הביטוי... כל הסיפור מתחיל ונגמר ב-300 ישיבוחים ערביים בגיל של קיבוץ ומעלה... והם הצליחו לשתק מדינה שלימה... ה"משגיח" של אותם מחבלים לא היה צריך לעבוד מידי קשה בשביל להסביר להם איזה כח יש להם בידיים... הם הבינו את זה לבד... מחבל אחד יכול לשתק עיר שלימה!!! מחבל אחד יכול לשכל עשרות משפחות... מאוד קל למחבל להבין איזה כח הרסני יש לו בידיים...

אבל לך תסביר לבחור ישיבה בן עליה איזה כח אדיר יש לדיבור שלך... לקול קול יעקב שלך... לך תסביר לבחור ישיבה מה הוא פועל בחלונות הגבוהים... ואיזה השפעה יש לו בארון חשמל האלוקי...

זה הרבה הרבה יותר קשה!!! מה שבטוח... מידה טובה מרובה...

אם לחולל הרס וחורבן אפשר כ"כ בקלות... אם לעשות כזה רוע ואכזריות בחורים בגיל שלכם יכולים לעשות... לא נותר לכם אלא לקחת את זה אלינו!!! ולהבין שאת כל החורבן שבחור בגילי עשה את זה בכח הרע... אני אעשה ככל כפליים בכח הטוב... יצחק אבינו לימד אותנו משוואה: הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו!!! כשאתה רואה את מעשי ידיו האכזריות של עשיו... כשאתה רואה את עוצמת הרוע שהוא מצליח להפעיל באמצעות ידיו... תבין שכנגד זה אתה יכול לפעול בקול קול יעקב!!! מעשיו אי אפשר לצפות שהוא יבין מה אפשר לעשות עם קול!!! כן אפשר לצפות מבחור בן עליה לעשות את ההיקש ולהבין שאם מחבל בגיל שלי שיכלה מנשים חרבו והוא זרע הרס וחורבן והצליח לשתק מדינה שלימה... אז אני עם הקול קול יעקב אשב ועשה שלום במרומי ועי"ז הוא יתברך יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל אמן.

הח"ל) ושם היה כשל צבאי חמור... היו חסרים שם כוחות צבא... מי?? מי הם החיילים שהיו חסרים באותה שעה?? מפחד לומר... אבל לא חיילי צה"ל היו חסרים שם... אלא מי?? ככל הנראה היו חסרים כוחות מתוגברים של "והיה מחניך קדוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריו"!!! השדים הישמעאלים דדמיין לעיני דבית הכסא טבחו שם ללא רחם לא בגלל הערות דבר שהייתה שם... כי נעאבך... מי שהיה שם זה תינוקות שנשבו לכלל הדעות... בנים אבודים שמנותקים לגמרי מכל זיק של קדושה... וכמו שכולם מבינים שהבליינים שהיו שם לא הם אלו שהיו אמורים להחזיק בנשק ולהציל את עצמם... אלא היו חסרים כוחות צבא מבחוץ... ככה במקביל אנחנו צריכים להבין שאם ה' ראה שם ערות דבר ושב מאחריהם... זה כשל של היחידה הצבאית שלנו!!! כי רק אנחנו יודעים בכלל מה זה קדושה... רק אנחנו יודעים בכלל להשתמש בנשק הזה... ובינינו... המשפטים האלו לשם שינוי... הם לא נדושים... מי כמון יודע עד כמה זה כפשוטו... מי כמון מבין שהחילוני המופקר והמצוי של דורנו מופקע לגמרי לגמרי מכל זיק של התגברות במלחמת היצר... בנושאים האלו הוא נכה גמור!!! וכשהקב"ה מבקש בימים אלו "כי תצא למלחמה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע..." הוא פונה אלי ואליך ורק אלינו כי אין מישהו אחר!!!! זה הרי ברור!! אף אחד לא חושב אחרת...

ואם עד עכשיו דיברנו על היחידה הצבאית של ונשמרת מכל דבר רע...

כעת נעבור ליחידה השנייה והעוד יותר נבחרת של ונשמרת...

שחז"ל דורשים בספרי: ונשמרת מכל דבר רע... זה דיבור רע!!! (ישנם שתי תיבות, "דבר רע", דבר- זה דיבור רע, ורע- זה איסורי ערוה... כמו כן גבי "לא יראה בך א. ערות. ב. דבר- זה דיבור") כשנמצאים במחנה שכינה צריך לקדש את הדיבור!!! כשביניהו בן היוידע שר הצבא של דוד נמצא במחנה המלחמה הנביא מתאר את הגבורה האדירה שלו שהוא היכה את הארי בתוך הבור ביום השלג... ואילו חז"ל דורשים על זה שהכוונה היא שהוא גרס את כל תורת כהנים ביום החורף הכי קצר בשנה... והשאלה הנשאלת: תכל'ס... מה היה שם?? האם הוא באמת היכה ארי בגבורה עצומה או שהוא כל היום עשה שטייגן בתורת כהנים? ומה התשובה?? זה הולך ביחד!!! אותו אחד שישב ועמל בתורה ללא הפוגה וגרס את כל תורת כהנים ביום אחד... אי שם באחד מהרגעים של אותו יום קצר... היה שם איזה אריה שבהינף יד הוא היכה אותו והמשיך הלאה...

כן!!! היחידה הנבחרת ביותר זה היחידה הימית של תופסי התורה!!! אותם נרות מערביים ששתולים בבית ה' וכל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו ולא פסיק פומייהו מגירסא ויודעים ומכירים שתורה מגנא ומצלא... היחידה הימית של תופסי משוטיין ופורשי מכמורים, מלחיין ורב חובליין במים אדירים, עורכי מערך מיישירי הדורים, מפענחי צפוניין ומגלי מסתורים... מדובר ביחידה מיומנת שהתורה אצלם זה לא משהו חובבני... (לא יאלה דבר תורה...) מדובר בימאים שים התורה זה אומנותם והם שתולים בבית ה'... וברגע שמגיע עת צרה שכי תצא מחנה על אויבך... דוד המלך בוחר דווקא את השלושים גיבורים האלו!!! הגיבורים שהוא מכיר ממלחמתה של תורה בבית המדרש... והם יוצאים יחד עם ארון ברית ה'... ושם הציוני הוא בייתר שאת ונשמרת מכל דבר רע!! נשמרת

מאיזשהו צורך טבעי... תן לי להיאחז במשהו... תן לי להרגיש לאיזה יחידה אני שייך ואיזה סוג נשק אני מחזיק... אז הנה... כעת מיקדתי אותך!!!!

יש נשק אלטילרי ובלתי קונבנציונלי... שהצבא חייב אותו ואין!!! אין לו אותו בכלל!! נשק שנקרא "ונשמרת מכל דבר רע"!!! ואת היחידה הזו בחורי הישיבות נדרשים למלאות... להגיד לך שזה לכתחילה??

לא... במצב מתוקן של כלל ישראל... אנשי הצבא הם הם אלו שצריכים להיות הקדושים והטהורים שנקיים מכל נדנדוד חטא (ולא נותר להם אלא ונקר את קרבן ה' על הרור בעלמא) אבל מה נעשה שאנחנו דור של יתמי דיתמי ובשום דבר אנחנו לא נמצאים במצב האידיאלי...

אז אין ברירה... כשאלו הם הנתונים יחידת הקרב נאלצת להתחלק בנטל... יש את צוות הטכנאים... שהם חיילי הביצוע שיוצאים עם טנקים ונגמשים... ויש את הדרג העליון שעושה בשבילם את העבודה הקשה של "ונשמרת מכל דבר רע"!!! ואת זה אף אחד מהחיילים לא יעשה במקומך... ומי כמון יודע את זה שהם אף פעם לא יוכלו להחליף אותך בזה... גם מי שמאמין בצה"ל שמיומן בהחזקת נשק לא טועה לרגע לחשוב שאותם חיילים מסוגלים לנעוץ חרב בינם לבין רשימת גבולות שה' מציב לנו ומצפה מהחיילים הקרביים שלו לקחת כמה צעדים אחורה ודו"ק) ואתה כן... אתה כן יכול... ואתה כבר עושה את זה... אז אנא... **תהיה פה בשבילם!!!**

כן... השירות של בחור ישיבה במלחמה זה לא עובד בצורה של אלף למטה... ממש לא... זה לא מתחלק אחד על אחד... כי בדיוק כמו שבצבא כולם מבינים שיש קצינים בכירים שהמיומנות שלהם שווה כמו אלף חיילים... ככה מתהלכים להם בחורי ישיבות שראשם בשמים ורגליהם מבוססות עמוק עמוק בהתמודדויות ארציות... והם אלו שמרכינים שמי שמים על הארץ והם עושים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים... הם לוח הבקרה שמכשיר את הדרך ומטהר את השטח ומאפשר מציאות של "כי ה' אלוךך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויבך לפניך..."

האם מישהו יום אחד יטפח לך על השכם שאתה הכרעת את החזית?? לא מבטיח לך כלום!!! דבר אחד אני כן מבטיח לך... שאנחנו צריכים המון המון רחמי שמים... אנחנו זקוקים כמו אויר לנשימה שה' יתהלך בקרב מחננו להצילנו... והיחידה שאחרת על ארון ברית ה' שאכן ישכון בתוכנו... זה אתה וקומץ החברים שלך אחוזי החרב מלומדי המלחמה בניסיונות דורנו... אנא... אל תפקיר אותנו בשדה הקרב...

זה הזמן להתעצם בייתר שאת ויתר עוז בעסק התורה בטהרה!!!!

לא לקחת סיכונים... לקחת עוד כמה צעדים אחורה משלל סכנות רוחניות כדי להבטיח את הכרעת המערכה... לאבטח את סביבת ארון ברית ה'...

אל תפקיר את אחינו התועים והאומללים שנמצאו זרוקים להם אי שם במסיבות טבע מופקרות... (שאתה מבין לבד איזה אוירה של קדושה וטהרה הייתה שם

” ישיבה קדם צבאית. אימונים הנדרשים ל”חיילות של בית דוד..“

נעים להכיר את אחיעזר הצלמוני... בחור בן שש עשרה מלפני 3000 שנה... מדורו של דוד מלכא משיחא... אחיעזר זוכה ב"ה לקום כל יום בחצות לילה ללמוד תורה... איך אפשר שלא... לפני חודשיים הוא הלך בשאון לילה ונעמד סמוך ונראה לביתו של דוד המלך... ברגע שהגיע חצות לילה... לתע נשמע קולו הערב של דוד המלך אומר ברכות התורה בכזו ערגה והשתפכות... ולאחמ"כ הוא ישב ולמד בהתמדה עצומה עד הבוקר... בכזו מתיקות... בכזו נעימות... בכזה פי סערתי ואשאפה כי למצוותיך יאבתי... מי רואה את דוד המלך קם ממטתו והוא לא קם... **ובכן אחיעזר כעת נמצא בישיבה קטנה**... ומתחילים כבר להתכונן לישיבה גדולה... אז ככה: הישיבות אצלנו מתחלקות לשתי רמות שונות... יש ישיבות **קדם** צבאיות!!! ויש ישיבות סתם... שלא מתקדמות לאפיק צבאי!!! **תבין**: לדוד המלך יש צבא... לצבא הזה קוראים "חיילות של בית דוד"... ולהיכנס לשורת הצבא והחיילות של בית דוד **זה מאוד מאוד קשה!!!** יש שם אימונים מאוד מאוד קשים שלא כל אחד יכול לעמוד בהם... ולכן מתוך מאות אלפי בחורי ישיבות יש מעטים מאוד שזוכים להיכנס לדרג של הגיבורים אשר לדוד... ממילא רובם של הישיבות הם ישיבות רגילות... לא קשורות לצבא... ויש רק ארבע חמש ישיבות בודדות שהם מכינה צבאית!!! וגם בהם לא כולם שורדים... יש הרבה שנופלים תוך כדי האימונים... **מה ייש? למה כ"כ קשה להיות מחיילות בית דוד???** **איזה אימונים קשים ומפרכים הם כבר עושים???** **אז ככה**: במלחמה רגילה שאנחנו מכירים מדורנו אנו... חייל רגיל... מה הוא צריך להיות?? צריך להיות בעל כושר גופני... צריך לעבור אימונים על קליעה למטרה... להיות אמיץ ומחושל להכיר את תנאי השטח וכו'... זהו!!! אבל במלחמות ישראל?? **זה סוגיה אחרת לגמרי לגמרי!!!** החזית עצמה זה הסיפור הקטן... המלחמה החזיתית מול האויב זה כבר סוף הסיפור... זה כבר אחרי הכל... הסיפור הגדול גדול זה **ארון ברית ה'!!!** **תבין**: הכהן גדול פעם בשנה נכנס לקודש הקדשים בדחילו ורחימו ונעמד מול שני בדי ארון!!! באימה וביראה... וכולם עומדים מבחוץ מבעתים ומתפללים שהוא יצא בשלום... נכון?? אז זהו!!! שברגע שחיילות של בית דוד רוצים לצאת למלחמה... **מה עושים???** דבר ראשון: לוקחים שטח גדול... מתחמים וסוגרים אותו עם גדר ומכריזים עליו כשטח צבאי סגור!!! מעמידים אוהלים בכל המחנה... **ובאמצענו!!!** באמצע משאירים מקום פנוי... ותחש מה מביאים לשם?? לא פחות ולא יותר... **את ארון ברית ה'!!!!!! אתה קולט מה המשמעות** המשמעות היא שכל אחד מהחיילים שהולך להיכנס כעת לתוך השטח צבאי הסגור הזה... הוא צריך להיות קדוש וטהור כמו הכהן גדול ביום הקדוש ביותר בשנה!!! **אבל יחי ההבדל הקטן**: כהן"ג נכנס לשם רק פעם בשנה!!! בעצמת עיניים ובצום... ונמצא שם כמה דקות ספורות... זהו!!! הוא יוצא ואז כולם נושמים לרווחה שנכנס בשלום ויצא בשלום!!! **ואילו אנחנו??** החיילות בית דוד צריכים להיכנס לקודש הקדשים הזה ולחיות שם!!! לחיות שם כמה וכמה ימים... אם לא שבועות... זאת אומרת: אנחנו צריכים איכשהו לאכול ולשתות שם... ולחיות שם!!! אבל איזה חיים?? חיים של דחילו ורחימו ואימה ויראה שכה"ג בקושי מסוגל רק כמה דקות בשנה... אז מאיתנו זה נדרש לחיות ככה במשך כמה שבועות... **יש לך מושג איזה פחד פחדים זה??** זאת אומרת: ביום יום אסור לדבר שטויות... ומי שמדבר שטויות... אז נו נו נו... לא טוב... תחזור בתשובה... ביום יום אסור להרהר בהרהורי עבירה... נו... ומי שנשכל בהרהורי עבירה? אז תחזור בתשובה... ככה זה במחנה ישראל... אבל כאן?? בקודש הקדשים- במחנה הצבאי של חיילות של בית דוד?? **ה' ירחם** כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת!!! ונשמרת מכל דבר רע!!! מכל דיבור רע... מכל הרהור הכי קל... (אפילו מי שנצרך לצאת לנקיבו... הוא חייב לצאת מחנה הצבאי... כי למחנה כולו יש דין קדושה!!! תדע: שמהפרשה של מחנה הצבא לומדים את כל דיניו והיה מחניך קדוש...) חייל שנכנס למחנה צבאי ביראה ופחד... זהו!!! ומהרהר הרהור הכי קל שלא ראוי לחשוב זה... זה בדיוק כמו כה"ג שחושב מחשבות זרות בקודש הקדשים!!! זה סכנת נפשות... חייל שיכנס לתוך המחנה בדחיות הדעת וינסה לפטפט עם חבר שלו... הוא מתעסק עם החיים שלו... יכול להיות פה פרץ עוצא... ממילא: מי שרוצה לזכות להיות מחיילות של בית דוד... צריך להיכנס לישיבות מיוחדות שבמשך שנים היו עורכים אימונים ע"ג אימונים לקראת המלחמה... ויש כמה וכמה ישיבות שבכל אחד מהם יש ראש ישיבה אחר... והראש ישיבה הוא אחד מהגיבורים אשר לדוד!!! (שמותיהם מפורשים בשמואל א' פרק כ"ג... שכל פרק זה הוא משל של גבורת מלחמה שהנמשל הוא מלחמתה של תורה) אני לדוגמה הולך ללמוד בישיבה של בניה בן יהודע... הוא מאמן אותנו איך ללמוד בקדושה ובטהרה ברציפות במשך שעות ע"ג שעות בלי לדבר דברים בטלים!!! בישיבה שלנו האימון הכי טירוני והכי בסיסי זה לשבת יום שלם בתפילין ולא ליפסוק פומיה מגירסא!!! כשהנביא רוצה לתאר את הרמטכ"ל בניה בן יהודע ועל אותות הגבורה שלו... הנביא מתאר שבניהו מסוגל לקום ביום הכי **קָר** והכי **קָצָר** בשנה... שובר את הקרח וטובל במים הקפואים... ואז הוא מתיישב וגורס את כככל ספר תורת כהנים מהבוקר עד הלילה!!! מי שיועד מה זה תורת כהנים... לגרוס את כככול ביום הכי קצר בחודש טבת המשמעות היא שהוא לא הפסיק רגע כממריה מלגרוס!!! הוא לא הסיח דעתו ולו שניה אחת!!! אחרת אין שום סיכוי להקיף את כל תורת כהנים כ"כ מהר... הנה לך אימון נוסח מחנה צבאי של חיילות בית דוד... בניה בן יהודע תובע מאיתנו ריכז גמור במטרה!!! דקות וקדושה בלתי מתפשרים!!! אין!!! אין ברירה!!! מי שרוצה להיכנס לתוך קודש הקדשים ולחיות שם כמה ימים חייב להתאמן על דקות גמורה ביחוד ה' ובאהבתו ובתורתו ושלא יאבד ראש באמצע... **ואכן באמת... לפני כמה שבועות**... מיד בעלות השחר נכנסו חכמי ישראל אצל דוד ותינו לפניו על פלשתים שפשטו בעמק ובעל פראים ודוד המלך הורה לפשוט ידיהם בגדוד... ו... ותוך כמה שעות הקימו את המחנה הצבאי הסגור בפאתי העיר עזה וכל חיילות בית דוד המאומנים ביותר!!! אלה שכבר יותר משש שנים מתאמנים וכבר כמה שנים שותרתם אומנותם ולא פסיק פומיהו מגירסא ובמשך יום שלם של דקות גמורה הם מפסיקים רק לק"ש ואפילו לא תפילה... הם נכנסו בדחילו ורחימו במחנה הצבאי ונעמדו בחיל ורעדה מול ארון ברית ה'... מתוך כוונת למלחמה... אבל את מי מעניין עכשיו המלחמה? מי מפחד מהערבים?? מפחדים מארון ברית ה' אלוך ישראלי יושב הכרובים! וגם אז!!! בתוך המחנה היו כמה שהרגישו ברגעים מסוימים בדקי דקות שהם לא מצליחים לגמרי להדביק את מחשבתם ביחודו יתברך... אז הם הרגישו צורך לצאת... ובשביל זה התורה מצווה: **יד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה וחיין**... בכל מחנה צבאי סגור... היו צריכים לעשות מבחוץ עוד היקף!!! שהוא מיועד עבור חייל שנצרך לנקיבו... או לחיל שמרגיש שמחשבתו לא דבוקה מספיק... ובשביל זה יש חדר חירום מיוחד שמקצים לו מקום מחוץ למחנה בשביל לסדר את העניינים ולחזור שוב למחנה לדקות והקדושה הראויים... (ואגב: מהפסוק הזה אנחנו לומדים גם את כל דיני ביה"כ...) וההיקף הזה לשם שנינו!!! הוא באמת צריך להיות שמור מהאויבים... סוף סוף אל תשכח שאנחנו נמצאים ברצועת עזה... אז בשלמא כל זמן שאתה נמצא בתוך מחיצות המחנה הצבאי... כאן אין מה לחשוש... כי ארון ברית ה' שומר... אבל אם נאלצת לצאת... כאן צריך ויד תהיה לך מחוץ למחנה! כאן התורה מצריכה בטנידות!!! ורק שם... כי בתוך המחנה הצבאי עצמו... מספיק מחיצה עשרה... שם יש בטוניידה של דקות... ויש לזה המשך... ויש הרבה מה לספר על מלחמות ישראל כשה' היה מנצח לפניהם...

לא לפחד!!! השאלה למה לא???

בפרשת משוחזר מלחמה ישנם שני פסוקים אחד אחרי השני:

כי תצא למלחמה על אויבך וראית סוס ורכב... לא תירא מהם!!! אל תפחד... אין מה לפחד... למה?? כי ה' אלוךך עמך המעלך מארץ מצרים... נקודה!!! לא לפחד! ה' איתנו...

פסוק אחד לאחמ"כ... והיה כקרבתם אל המלחמה וניגש הכהן ודיבר אל העם, שמע ישראל אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם, אל ירך לבבכם, אל תיראו ואל תחפזו... ולמה??

כי ה' אלוךכם ההולך עמכם להילחם לכם...

מה זה הכפילות הזו?? למה התורה חוזרת פעמיים על הצינון לא לירא ולא לחשוש?? מה טמון שם?

העניין הוא כך:

בפעם הראשונה התורה פונה ליחיד!!! לי ולך... אני ואתה שנמצאים כעת... כל אחד במקומו הוא, ויש לנו איזה חשש קטן בלב... התורה מרגיעה אותנו... אין מה לפחד! יש בורא עולם! ה' אלוךך עמך המעלך מארץ מצרים... אין בעיה... קבלתי את המסר... אם התורה אומרת שאין מה לפחד אז אין מה לפחד...

רק מה?? כל זה היה טוב... עד!!! שהגיעה האזעקה... פתאום כשהגיעה האזעקה הראשונה נתקפתי בפיך ברכיים... איזה פחד!!! אה... מה קרה?? הרי סיכמנו ש"לא תירא מהם, כי ה' אלוךך עמך..." אז מה קרה שכשהגיע רגע האמת פתאום ברחתי כמו התול מפוחד??

מה מתברר?? שנכון!!! התורה באמת אמרה לי: לא תירא מהם!!! וזה הרגיע אותי... אבל האמת האמת היא: שהסיבה שנגרעת זה לא כ"כ בגלל שה' אלוךך עמך!!! אלא בגלל שבאופי שלי אני אופטימי... אני מאוד מקווה שהכל יסתדר... תצרך לזה את צבא הגנה לישראל... ונוסף לכל אפילו התורה בעצמה מאשרת את האופטימיות שלי ואומרת לי לא תירא מהם... אם גם התורה מאשרת את זה... אז מי אני שאתוכח

אז זהו!!! שאם הרגע שלי מתבסס בעיקר על אופטימיות... בשניה שהאופטימיות התנפצה ולפתע נשמעו קולות נפיץ... באותו רגע קפצתי מבוהל כנשך נחש ולא ידעתי נפשי שמתני...

בדיוק בשביל זה!!! מגיע הסבב השני!!!

אחרי שהתורה הרגיעה את האופטימי שלנו שלא יפחד... או אז מגיע המשוש מלחמה והוא כבר לא אופטימי... הוא מניח את השלחן את המציאות כמות שהיא בשיא הפסימיות!!!

שמע ישראל אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם!!! "אין אלו אחיכם, אין זו כמלחמת יהודה עם ישראל שכשהם לקחו שבויים, הרי וילבישום וינעילום ויאכילום וישקום ויסכום וינהלום בחמורים לכל כישל ויביאום ירחיו אל אחיהם, לא!! אין אלו אחיכם, אם תפלו בידם אינם מרחמים עליכם!!! זה לא פשוט!! יש לך עסק עם ארגון אכזרי שכולנו כבר מבינים כמה שזה לא פשוט... וזה הולך להיות מפחיד, יהיו צהלות סוסים והגפת תריסים, קול קרנות וקול צווחות, המשוח מלחמה לא אופטימי בכלל... הוא מעמיד את כל הסכנות על השלחן, ואז הוא אומר: אל תיראו!!! אל תערצו ואל תחפזו...

למה? כי ה' אלוךכם ההולך עמכם להילחם לכם!!! אל תפחדו... לא ממקום של אופטימיות אלא באמת באמת בגלל שה' אלוךך עמך... צריך לשמור מסמך זה במגירה לשלב שהאופטימיות חלילה תזוז לצד... ואז ה' אלוךך עמך הוא זה שבשלום יחדיו אשכבה ואישן כי אתה ה' לבדך לבטח תושיבני.

מי יחרוץ את לוח הזמנים של השבועיים הקרובים?

המשך) וקדימה!!! תקבל החלטה מראש!!! לאן פניך מועדות בשבועות הקרובים... זו שאלה עקרונית שמומלץ להציף אותה כבר עכשיו על השלחן!!! חבל שזה יקרה ככה בצורה לא רשמית... בא נציף את זה כנושא רשמי ונקבל החלטה מי הולך לקבל את הבמה בשבועות הקרובים!!! מי הולך להיות המושך בחוטים בשבועות הקרובים... האם זה"ל או בורא עולם? ? לאן פני מועדות בשבועות הקרובים... שאני ממשיך להיות צמוד למידע... ממשיך להקשיב לעדכונים מהשטח... ממשיך להיות בפאניקה מוצדקת מהאיבוד שליטה שמופגן כאן לאורך כל הדרך... ממשיך להקשיב בקנאות לכל מיני הצהרות של גורמי הבטחון... (מכונן תוך כדי להגיד... אוי... איזה כוחי ועוצם ידי...) ממשיך להיכנס להיסטוריה מכל כוונות נוספת... שלא משנה אם היא תתברר ככזוה או לא... והכי הכי ממשיך לחיות בלי אמונה!!! בלי אמונה!!! בלי אמונה!!! בלי הדיברה הראשונה בעשרת הדיברות... זו אופציה אחת!!!

האופציה השניה היא פשוט לחתוך!!!! פשוט לסכם במשפט אחד את כל מה שקורה ולהפנים שהכל בגזירת עליון!!! יש פה בורא עולם שמנהל את העניינים מלמעלה!!! כל כדור שנורה וכל ירוט או פגיעה ישירה... כל זה בגזירת עליון!!! וממילא אם יש לי מה לומר בנושא... אני מוזמן להסדיר את זה ישירות מול בורא עולם ויש אצלו קבלת קהל בכל עת ושעה... בכל קראנו אליו... זה מה שנקרא לקחת את כל הבידורים ואת כל הפטפטות והבטות נגמרת שכמעט כולנו נחפשי אליה בשבועיים הקרובים ולסכם אותה במשפט אחד שבסופו של יום כולם איכשהו יצטרכו להסיק את המסקנה הזו שהכל בגזירת עליון או להמשיך להדחיק אותנו... (הסימני שאלה הרבים שהתעוררו בשבוע האחרון... לעולם לא יקבלו מענה סופי... ותייה בטוח שאף אחד לא יצליח להחזיר את השלווה ותחושת הבטחון לארץ ישראל באופן סופי... תשכח מזה... בסופו של דבר כולנו נצטרך את בורא עולם ליד המיטה... בשלום יחדיו ואשכבה ואישן...) וזה קשה!!! בהתחלה מאוד קשה לחתוך את חוטי המחשבה... זה אפילו מנוגד לטבע האנושי הבסיסי שלנו... אבל יאמר לשבחי שאני לפחות מבין שזו איכות חיים!!! אני לפחות מודע לכך: זו החובה הנדרשת מאיתנו כיהודי שמוזיב למצות עשה הראשונה בהלכות יסודי התורה!!! מצות אמונה!! ומה אתה חושב...

גם בלב שלי יש חדירת מחבלים... כל מידע שכבר הספקתי להישפך אליו הוא כמו חדירה נוספת של כוחי ועוצם ידי לתוך הלב שלי... הלב שלי כעת רחוק מלהיות נקי!! ומטוהר ופנוי להישפך רק על אבינו שבשמים...

אבל כוחותינו פועלים בזירה... כולי תקווה שהעיר קטנה של הלב שלי לאט לאט תתנקה מדוברות צה"ל ונאום ראש הממשלה... לאט לאט הלב שלי יטוהר ויהיה פנוי להיות דמתה לתמר!!! שלא יהיה לי אלא לב אחד לאבי שבשמים... אם חלילה תהיה אזעקה... אבא שבשמים איתי... אם המלחמה תגמר מהר אני אודה בכל לב לאבא שבשמים... ואם ח"ו המלחמה תמשך הרבה זמן... אז לפחות אני אהיה איתו... ואם יהיה לי משעמם... אז לפחות יהיה לי משעמם מולו יתברך... וכשמשעמם מול אבא שבשמים זה דבר מאוד מבורך... כי כשמשעמם מתחילים לדבר... וכשמתחילים לדבר מתפתחת היכרות... וכשמכירים נהיה מעניין... ואז גם כשהמלחמה תגמר אני אשאר שם איתו יתברך... אני לא אפסיק את החברות איתו... כי למדתי להנות במחיצתו ומקירבתו... (משא"כ אם אברה כל הזמן לקווי התוכן... המלחמה יום אחד תגמר... ואני אמצא את עצמי שוב מחפש ריגוש... שוב מחפש משהו מעניין... וכמוהו גם קווי התוכן יצטרכו להפסיק מתחת האדמה דם וסבל ורוע בשביל לגרות את הנפש השחוקה שלי... ודו"ק הטוב) ---

קח את המאמר הזה איתך בידיים!! שים אותו בתור תזכורת לעוד שבועיים... אין לי שמץ של מושג מה יהיה בזירה המדינית והבטחונית בעוד שבועיים... אני לא יודע להגיד כי אין לי שום שליטה על זה...

אבל יש משהו שאני כן יודע להגיד!!!! אני כן יכול להגיד מה הולך להתרחש בעיר קטנה של הלב שלי שבשמיים הקרובים... מה פירוש יודע...

אני הוא זה שיחרוץ את גורל הנפש הבריאה שלי בשבועיים הקרובים!!!

אני אחליט האם להיות ממוקד מול האמת שמי כמוני יודע עד כמה היא נכונה שהכל בגזירת עליון... או לחיות בפאניקה מתמדת ולהיות שפוט של כל פוליטיקאי שמחליט בטוב לבו ביין להכניס אותי לדרמות לפי העניין ולפי המידע שהוא החליט לחשוף אותי... (ועוד מילה אחת בייחס לתמונות הזוועה שמתגלגלות ברשת... מי שמחליט להישפך לתמונות האלו זה עניין של!!! שידע לו שזו בחירה של!!! אסור!!! אסור להישפך לזה!! כי זה הורס ושוחק לנו את הנפש... זה להרוס את עצמנו כמו ידיו... וכבר נצטוונו: אל תפנו אל האילים- אל תפנו אל מדעתכם... זה בסדר... גם אם אתה לא חשוד על יראת שמים... יש הרבה הרבה אנשים גלויי ראש שמבינים שזה לא עושה להם טוב... אז אנא... לטובתך האישית אל תחשף למראות מדענים שלהיכנס לראש הם נכנסים ולצאת...?? לעולם לא יוצאים... אף פעם אל תכנס לדלת שאין בה אופציה של יציאה... נדמה לי שזה אפילו הוראת של פיקוד העורף...)

תנובה אחת מעצימה כן יצאה לי מכל המתקפת פתע הזו...

כעת כולם מדברים על החוסר מוכנות!!! שהמתקפה הזו מצאה את כוחות הצבא והחילוץ לא מוכנים בעליל!!! כן... כולם מודים בכשל הזה... אף אחד מכוחות הבטחון לא היה ערוך ומוכן למתקפת פתע הזו...

מי יודע... אולי אבא טוב שבשמים שולח לנו קריצה... בני היקרים אוטוטו אני שולח לכם פה **מתקפת פתע!!!** פתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים... וזה גם הולך להיות מתקפת פתע... מתקפה של אור עצום ונפלא... ואבא שבשמים פונה אלינו ואומר: בני היקרים... אנא... אני מבקש מכם: תהיו כן מוכנים!!! תהיו ערוכים לקראת בא יום ה' הגדול והנורא... שלא תחמיצו את חלון הזדמנות!!!

כן... בדיוק באותה פתאומיות שפרצה מתקפת הפתע הנוכחית... (למרות שתמיד דיברו על זה וחששו מתרחיש כזה... והתאמנו ועשו תרגילים אין ספור על תרחישים שכאלו... ובכל זאת... עדיין זה הגיע בהיסח הדעת) ככה בדיוק יום אחד יפתחו השמים ופתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים... והנה ה' אלוקים בחזק יבא... הנה שכרו אתו ופעולתו לפנינו... ומאז!!! אבא שבשמים יחבק אותנו ויחבק ויקח יחבק... ומכאן ואילך הוא כבר לא יאפשר לנו יותר לחבק אותו... הוא כבר לא יתן לנו את הזדמנות ליזום חיבוק... כל מי שעד עכשיו לא הפגין נאמנות לה'... זהו... כבר לא תהיה לו הזדמנות להיות נאמן לה'... יהיו לצערנו הרבה מאוד יהודים שיחמיצו את הזדמנות והם כבר לא יוכלו להגיד לאבא שבשמים... אבא... גם אם אוהב אותך!!! גם אני מוכן להתמסר אליך!! תם עידן!!! כי מאותו יום ואילך ה' יקח את כל הבמה רק לו ויתברך!! רק הוא אוהב... רק הוא מרעיף ומחבק משפיע ונותן...

4
ואבא שבשמים פונה אלינו ואומר: תחטפו... תנצלו את הזדמנויות האחרונות שלכם... נאמנות... תהיו ערוכים לאופציה שאנחנו בישורת האחרונה... (כן... זו נבואה שהגי הנביא מתנבא בהושענא רבה!!! וכן איש חי ואומר לקרא את הנבואה הזו בהושענא רבה... "עוד אחת מעט היא ואני מרעיף את השמים ואת הארץ ואת הים ואת החרבה..." וזו לא נבואת פורענות זו נבואה של טרום גאולה!)

יום יבא ואבא שבשמים ישלוף את הדיסק של הוא שטן הוא יצה"ר הוא מלאך המוות... ובבת אחת העולם יהפך להיות זך ונקי... כולם ישליכו את המכשירים בתיעוב ובגועל וירוצו לדרוש את ה'... אבל מעטים!!!! מעטים יהיו אלו שיוכלו להופיע בגאון מול אבא שבשמים ולהכריז בתרועת נצחון: אבא שבשמים הקדמתי אותך!!! אני פרשתי מהמכשיר הזה רגע לפני ששלפת את הדיסק! אני חסמתי את עצמי בשעה שהייתי מכושף על זה... אני פרשתי מזה למענך... אני התמסרתי והייתי נאמן לרצונך רגע לפני שגילית אתה את הנאמנות שלך אלינו...

לפני התשפ"ד שנים היה משחק מחבואים... הקב"ה היה ה"סופר" ואדם הראשון הוא זה שהתחבא... והקב"ה מצא אותו... ומאז!!! מאז חטא אדם הראשון... המשחק הוחלף לפי הכללים של משחק המחבואים... למי שזוכר, מי שנתפס הוא הסופר... ומכאן ואילך הן אתה קל מסתתרו... הקב"ה הוא זה שמתחבא ואילו אנחנו ה"סופרים" אנחנו צריכים לחפש אותו... אנחנו צריכים למצא אותו... והוא מתחבא... מסתתר... והלוואי והמחבואים האלו זה היה משחק... זה לא צחוק בכלל... הקב"ה לפעמים מתחבא במחבואים מאוד "טובים" שמאוד קשה למצא אותם... **אבל בשביל זה אנחנו כאן!!! אנחנו בשביל למצא אותנו!!!** וכל אחד ואחד מאיתנו יוצא לדרונו האישי... יוצא לחפש את בורא עולם... והמשימה היא למצא אותו!!! וצריך להזדרז!!! להזדרז למצא אותו!!! ולמה?? כי יום אחד הוא יצא מהמחבא... ומי שלא הספיק למצא את ה'... אז ה' ימצא אותו... יום אחד ה' יחבק את כלו... יום יבא וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא... השאלה מי מצא את מי...

מי ניצח במשחק המחבואים...?? מי מצא את מי?? אם אני מצאתי את ה'... ניצחתי!!! אני מצאתי אותך!!! נקדמה פניו בתורה!!! אמרתי לך תודה רגע לפני ש"ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוהינו..." אבל אם אבא שבשמים חיכה וחיכה ובסוף הוא נאלץ לצאת ולמצא אותנו... זה יהיה אמנם רגע מאוד נשגב... פתאום יבא אל היכלו... הנה אבא שבשמים הגיע... אבל יתלווה שם גם טעם מר ועצוב של החמצת הזדמנות... סו"ס מי שלא הספיק למצא את ה'... החמיץ הזדמנות וה' מצא אותו...

ישנם כעת יותר מתשע מאות נשמות יהודיות שנרצחו על קידוש השם... ולפי מה שקבלנו מחז"ל הרוגי מלכות נכנסים היישר על כנפי השכינה לצרור בצרור החיים... הם הגיעו היישר להקפות של שמחת תורה בהיכל של הרוגי מלכות **אבל!!!** לידער לידער... יש הבדל אחד גדול בין ההקפות שבשמים להקפות שבבית הכנסת... כי בהקפות שבשמים לא אתה מקיף את התורה... אלא התורה מקיפה אותך... התורה עוטפת את אותם נשמות באהבה וחמלה ומגוננת עליהם כי סו"ס הם בנים של ה'... אבל הם?? אותם נשמות... הם לא זכו לחבק את התורה!!! והם לעולם כבר לא יזכו לחבק את תורת ה'!!! הם החמיצו את הזדמנות לעמול בתורה... להתייגע בתורה... לשלם מחיר על התורה ולהפגין נאמנות ורצון להקים בית של תורה... ועל זה!!! על זה אנחנו בוכים ומתאבלים... על הנשמות האבודות האלו שבילו שם במסיבת טבע בעיצומו של שמחת תורה... לבכות על אובדנם?? על אבידתם?? לא... דווקא הנשמות האלו הם כבר לא אבודות... כי יש להם אבא שבשמים שהתנגעע אליהם במשך כל השנים... חיכה להם בכליון עיניים שהם ימצאו אותו וכעת הוא יצא מהמחבא ויקבל אותם באהבה ובדמעות והוא מסתיר אותם בסתר כנפיו... אבל העגמימות הגדולה היא **שהוא** מצא אותם ואילו הם לא זכו למצא אותו!!! הם החמיצו את משחק המחבואים שבשביל זה כולנו נשלחנו לכאן... הם החמיצו הזדמנות למצא את ה' רגע לפני שהוא יצא מהמחבא ומצא אותם...

(הזדמנות שלהם להיות בעלי ההטבה שמוציא את ה' ומגלים אותו בכוחות עצמם... ההזדמנות הזו אבדה!!!) ועל זה אנחנו אמורים לכאוב!!! ושוב: תבין: אנחנו בתור חרדים לדבר ה'... אנחנו אמורים להסתכל על הדברים במבט יותר מרום... בימים אלו שאנחנו כואבים על כ"כ הרבה נדחי ישראל שנהרגו מחוץ לבית הכנסת בשמחת תורה... בא נחשוב רגע... על מה אנחנו באמת בוכים?? על מה... על צעיר שהיה יכול להמשיך לבלות שם במסיבת הטבע ופתאום הביאנו הזה נגדע באיבו? כן?? זה הנושא?? מיאל חילונו... כן... זה הנושא... עשיו כף... חלמנו להמשיך לכיף... ופתאום הטיסה והתבטלה ואלוקים סגר את המועדון... אבל אנחנו... איך אנחנו מוכרים לראות את הדברים??

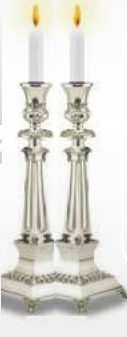
אנחנו מתאבלים על החמצת הזדמנות!!! יש פה נשמה שעד כה הייתה אבודה והיא הייתה אמורה לחפש ולמצא... אבל היא לא הספיקה למצא והקב"ה יצא מהמחבא ומצא אותה... וכאן לא נותר לנו אלא להפנים ש- **החיתן אל לבנו!!!** כי כן... ישנה כעת תחושה של הסתרת פנים... פחד... והן אתה קל מסתתר... ואם אנחנו ממשיכים לחיות בתוך ההסתרה הזו... בשביל מה אנחנו ממשיכים להתהלך כאן??

בשביל **למצא** את ה'!!! לגלות את ה'!!! לזהות שמכל השחקנים שבוחשים בקלחת החל מחמאס' איראן, צה"ל ומשרד הבטחון... הרי הכל בגזירת עליון... אין עוד מלבדו!!! הכל מתחיל ונגמר בו יתברך... אה... לא רואים את זה? זה מה... אתה רוצה שהקב"ה יתגלה ויראה לך אותו בעיניים?? לא כדאי לך... יש לנו כבר יותר מ-900 אנשים בשבוע האחרון שנשמתם יצאה ממשחק המחבואים וביציאת נשמה הם זכו לגילוי שכינה!!! ועד כמה שידוע לי אתה לא רוצה להחליף איתם... אתה מעוניין שה' יתן לך צ'אנס להמשיך למצא אותו... להמשיך להקדים אותו... להמשיך לאהוב אותו!!! לזהות אותו!!! ולחבק את תורתו ולהגיד לו: אני מקדים אותך!!! אני בחרתי בך רגע לפני שהופעת ותנשא עליו לעיני כל חי... אני לא מחכה לרגע שכולם ירוצו כמו מכושפים לדרוש אותך לשמך ולזכרך תאוות נפש... אני בוחר בך כשעדיין אין תאוות נפש... אני בוחר בך גם כשהתאוות נפש שלי רוצה להיפך מרצונך... **והחי יתן אל לבנו!!!**

תוספת שבת

שים לב!
זמן הדלקת נרות שבת ממשיך להקדים בכל שבוע

זמני הדלק"נ שבת פראשת בראשית
ירושלים: 5:34 מוקדם: 5:24
בני ברק: 5:49 מוקדם: 5:39
מודיעין עילית: 5:43 מוקדם: 5:33
חיפה: 5:41 מוקדם: 5:31
טבריה: 5:38 מוקדם: 5:28

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

הושע נא גומרת הלכות שבת, הושע נא חשה למהר ביאת שבת... הניסים בזכות שמירת השבת!

המלחמה החלה ב'שבת' שמחת תורה, שכידוע בשבתות הקודמים של השנה פעם אחת לא תקענו בשופר בראש השנה שחל בשבת, ופעם אחת לא נטלנו לולב בחג הסוכות שחל בשבת, והנה כזה אסון בשבת השלישית - שבת שמחת תורה, שלכבוד התורה התיירו לנו לרקוד.. אפי' שבשבת רגילה אסור!

כידוע המחבלים הכינו תוכניות תקיפה לכל 22 הישובים שעליהם השתלטו. ובאורח פלא רק ל-2 ישובים הם לא נכנסו כלל, 'סעד' ו'אלומים', והם שני הישובים הדתיים היחידים בעוטף עזה!! שהם כמובן שומרי שבת. וקיבוץ 'סעד' שוכן ממש מול 'כפר עזה', שבו היה לחימה קשה בתוך שטח הקיבוץ, ולסעד כלל לא נכנסו. ואף אחד מ'גורמי הבטחון' לא מבין כיצד קרה הדבר... וכן בישוב יכני הסמוך לעיר שדרות, ניצול בזכות השער שרק לאחרונה התחיל להיות סגור בשבתות.

<p>Yitzhak Zilberstein Rabbi of 'Amat-Elhanan' Be'er-Sheva Rosh Kollel 'Beit-David' Holon</p>	<p>יצחק זילברשטיין רב שכונת רמת-אלחנן בני ברק ראש כולל 'בית-דוד' - חולון</p>
<p>בס"ד אלה תהי' עת צרה היא ליעקב וממנה יושע</p>	
<p>לאחינו בית ישראל היקרים והאהובים, מובא בשם מרן החפץ חיים זצ"ל שכל מעשה של יחיד הנעשה במסירות נפש עצומה, ללא לאות וללא רפיון, יכול להשפיע על כלל ישראל בולו עד סוף כל הרורות. ועל אחת כמה וכמה אם כל הציבור כולו מתחזק ומתעורר להיטיב דרכיו. אבקש מאחי היקרים, שכל אחד ואחד ילמד בכל יום ויום שני הלכות מהלכות שבת הלכה למעשה, שזוהו הדבר המרומם את קדושת השבת לכלל, ועל ידי כך מושפע כל יחיד ויחיד להוסיף בשמירת השבת ולהתחזק בה, וכבר ייסד רבינו האבן עזרא בפיוטו "כי אשמרה שבת, ק-ל ישמרוני", וכבר אמרו חז"ל (נדה דף ע"ג ע"א) כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העדה"ב. וכל אחד שיעשה כדברים הללו, מובטח לו שינצל מכל פגע רע, וזכה שימלא ה' כל משאלות לבו לטובה, והי"ד שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולינו, ובמותרה נזכה לגאולת עולמים אכ"ר. בברכה נאמנה אחיכם, יצחק זילברשטיין שבת ה'תשס"ח</p>	

וכן באופקים שנהרגו שם עשרות ובכל זאת בשכונה החרדית הרבנים לא האמינו לשמועות והמשיכו ההקפות והתפילות כרגיל ולא אירע שום פגע אפי' שלעריבים היה מפה עם כתובות בתי הכנסת..

ומרן הגר"י זילברשטיין שליט"א באסרו חג סוכות קרא בבית מדרשו להתחזק בלימוד מידי יום הלכות שבת ולהקדים בכניסת השבת בכדי שזכות השבת תמשיך להגן עלינו ועל עם ישראל כולו,

ובפרט לאור דבריו המבהילים של הערוך לנר על ר"ה שחל בשבת (בספרו מנחת עני פר' האזינו) שהשנים הכי טובות ומאידך גם הכי גרועות היו כשר"ה חל בשבת וזה תלוי בנו איך אנו שומרים שבת... אז בפרט כעת שאנו זקוקים לזכות השבת בשביל שהיא תמליץ בעדינו ולא יהיה מריעין לה בסופה... וכן כעת לקראת שבת בראשית זה הזמן להתחזק בתוספת שבת ולהקדים בכניסת השבת, וכמו שהורו ומורים גדולי ישראל זצוק"ל ושליט"א להימנע מעשיית מלאכה לפחות חצי שעה לפני השקיעה, וכמו שידוע סגולת התוספת שבת להביא גאולה וישועה ורבים ראו ישועות,

וכן בפרט כעת שזמן כניסת השבת מקדים, להתחזק ביציאה מחוץ לעיר לכל הפחות בזמן מספיק שגם הנהגים יוכלו לחזור לבתיהם עד כניסת השבת, וכמו שמרן רבינו הגר"ד לנדו שליט"א עורר בכינוס שהיה בביתו, להקדים בנסיעות לפני שבת ומרן שליט"א אמר, שהנוסעים מאוחר ביום שישי ומכשילים את הנהגים בחילול שבת, הם המחללי שבת והם העושים תחבורה בשבת ולא ראשי הערים החילונים!!

"תוספת שבת" מצילה מעונש מיתה

וחלק מבניו נפטרו וחלקם חלו במחלות קשות. והנה ניתך עלי אסון נוסף - אחד מבניו שנסע לעסקיו לרומניה נעדר בלא להשאיר עקבות. בצר להם הם פנו אל רבינו זצ"ל בדמעות, עד שנאות לערוך להם גורל הגר"א בקדושה ובטהרה, ולאחמ"כ ישב והדריכם בפרוטרוט היכן לחפש באומרו להם שכבר חושש הוא שמא אינו בין החיים. ואכן ע"פ הוראותיו הברורות ושרטוטיו המדויקים של רבינו זצ"ל סממן את המקום לפרטיו אף בלא להיות שם מעודו, מצאו בני המשפחה את גופתו של בנם בעיבורו של יער עבות ברומניה, וזכו להביאו לקבר ישראל.

ככלות ימי השבעה באו בני המשפחה לרבינו ובקשו דרכי תיקון ותשובה לצרות הרבות הפוקדות אותם. רבינו נאנח מעמקי ליבו ולבסוף אמר "קבלו שבת חצי שעה לפני הזמן, וכמו שכתוב בפסוק "לקראת שבת לכו ונלכה, כי היא מקור

כתב ה'אמרי אמת' זי"ע, שהמדקדק ב'תוספת שבת' הרי הוא ניצול מד' מיתות בי"ד ומכריתות, וכל כך למה, דכל עניין המיתה באה בעטיו של חטאו של אדם הראשון שאכל מעץ הדעת שאסר עליו הקדוש ברוך לאכלו, וב'אור החיים' הק' (בראשית א כט בשם מד"ר כא) כתב שכל האיסור של עץ הדעת היה רק ל'יום השישי' ואילו היה ממתין באכילתו עד כניסת השבת קודש מאז כבר היה מותר לו לאכלו אלא שהוא הקדים המאוחר. ואם כן בעת אשר אנו מקדימין וממהרים לבוא אל יום השבת קודש בקבלת 'תוספת שבת', מכפרים אנו על אותו החטא (הקדמה תחת הקדמה), וממילא פטורים אנו מעונש המיתה הנגזר בגינו.

הישועה בקבלת שבת מוקדם

בספר "רבי משה שמואל" מסופר על מרן הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, אשר אחד משכניו היה אדם למוד סבל,

המעשה יונקים מן הקללה שנתקלל אדם הראשון "בזעת אפיק תאכל לחם", ורק השבת לבדה יצאה מכלל הקללה והקב"ה בכבודו "ברכו וקדשו". ותחת אשר ובעצמו ברך את היום הזה בעלי השכל ממהרים להיכנס אל השבת לקבל ברכתה בשביל שלא להיכנס כ"כ מהר אל קללת ומאחרים לצאת מהפכים הם את הסדר, מאחרים הם ששת ימי המעשה להיכנס אל הברכה ונחפזים הם לצאת ממנה ולהיכנס במהרה אל הקללה של ששת ימי המעשה. אשרי מי שזוכה למהר בקבלת השבת ולאחר לצאת ממנה, כדי להבין זאת לקבל ברכת ה' הבאה ממילא למקבלי שבת, "עכ"ל.

הברכה", אם מקבלים שבת מוקדם זה עיקר הברכה; קבלו על עצמכם להקדים את השבת ולהוסיף על קדושתה, ותתרפאו". משפחה זו שכלל לא שמרה את השבת קודם לכן כדבעי, החלה מאותו שבוע לא רק לשמור שבת אלא אף להקדים בכניסתה מחצית השעה קודם, וראה איזה פלא, ברכת השבת שרתה עליהם והצרות סרו מעל ראשם.

ובעומדינו בשבוע של פרשת בראשית בו ראינו על עונשי האדם לחטא עץ הדעת, ראוי להביא את דברי מרן הח"ח זצ"ל המובאים בספר 'חפץ חיים על התורה' וז"ל: "כמה נואלו המה קטני אמונה שמאחרים לקבל את השבת וממהרים לצאת, כי הלא כל ששת ימי

דברי חיזוק לאסונות מרשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטינמן זיע"א

כהלכתה אם אינו יודע את ההלכות. וכדי לדעת הלכות שבת צריך ללמוד את ההלכות לכל הפחות שנים שלוש פעמים, ואם לא למד שנים שלוש פעמים לא יכול להיות שיקיים שבת כדין, ובודאי יכשל או בדאורייתא או בדרבנן, ומתרגש רבינו וזועק בנהמת לבו, אפילו "בדאורייתא" אומר היערות דבש שיכשל כשלא ילמד. ובענין הקדמת כניסת השבת, שעשה בזה רבינו כידוע "מהפיכה עולמית", מדגיש ואומר שאפילו רק לפרוש ממלאכה האסורה בשבת, מסתבר דזה בכלל מצות תוספת שבת.

עדים אנו שנשאל רבינו למקרים שונים מכמה וכמה גוונים במה להתחזק, ועל כולם אמר "שמירת שבת", ופירש, א' להיזהר בשמירת כל הדינים כראוי, ב' להקדים כניסת השבת בפרישה ממלאכה חצי שעה לפני השקיעה.

ונזכיר כמה מהמקרים. נשאל רבינו ע"י הרב ליפא ישראלזון שליט"א שבהיותו בארה"ב ביקשו ממנו לשאול את רבינו במה יכולים בני הגולה להועיל בהתחזקות רוחנית בשביל יושבי ארץ ישראל מאיום הגזירות הנוראות. ואמר רבינו את הנ"ל. והוסיף שענין ההקדמה בכניסת השבת חשובה ביותר בחו"ל, היות שבדרך כלל יש לכל אחד מכונית, וממילא באים ברגעים האחרונים ממש למקום האכסניה בשבת [להורים וכדו'], ויכולים ח"ו להגיע ממש קרוב לשקיעה, ולהיכשל באיסורים דאורייתא! וכאשר יקבלו על עצמם שלא עושים מלאכה חצי שעה לפני השקיעה, יזכו עי"ז להינצל מאיסור שבת החמור.

ואכן רבנו עשה מהפכה גדולה בענין הזהירות בכבוד שבת, והמעלה להימנע מעשיית מלאכה סמוך לשבת, ובהרבה מקומות שהסתובב בעולם הרחיב את הענין, ואכן כבר כתב הרמב"ם שזהו כבוד השבת, וז"ל הרמב"ם הלכ' שבת פרק ל' סעיף ב': איזהו כבוד... ויושב בכבוד ראש ומייחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך...

וכשנשאל רבינו מה ענין שבת לגזירות על התורה? אמר כיון שצריך רחמי שמים, ממילא הזכות הגדולה של שמירת שבת בכוחה להועיל לרחמי שמים שיתבטלו הגזירות.

עוד נשאל ממקום אחד שהיו לאחרונה כמה וכמה טרגדיות קשות רח"ל, ויש גם כמה חולים, ורוצים עצה לחיזוק. ואמר שיתחזקו בשמירת שבת. והיות שבמקום ההוא נוהגים להדליק נרות כבר ארבעים דק' לפני השקיעה, אמר דאין שייך להוסיף על כך, אלא יתחזקו בחלק הא' בזהירות בדקדוק הדינים של שבת, ופירט כגון זהירות במוקצה, וכן זהירות מיוחדת מדיבור מיותר בשבת, דגם זה בכלל שמירת שבת. כמבואר בשו"ע, וכמו שהביאו התוס' בשבת דף ק"ג ע"ב באימא סבתא שדיברה יותר מדאי, ואמר לה רשב"י אמא שבתא הוא, ושתקה.

ואכן רבינו כתב כמה וכמה מכתבים בענין זה, ונביא אחד המכתבים... שמעתי על האסונות שפקדו במקומכם ר"ל ואתם חושבים לנכון שיש בודאי צורך להתחזק יותר ביראת שמים, כמובן אין אתנו יודע עד מה ועלינו להתחזק בכל הענינים, אבל מה שיש להניח מאד ליזהר בדברים שבין אדם לחבירו שזה מאד חמור ויש להתחזק בענין שבת שכבר יפסיקו מלעשות דברי חול חצי שעה לפני השקיעה, וכל מה שמפסיקים מלעשות דבר שאסור לעשות בשבת זה מאד חשוב, וידוע מאמר חז"ל בשבת (ק"ח, ב) כל השומר שבת כדין אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו וכן כל עניני כיבוד בלבוש ובכל הדברים הכל לעשות לכבוד שבת ומאד להזהר מלדבר דברי חול בבהכנ"ס ובפרט בשבת.

והרבה פעמים הביא רבינו מש"כ הגאון רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל בספרו יערות דבש, שלא יתכן לאדם שיקיים מצות שבת

הבה ונקבל על עצמנו להתחזק בשמירת שבת בכל עוז, וגדולה זכות שבת, לרחם עלינו ועל כל ישראל להיוושע בכל הענינים

דברי חיזוק ממרן פוסק הדור הגר"נ קרליץ זצוק"ל בענין יום השבת

לרגל יומא דהילולא כ"ג תשרי תש"פ

גדול הוא שרבים וגדולים יוצאים להקבלת שבת. ומפני זה נהגו מאות בשנים להתאסף בציבור ולומר מזמורים ושבתים לכבוד השבת, והוא יקרא דשבתא כשמתאספים צבור גדול, והוא קיום של כבוד שבת ממש, והמזלזל בזה ואינו משתתף הרי הוא מראה בעצמו שאינו חש לכבוד השבת, והוא כמלך שיוצאים לקראתו והוא אינו יוצא, על כן יש על כל אחד ואחד להזדרז לבוא בזמן

ברמב"ם כתב (הל' שבת פרק ל' - ב') איזהו כבוד, זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת ומתעטף בציצית ויושב בכובד ראש ומיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך. וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך, והיינו דהכבוד היותר

ת"ח גדולים, במשך עשרות שנים. וכשסיים הלכות שבת, עבר ללמד הלכות עירובין, וכשסיים זה, חזר שוב להלכות שבת].

מתוך דברי פתיחה לחוט שני חלק ד

אנו מברכים בקידוש "ברוך אתה ה' אשר קדשנו במצוותיו ורצה בנו ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו". והנה בכל ברכות המצוות אומרים 'וציוונו' על המצוה, וכאן על השבת אנו מאריכים על זה ששבת קדשו הנחילנו, דהיינו ששבת קדשו של הקב"ה, שקידש את יום השביעי שבו שבת מכל מלאכתו ובירך אותו והנחילנו, דהיינו שכל הלכות שבת שנצטוונו עליהם הם רק אחרי שהנחילנו את שבת קדשו, ולכן יש לנו שייכות למצוות השבת, שהרי לגויי הארצות שלא הנחילם את השבת אין להם שייכות למנוחת השבת, וכן חוזרים על זה בחתימת הברכה "כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו ברוך וכו' מקדש השבת". והנה בפרשת יתרו [שמות כ' י"א] כתיב על השבת "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וכו' וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו". ובפרשת ואתחנן [דברים ה' ט"ו] כתיב "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויוציאך ה' א' משם ביד חזקה ובזרוע נטויה על כן צוץ ה' א' לעשות את יום השבת".

מבואר שהתורה הקד' מצווה אותנו על השבת מפני שהקב"ה שבת ביום השביעי מבריאת העולם. עוד מבואר, שהתורה הקד' מצווה אותנו על השבת מפני "כי עבד היית בארץ מצרים ויוציאך ה' משם". והיינו שעצם קדושת השבת הוא "זכר למעשה בראשית", אבל איך זכו ומתי זכו ישראל במצוות השבת, הוא ע"י יציאת מצרים, שבחר בנו לעם ונתן לנו מצוות, ואחת מן המצוות היא מצות השבת, וזהו "זכר ליציאת מצרים". ושבת קודש זוהי הנהגה של הקב"ה בעולם, שברא את העולם בששה ימים ונח ביום השביעי, וכשהוציאנו ממצרים נתן לנו הקב"ה את המתנה הזו של שבת כביכול להשתתף בהנהגה של הקב"ה של "וישבות", וזה קיבלנו ביציאת מצרים. עיין ברמב"ן בפרשת ואתחנן מה שכתב בענין זה.

הראוי להקביל פני השבת, ויזכה להמבואר שם בגמ' ל"נחלה בלי מצרים"...

ובהמשך כתוב: ולפי"ז דרך משל אם שקיעת החמה היא בשעה שש, אזי לפחות כעשר דקות קודם לכן כבר אסור בעשיית מלאכה מדין תוספת שבת, ובערב יו"כ אסור באכילה ובמלאכה באותו הזמן, אף אם לא קיבל להדיא קבלת שבת או יו"כ, וכן אין לו לעשות מלאכה או להתפלל מנחה בזמן הסמוך לשקיעת החמה דעל כרחו הוא שבת לגביו. ויש לעשות החשבון שיסיים את תפילת שמו"ע של מנחה לפני זמן זה ולא שיתחיל אז שמו"ע... (חוט שני ח"ד)

הנוסע בערב שבת למקום רחוק עם מכונית ויש מי שמכין לו צרכי שבת, צריך לחשב שיוכל להגיע קודם שבת, וכן לחשב שאם יהיה איזה עיכוב או תקלה שיוכל להגיע קודם השבת. ומעשה בהגאון רבי שלמה שמשון קרליץ זצ"ל שנסע סמוך לשבת והיה לאוטובוס תאונת דרכים ונפצע מכך הוא ואנשים אחרים שהיו באוטובוס, ואמר ע"ז מרן החזו"א זללה"ה שזה שזכות התורה שהוא לומד ויגע בה לא הגינה עליו זו אינה קושיא שהרי לפעמים מגיע גם לצדיק איזה עונש, אבל קשה מאי טעמא לא הגינה זכות התורה על שאר הנוסעים שלא ינזקו, ואמר שצריך לעיין אם הנסיעה היתה באופן שאסור היה לנסוע בערב שבת ועל כן לא הגינה עליהם זכות התורה. ואלו שנוסעים במכוניותיהם סמוך לכניסת השבת לאחר הצפצוף המודיע שזה הזמן הסמוך לשבת, יש בזה פריצת גדר בחומת שמירת השבת וזלזול בכבוד השבת, שמראים שעדיין לא מוכנים לשבת.

סיפר רבינו: היתה לי קביעות, מידי שבוע, ללמוד לכל הפחות פעם אחת בשבוע, איזה דין אחד לכל הפחות מהלכות שבת, כבר מצעירותי. כך היה שבוע אחר שבוע, בלי לדלג אף שבוע אחד. ואפשר שמפני כן זכיתי ללמוד וללמד, ובפרט הלכות שבת, ולחבר ארבעת ספרי "חוט שני" על הלכות שבת. [וכידוע רבינו מסר שיעור על הלכות שבת ועירובין מידי מוצאי שבת בפני

השבת ערב ר"ח לכתחילה יש להקדים בסעודה ג' ולא לאכול פת לאחר השקיעה! אבל הידעת שלכתחילה בכל שבת יש להקדים שסעודה ג' לא תהיה סמוך לשקיעה?

10 דק' לפני השקיעה, ובפרט בימי ספירת העומר שגם לפני אסור לאכול.. וכדברי השו"ע בס' רל"ה סעיף ב' וז"ל: אסור להתחיל לאכול חצי שעה סמוך לזמן ק"ש של ערבית וכתב המשנ"ב בס"ק י"ט ומשמע מהמגן אברהם דאפי' במוצ"ש יש להזהר שלא להתחיל אז הסעודה ועיין רצ"ט סק"א, עכ"ל.

ושם המשנ"ב התיר למי שלא אכל סעודה ג' שיאכל לאחר שקיעה ובתנאי שיהיה חצי שעה לפני צאת הכוכבים, (ומשום שסבר כר"ת, רסא ב') מוכח שמי שאוחז שצאת הכוכבים זה 20 דק' לאחר השקיעה, יש להקדים סעודה ג' לפחות בעשר דק'.. ובפרט שיש מקומות שהרים מסתירים השמש וי"א שהשקיעה מוקדמת בכעשר דק' מהמופיע בלוחות ובדאורי' יש לחשוש לזה, ואכן החזו"א אמר שאין לאכול סעודה ג' לאחר השקיעה, ולדעת האג"מ כשהתחיל במזיד מאוחר אינו מצטרף לזימון (דרשו), אמנם אותם המתפללים 20 דק' ראוי שיראו שוב קר"ש לאחר התפילה לחשוש לדעה השניה (פסקי תשובות בשם הגר"ש סלנט והגרשז"א).

וכמו שכתב המשנ"ב בס' קפ"ח ס"י להנצל ממחלוקת הראשונים אם לומר רצה או יעלה ויבוא, וז"ל המשנ"ב בס"ק לג: ולפיכך אף אם חל ר"ח במוצ"ש יזכיר בברהמ"ז של שבת לבד ולא של ר"ח, ודוקא שגמר סעודתו מבעו"י אבל אם אכל פת גם בלילה ויש עליו חיוב להזכיר גם של ר"ח ושניהן א"א להזכיר דהוי תרתי דסתרי דהיאך יאמר ביום השבת הזה ואח"כ יאמר ביום ר"ח הזה, דהא ר"ח ביום א' א"כ מוטב להזכיר של ר"ח דזה יש חיוב לכו"ע משא"כ בהזכרת שבת דיש פלוגתא בראשונים אם חייב להזכירו במו"ש... וי"א יזכיר רצה וגם יעלה ויבוא דאזלינן בתר התחלת הסעודה וגם בתר שעה שהוא מברך בו ולא קפדינן במה דנראים כסותרים אהדי דברצה נתחייב משעה שהתחיל הסעודה ביום ואח"כ כשנמשך הזמן ולא בירך והגיע לילה של יו"ט או של ר"ח ניתוסף עליו חיוב לזכור מעין המאורע של שעה שהוא מברך בו, עכ"ל וע"ש בביאה"ל.

אמנם יש להעיר שלכאורה המתפללים בימות החול מעריב 20 דק' לאחר השקיעה כל שבת יאסר עליהם להתחיל בסעודה ג'

בכה הקידוש והשותפות עם הקב"ה לעצור את חיית הטרף! סיפור מופלא מהספר הנפלא 'פניני פרשת השבוע' מאת הרב אשר קובלסקי שליט"א

כך פתח ואמר: 'חבל, כה חבל שלא באת קודם, לפני שקידשת על היין. אילו היית בא אז, יכול הייתי להפעיל את כח השפעת כשותף ביצירת העולם כולו, ולעצור את כוחות הרשע...'

רבי שלומק'ע נאנח, ושב והתעטף בשרעפי קודש. המעמד היה נורא הוד, ניכר היה כי קדוש ישראל משוטט בעולמות העליונים, מחפש מוצא מצרת בני ישראל. הוא ירד וטבל במקוה, ולאחר שעלה, ניעור ואמר: 'הרי כבר קידשתי על היין, אני כבר שותף עם הקדוש ברוך הוא... וכשותף, הריני יכול לקבוע כי הרשע הנאצי יספוג מהלומה קשה, יפול ויתרסק ולא יקום עוד, ושערה לא תיפול מראש אף יהודי השוכן בציון! העומדים סביב נחרדו מדברי הצדיק, הגוזר גזירה בכוח השותפות שבקידוש ליל שבת. הם האזינו לדבריו במורא ופחד, אך נרגעו קמעא בשומעם את קביעתו הנחרצת...'

לימים, התברר כי אכן באותו לילה פרץ רומל קדימה, בראש צבא אדיר מימדים שכלל למעלה ממאה אלף לוחמים, קרוב לחמש מאות מטוסים וטנקים רבים. אך לאחר התקדמות קלה נאלץ לעצור, וכנגד כל הסיכויים הצליח הצבא הבריטי להכניעו ולהנחית עליו מכה קשה, שאילצה אותו לסגת לאחור שספג אבידות כבדות בכל שורות צבאו...'

כי זהו כוחו של הקידוש. עוצמתו רבה, יכולותיו עצומות. כל יהודי הופך לשותף, בעל יכולת לקבוע, בעל שליטה בנעשה. את הדקות היקרות של הקידוש יש לייקר, להתכונן אליהן, להיערך, להתבונן בעובדה כי זכינו להכריז שבורא עולם ברא את עולמו בששה ימים ושבת ביום השביעי, ובכך נהפוך לשותפיו הנאמנים בבריאה כולה!

מעניין לציין, את מה שביאר הרה"ק מטשורטקוב זי"ע, כי מסיבה זו אנו ממהרים להיפרד מהמלאכים המלווים אותנו בשובנו הביתה בליל שבת, ואומרים להם 'צאתכם לשלום... במבט ראשון הדבר נראה מוזר - מדוע שנשלח את המלאכים מיד? מדוע לא נבקש מהם להישאר עמנו לשעת סעודת השבת כולה?

התשובה טמונה בנוסח 'צאתכם לשלום', הרומז לעזיבת המלאכים את הבית מיד, עוד לפני הקידוש, כדי לגלות לנו עובדה יקרה: המלאכים אינם נותרים איתנו בעת הקידוש, הם אכן ממהרים לעזוב... מלאך הרואה בן אנוש מגיע לדרגת שותפות עם בורא עולם, מתמלא קנאה, אינו יכול לראות את המחזה הנורא הזה... לפיכך, אנו מבקשים מהמלאכים לעזוב את הבית לפני הקידוש, כדי שלא יראו לאיזו דרגה אנו מגיעים, דרגה שהם אינם יכולים לגעת בה...'

זהו פלא מפעים: יש לנו רגע בלעדי, בו אנו הופכים לשותפים עם בורא עולם, בדרגה גבוהה יותר ממלאכי מעלה שרפי קודש! יש לנו הזדמנות חד שבועית, בה אנו הופכים שותפים בעלי השפעה רבה, בעלים של ממש על עולם ומלואו, וברצוננו ובכוחנו נוכל לשנות, להפוך, לשפר, לקבוע!

היה זה בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. התבערה הנוראה התחוללה באדמת אירופה, והידיעות על השואה האיומה הגיעו עד לארץ הקודש, זורות פחד ואימה בקרב העם היושב בציון. מלכתחילה, היה ברור כי שאיפתו של העמלק הנאצי היא להשתלט על העולם כולו, תוך 'ניקוי' כל פינות תבל מכל מי שבשם ישראל ייקרא.

להט החרב הנאצית המתהפכת על ראשם של יהודי אירופה, לא ידע שובעה. בזו אחר זו כילו הנאצים ערים ועיירות, קהילות ומשפחות, אשר קידשו שם שמיים בחייהן ובמותן על שמו יתברך, תחת מכוונת ההשמדה האינטנסיביות. ככל שהלך וגבר זרם הידיעות על המתרחש תחת שמי אירופה הבווערים, ככל שהתרבו החדשות הרעות מהאדמה ספוגת הדם והדמעות, הלכו החרדה והאימה וקנו שביתה בלב. בשלב מסוים, כבר לא נותר ספק בדבר כוונתו של המשטר הנאצי. כוחות גרמניה ואיטליה התאחדו יחדיו, חצו את גבולות אירופה והחלו כובשים נתחים נכבדים מאדמת אפריקה. תוכנית המשטר הנאצי היתה ברורה - לכבוש את כל מה שנשאר מהמזרח התיכון, ולהשתלט על יבשת אסיה כולה.

היישוב היהודי הקטן בארץ ישראל, היה נתון במתח גורלי. לא היה לאיש ספק מה יעלה בגורל היהודים אם התוכנית הגרמנית תעלה יפה חלילה. הפחד הפך לחרדה, האימה לבהלה. מארץ ישראל הקטנה לא היה לאן לברוח, אירופה כולה היתה כבושה, וגם במזרח התיכון - לא היה מקלט בקרב המדינות המוסלמיות השכנות. מפורסמים סיפורי המופת סביב תפילותיהם של עם ישראל בראשות גדולי ישראל באותה תקופה קשה, בכותל המערבי ובציון ה'אור החיים' הקדוש. היו אלה ימי מתח נוראיים, בהם היה ברור כי לשלטון הבריטי בארץ אין כמעט סיכוי להילחם מול הצבא הגרמני החזק, ונראה היה כי זה ענין של זמן עד שארץ ישראל תיפול שדודה בידי חיית הטרף הנאצית... למרות חולשת הצבא הבריטי, בהיותו עייף ותשוש ממהלך המלחמה, הצבא הגרמני התכונן לקרב באופן מוקפד. המצביא רומל עטור הנצחונות והשבחים נשלח במיוחד מגרמניה, לפקד על קרב הפריצה נגד הכוחות הבריטים בשלהי שנת תש"ב. עד אז עמדו הכוחות הגרמנים במצרים, נערכים לפריצה צפונה נגד כוחות בעלות הברית.

היה זה בליל שבת. בשעה מאוחרת, הגיע החסיד רבי שלמה אליעזר הלפרין זצ"ל, מקורבו ואיש סודו של הרה"ק רבי שלומק'ע מזוועהיל זי"ע, למעון הרבי. ר' שלמה הגיע במרוצה, פניו חיוורות, ובקול לא לו לחש לרבי 'שמעתי אומרים כי הנאצים פרצו צפונה, והם שועטים לכיוון ארץ ישראל... משמעות הבשורה היתה ברורה. ענין של כמה ימים עד שארץ ישראל כולה תימחץ תחת המגף הנאצי. גורל היהודים גם הוא ברור, ולא לטובה...'

רבי שלומק'ע שמע את הבשורה הקשה ונחרד. עיניו נעצמו, הוא התעטף בשרעפים, והחל מתנועע בדבקות עצומה. אחר

לענין הלכה

הערות מעשיות בהל' תפילה בעת צרה, ולרגל המצב

גליון זה מודפס לעורך לב המעיין בלבד ולא לסמוך עליו למעשה **גליון 441**

חיוב להתעורר בעת צרה

נתעורר החובה של 'נחפשה דרכינו ונשובה'

כתב השו"ע בהל' תענית (ס' תקעו ס' א) כשם שמתענים ומתריעים על הגשמים כך מתענים על שאר הצרות.²

והביא המשנה ברורה (שם ס"ק א) את דברי הרמב"ם: **מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שלא תבוא על הציבור, שנאמר "על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות"**.

דבר זה מדרכי תשובה הוא, וכי אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו: דבר זה מנהג העולם ארע לנו וצרה זו נקרית היא, הרי זו **דרך אכזריות**, וגורמת להם להדבק במעשיהן הרעים.

חיוב תקיעת חצוצרות (או שופר) בעת צרה

שופר במקום חצוצרות: ע' במגיד משנה דהכריע לדינא דלאו דוקא בחצוצרות, דהוא הדין בשופר (מ"ב שם ס"ק א).

מנהג ברוב המקומות שאין תוקעים בשופר

ע' במ"ב (שם) שתמה המג"א: **למה אין אנו נוהגין לתקוע בעת צרה?** ואפילו אם נאמר דאין תענית ציבור בבבל, הלא מדאורייתא מצוה לתקוע בלא תענית, וכנ"ל, ונשאר בצריך עיון (מ"ב שם).

רק בארץ ישראל: וכתב המ"ב שיש מהאחרונים שתרצו דמדאורייתא מצוה זו נוהג רק בארץ ישראל, וכדכתיב "וכי תבואו למלחמה בארצכם וגו'".

ויש שכתבו, שאפשר שאף בארץ ישראל דוקא כשהיה תחת רשותנו. ואפשר עוד, דדוקא כשהגזירה הוא על רוב ישראל אז מצות עשה לתקוע, אבל בלאו הכי לא (פמ"ג). עכ"ד המ"ב.

וע' בשו"ת תשובות והנהגות ח"ג סי' קנז שכן נהגו בארץ ישראל לתקוע בשופר בעת צרה. וע' בס' דרך ישרה (פ"ט סע' א - ה) שהגרי"ש דבלצקי זצ"ל הנהיג לתקוע בשופר לאחר התפילה לקיים החיוב לזעוק ולהריע על כל צרה שלא תבוא על הציבור. ונהג לתקוע תשר"ת בנשימה אחת³ (שם).

² משמע שיש חיוב תענית (ע"ש), וכל אחד יעשה ע"פ הוראת רבותיו.
³ בערוך השולחן (ס"ק ג) כתב לימוד זכות, דנקטינן שהתקיעות תלויין בברכות של תענית ציבור, ואף שהברכות הם ודאי דרבנן והתקיעות הן מדאורייתא, מכל מקום כיון דתקינו רבנן שיהיו התקיעות עם הברכות בדוקא, ממילא בדליכא ברכות אזלו להו נמי התקיעות [וכעין שמצינו לענין נשיאות כפים דאם אין ברכות אין נשיאות כפים] עכ"ד. וע' בעקבי הדרך (על ס' דרך ישרה) דלמעשה בשו"ע (ס' תקעו סע' יב וסע' יג) מבואר דאינו תלוי בברכות דוקא, וראה גם בשערי קדושה למהר"ח ז"ל (ח"א שער ד', ד"ה הרביעי) שמנה מצוה זו עם המצוות הנהגות בזמננו.

וביאר הגרי"ש דבליצקי זצ"ל דהטעם שהפסיקו עם זה ברוב מקומות בחו"ל [דבזמן הראשונים עוד היו מקומות שנהגו בזה], הוא כנראה משום אושא מילתא ומפני פחד הגויים, ועל דרך שמצינו בגמ' ר"ה (לב ע"ב) [ע"ש שנהגו כן בכמה מקומות בארץ ישראל].

חובת יחיד: וע' מנחת חינוך מצוה שפד ס"ק ט שדן לומר ע"פ החינוך והרמב"ם בהל' תענית שכל יחיד מחויב לתקוע.

⁴ בחיבורו יעננו בקולי האריך לבאר אופן הראוי לקיום מצוה זו, שמדברי החינוך (ס' שפד) שכתב שטעם התקיעות כדי שיכוונו יותר בתחנונים שמבקשים אז וכי נראה דתקיעות אלו צריכים לבוא עם תפילה ותחינה ביחד. [אכן מדברי הרמב"ם משמע דלית ליה הטעם של החינוך].

וכתב דפשיטא דאין צריך כאן תקיעה ג' פעמים.

עת צרה היא ליעקב ומחנה יושע

דברי מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל - לפרסם את המאמר

בענין שימוש בחשמל בשבת וזה יעצור את המלחמה

בחדש שבט שנת תשנ"ז עמדה לפרוץ מלחמה עם עירק וכשהכל היה מוכן למלחמה הגר"ח קניבסקי זצ"ל הורה לפרסם המאמר בענין שימוש בחשמל בשבת [שנדפס בשבות יצחק ח"ו פ"ט] וזה יעצור את המלחמה, וכך הוי, פירסמו ביום השישי, וביום ראשון הודיעו שאין מלחמה, וכששאלוהו על כך, השיב אני לא נביא אבל כך מסתבר כי שבת היא מקור הברכה (ס' שבות יצחק ח"י"ב גדרי איסור יצירת זרם, קונטרס סוף הספר עמ' טו).

יש לציין שבשנת תשנ"ז ראש השנה חל בשבת (ע' להלן דברי הערוך לנר והמשך חכמה).

דברי הערוך לנר על ר"ה שחל בשבת

כתב הערוך לנר בס' מנחת עני פ' האזינו (מהדו"ח עמ' תפו) וז"ל ובה יתבאר איך ראש השנה שחל בשבת פעמים שהוא לטובתינו ופעמים שהוא סימן לרעה חס ושלוש, כי ישראל שחטאו כל השנה בעלות קול השופר ביום הדין מצפים שבתקיעתינו יעורבב השטן וזכות התקיעות יהיו לסניגור, וכל זה כשחל ראש השנה בחול אבל כשחל בשבת איך ימצא לנו זכות להצדיקנו ביום הדין, אכן לזה בא השבת שהיא בת זוגה לישראל כמה דאמרו רז"ל, בבראשית רבה (י"א ח') להיות סניגור בעדינו לפני מלך מלכי המלכים והשבת יוצאת ובהא לפני כסא כבודו כדכתיב ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, ובזכות שישראל משמרים השבת כראוי הקב"ה מוחל עונותיהם אבל כל זה דוקא כל זמן שישראל מקיימין את השבת אבל כשאין משמרים את בת זוגם כראוי ואדרבא מחללין את כבודה ברבים בפרהסיא איך תעשה השבת סניגור להצדיק משפטינו הלא תעשה קטיגור ע"ש עוד.

דברי המשך חכמה על הסכנה בביטול מצות שופר

כתב המשך חכמה (ויקרא פרק כג פסוק כד (פרשת אמור)) לכן אחרי שידוע לנו גודל התועלות ממצות שופר, אשר אם יבוטל - אף באונס - הסכנה גדולה, ובכל זאת אמרו ישראל פן יבולע חלילה למצות שבת אשר מעיד על קדושת שמו יתברך, כי חידש עולמו מן האין הגמור, יהיה מה! יעבור עלינו מה, ויתקדש שמו יתברך! יקטר השטן ולא יכנס זכרונינו לאבינו שבשמים לטובה, אך לא יבולע לשבת המעיד על קדושת שמו יתברך, פן יעביירו ד' אמות ברשות הרבים ויתחלל שמו חלילה. כי לישראל מעט היחס מהשבת, כמו שביארתי במקום אחר: "מתנה טובה יש לי בבית גנזי", כי השבת מתיחס אל יחס העולם בכללה להשי"ת, לא על יציאת מצרים כהמועדים בעצם, בעילה רחוקה אכמ"ל. ויתגדל ויתקדש שמה רבא! ועוקדים כולם עבור קידוש שמו יתברך. וכיון שכן, הרי זה גופיה מה שאין אנו תוקעים בראש השנה שחל בשבת, זה גופא עקידה רוחנית מופלגת ומועיל לרצות אותנו, כמו שמרצה זכרון שופר. [ראה מכתב ע"י מרן הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א שהורה לאור המצב, ללמוד בכל יום שתי הלכות מהלי שבת].

⁴ הרבה מהציבור כבר קיבלו מסכות, והיה חשש כבד שיפרוץ שוב מלחמה עם עירק (כמו בשנת תשנ"א - מלחמת המפרץ).

להסיר מכשול - זהירות במאוררים

עם חוטי ידני למשיכה

מאוררים עם חוטים – יש שינוי בשנים אחרונות בייצור של מאוררים עם חוטים ידניים שע"י משיכתן גורמים שהמאורר יסתובב, שהן עובדים באופן חשמלי ולא מכני (ושמענו על כמה שנכשלו בזה בחשבם שזה 'מכני').

בענין לחיצת הכפתור – יש סוג חדש של מאורר שגם הכפתור שמעל המאורר הוא חשמלי (ודבר זה ניכר) ויש לשים לב לכך.

לחיצה על כפתור המאורר בכדי שיסתובב לצדדים

מצוי במאוררים כפתור [מכני ולא חשמלי] העומד מעל המאורר, שע"י הורדתו המאורר מסתובב לצדדים לימין ולשמאל וע"י הרמתו, המאורר אינו מסתובב אלא נותר על עומדו.

ודעת **הגרש"ז אויערבך ז"ל** להתיר שאין לחוש לזה שבזמן שהמאורר מסתובב הוא צורך יותר חשמל, כיון ששינוי זרם החשמל הוא מועט ביותר ואינו מורגש בחושי האדם ואין לחוש לו וכ"כ **בש"כ** (שם).

והגם שיש שאסרו זאת מהטעם הנ"ל כיון שזה גורם שינוי בצריכת החשמל (ראה בהע"י), אמנם לפי מה שביירו המומחים אין בלחיצה על כפתור זה גורם שינוי בצריכת החשמל ולכן מותר ללחוץ עליו בשבת (ע' **בית כהלכה עמ' 312**). אכן שמענו **שהגר"ש אלישיב ז"ל** אסר לחיצה על הכפתור של המאורר משום שזה עושה שינוי בזרם החשמלי (**הרמ"ד ליון שליט"א**).

ובענין חשש תיקון מנא בלחיצה על הכפתור ראה בהע"י.

עוד דברי חיזוק לרגל המצב

שאלו את **הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א** במה יש להתחזק בעת הזאת (יום א' אסרו חג סוכות תשפ"ד): והשיב – העיקר לנצל את הזמן להתחזק בתורה הקדושה, ובאהבה בין אחד לשני ושמירת הפה ולהרבות בתפילה ובחסד. גברים להתחזק בתורה, ונשים בתהילים.

לתרומות הערות והארות – 0533163916

נא להשאיר הודעה

(משה יחיאל הרסקין - מודיעין עילית)

ניתן לקבל הגיליון במייל: g089285647@gmail.com

וכן הגיליון 'ללמוד ולקיים' על סדר הדף היומי

^ה שבט הלוי (קובץ מבית לוי ח"ו עמ' מ"א אות ח', הע' ז', ח"י"ט עמ' נ"ב אות ח', הע' ז') דכתב "אין לשנות את כיוון המאורר ע"י הרמת הכפתור [מחשש שע"י נגרם שינוי בצריכת החשמל]". וכן בשבות יצחק (ח"ו עמ' קס"ח ד"ה וכמו"כ) "לערוך שינוי במאורר שיסתובב מצד לצד, אסור משום מוליד, כיון שע"י צורך יותר זרם ונעשית פעולה חדשה, ובדברי האגרו"מ הנ"ל מבואר דיש לחוש בכה"ג גם לאיסור תורה. וכן למה שהובא לעיל בדעת החזו"א יש בזה משום בונה. ולכן אסור גם להפסיק סיבובו שמצד לצד כדי שיפעל רק לכיוון אחד, דלמ"ש החזו"א יש בזה משום סותר".

^י ע' בס' בית כהלכה עמ' 312 הע' 6 שבדקו ומצאו שאין הבדל משמעותי כלל בצריכת החשמל ובמאורר שני נמצא שינוי קל ולא משמעותי של כאלפית עד 10 אלפיות האמפר, וכן ע"י בדיקות שנערכו ע"י מהנדס חשמל במאורר 'בלוסטאר' הנפוץ 16 לא נמצא כל שינוי בצריכת החשמל. [וכן ניתן לבדוק זאת עם מכשיר שמודד צריכת חשמל].

^ז וכעין מה שידוע שאסר מכשירי שמיעה בשבת אע"ג דלא מרבה בצריכת החשמל כיון שעושה שינוי בזרם ואכמ"ל.

^ח ע' ארחות שבת (ח"ג עמ' פה הע' נח, ופ' כט הע' כט), דלדעת האוסרים הזזת זיזים בשעון שבת משום חשש תיקון מנא, (ע' בחוט שני ח"א עמ' רד, וכן הובא בשם החזו"ן איש ע' בס' ארחות רבינו ח"א ה' שבת אות קע ודלא כהגרש"ז אויערבך ז"ל והגר"מ פיינשטיין ז"ל שהתירו זאת ולא חששו למלאכת בונה) מסתבר דה"ה דיש לאסור שינוי במצבו של המאורר משום חשש תיקון מנא (וכן שמענו בשם הגרש"ז רוזנבלט שליט"א). וע' בס' ארחות שבת דביאר דעת הגר"מ פיינשטיין ז"ל והגרש"ז אויערבך ז"ל דלא חששו לבונה בשעון שבת, דכיון שרגילים לשנות את מצב הסיכות ולכך הן עשויות אין זה נחשב כשינוי בעצם השעון שיחשב בונה או מכ"כ והוא כפתיחת דלת וסגירתה דלא חשיבא מעשה בנין.

^ט ע' במדרש על אחאב שאם יש אהבה ואחדות, מנצחים במלחמה, וע' חפץ חיים בפתחה שאם לא נוהרים בשמירת הלשון עלול לגרום הרג בכמה מדינות ח"ו.

וע' מה שכתב **הגר"ח קניבסקי ז"ל** במכתבו על העצרת תפילה על חילול שבת (בליל שישי י"ב אייר תשע"ט) לתקוע תשר"ת ביחד עם הסליחות.

למעשה: כמדומה מנהג רוב העולם שאין תוקעים בזמננו בעת צרה. אכן חלק התפילה והתשובה עדיין הוא חיוב דאורייתא דאפשר לקיים כל יחיד ויחיד 'לזעוק' בתפילה ולחזור בתשובה, ואם לאו הרי זה דרך אכזריות וכדברי הרמב"ם.

לסמוך על העירוב בערים הגדולות

יש לברר עם רבני המקום האם לרגל המצב שנופלים תילים (ח"ו) במקום שיש עירוב, האם ובאיזה אופנים ניתן עדיין לסמוך על עירוב שבת קודש (ולפעמים אף אם אינו נופל על מקום העירוב, עדיין יכול לגרום רעידת הארץ שיפסול את העירוב).

[מענין לענין, שמענו שבעיר אופקים, כשמחבלים נכנסו לעיר בשבת קודש לא נכנסו למקום שיש עירוב, והיה לפלא].

עוד בענין חיוב תפילה בעת צרה

ע' **בחינוך** מצוה תל"ג שלדעת **הרמב"ם** מצוה דאורייתא להתפלל בכל יום, ו**להרמב"ן** המצוה הוא להתפלל ולזעוק לפני ד' ב"ה בעת צרה. והעובר על זה ועמד יום ולילה בלא תפילה כלל ביטל עשה זו כדעת הרמב"ם ז"ל ומי שצר לו ולא קרא אל השי"ת להושיעו בטל עשה זה כדעת הרמב"ן ז"ל ועונשו גדול מאד שהוא כמסיר השגחת השי"ת מעליו. עכ"ל. וכתב **הגה"צ הרב שמשון פינקוס ז"ל בס' שערים בתפילה** (פ' ביצור עמ' ל) "ויש להעיר כאן הלכה נוראה למעשה, דכל אימת דאירע לאדם איזה ענין של צרה, הרי נתחייב הוא מיד במצות עשה מן התורה של תפילה. והיא נפק"מ גדולה למעשה, כגון מי שכבר התפלל בבוקר, ואח"כ בדרכו לעסקיו נזדמנה לו איזה צרה, כגון כאב גדול, או עכוב בעניני החשובים לו מאד, הרי לשיטת הרמב"ן שהביאו החינוך להלכה, נתחדשה לו ברגע זה מצוה וחיוב מהתורה של תפילה מחמת שהיא לו עכשיו עת צרה (ועכ"פ תפילה קצרה).

ומספרים על **הרב מבריסק מרן הגר"ז ז"ל** שהיו נפלטים מפיו תפילות גם באמצע דיבורו אם אנשים, דהיה מרגלא בפומיה – לישועתך קויתי ד"י. וביאור בזה **הגר"ש פינקוס ז"ל** שיתכן שמנהג זה היה מדין תפילה בעת צרה. שכשהוא משוחח עם פלוני לפעמים היה בגדר עת צרה כשהיה צריך ליעצו צרה הוגנת ולכן התפלל תפילה זו (משום שיטת הרמב"ן).

והגר"ש אלישיב ז"ל היה רגיל לומר לפני אמירת השיעור או שאר מאמץ קשה הפסוק "ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך אשירה לך" כי גמל עלי. [ובפרט בשנים האחרונות כשנחלש יותר] (עדות **הרמ"ד ליון שליט"א**).

והגר"י סרנא ז"ל היה אומר שכשאומרים הציבור תהילים על החולה מן הראוי להשאר בבית כנסת עד לאחר סיום המי שברך כדי לענות אמן על רפואתו (**מצות תפילה בעת צרה עמ' כ** הערה 39).

תקנת רבי אבהו: הנה בראש השנה תוקעים תשר"ת תשי"ת תרי"ת דרך תיקון רבי אבהו. וכתב הגר"ש דבלצקי ז"ל גם פשוט שאין כאן תקנת רבי אבהו לתקוע גם תשי"ת וגם תרי"ת עכ"ל. ויש לעיין דלפי הטעם רבי אבהו שאין אנו יודעים איזה מהם התרועה הנכונה, אם כבר חוששים לפשטות המשנה ברורה שתקעה בעת צרה הוא חיוב דאורייתא (ויותר חיוב מיום טוב שני של ראש השנה), למה לא נחשוש לצאת ידי חובת תקיעות אלו לכל הדעות. (למעשה נוהגין להקל בכל זה וכנ"ל).

תקיעת שופר בירושלים ובכותל המערבי: ע' יואל ב: א 'תקעו שופר בציון והרעו בהר קדש'י. וע' מלבי"ם (שם) מדין תקיעת שופר בעת צרה. וע' מדרש יקרא רבא כד, דיש מצוה מיוחדת לתקוע במקום המקדש בעת צרה. ויש לעיין לפי זה האם יש ענין יותר לתקוע בכותל המערבי ובעיר העתיקה בעת צרה. ובאמת שמענו שהגר"י שרגא פייבל פראנק ז"ל רב שכונת אמרי משה (לפני 50 שנה) דאג להביא חצוצרות לתקוע בכותל המערבי בעת צרה, (וכן הביא לכותל את ספרי הנביאים) [שמענו מניינו הגר"י שוב שליט"א הגרמ"ד ליון שליט"א].

תקיעת שופר בשבת: יש לעיין אם יש גזירה דרבה לא לתקוע בשבת שמה יעברנו ד' אמות. למעשה כתב השו"ע בה"ל תענית ס' תקעו סע' יג שם שאין תוקעין בשבת (רק זועקים ומתחננים בתפילות).

"איכה ירדף אחד אלה ושנים יניסו רכבה אם לא פי צורם מכם וה' הסגירם"

פרשת בראשית פרעות שמחת תורה תשפ"ד

גליון קמ"ט

'בכל עת יהיו בגדיך לבנים' - הכנות לקבלת פני משיח! וקבלה גדולה להסיר מעלינו את חרון אף ה'. די לשנאת אחים!!!

הוא שדבר דוד [תהלים נה ה] נפשי בתוך לבאים אשכבה לוחטים נפשי בתוך לבאים זה אבנר ועמשא שהיו לבאים בתורה אשכבה לוחטים זה דואג ואחיתופל שהיו לוחטים אחר לשון הרע בני אדם שניהם חנית וחצים אלו בעלי קעילה דכתיב [שמואל א כג יא] היסגרונני בעלי קעילה בידו הידד שאול ולשונם חרב חדה אלו הזיפים דכתיב [תהלים נד ב] בבוא הזיפים ויאמרו לשאול וגו' באותה שעה אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים מה שכינתך לירד בארץ סליק שכינתך מביניהון הה"ד [שם נה ה] רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך אבל דורו של אחאב עובדי ע"ז היו וע"י שלא היה להן דילטורין היו יורדים למלחמה ונוצחין".

רואים כאן בחז"ל דברים נוראיים ביותר, שהקב"ה 'כביכול' מוכן לסלוח על כבודו, אבל שיש מריבות בין בני ישראל על זה יש 'חרון אף' הכי גדול שיש, וכמו שראינו ב'פרעות שמחת תורה'...

[סלחו לי הקוראים על הסגנון החרף, אבל שיש כזה מצב נורא נוראות של חרון אף, משתמשים בתרופות הכי חזקות, ובפרט שהדברים נוגעים גם אלי, וכמו כל הגלויי דעת מהעבר משתדלים להתחזק ביחד]...

הקב"ה שונא מריבות בין יהודים, זה עושה חרון אף נורא ואיום!!!

הרמב"ם כותב (הלכות תענית פרק א הלכות א-א) "מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור, ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויעזקו עליה ויריעו וידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב "עונותיכם הטו וגו' (ירמיה ה), וזה הוא שיגרונם להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יעזקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנה העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרת, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתם עמכם בחמת קרי, (ויקרא כ"ו) כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו, אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי".

מבואר בדברי הרמב"ם שמי שתולה את הדבר בדרך מקרה, הרי זה אכזרי...

אלא... וידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם... הגמ' בשבת (ק) אומרת "אחד מבני חבורה שמת - תדאג כל החבורה כולה". וידוע ביאור הט"ז על כפל הלשון 'מלוך על כל העולם כולו' (תפילת ר"ה ויר"כ) ומבאר הט"ז; שהיה 'הוא אמינא' שנגיד רובו ככולו, לכן בא הכפל 'כל העולם כולו' על כל אחד ואחד.

ואתו הדבר 'תדאג כל החבורה כולה', גם השקדנים, המתמידים, הבעלי תפילה, הבעלי חסד, בעלי מידות, בעלי

א' תיש ווארט
מאגזינען המשפיעים
הדוממים שייטיא

האמנתי כי אדבר - להרבות כדיבורי אמונה

כפי שמובא בהרחבה במאמר המרכזי, חלק גדול מהנסיון בזמן הזה, זה נסיון האמונה, הערבים הרגו, וצד"ל החזיר. [ואולי גם אמריקה].

"האמנתי כי אדבר", לחזור ולשנן לעצמינו, באמירה בפה, הכל זה הקב"ה, "עשה עושה ויעשה לכל המעשים", אין עוד מלבדו, "וידעת היום והשבות אל לבבך, כ' ה' הוא האלוקים אין עוד!!!"

ביממה (10 מתוסם ברצף!) ותפילות ארוכות, ואכילה של פת קיבר. פחות מכך, זה דחיית המשיח בידיים!!!

צריך לדעת שזה עצת היצר, הקב"ה לא מצפה מאיתנו, לעשות דברים מעבר לכוחינו, ומעבר להגיון. וכלל גדול כתב הגה"צ ר' דן סגל שליט"א (ב'מסילת ישרים' עם ביאור 'חובת האדם', פרק א) כיצד ניתן לדעת אם העצה היא מהיצר הטוב, או מהיצר הרע? אומר ר' דן, שרואים לפי התוצאה.

אם התוצאה היא שמחליטים לא לעשות את החיזוק וכדו', זה סימן שזה מהיצר הרע, אבל אם התוצאה היא כן לעשות חיזוק, זה סימן שזה היצר הטוב.

ולכן, כיון שיש עת רצון גדול מאד לביאת משיח צדקינו, כל אחד מוכרח להתחזק במשהו, שהוא יכול לקבל איתו פני משיח צדקינו, ולהגיד, "השתדלתי להיות טוב יותר!!!"

בפרט, שכל המצב הנורא הזה, מגיע אחרי ה'עת רצון' הגדול של 'ירח האיתנים', והקב"ה ברחמי רוצה שנקבל את פני משיח נקיים וזכים, ולכן, אחרי שזכינו לטהרת הנשמה 'ביום כיפור', ול'טהרת הגוף' ב'סוכות', והייחודא עליאה ותתאה של 'שמיני עצרת' - אז מתחיל 'מלחמת גוג ומגוג בעז"ה.

ידוע בשם 'החפץ חיים' צוק"ל, שאמר בזמן מלחמת העולם הראשונה, שבה נהרגו רבבות יהודים, והיה הדבר נראה כ'סוף העולם' - אמר 'החפץ חיים', דעו לכם שעוד כמה שנים, תהיה מלחמה שהמלחמה הזאת תראה משחק לידים לעומתה [כוונתו היתה למלחמת העולם השנייה] ואחריה תהיה מלחמה שלישית, ואז יגיע ה'משיח'.

ואמר על כך, המשגיח הגה"צ ר' יחזקאל לוינשטיין צוק"ל, שהחפץ חיים לא התכוון שהמלחמה השלישית תהיה ברובים וטילים, אלא שיהיה מלחמת האמונה, הקב"ה יקח חבל וינענע אותו חזק חזק, ורק מי שיחזיק חזק באמונה השלימה הוא ינצל - ויזכה לקבל פני משיח צדקינו.

אחי ורעי, לנוכח השמועות המחרידות מזירות הטבח, צריך לזכור זה לא חמאס ולא איראן, זה רק הקב"ה!!!

צריך לחזור ולשנן, "אין עוד מלבדו, רק הקב"ה עושה ויעשה לכל המעשים".

גם אם בעז"ה יהיה ניצחון גדול, וכל הרשעה כולה בעשן תכלה, וכל החטופים יחזרו בשלום, זה לא 'כוחי ועוצם ידי'. הכל זה הקב"ה!!!

ברצותו ממית וברצותו מחיה!!!

ועתה נכתוב בעז"ה דבר שאני מרגיש מאד היודע האסון בבוקרו של שמחת תורה, "מה זאת עשה אלוקים לנו?"

מ"ה למעשה?
איתא ב'תלמוד ירושלמי' (מסכת פאה פרק א) "אמר רבי אבא בר כהנא דורו של דוד כולם צדיקים היו וע"י שהיה להן דילטורים [מריבות ביניהם] היו יוצאים במלחמה והיו נופלים

משיח בפתח? כן, יתכן מאד!!!
איתא בחז"ל (סנהדרין צז) 'תופח עצמן של מחשבי קיצין'. לכן, צריך להיזהר מהכרזה 'משיח מגיע' וכדו'. מצד שני, הקב"ה עורר אותנו עם זאת מכה כואבת, זה הזמן להתעורר ולחזור בתשובה שלימה, ולהתכונן לקבלת משיח צדקינו בקרוב.
הרבה צדיקים (ובתוכם מרן הגר"ח קניבסקי צוק"ל) אמרו שהמשיח נמצא כאן ממש מעבר לדלת. ונקוה שנזכה עכשיו לגאולה השלימה, ושלא יתפסס ה'עת רצון' הגדולה.

דבר פלא הביא הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א

(בשיעורו השבועי, פ' בראשית תשפ"ד) עה"פ בתהילים (פרק קמ"ו) כל הפרק נראה כמו נבואה שמימית - (א) לְמַנְצָחַ מְזֻמָּר לְדָוִד: (ב) חֲלָצְנִי ה' מֵאֲדָם רַע מֵאִישׁ חַמְסִים תִּנְצְרֵנִי: (ג) אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רַעוּת בְּלִבָּי יוֹם יִגְדְּוּ מִלְחָמוֹת: (ד) שִׁנְנִי לְשׁוֹנֵם כְּמוֹ נַחֲשׁ חֲמַת עֶכְשָׁב תַּחַת שִׁפְתֵימוֹ סֵלָה: (ה) שְׁמַרְנֵי ה' מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חַמְסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְדַחֹת פְּעֻנֵי: (ו) שִׁמְנוֹ גָּאִים פַּח לִי וְחִבְלִים פְּרִשׁוּ רֵשֶׁת לִד מִגַּעַל מְקֻשִׁים שְׁתוֹ לִי סֵלָה: (ז) אֶמְרָתִי לֵה' אֱלִי אֶתָּה הַאֲזִינָה ה' קוֹל תַּחֲנוּנֵי: (ח) ה' אֲדַנִּי עַל יְשׁוּעָתִי סִכּוּתָה לְרֵאשִׁי בְּיוֹם נִשְׁקָ: (ט) אֵל תַּתֵּן ה' מֵאֲוִי רָשָׁע זְמָמוֹ אֵל תִּפְקֵ רִימוֹ סֵלָה: (י) רֵאשׁ מִסְבֵּי עֲמַל שִׁפְתֵימוֹ יִכְסְמוּ: (יא) יְמוּטוּ עֲלֵיהֶם גְּחִלִים בְּאֵשׁ יִפְלֹם בְּמַהְמוֹת בַּל יִקְוֹמוּ: (יב) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִפּוֹן בְּאַרְצָי אִישׁ חַמְסֵי רַע יִצְדָּנוּ לְמַדְחַפּוֹת: (יג) דַּעֲשֵׂה לִי יְעוּשָׂה ה' דִּין עֲנֵי מִשְׁפַּט אֲבִינִים: (יד) אַךְ צִדִּיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יְיָשׁוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פִּנְיָךְ.

אומר ה'ילקוט שמעוני' (תהלים רמז תתפח) **"למנצח מזמור לדוד חלצני ה' וגו' סכותה לראשי ביום נשק. א"ר יוסי בר בון ביום נשק נשק הקיץ נושק את החורף. ד"א ביום נשק זה נשקו של גוג. ד"א באותו יום ישקו שני עולמות זה לזה, העולם הזה יגוא והעולם הבא נכנס ואומר וסוכה תהיה לצל יומם מחורב".**

יש כאן רמזים ברורים, שיתכן מאד והמשיח כבר מגיע.

מ"ה למעשה?
מובא בספר 'מאיר עיני ישראל' ש'החפץ חיים' הגיע יום אחד ליישיבה ואמר "מחר יגיע משיח!!! גיוועלדיג!!!
איזה יום ולילה רותחים היה ביישיבה, מי חשב לישון או לאכול ביממה לפני ביאת המשיח? היה 'פיייער'!!!
ובסוף המשיח לא הגיע!
שאלו את 'החפץ חיים', מה קרה למשיח? נאנח 'החפץ חיים' ואמר: איי, יהודי עשה עבירה והפסדנו את ה'עת רצון'.

אחיי ורעיי, אם על ימים רגילים נאמר (שבת קג) "רבי אליעזר אומר: שוב יום אחד לפני מיתתך. שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: וכי אדם יודע איזהו יום מיתתו? - אמר להן: וכל שכן, ישוב היום שמוא מיתת למחר, ומנצא כל ימיו בתשובה. ואף שלמה אמר בחכמתו: בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר". בימים אלו על אחת כמה וכמה..."

ימים אלו, ימים של "קול ה' בכוח" ודאי שהם ימים שכל אחד צריך לבדוק את נעמי לבבו, ולחשוב באלו פנים בעז"ה הוא הולך לקבל פני משיח.

וכאן יבוא החבר הטוב שלנו, הלא הוא 'אדון יצר הרע', ויגיד לנו, "נו באמת", נראה לך? נראה לך שאתה מסוגל לקבל קבלות אמיתיות, קבלות שאיתם תקבל את משיח צדקינו? הרי בשביל לקבל פני משיח, צריך מינימום לימוד של 18 שעות

יראה, כולם כולם צריכים ומוכרחים להתחזק... וכאן זה לא אחד מן התורה, הלא מדובר על אסון של יותר מאלף יהודים שנטבחו באכזריות, מד' כנפות הארץ, מכל ציבור, וכמעט מכל עיר וארץ, אין אחד שיכול להגיד זה לא קשור אלי...
ומי מוזן אדם על החטופים, שזה נורא ואיום לחשוב על זה בכלל, "שבי קשה מכולם, דכולהו איתנהו ביה" (מות, חרב, רעב)" (בבא בתרא ה.)

התולה באחרים את הקולר והולך בשרירות לבו, כלומר; **אני בסדר, הם אשמים**... צועק עליו הרמב"ם שהוא אכזרי, אלא צריך לידע "פי בְּשִׁלִי (לשון יחיד) הַסֵּפֶר הַגָּדוֹל הַזֶּה" (יונה א יג) ¹... וחו"ו ח"ו שלא יתקיים בו... "וְהִיָּה בְּשִׁמְעוֹ אֶת דְּבַרֵי הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְבַּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם הָיָה לִי כִּי בְּשִׁרְרַת לִבִּי אָלַךְ לְמַעַן סְפֹת הַדָּוָה אֶת הַצְּמָחָה: לא יאָבֵה ה' סֶלַח לוֹ וגו' " (דברים טז יח) דוד המלך זועק: "אֵל תְּהִי כִסֵּים פִּגְדֵי אֵין תְּבִין" (תהלים לב ט). סוס, כשמיים אותו, הוא ממשך לרוץ הלאה, מבלי להסתכל אחורה כדי לדעת מי המכה, **ולמה מכה???**

ותמיהם כשנאחזנו יודעים שהקב"ה מדבר אלינו, ודורש מאיתנו 'שובו אלי', ² מוכרחים לחשוב במה להתחזק... ואומנם, ידועים דברי הגמ' (בבא מציעא דף פה:) "אמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב מי איש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגד על מה אבדה הארץ, דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו".

ותמיהם וברותינו על תביעת הקב"ה ממנו, אם החכמים לא ידעו, והנביאים לא ידעו, אז מה התביעה עלינו? והתשובה היא, אומר מרן הרב שך זצ"ל; שכל אחד יודע מה הקב"ה רוצה

¹ ונראה ללמוד מהמקשה שליונה הנביא מוסר השכל נורא, הרי 'יונה' היה באוניה מלאה אנשים, וכל האנשים לא בגלגל היה הסער הזה, ואעפ"כ "וְהָאֱנִיָּה הַשְּׂבִיבָה לְהַשְׂבֵּר" (יונה א ד) ואז כולם היו נענשים, **רואים מהמעשה של 'יונה הנביא' שלפענמים כולם נענשים בשביל עוון היחיד**. יודע מהגמ' "א ועוד, ש'יונה' לא משל על העולם כולו, ובא הנביא ללמד אותנו מוסר השכל שלפענמים יחיד יכול לגרום חורבן לכל העולם כולו. [ועפ"ז אפשר ליישב את הקושיא העצומה, אין חשב יונה הנביא, שודאי שאם היה נביא היה במודרגה גדולה מאד, לברוח מהקב"ה? הרי לל דוד שהקב"ה שולט בכל העולם כולו... והתשובה, אולי אפשר לומר, שיונה חשב שלא יעשה הכלל בשביל היחיד, ועל ידי זה יתחמק מלקיים את דבר ה', וראה יונה הנביא כי בשלל הסער הגדול

ממנו... אך עדיין, חושבני, כיון שהאסון הוא אסון של כל כלל ישראל, חושבני שאפשר שהקב"ה רוצה מאיתנו **חיוזק, קבלה חזקה**, בדבר שייך לכל כלל ישראל. **ובפרט אחרי שבתקופה האחרונה נתרבו המחלוקות בישראל באופן נורא ואיום**. הנביא אומר "לְשׂוֹא הַכִּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם מוֹסֵר לֹא לָקַחוּ" (לשון רבים) (ירמיהו ב.)

היינו: שיש חיוב לקחת מוסר, ולהתחיל בשיפור מייד, ולקבל קבלות טובות, בכדי שהתעוררות לא תחלוף...³ שלא יהיה ח"ו 'לשווא הכינת את בניכם' רח"ל...

ואני לא מתכוון ל'אחים לנשק' וכל מתנגדי הרפורמה ושונאי הדת, וגם לא לפוליטיקה ולכל המריבות הבלתי נגמרות בכל עיר ועיר - באופן נורא ואיום, מבייש ודוחה!!!
על זה הרמב"ם אומר, שזה דרך אכזריות, כולם אשמים חוץ ממני!
אני מתכוון לעצמי (וכל אחד לעצמו).

לכל אחד מאיתנו יש את הקהילה שלו, שהם עושים את רצון ה', ויש הקהילה השנייה שהוא חושב שהם 'משנאיך ה' אשנא'. **אומר לנו הקב"ה, אני שונא את שניכם, די למריבות!!!**

תנאודי!!!
המחבלים ימ"ש לא מבדילים בין 'שונאים' למחבלים, בין חסיד לליטאי, ובין ימין ושמאל.
זה הצעקה שאני בעוניי חושב שהקב"ה רוצה שנתעורר בה, לאהוב ולכבד כל יהודי, ואפילו אם הוא לא חושב ומתנהג כמוני!

הזה! שעל ידי יחיד יכול להגרם כזה סער גדול, שיכול להיות שכל כך הרבה אנשים יימותו בעבר היחיד... [והדברים מבאילים, ובודאי מידה טובה פי 500 ממידת פורענות, כמה כל תשובה וחיוזק של יחיד יכולה להגן ולהציל על הרבים... [ועי' בגמ' (שבועות 48) 'וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו, כלמד שכל ישראל ערבים זה בזה. וכן מציונו בענין ישראל בשביל היחיד, וכל כלל ישראל קומה אחת הם, ויש ערבות של כולם בשביל היחיד, כדא' ב'אור החיים' ריש פר' נציבים].
² ידוע הריכות של עם ישראל עם הקב"ה, עם ישראל אומרים 'השיבנו ה' אליך, ונשובה', היינו שהקב"ה יפתח ראשון, והקב"ה אומר 'שובו אלי, ואשובה אליכם' קודם עם ישראל ישובו אלי, ואח"כ אני ישוב אליכם...

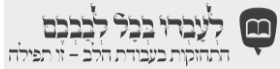
למה?
כי גם הוא בן של ה'.
הקב"ה ברא מצב נצחי בעם ישראל של י"ב שבטים, והמשנ"ב מביא בשם הספה"ק שיש י"ב שבילים בשמים עבור כל שבת ושבת בנפרד.
נקבל כולנו על עצמנו, בקבלה גמורה, לחשוב טוב על כל יהודי!!!
"כל", לרבות כל מילי.

זה לענ"ד עיקר מה שהקב"ה רוצה מאיתנו בתקופה זו. לתקן את עצמנו, כל אחד יקח אחריות על עצמו. להתחיל לאהוב כל יהודי, לחפש עליו מחשבות טובות.
כל יהודי הוא בן של ה', וה' אוהב אותו, וזה מרגיז אותו נורא שאנחנו שונאים ועושים מריבות עם הבן השני.

ואחרי שנתקן את עצמינו, נאהב כל יהודי, מכאן, מהבמה הקטנה הזאת, תצא הקריאה גם לפוליטיקאים, 'חוסו נא, בעד הנפש', תסתדרו ביניכם, תראו מה קורה כאן, לא ניתן להמשיך לעבור על סדר היום, ולהמשיך בבחירות כרגיל - תתעשתו!!!

יעזור ה' שהדברים יתקבלו, ונתחזק כולנו באהבת איתן, באבא ובלדינו, ויתעורר אהבת אב לבנינו, על ידי שהבנים יאהבו אחד את השני, ונזכה לקבל פני משיח בקרוב ממש - מתוך אחדות גמורה!!!

כאן הקב"ה כבר קיים את אמירת 'שובו אלי' הוא עורר את כולנו לתשובה, היה כבר 'השיבנו ה' אליך' כעת צריך 'ונשובה' ונזכה לראות בעז"ה את הבטחת הקב"ה 'ואשובה אליכם'.
³ וכמו שאומרת הגמ' (שבת ק"ח) "אמר רבי שמעון בן פי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל המוריד דמעות על אדם כשר - הקדוש ברוך הוא סופרן, ומניחן בבית גנזיו".
ומבארים: שקורה כזה אסון, מי לא בוכה?! השאלה מה קורה עם הבכי והדמעות האלו... הקב"ה מניחן בבית גנזיו, ובודק לאחר תקופה מה נעשה עם הדמעות הללו, האם הם נשפכו לריק, או שנשפכו מתוך תשובה וקבלות טובות מכאן ולהבא...

לעברו נכלל לבנכם
התחזקות בעבודת הלב - זו תפילה

מבצע חרבות ברזל - בצלחות ובכעותי

רצה הקב"ה והמחשב הצבאי קרא למלחמה הנוראה שהתחילה בטבח 'שמחת תורה' 'חרבות ברזל'.
ונראה שרצה הקב"ה דווקא בשם זה, על מנת לחזק אותנו בתפילה.
איתא בפסוק (בראשית מח כב) "וְאֵינִי נִתְתִּי לָךְ שָׂכָם אֶחָד עַל אֶחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֲמֹרִי בְּחָרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי".
מתרגם האונקלוס - 'בחרבי ובקשתי, בצלותי ובכעותי'. [בתפילתי ובקשתי].
וכן הוא בגמ' (בבא בתרא קכג). 'בחרבי ובקשתי, וכי בחרבו ובקשתו לקח? והלא כבר נאמר: כי לא בקשתי אבטח וחרבי לא תושיעני! אלא, חרבי - זו תפלה, קשתי - זו בקשה".

אז "חרבות ברזל" - הכוונה תפילה.
מה זה "ברזל"?
אומרת הגמ' (פסחים פה:) "דאמר רבי יהושע בן לוי: אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים".

מאז תחילת הטבח הנורא, היצר וחילוליו מנסים "לקרר" אותנו, "להיכן הלכו כל התפילות?" הרי התפללנו כל כך הרבה בשנה, וביטול הגזירות רעות, ודווקא ביום שמיני עצרת, ביום שמבטא את הקרבה הגדולה לה' יתברך, קבלנו כזאת סטירה בפרצוף???

דבר ראשון צריך להזהר מעיון תפילה! כדאמרין בגמ' (ברכות לב): "אמר רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן: כל המאריך בתפלתו ומעיין בה - סוף בא לידי כאב לב".
וב'תוספות' (שם) פירש - "שמצפה שתבא בקשתו לפי שכוון בתפלתו".
צריך לזכור ולחזק את האמונת איתן שלנו, שהקב"ה חפץ בתפילה שלנו, וכל תפילה פועלת הרבה הרבה בשמים, ובטוח שהתפילות ביטלו הרבה הרבה דברים.
וזהו, חוץ מזה, אנחנו לא שואלים שאלות!!! התפללנו כי היה צריך! וזהו! הקב"ה עשה עם התפילה מה שהיה צריך!!!
נזכור "חרבות ברזל", חרב זה תפילה, ו'ברזל' - זה מחיצה של ברזל.

שערי תפילה ננעלו! האמנם?
ידועים דברי הגמ' (ברכות לב): "ואמר רבי אלעזר: מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר: גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי, [ואף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו, שנאמר שמעה תפילתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש]. רבא לא גזר תעניתא ביומא דעיבא משום שנאמר סכותה בענן לך מעבור תפלה".
אם כך, ישאל השואל. זהו! אין מה להתפלל יותר.

ברור שלא! בעינינו ראינו את ספור פעמים כיצד כח התפילה פועל. אין בנמצא ולו יהודי אחד שאינו יכול להעיד שראה בעיניו כיצד הוא מתפלל ונענה. אם כך, כיצד יוסברו דברי הגמרא?
מסביר המהרש"א (שם) "דאינה נשמעת כ"כ מיום שחרב ביהמ"ק". ובמקום אחר מסביר המהרש"א "חידושי אגדות בבא מציעא טז): "כי שם פתוח היה שער שמים מקום תפלה לעלות כדפרש"י בפרשת יוצא ומשנחרב המקום ההוא ננעל השער אשר שם דוגמת מלך ב"ו שכועס ונועל שער חצירו בפני עבדיו, ובעי תפלה ורחמים מרובים לפני המקום שיפתח מנעול השער ההוא".
אחי ורעי, נתחזק כולנו באמונה איתן, נרבה בחרבות ברזל - תפילות וחיוזקים באהבת ה' - ונזכה לגאולה בקרוב...

וקרשתי מכל הזמנים
בעיניי שבת מלכה קדושה

כי אשמרה שבת - קל ישמרני

הרבה מגדולי ישראל עוררו כבר לפני 'ראש השנה' שהשנה חסר את הזכות של ה'שופר' אשר הוא מעביר מכתס את דין לכסא רחמים.
וידוע דברי העירון לנר' שבשנה שאין שופר בגלל שבת - זה או שנה טובה ביותר, או שנה גרועה ביותר. [השואה פרצה בשנה שריה שהיה בשבת, וכן מלחמת יום הכיפורים].

והעצה, כפי שהורינו רבותינו, היא שבמקום השופר שיגין עלינו, זכות השבת תגן עלינו.
אבל בשביל ש'שבת' תגין עלינו, צריך לשמור שבת כהלכתה, ודבר זה אינו אפשרי בלי לימוד הלכות שבת היטב היטב. (כידוע מהמשנה ברוה"ה בהקדמה לח"ג, בשם העירות דבש).
והורו גדולי ישראל בעקבות המצב, ללמוד כל יום שתי הלכות שבת בכל יום, ועל ידי זה, יהיה חיוזק גדול בשמירת וכבוד השבת, וזכות השבת תגין בעדינו - אלף המגן.

ניתן [בנוסף ללימוד ההלכות, שזה ממש חיוב גמור, ואין מזרזין אלא למזרזין] לקבל קבלות נוספות של כבוד השבת, כמו פריסת מפה ביום שישי לפני חצות, קבלת שבת עשר דקות מוקדם, התחזקות בדברי תורה בסעודת שבת, חיוזק בזמירות שבת, וכדו', שבת הלא היא מדי הברכה. ובפרט שנתלת להתחזק בקבלות כדי שיחזרו השבויים בשלום!!!

יעזור ה' שבזכות שמירת שבת נגאל בקרוב, ונזכה במהרה ליום שכולו שבת. שבת היא מלזעוק-וגאולה קרובה לבא...

שיעור בענייני השעה - הרב יחיאל יעקובסון שליט"א

בתקופה זו נשמעים ונכתבים הרבה דברים, לא באתי להוסיף על הדברים אלא להפחית ולצמצם. אני לא אומר מה שנראה ל'עניות דעתי' אלא את מעט דברי-התורה שקיבלתי מרבתי בעבר בתקופות כאלו, ומתוך המלצה לשמוע כמה שפחות דברים בענייני הזמן אלא אם הם דברים שאתה השומע שמעת אישית מגדולי ישראל, ואפילו לא מה שאחרים אומרים בשמם.

יש כאלו שאומרים שהם מבינים למה המלחמה התחילה דווקא ביום הזה, אם מפני שלא הצלחנו בעבודתנו של התפילה ביום כיפור או השמחה בשמיני-עצרת וכדו'. שמעתי במפורש שדברים אלו הם כפירה בכח התפילה, או כפירה בהלכה. כולנו קיימנו את ההלכות כראוי בימים האלו כלל ישראל התעלה כולו בזכותנו. וככל שהמצב הוא גרוע, הוא יכול היה להיות גרוע הרבה יותר לולא הזכויות שלנו.

כשהתחילה מלחמת יום-הכיפורים, ג"כ נאמרו דיבורים כאלו ממש, וראיתי אצל הרב אברמסקי ואצל הרב שך, הראש-ישיבה והמשגיח בישיבה בה למדתי ועוד מגדולי ישראל, שכעסו ממש ודיברו בחריפות נגד גישה זו. הנוסח שהם אמרו, שצריך להסתכל על זה במבט של חסד ה', שהקב"ה גלגל שהמלחמה תפרוץ ביו"כ, ובזכות התפילות של יו"כ, יהיו לנו הרבה זכויות ויצטמצם הנזק מאוד. כך גם עכשיו, קיימנו ב"ה את כל הלכות המועדים וה' סובב שזה יפרוץ בזמני חסד ולא יהיה הרבה יותר גרוע. כך צריך להסתכל על המצב ולא בשום דרך אחרת.

עוד אוסיף באותיות של קידוש לבנה. **אנחנו לא אשמים במצב!!** לא יתכן שאנחנו, שומרי תורה ומצוות, אשמים בנזק שלא רצינו לגרום. ביררתי זאת אישית אצל הסטייפלר, ואצל גדולי הדור הקודם, וזו דעתם הפשוטה. הסטייפלר אמר לי שלא יתכן שיאשימו אדם בנזק כשהוא לא התכוון במזיד לגרום רעה. נכון שאנחנו עדיין לא מושלמים ועל כך נאמר שכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו, כאילו נחרב בימיו. אבל חלילה לייחס לנו צער של הריגת אנשים וסבל רב, בגלל שאנחנו לא היינו בסדר.

יש לפנינו ניסיון, צריך לדעת איך עומדים בו. כל ניסיון מגיע כדי לרומם אותנו, אפילו אם משהו זעיר כחוט-השערה, אבל צריך שנתרומם בו, בין בדבר מסוים לתקופת הניסיון ובין בדבר שיימשך אח"כ, כי זו מטרת הניסיון, לא יתכן שהוא נגמר ונשארו בדיוק אותו דבר, כי זה נגמר, שהרי מטרת הניסיון היא לרומם, כפי שמפרש רש"י על הפסוק "כי לבעבור נסות אתכם בא האלוקים", [לשון רש"י הוא: נסות - לשון הרמה וגדולה, כמו (ישעיה סב י) הרימו נס, ארים נסי וגו' שהוא זקוף]. כל ניסיון אמור לרומם ולקדם.

יש ניסיון להתמודד עם המצב הנוכחי ויש ניסיון לטווח הארוך, כדלהלן.

קיבלנו מרבותינו במלחמת ששת הימים ובמלחמת יו"כ, שעיקר הניסיון הוא באמונה. לתקן את ההרגשה של 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה'. אני זוכר במלחמת ששת הימים את ההרגשה הקשה שהייתה במשך כמה שבועות קודם המלחמה. קשה לתאר את כל שהיה, היו אז משפחות של אנשים שעלו מהשואה כאובים וראו עולם שלם מתנפץ לנגד עיניהם, והיה מתח נוראי בא"י, אימהות אמרו זו לזו שכדאי לשלוח ילדים לחו"ל כדי שיישאר זכר מהמשפחה, הצבא הכין שמונת אלפים ארונות קבורה בשביל אלו שאמורים להיהרג בשלב הראשון של המלחמה בלבד. ואילו הרב אברמסקי היה רגוע מאוד, הוא אמר שהוא רואה שאנשים לא בוטחים

בצבא, ושכולם מאוחדים, ובגלל ב' נקודות אלו הוא בטוח שבע"ה יהיה ניצחון. הוא כ"כ האמין בזה, שאנחנו הנערים שהיינו נמצאים בסביבתו, היינו רגועים כמותו וכלל לא פחדנו.

לעומת זאת, לקראת מלחמת יו"כ, שהיה רהב במדינה והרגשה שיש צבא חזק ואין ממה לפחד, שאנחנו הכי חזקים מכל העולם, אז גדולי ישראל חששו ופחדו מאוד, כפי שאכן נגלה לעין כל ביום-הכיפורים. הרב אברמסקי הזכיר אז את הפסוק "עד רדת חומותיך הגבוהות והבצורות אשר אתה בוטח בהן בכל ארצך". ואמר, שיחסית זה חסד עצום. הציבור היו בדיכאון נורא, המון קצינים ירדו מהארץ, והוא אמר שזה נס, שהתנפץ האליל של צה"ל, ויחד עם זה ה' שמר עלינו ואנחנו עדיין שורדים.

ברור לכולם, שזה המצב גם עכשיו. כל אחד יודה בליבו שאמנם אנו אומרים בפה שאנחנו בוטחים בה' ומאמינים בה' והקב"ה מנהל את כל העולם, אבל יחד עם זה כשקוראים בעיתון על מבצע של המוסד או של השב"כ, זה עושה לנו טוב בלב. נכון שהכל חסדי ה' אבל יש גם צה"ל, עושים מעין 'בטחון בשיתוף', 'כוחי ועוצם ידי' בשיתוף עם סייעתא דשמיא. עכשיו הקב"ה הראה לנו בצורה מאוד כואבת שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים. זה כלל הניסיון בין למצב עכשיו ובין לטווח הארוך.

הדבר שהכי מחדיר לעומק את התחושה של 'כוחי ועוצם ידי' הוא העיסוק בחדשות, השמיעה של הפרטים שוב ושוב, שמחדירה ללב את ההרגשה שזה תלוי בפוליטיקאים ובראש-הממשלה, מה הוא עושה ואיך הוא הגיב. אני ממליץ על דרך חיים ואיכות חיים נפלאה, להפסיק להתעסק, לא לשמוע ולא להתעדכן. יש איזו הרגשה שאם אני שומע, יש לי איזו שליטה במצב, וזו בדיוק הנקודה שצריך להיזהר ממנה. אין לך שום שליטה במצב, הידיעות האלו לא עוזרות שום דבר, רק לשטוף את המח כנגד האמונה שהקב"ה מנהל את העולם. אם יש ידיעות שצריך לדעת מצד ההשתדלות, הם יגיעו לאוזניך גם אם לא תקרא ולא תשמע אף אחד. הקב"ה מנהל את העולם וזה מה שחשוב.

באופן מעשי, כתוב ברמב"ם (הלכות תעניות, א' ג') שאם אדם לא מתפלל בשעת צרה, זו דרך אכזריות. קיבלנו מרבותינו במלחמות הקודמות, שצריך להגיד ג' פרקי תהלים, והפרקים שנהגו תמיד לומר הם: **פרק צ"א, פרק ק"ל ופרק קמ"ב**. והעיקר הוא להגיד אותם מתוך כוונה, לא רק עבור עצמינו. אפילו במלחמות אחאב, נאמר שהוא ניצח כי לא היו דלטורים ביניהם. כי הם היו בשלום, [כמו שהוזכר לעיל בשם הרב אברמסקי שאמר כך לפני מלחמת ששת הימים]. לכן צריך להגיד את התהילים למען כלל ישראל, ולמען השכינה ששרויה בצער. השכינה משולה לאמא שצריכה לכתות את האבר של הבן שלה כדי להציל את חייו וזה מאוד כואב לה ומצער אותה אלא שאין לה ברירה. ואנחנו צריכים להשתתף בצער השכינה ולהשתתף בצרתם של כלל ישראל באמירת 'אחינו כל בית ישראל' או בנוסח אחר בסגנון זה. ובמיוחד בארצינו הקדושה ובמיוחד בעירנו, יש דין ש'עניי עירך קודמים', ושאלו שכבר בצער, שיתנחמו, שלא יסבלו. ותוך כדי כך מותר לנו לכוון ש'המתפלל על אחרים והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה', שבוודאי אין הכוונה שירמה את עצמו שהוא מתכוון רק על השני, אלא גם אם הוא מתכוון על עצמו, בכל-זאת, עצם העובדה שהוא מסוגל בשעת כאב וחרדה ומתח, לחשוב גם על השני, זה מעניק עוצמה רבה מאוד לתפילתו.

וגם צריך לברך זה את זה מהלב 'ברכת הדיוט'. כך קיבלתי מרבותינו שמה שנאמר 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך' לא נאמר רק לגבי ברכה שאחר מברך אותך אלא שתייחס חשיבות זו על ברכה שאתה מברך אחר. המעלה בברכת הדיוט, היא כמו המשל הידוע ששמעתי מכמה מקורות ובתוכם מהאדמו"ר הזקן מאמשינוב זצ"ל, שלאמא אין צער גדול יותר מאשר לראות את שני ילדיה במריבה זה עם זה, וכשהם חיים בשלום זה עם

זה, היא מרגישה טוב. וכשרואה אח אחד מטפל בשני, היא שמחה מאוד וזה גורם לה לתת ולהשפיע עליהם יותר, ואפילו אם היא ביקשה מאחד הגדול שיטפל בקטן, זה משמח אותה מאוד, אבל כשעושה זאת מעצמו, זו השמחה הגדולה ביותר ששייכת. ובבחינה מסוימת אפילו יותר מברכת חכם, כי חכם, כביכול ה' מינה אותו על כך, לדאוג ולהתפלל, אבל כשאדם רגיל מברך את השני וחושב עליו, מאחל לו מהלב 'בוקר טוב', 'יום טוב', 'שיהיה לך בהצלחה', זו מעלה מיוחדת.

סיפר לי לאחרונה רבי דב לנדא שליט"א, שאדם בא לחפץ-חיים ביום שישי לבכות לו על צרת אשתו, ואמר לו החפץ-חיים שילך למקווה ויחפש אדם שבא לטבול לכבוד שב"ק ויבקש ממנו ברכה. ואמר לי רבי דב, שהעולם חושב שזו ענווה של החפץ-חיים, ואני אומר שזה לא נכון, אלא יש מעלה בברכת הדיוט שיכולה לפעמים לפעול יותר מברכתו של החפץ-חיים, וכך הוא הרגיש באותה שעה.

לסיכום, יש להתחזק בתקופה זו בג' פרקי תהילים על כלל ישראל. ופעם ביום לברך ברכה קצרה ידיד או שכן ולהתכוון לזה.

לטווח הארוך. להתחזק בביטחון היום-יומי, מה שקובע את אמונת האדם שהקב"ה מנהל את העולם. הצורה הכי ראויה לכך, זה סוד 'מאה ברכות'. ברכה אחת ביום בצורה נכונה. לא להגיד תודה בצורה נימוסית, אלא להטמיע בלב שאני סומך על הקב"ה. כל אדם שקם בבוקר, סומך על עצמו ועל המציאות שהוא יראה והוא ילך וכו', והמטרה היא, לקחת את הבטחון עצמו ולהעביר זאת לקב"ה. זו כוונת חז"ל 'התולה בטחונו בקב"ה', דמשמע, שהביטחון קיים והוא תולה זאת בקב"ה, וכך נאמר כמה פעמים בפסוקים ובחז"ל 'בטחו אל השם' שהכוונה היא לקחת את תחושת הבטחון הקיימת ולהפנות אותה למקום הנכון, לקב"ה. ברכה אחת ביום, כדאי בברכות השחר, לזכור את התוכן, למשל, ברוך אתה ה' אלוקינו - 'כל ברכה שאין עמה שם ומלכות אינה ברכה' - מלך העולם, שמוליך את העולם, מנהיג את העולם. דרך משל, רוקע הארץ על המים, אני מזכיר לעצמי שהביטחון שלי בהליכתי ברחוב שהבניינים לא יפלו ולא תהיה רעידת אדמה, ומי התהום לא יציפו עכשיו את העולם כמו בדור אנוש, הם בגלל שה' הוא במשך כל רגע רוקע הארץ על המים. אין שום מציאות קיימת בעולם אלא רצון ה' שמחדש אותו. או למשל ברכת 'פוקח עוורים', ההרגשה שכל אדם שקיבל פעם ראייה מה', ועכשיו אני רואה כרגיל אלא מודה לה', וזה לא נכון, בעצם אני עיוור ומקבל מה' ראייה בכל רגע. וכן למשל 'מלביש ערומים', אדם מרגיש שיש לו הכנסות, מילגות וכדו' וזה לא נכון, אתה בעצם ערום וה' מלביש אותך. וכן בברכות הנהנין, למשל 'בורא פרי העץ', מה שאני בטוח שיש אדמה וגדל עליה עץ ועליו יגדל תפוח בשבילי ואני בטוח שמערכת העיכול המסועפת תעכל אותו, ואהיה שבע, זו הוויה של הקב"ה. וזה הכוונה בטחון, דברים שאדם סומך על המציאות שנראית לו קיימת, שיעביר את הכל לקב"ה. עליו היא ההסתמכות.

מעבר לכך כאמור, לא להתעסק עם כל עדכוני החדשות. בדרך כלל הדרך הרגילה אדם רגיל לברוח מחרדות, היא בזה שהוא מדחיק ומנסה להתעלם. לפעמים על-ידי שהוא לא עוסק אתם כלל וכלל, ולפעמים בדרך הגרועה יותר, שהוא מדחיק ע"י שהוא עוסק הרבה בפרטים ו'מאבד' את התמונה הכללית. הדחקה זו אינה מועילה באמת כי יש מועקה בלב, הלב מרגיש שהאדם לא עשה את הדברים הנכונים ומתחכם. אבל כשאדם עושה את מה שהוא צריך, ואז הוא מדחיק, זו הדרך הנכונה, זו הצורה שה' ברא להתמודד עם חרדה. לא להיכנס לחרדות, לא לברר פרטים ושמועות, להתרכז במה שרואים וכל אחד שיתחזק במה שיכול להתחזק וכו"ל. כך קיבלתי מרבתי.

שיהיה לכולם גאולה שלמה במהרה בימינו. אמן!

פרפרת לפרשת בראשית

מאת הגאון רבי מיכאל סורוצקין שליט"א

ראש כולל הדעה והדבור
קרית יערים
ונכד מרן הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל

ראה והתקין צורת הלבנה

וַיַּעַשׂ אֱלֹקִים אֶת שְׁנֵי הַמָּאוֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמַשְׁלַת הַיּוֹם וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן לְמַשְׁלַת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים: וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים-יִם בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ: (בראשית א, ט"ז)

עין בתרגום יונתן שכ' ז"ל: "עבד ה' ית תרין נהוריא רברביא והוון שוין באיקרהון עשרין וחד שעין בציר מנהון שית מאה ותרין שובעין חולקי שעתא ומן בתר כן אישתעית סיהרא עילוי שמשא לישן תליתאי ואזדערת ומני ית שמשא דהוה נהורא רבא למישלט ביממא וית סיהרא דהוה נהורא זעירא למשלט בליליא וית כוכביא", עיי"ש. ומבואר דהשמש והירח היו שוים בגדלם כ"א שעות פחות שש מאות ושבעים ושתים חלקים, ורק לאחר מיכן נתמעטה הלבנה, וכבר עמלו מפרשי התרגום בביאור דבר זה, וכתבו דהיא גירסא משובשת והגירסא הנכונה היא "בציר מנהון עשרה יומין ועשרין וחד שעין ותרין מאה וארבעה חלקי שעה" והיינו דכתב החילוק בין שס"ה ימים של שנת החמה לשנת הלבנה שהיא של"ד יום ושמונה שעות ושבעים ושש חלקים, אמנם לגירסא דידן [שהיא גם הגירסא בילקוט ראובני, ובכ"מ] הדברים צ"ב.

ונראה הביאור בדברי התרגום דהנה הרמב"ם בפ"ו מהלכות קידוש החדש ה"ב כ' ז"ל: "היום והלילה ארבע ועשרים שעות בכל זמן שתים עשרה ביום ושתים עשרה בלילה והשעה מחולקת לאלף ושמונים חלקים ולמה חלקו השעה למנין זה לפי שמנין זה יש בו חצי ורביע ושמין ושליש ושתות ותשיע וחומש ועישור והרבה חלקים יש לכל אלו השמות", עכ"ד. לפי"ז נמצא דלדעת התרגום יונתן היו השמש והירח היו שוים בגדלם עשרים שעות ות"ח חלקים השוים לכ"א שעות פחות שש מאות ושבעים ושתים חלקים (משעה שהיא בת אלף ושמונים חלקים).

והנה יעו"ש ברמב"ם בה"ג שכ' ז"ל: "משיתקבץ הירח והחמה לפי חשבון זה עד שיתקבצו פעם שנייה במהלכם האמצעי תשעה ועשרים יום ושתים עשרה שעות מיום שלשים מתחלת לילו ושבע מאות ושלושה ותשעים חלקים משעת שלש עשרה וזה הוא הזמן שבין כל מולד ומולד וזה הוא חדשה של לבנה", ובה"ה שם כ' ז"ל: "וכן כשתשליך ימי שנת הלבנה שבעה שבעה אם שנה פשוטה היא ישאר ממנה ארבעה ימים ושמונה שעות ושמונה מאות וששה ושבעים חלקים סימן להם ד"ח תתע"ו וזו היא שארית שנה פשוטה", עכ"ל. ומבואר דבין שנת מולד אחת לשנה שאחריה יש הפרש של ד' ימים ושמונה שעות ותתע"ו חלקים.

והנה יעו"ש עוד ברמב"ם בה"ח שם שכ' ז"ל: "וכן כשיהיה עמך ידוע מולד שנה זו ותוסף

שאריתה על ימי המולד אם פשוטה היא שארית הפשוטה ואם מעוברת היא שארית המעוברת יצא לך מולד שנה שלאחריה וכן שנה אחר שנה עד סוף העולם, והמולד הראשון שממנו תתחיל הוא מולד שהיה בשנה הראשונה של יצירה והוא היה בליל שני חמש שעות בלילה ומאתים וארבעה חלקים סימן להם בהר"ד וממנו הוא תחלת החשבון, עכ"ל.

והנה יעוין בפירוש שנדפס על הרמב"ם [מאחד הראשונים] שהביא ג' דעות בענין המולד הראשון שהיה בהר"ד וכתב שם בא"ד וז"ל: "ויש מהם מי שיתחיל שני יצירה מן השנה שלאחר מולד אדה"ר, ואומר שאדה"ר לא התחיל לחשב אלא לאחר שנת יצירתו לפי ששנה ראשונה אינו צריך לחשב אותה", עכ"ל. והנה להמבואר ברמב"ם דבין שנה לשנה יש הפרש של "ארבעה ימים ושמונה שעות ושמונה מאות וששה ושבעים חלקים סימן להם ד"ח תתע"ו" נמצא דבשנה ראשונה [שקדמה לשנה השניה שהיתה שנת המולד הראשון למנין המולדות שהיה בהר"ד] היה המולד ביום ד' כ' שעות ות"ח חלקים, דאם נוסף עליה ד' ימים ושמונה שעות ותתע"ו חלקים יצא חשבון בהר"ד, ופשוט.

והנה מפורש בתורה דהמאורות נבראו ביום הרביעי ועיין ברש"י בפ"א פי"ד שכ' ז"ל: "מיום ראשון נבראו וברביעי צוה עליהם להתלות ברקיע", ועיין ברכות דף נט,ב ד"ה שבתאי שכ' ז"ל: "שבתאי - שם שעה ראשונה של ליל רביעי, שבאותה שעה נתלו מאורות", ומבואר דהמאורות נתלו בשעה ראשונה של ליל רביעי, והנה לפי"מ שכתבנו לעיל נמצא דהמולד הראשון בשנה ראשונה [שבה עדיין לא מנו מולדות] היה ביום ד' כ' שעות ות"ח חלקים, ודבר זה צ"ב דאמאי לא יתחיל חשבון מנין מולד הלבנה מאותה שעה בה נתלו המאורות, וצ"ע.

אשר מזה הוכיח התרגום יונתן דכל זמן שהיו השמש והירח שוים בגודלם לא היה מנין מיוחד ללבנה, ורק לאחר שקטרגה ונתמעטה התחיל מנין "מולד הלבנה", וכיון דהחשבון של בהר"ד התחיל רק משנה שניה וכדברי הראשונים הנ"ל, נמצא דבשנה ראשונה התחיל "מולד הלבנה" ביום ד' כ' שעות ות"ח חלקים, וכפה"נ דלא קטרגה הלבנה עד שעה זו וזש"כ שהיו שוים בגודלם כ"א שעות פחות שש מאות ושבעים ושתיים חלקים, ודו"ק כי נכון הוא.

והנה בתפילת שחרית דשבת איתא: "טוֹבִים מְאֹרֹת שְׁבָרָא אֶלְקִינוּ. יִצְרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׁכָּל. לַחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם. לְהִיּוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תְּבִיל וְכוּ' קָרָא לְשֵׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אֹר. רָאָה וְהִתְקִין צוּרֵת הַלְבָנָה", ועיין בפ"י אבודרהם על סדר התפילה שפי' דתחילת הפזמון איירי כשהיו המאורות שוים בגודלם, ואילו הסיום של "קָרָא לְשֵׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אֹר. רָאָה וְהִתְקִין צוּרֵת הַלְבָנָה" איירי לאחר שהקב"ה מיעט את הלבנה ושוב היה צורך ל"התקין צורת הלבנה" בגודלה שלאחר המיעוט, עיי"ש. והנה לדעת התרגום יונתן מיעוט הלבנה היה בשעה העשרים של יום הרביעי, ונמצא שמזמן בריאת המאורות ביום הראשון ועד למיעוט הלבנה עברו צ"ב שעות [דעברו שלושה יממות ועשרים שעות דיום הרביעי] שבכולן היו המאורות שוים, ונפלא הדבר דתיבת "הלבנה" עולה בגימטריה צ"ב וז"ש "רָאָה וְהִתְקִין צוּרֵת הַלְבָנָה" דזה היה לאחר צ"ב שעות שהיו שוים בגודלם, וכמש"נ.

קידושין דף לג

תלמיד חכם וספר תורה

"מהו לעמוד מפני ס"ת? ק"ו, אם מפני לומדיה עומדין, מפניה לא כל שכן." ובמפרשים הקשו סתירה מהגמ' במכות (כב, ב) "אמר רבא כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ס"ת ולא קיימי מקמי גברא רבה. דאילו בס"ת כתיב ארבעים, ואתו רבנן ובצרו חדא". ולכאוי יש סתירה בין המקומות, דבסוגיין משמע שס"ת עדיף, ובגמ' במכות משמע דחכם עדיף.

ונאמרו בזה כמה תירוצים, ונזכיר כמה מהם:

הר"ן הביא בשם התוס' (וכ"כ בתוס' הרא"ש ותור"ד) דביאור הגמ' במכות מבוסס על הגמ' כאן, דהרי מניין יודעים אנו שצריך לעמוד מפני ס"ת, מכוח הק"ו מהחיוב לעמוד בפני ת"ח, ונמצא דמי שאינו קם בפני ת"ח, נפל הבסיס לקום מפני ס"ת. המהר"ט מביא תירוץ זה ומקשה עליו, דבגמ' במכות כתוב נימוק אחר, והוא, דת"ח יש לו יותר כוח מס"ת דהרי רבנן בצרו חדא.

ועל כן כותב המהר"ט תירוץ אחר (וכ"כ הפנ"י והדברי שאול ועוד), דיש חילוק בין ת"ח לגברא רבה. ת"ח הוא זה שיודע שמועות, וכלפיו באמת ס"ת עדיף, אך הגמ' במכות איירי בגברא רבה, שהם החכמים שמחדשים ודורשים לשנות את משמעות הפסוקים, וזו מעלה יתירה.

והדבר דומה למה שכתוב בברכי יוסף (יו"ד סי' רמז, כא) דמה שראינו לעיל שרב שמחל על כבודו כבודו מחול, היינו דוקא גברא רבה שהוא בעלים על התורה, אך מי שהוא שונה הלכות ויודע שמועות, אינו יכול למחול על כבודו, כי אינו בעלים על התורה.

רבי צדוק הכהן (שיחת מלאכי השרת פ"ב) אומר אותו התירוץ, ומוסיף שהגמ' אומרת שיש שני שלבים של תורה, דבר ראשון אדם לומד את התורה והיא גדולה ממנו, ואח"כ יש "בתורתו יהגה" מלשון הגיון שאז הוגה בה ונעשה בעלים עליה.

תירוץ שלישי הוא המובא בשב שמתתא בהקדמה (אות ע'), שמביא את המהר"ל בתפארת ישראל, שבלי הת"ח התורה היא כלי שאינו גמור, אין אנו יכולים להבין את התורה בלי הסבירה של רבנן. כמו שאמר ר"ע לטרונסורפוס ששאל מדוע צריך לעשות ברית מילה ולשנות את גוף האדם מכפי שנברא, והשיב משום שמוטל על האדם לתקן את עצמו. כך התורה מגיעה אלינו באופן שטעון השלמה ע"י התורה שבע"פ.

אחרי שבא הת"ח והסביר את התורה, ודאי התורה יותר גדולה. ומביא הש"ש משל לאדם ששכר פועלים שיבאו ויתקנו לו את כרמו, ובני אדם נותנים שבח לפועלים שגרמו לכרם להיות כה יפה, אך כמובן גוף השבח הוא לכרם עצמו. כך התורה שבכתב היא העיקר אך בלי הת"ח לא מתגלה מעלת התורה.

ומעתה מיושב, דהטפשי שמדובר עליהם בגמ' מכות, הם מי שלא נותנים שבח וערך לת"ח. אך לעולם מי גדול ממי, התורה גדולה. וזה כפי שמתרץ הר"ן בתירוץ הראשון, דבלי הת"ח התורה כרוכה ומונחת בקרן זוית. וכע"ז במהרש"א במכות, דבלי הת"ח אין לנו מהלך להכנס אל התורה שבכתב.

דף לד

ספירת העומר והבדלה

ברמב"ן בסוגיין כתוב שספירת העומר היא מצוה שאין הזמן גרמא. והאחרונים תמחו על כך שהרי ספיה"ע תלויה בזמן שבין פסח לשבועות. והיו שרצו להגיה בלשון הרמב"ן.

ובדברי יחזקאל ביאר ד'זמן גרמא' היינו שבמציאות ניתן לקיים את המצוה בכל זמן, ובכל זאת הגבילה התורה את המצוה לזמן מסוים. אך מצוה שלא שייכת אלא בזמן מסוים אינה זמן גרמא'. וכ"כ הטורי אבן לענין בכורים, דמה

שא"א להביא ביכורים אחרי חנוכה, היינו משום שאז אין זמן פירות. וכן לענין קידוש לבנה כתב רבי שלמה קלוגר דמה שא"א לקדש את הלבנה אחרי חצי החודש, הוא ענין מציאותי, שאז אין הלבנה בחידושה. כן גם כאן, ספיה"ע היא לספור 'בין פסח לשבועות', ואם הם היו בזמן אחר, היו סופרים אותם אז. ואין היכי תמצא לעשות את המצוה אלא בזמן הזה.

בקונטרסי שיעורים (קידושין יט, ב) כתב לבאר דברי הרמב"ן באופן אחר קצת: זמן גרמא היינו שהזמן גורם לחיוב לעשות מעשה מצוה מסוים, אך בספיה"ע הזמן אינו גורם חיוב לעשות מצוה, אלא הוא עצם המצוה. ובזמן אחר אין את החפצא של המצוה. הזמן הוא ממשו של המצוה כמו החוטין והתכלת שבציצית או הפרשיות והבתים שבתפלין, וכשעבר זה הזמן שבין פסח ועצרת, הוי כמי שאין כאן ציצית ותפלין לקיים המצוה, ה"נ אין במה לספור ספיה"ע, אבל מצות ספירה מצד עצמה אינה מוגבלת בזמן כלל.

והנה, בספר הזוהר (ח"ב קפב, ב) נאמר שנשים לא יספרו ספיה"ע. והטעם שם ע"פ קבלה. המג"א הביא להלכה שנשים פטורות מספיה"ע, וציין לרמב"ם ולזוהר (אך כתב דכבר שוויהו עלייהו כחובה). וצ"ב מדוע נשים צנועות ממצוה זו יותר משאר מצוות עשה שהז"ג.

ויש ליישב בהקדם, דכתוב ברמ"א (רצו, ח) שנשים לא יבדילו לעצמן משום שיש ספק אם חייבות. וצ"ב דהרי נשים יכולות לקיים גם מצוות שפטורות מהן (לדעת האשכנזים).

ויש לבאר את דברי הזוהר (ע"פ נגלה) והרמ"א, דהנה הטעם שנשים פטורות מהזמ"ג, הבאנו לעיל בשם האריז"ל דעניני זמן הם שלימויות מעבר לעולם, ולשם נשים לא שייכות. ומעתה מ"ע שתלויה בזמן אשה אמנם פטורה אך יכולה לקבל על עצמה, אולם מצוה שמגדירה את עצם הזמן, אשה לא יכולה לעשות. הבדלה מגדירה את עצם הזמן, ולכן פסק הרמ"א שנשים לא יבדילו.

וי"ל דזהו הטעם של מצות ספיה"ע, והוא כדוגמת ביאור הקונטה"ש, רק הפוך, שכיון שבספירת העומר האדם מגדיר את הזמן עצמו, דבר זה אשה לא שייכת לזה (ודלא כקונרסי שיעורים שאדרבה אז האשה יכולה לקבל על עמה מצוה זו).

דף לה

הוקשה כל התורה לתפלין

יש בסוגיין כאן ענין גדול שכל התורה כולה הוקשה לתפלין.

בשפת אמת ושם משמאל דיברו בזה, והעולה מהם: הגמ' בדף הקודם הביאה רשימה של מ"ע שהזמ"ג: סוכה, לולב, ציצית, תפלין. וכבר הקשו הפנ"י ואור חדש שהסדר היה צריך להיות ציצית ותפלין בראשונה ואח"כ מצוות המועדים כסוכה ולולב וכו'. ויש שכתב שהמצוות נמנו לפי סדר חשיבותן מלמטה למעלה, הסוכה עצמה אין בה קדושה ממש, לולב הוא כבר תשמיש מצוה, ציצית שקולה כנגד כל המצוות, ותפלין היא המעלה הגבוהה ביותר.

והיינו, דאיתא שהקב"ה יש לו תפלין "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", הקשר הגמור בין הקב"ה לעם ישראל. בשבת לא מניחים תפלין דגם היא עצמה אות בין הקב"ה לישראל. וכתוב במדרש (פרשת שלח) שפרשת ציצית נכתבה אחרי המקושש, שמשה רבינו הגיע להקב"ה ושאל מה יעשו ישראל בשבת שאין להם תפלין, והשיב לו הקב"ה שיש להם את הציצית.

הציצית שקולה כנגד כל המצוות, אבל בתפלין הוקשה כל התורה לתפלין, שהיא דרגת 'תורה' אשר גבוהה מדרגת מצוות. דו"ק כי קיצרנו במקום שראוי להאריך.

בין כך בין כך קרויים בני

"בנים אתם לה' אלקיכם". לרבי יהודה בזמן שאתם נוהגים מנהג בני אדם אתם קרויים בני, אין אתם נוהגים מנהג בני אדם אתם קרויים בני. לרבי מאיר בין כך ובין כך קרויים בני, ומביא על כך כמה פסוקים.

הרשב"א בתשובה (ח"א סי' קצד) נשאל האם משומד לע"ז שמת מטמא טומאת מת. והשיב שבוודאי נקרא ישראל ומטמא, וע"פ שיטת ר"מ דבין כך ובין כך קרויים בני. והגם שבדרך כלל הלכה כרבי יהודה לגבי ר"מ, שאני מחלוקת זו שהפסוקים מדויקים כר"מ.

בניצוצי אור לרבי ראובן מרגליות, כתב ראייה לדברי הרשב"א, דבכל מקום מקדימים את דעת ר"מ לר' יהודה ומשום שרוצים לסיים בשיטה שנפסקה להלכה, וכאן הוזכר רבי יהודה קודם ר"מ, ומשמע מכך שהלכה כר"מ.

החיד"א במדבר קדמות (מערכת ב) כתב דברמב"ן נראה שפסק כר' יהודה. דבפרשת האזינו (לב, ה) נאמר "שיחת לו לא בני מומם", רש"י מבאר שכשעם ישראל משחית את דרכו אין זה גורם נזק כלפי מעלה אלא לעצמם. אבל הרמב"ן מבאר שכאשר עם ישראל משחית, אין הם בניו של מקום. ולכאורה זה כר' יהודה.

אך י"ל דגם הרמב"ן מודה שהלכה כר"מ, דבגמ' כאן מובא הפסוק השלישי "במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני ק-ל חי", ופירש רש"י דמיקרו בני ק-ל חי ע"י תשובה. ומקשה הבן יהודי, דאם עשו תשובה, בזה גם רבי יהודה יודה שנקראים בני. מתרץ הבן יהודי שאמנם כו"ע מודו שתשובה מועילה, אך המחלוקת היא האם מועיל הדבר למפרע לקרותם בני בזמן החטא. ומצטרפים הדברים לגמ' ביומא שכשאדם שב מאהבה, זדונות נעשים לו כזכויות. כלומר מתברר למפרע, שכל הזמן היה נקרא בן. עולה מדברי הבן יהודי שגם לר"מ נקראים בני רק אם לבסוף עשו תשובה, ואין הדבר מתיישב עם הרשב"א שמדבר באדם שמת בתור משומד ולא עשה תשובה. אך יכול להיות שזה הפשט ברמב"ן, שהוא מדבר על מצב החטא, וזה יתכן גם אליבא דר"מ, וכדרך הבן יהודי וכדמשמע ברש"י.

מצוות התלויות בארץ

מצווה שהיא חובת הגוף נוהגת בארץ ובחו"ל, חובת קרקע אינה נוהגת אלא בארץ.

בספר חסד לאברהם (לרבי אברהם אזולאי זקנו של החיד"א, מעין ג נה"י) מפרש שמצוות התלויות בארץ נוהגות רק בארץ ישראל כיוון שקדושה כזו עליונה אין ראוי שתושפע מחוץ לארץ, ורבותינו אמרו שלא מביאים חלה מחו"ל לארץ ואם הביאו שורפים אותה, כי המצווה הזאת אינה באותה דרגה בארץ ישראל כבחו"ל.

ובספרי החסידות הרחיבו בענין. התניא (קו"א דף קנה, ב) מפרש שענין המצוות התלויות בארץ הוא להביא את האור של הקדושה העליונה לתוך המקום החומרי ביותר, שהוא האדמה שבני האדם דורכים עליה.

והוסיף בשם משמואל (בלק תר"ע) כתב שכל תכלית המצוות היא שעם ישראל יכנסו לארץ ויקדשו את החומר.

הח' הרי"מ פירש את הפסוק "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם", שבשמים יש קדושה, אך התכלית היא שבני אדם יעשו גם את הארץ - שמים. ועוד מוסיף השם משמואל (סוכות תרע"ד) שדור המדבר היה במצב רוחני וניסי ואינו תכלית העולם, שתכליתו היא לקדש את החומרי ע"י קיום המצוות בארץ ישראל. ולכן משה רבינו רצה ליכנס לארץ ולקיים את המצוות התלויות בה. וא"כ מבואר שבחוץ לארץ שהוא מקום כ"כ נמוך א"א להביא את הקדושה לשם.

דוגמא לדבר, באריז"ל כתוב שהעולם מחולק לחי, צומח, דומם ומדבר. החי עולה על המזבח לקרבן, הצומח בא למנחות ונסכים, אבל הדומם אינו ולה כקרבן, רק בדרך של המלח של הקרבנות. ומתבאר שבדומם לא ניתן להחיל קדושה כי הוא נמוך מידי, ולכן הוא בא רק בתור מלח הנטפל לבשר ולא בתור דבר עצמי. מצוות התלויות בארץ שבאות להחיל קדושה בארץ אינן יכולות להתקיים בחו"ל כי שם הדומם נמוך מידי.

רבי חיים ויטאל בספרו עץ הדעת טוב (פרשת שופטים) כתב שכל אדם הוא כנגד ארץ ישראל, וכשם שלא קיימו את מצוות התלויות בארץ עד י"ד שנה שכיבשו וחילקו, כך כל אדם לא חייב במצוות עד שמתחילה שנת י"ד שהוא נהיה חייב במצוות. ובדרך שביארנו, הכוונה היא שצריך מעלה כדי שהקדושה תוכל לחול, וכמו שבארץ צריך את מעלת א"י שחלה אחרי י"ד שנה, כך גם האדם צריך שיגיע לשנת י"ד כדי שתחול בו קדושה.

בספר מי השילוח (ח"ב פרשת מטות), ביאר שהחידוש של בני גד ובני ראובן, היה שהם ביקשו ש'ארץ ישראל' תחול גם בעבר הירדן, כי המעלה הזאת יכולה לחול בכל מקום, שאם אדם מחבר את המקום שלו לגמרי לקב"ה חלה ע"ז קדושת א"י, כענין שאמרו בתי כנסיות ומדרשות שבחו"ל יש להן קדושת ארץ ישראל.

הקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים

בז' באדר מת משה ובז' באדר נולד, דכתיב "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", מה תלמוד לומר היום, מלמד שהקב"ה ממלא את שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש, דכתיב "את מספר ימין אמלא". המהרש"א מקשה שאם הקב"ה ממלא את שנות הצדיקים משה רבינו היה צריך להיפטר יום קודם ז' אדר, שהרי ז' אדר שייך כבר לשנה הבאה ואין כאן מילוי שנים. וכתב דלכן כתיב את מספר ימין, ולא את מספר שנותיו. ומשמע מדבריו שכל הצדיקים נפטרים ביום הלידה.

אך החת"ס אומר שמה רבינו שונה מכל צדיק, שכל צדיק כשהוא נפטר נעמד צדיק אחר במקומו, "וזרח השמש ובא השמש" (יומא לה, א), ועל כן יום מיתתו אינו קטרוג לעם ישראל, אך את מקומו של משה רבינו לא היה שייך למלא, ויום פטירתו הוא זמן רע לעם ישראל, ולכן היה צריך שהוא יפטר ביום הלידה כדי שהיא תכפר על המיתה ותגן על עם ישראל, כמבואר בסוגיא במגילה (יג, ב) שהלידה מכפרת על המיתה. וזה מרומז במ"ש "אנוכי היום", לומר שאצלו זה מאה ועשרים שנה ועוד יום, אבל צדיק רגיל שנותיו מלאות לגמרי והוא נפטר יום קודם יום ההולדת.

נקודת נוספת כאן הם דברי הבן יהודי שמקשה שהרבה צדיקים לא נפטרים ביום הלידה, ויסוד דבריו מבוסס על דברי מהרש"ך, שמבואר בוזהר שמה רבינו שונה מכל הצדיקים, שאצלו נכתב "משה משה" בלי פסק בין המילים, משא"כ אצל שאר הצדיקים כמו "אברהם אברהם" או "שמואל שמואל" שיש טעם מפסיק בין ב' המילים. החילוק הוא, שכל צדיק נולד קטן ומשם הוא גדל והולך, אך משה רבינו נולד כבר גדול, הוא נולד ב"מוחין דגדלות" ומשם הוא גדל יותר ויותר. ולכן בכל צדיק נכתב פסיק בין יום הלידה ליום הפטירה, משא"כ אצל משה רבינו שלא היה חילוק בין יום פטירתו ליום לידתו, שכבר בלידתו הוא היה במוחין דגדלות.

לפי זה מבאר הבן יהודי שיום הלידה הוא היום שבו נכנס בו מוחין דגדלות, ורק אצל משה רבינו יום הלידה הפיזי היה גם היום שנכנס בו מוחין דגדלות, משא"כ שאר הצדיקים שזה קורה בזמן אחר, ומאותו זמן הקב"ה ממלא את שנותיהם.

יום טב ויום ביש

כלומר: כל ההבטחות שכתובות בתורה הן רק הכשר כדי שנוכל לקיים את המצוות, הקב"ה אומר לעם ישראל שאם הם יעשו את מה שנדרש מהם, כל העוה"ז יהיה הכשר וסיוע להגיע לקיים את המצוות. ואם להפך אז ח"ו להפך.

גם בספר אמונה וביטחון לרמב"ן (פ"ז) ביאר שהטוב והרע הבאים לאדם בעולם הזה אין להם צד של שכר ועונש אלא לסייע לאדם לעשות טוב או להפריעו מכך.

מו"ר הגר"מ שפירא זצ"ל אמר שכתוב ברמב"ן (בראשית ו, יח) שהמילה 'ברית' היא מיסוד המילה 'בריאה'. שכן הברית היא חלק מסדר העולם. הברית שהקב"ה כרת עם ישראל היא, שאם הם יעשו את התורה והמצוות כראוי העולם יהיה עבורם לעזר, ואם ח"ו הפוך זה יהיה להפך.

דוגמא לדבר, אדם שמכניס את ידו לתוך האש והיא נשרפת, אין זה עונש אלא תוצאה של מה שהוא עשה, כך גם כאן, מי שמקיים את התורה והמצוות, העולם עומד בעדו, ולהפך העולם עומד כנגדו.

ונסיים בנקודה אחת נוספת: על רשעים מפורש שמשלם לשונאיו אל פניו להאבידו. ואיך יתכן הדבר, הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. ואמר הח"י הרי"מ שהרשע אינו מאמין בעוה"ב, וא"כ לדבריו אין עוה"ב והשכר בעוה"ז, שכל ההתנהלות עם האדם היא לפי תפיסתו.

דף מ-א

מחשבה טובה

מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה.

בביאור החילוק בין מחשבה טובה שמצרפה למעשה, ובין מחשבה רעה שאין מצרפה, כתב המהר"ל (חי' אגדות כאן) "מפני שהמחשבה טובה ראוי להביא לידי מעשה, והבא לטהר מסייעין, וא"כ נחשב מחשבה טובה כאילו עשה מעשה, אבל מחשבה רעה אין מחשבה רעה מצרפה לידי מעשה, מפני כי הבא ליטמא אין מסייעין לו ולכך אין נחשב המחשבה מעשה". כלומר מחשבה טובה היא קרובה להתקיים ע"י הסיוע העליון, משא"כ מחשבה רעה.

המפרשים עמדו על לשון הגמ' "מצרפה למעשה". לכאורה הלשון המתאים הוא שאין מחשבה כמעשה, מה עניין הצירוף?

וביארנו בהקדם: המצוה המושלמת שנעשית כפי שצריכה להעשות, היא מצוה שאדם עושה את המעשה באופן נכון ויחד עם זה יש לו מחשבה נכונה. מעשה שמצורף לכוונת הלב. מי שעושה מצוות אנשים מלומדה, או גרוע מכך - מצוה עם מחשבה רעה, יש במצוה זו חסרון.

בגליוני הש"ס ובנועם אלימלך (פרשת מצורע) בשם אחיו רבי זושא מבארים את לשון "מצרפה" - שכאשר ראובן עשה מעשה מצוה ללא כוונה, ושמעון חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, הקב"ה מצרף את מחשבת שמעון עם מעשה ראובן ובונה מהם מצוה שלימה.

ולענין מי מביניהם מקבל שכר, בנעם אלימלך משמע שבעל המחשבה מקבל את השכר. בגליוני הש"ס מבואר ששניהם מקבלים את השכר כשותפים, כי יחד הביאו למעשה מושלם.

באופן דומה כתב כאן המקנה וכו"כ בספרי חסידות, אך בייחס לאותו אדם עצמו. לפעמים יש לאדם מחשבות טובות שלא יצאו לפועל, ומצד שני הוא עושה לעתים מעשה ללא כוונה, והקב"ה מצרפם יחד לכדי מעשה מושלם. זהו "מצרפה למעשה".

אמר אב"י מתניתין דעבדי ליה יום טב ויום ביש, ופירש רש"י שלצדיק עושים יום טוב לעוה"ב, ע"י שמענישים אותו בעוה"ז. ולהיפך ברשע. התוס' מפרשים שיש ימים מסוימים בהם הצדיק מקבל עונש גדול בעוה"ז והרשע מקבל שכר גדול בעוה"ב, וזה כדי להשפיע על העוה"ב. אך מחוץ לאותם ימים, באופן כללי הצדיק נמצא בצורה טובה, והרשע בצורה רעה.

נתמקד כאן בנקודה אחת, בביאור דברי הגר"א אודות הדין בר"ה ויוה"כ.

ידועים דברי הגמ' בר"ה (טז, ב) שלשה ספרים נפתחים בר"ה, צדיקים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, רשעים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה, ובינונים תלויים ועומדים עד יוה"כ.

ויש כאן קושי, שנמצא שעשרת ימי תשובה נוגעים רק לבינונים ולא לצדיקים ורשעים, וצ"ב.

והגר"א (או"ח סוסי' תקפב) הקשה שהמשנה שם בע"א אומרת שאדם נידון בר"ה וגור דין שלו נחתם ביוה"כ, ולפי דברי הגמ' צריך להעמיד את המשנה בבינונים בלבד, וזה דוחק.

ונוקט הגר"א כדברי התוס' (ר"ה טז, ב ד"ה ונחתמין), שאותם שלשה ספרים הנפתחים הם ביחס לדין עוה"ב. ואילו לדין עוה"ז כולם שווים, שנידונים בר"ה ונחתמים ביוה"כ.

וצורת ההבנה הפשוטה בגר"א, וכן משמע בדברי הלשם (הקדמות ושערים ו, ט), שהדין על העוה"ז תלוי בהכרעת הדין על העוה"ב, ועל דרך הגמ' כאן בקידושין "יום טב ויום ביש".

ועל כן בר"ה דנים על העוה"ב בר"ה, ואחרי כן בעשרת הימים דנים על העוה"ז בהתאם למה שנפסק על העוה"ב.

אך הדבר קשה, דא"כ מדוע צריכים שני דינים, והלא הדברים ממילא תלויים זה בזה, וברגע שנפסק על העוה"ב מה שנפסק, ממילא משליך הדבר על העוה"ז, ומדוע צריכים עוד תהליך של ימי דין בפני עצמם.

ובאמת שדברי הגר"א מבוארים טפי במקום אחר (יהל אור ליקוטים סו"פ במדבר), דהנפק"מ במה שדנים על העוה"ב בכל שנה, היא לענין יום טב ויום ביש וכנ"ל. אחרי כן יש דין אחר, והוא על העוה"ז ללא תלות בעוה"ב, שיש גם מהלך עצמי של עוה"ז. ונראה שלמד כהתוס' כאן שיום טב ויום ביש הם ימים מסוימים בהם אדם מקבל שכר ע"פ העוה"ב שלו, ושאר הימים הוא מקבל את מה שמגיע לו כפי מצבו בעוה"ז גופיה. ולהלן יבואר יותר.

והחלק השני של העוה"ז, בזה כולם שווים ונידונים לאורך עשי"ת.

נמצא דיום טב ויום ביש שבסוגייתנו הוא דין אחד שצדיקים ורשעים נידונים בו בר"ה, ודין נוסף הוא על הימים של עולם הזה בפני עצמם, שאין בגדר יום טב ויום ביש.

דף לט ב

שכר מצווה בהאי עלמא

דעת רבי יעקב ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא, וכך מביא הרמב"ם להלכה (פ"ט מתשובה).

בספרי חסידות ביארו בשם הבעש"ט ששכר מצווה הוא דבר כ"כ רוחני וגדול שלא שייך שהוא יהיה בעולם הזה. השאלה המתבקשת היא שהתורה מלאה בשכר מצוות, כמו שמפורש בקריאת שמע, ובברכות בפרשת בחוקות ועוד.

הרמב"ם עצמו בתחילת פ"ט מתשובה מקשה כך, ומיישב וז"ל: "הבטיחנו בתורה שאם יעשה אותה בשמחה בטובת נפש ... שיסיר ממנו כל הדברים המזונעים ... וישפיע לנו כל הטובות..."

תלמוד גדול או מעשה גדול

דף מב

ערב יום כיפור

אין שליח לדבר עבירה.

דף זה נלמד בערב יו"כ. ונביא וורט נפלא של השם משמואל בשם אביו האבנ"ז, שמתאים ליום זה.

כתיב "לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו", ופירש רש"י, לא הביט הקב"ה און שביעקב כשעוברים על דבריו, אינו מדקדק אחריהם להתבונן באניות שלהם ובעמלם כשהם עוברים על דעתו. והנה איתא בב"ק (דף נ.) כל האומר הקב"ה וותרן יותרו מעיו, וקשה איך נאמר שה' לא מביט און ביעקב, וכי מוותר להם?

ומביא בשם אביו האבנ"ז, שכשאדם עושה מצוה ומעשה טוב, הרי הוא שליח של הקב"ה לעשות את המצוה, וממילא כל פעם שאדם עושה מצוה אין הוא עושה אותה לבדו, אלא עושה אותה עם הקב"ה. זהו ה' אלקיו עמו ותרועת מלך בו", שבכל מעשה טוב יש חיבור אלוקי. אבל כשאדם עושה עבירה, הרי "אין שליח לדבר עבירה", ואין המשלח מצורף למעשה, נמצא שהמעשה הוא אנושי בלבד, ממילא "לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל", שכן אותן עבירות אין בהם חיבור להקב"ה, ואינם מעשים חשובים.

זוהי הזכות שיש לעם ישראל לזכות ביום הדין!

דף מג

אוריה מורד במלכות הוה

לפי שמאי הזקן יש שליח לדבר עבירה ברציחה. ומ"מ אצל דוד המלך ששלח את יואב שר הצבא להרוג את אוריה, על זה אינו מתחייב. ומשום שהיה אוריה מורד במלכות. וע"ז הפסוק מדמה אותו לחרב בני עמון.

רש"י מבאר שהמקור לכך שאוריה היה מורד, מכך שקרא ליואב "אדוני יואב" בפני המלך. התוס' מבארים שכאשר דוד אמר לו ללכת לביתו, ואוריה סירב, בזה נחשב מורד במלכות.

השטמ"ק מביא בשם תוס' כת"י, שמקשים על רש"י דלא מקרי בהכי מורד אם הוא מכבד אחד מעבדי המלך בפני המלך.

החיד"א (חיים שאל ח"א סי' פח) כתב: שמעתי שנסתפקו מקצת חכמי הדור אם חולקים כבוד לאחר בפני המלך, אם דינו שוה לרב דקיי"ל בב"ב דף ק"ט אין חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב... ואומר אני דלפ"ר הא מילתא במחלוקת היא שנויה בין רש"י ורבותינו בעלי התוס'. והאריך בענין זה.

ויש לצרף לזה את דברי הספורנו (שמות כ, ג) שמסביר את הפסוק "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", שיש כאן נתינת טעם, מדוע שלא לכבד את משרתי ה'?" על פני - שאין חולקין כבוד לעבדים במקום המלך". וכדברי רש"י בסוגיין.

אמנם, צ"ב דהנה לפי פשוט הפשוט במעשה שבנביא, דוד המלך לא שלח את אוריה למות על שמרד בו, אלא מפני שחפץ לקחת את בת שבע. ולכן הוכיח אותו נתן הנביא לדבי כבשת הרש. איך דברי הפשוט מתיישבים עם הדרש בסוגיין?

יש בדבר שני מהלכים.

הנצי"ב (מרומי שדה כאן, ובהרחב דבר עה"ת) כתב כך: "דבאמת לא היה אוריה מורד במלכות ח"ו, ואמנם שהתוס' נדחקו מכמה אופנים, אבל כל זה אינו מורד באמת שחייבים עליו מיתה, ופשיטא אי לאו היה מעשה בת שבע באמצע לא היה אוריה נידון כמורד במלכות. אלא אחר שביקש דוד לדונו כמורד במלכות לא נענש עליו, וזהו רשות המלך. והרי הוא כעיקר

נחלקו התנאים אם מעשה גדול או תלמוד גדול, עד שנענו כולם ואמרו תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה.

ועולה מהדברים שהמעשה הוא העיקר, אלא שהדין הוא שמא תלמוד גדול שהוא זה שמביא לידי מעשה.

ומבאר המהר"ל (חידושי אגדות), האדם אינו רוחני לגמרי, ונוצר בעוה"ז כדי לעשות מעשים טובים, על כן המעשה הוא העיקר.

ונצרף מה שידוע שאמר הקוצקער על הפסוק "ואנשי קודש תהיון לי", ורגילים אנשים להתמקד על ה"קודש", אך באמת צריך להתמקד על ה"אנשי", שכן מלאכים ושרפים קדושים יש להקב"ה בשמיים, ותפקיד האדם בעולם להביא קדושה לתוך עולם המעשה.

הרמ"ע מפאנו (עשרה מאמרות חיקו דין ד, ה) כתב שאצל צדיקים תלמוד גדול, ואצל בעלי תשובה מעשה גדול. וע"פ דברי המהר"ל י"ל, שבעל תשובה שחטא במעשה, צריך יותר לתקן את עולם המעשה. משא"כ צדיק שמעיקרא היה עסוק בעולם רוחני, שייך הוא יותר לתלמוד.

ובדברי ר"ע שתלמוד גדול ביאר המהר"ל, דהגם שמעשה הוא העיקר, אך מעיקרא היה רק את התלמוד, והתורה קדמה למעשה, ועל כן הגם שמעשה עיקר, יש צד להתמקד במה שהיה כאן קודם, שהוא הביא לידי מעשה.

רבי יצחק אייזיק חבר (אור תורה בליקוטים) יצא לבאר הטעם שתלמוד גדול, שכן בתלמוד תורה יש ב' ענינים, הא' שמקיים מצות ת"ת והגית בו יומם ולילה, שזה עצמו מצוה, ומתקן תיקונים גדולים בכל העולמות ע"י הבל פיו בדברי תורה. והב' הלימוד שמוזה בא לידי קיום המצוות בכל דקדוקיהם ופרטותיהם, מה שא"א בלא ללמוד, כי אין עם הארץ חסיד... והוא מה שכתוב כאן נענו כולם ואמרו לימוד גדול שמביא לידי מעשה, ר"ל שיש בה ב' ענינים, הא' שבזה מקיים מ"ע כמו בכל מצוה שמקיים ציוויו ית', ועוד שמביא לידי מעשה המצוות כולם.

דף מא

רגז

רגז, לא עלה בידו אלא רגזנותו.

הפירוש הפשוט הוא שהכועס לא מפיץ שום תועלת מהרגזו, ואינו אלא מפסיד לעצמו. וכמו שכתב הגר"ח מוולאז'ין לנכדו באגרת. וכן מרגלא בפומיה דאנשי: "להתרגז, הוא להעניש את עצמך על טפשותם של אחרים".

החיד"א (לב דוד פט"ז) כתב בשם האריז"ל "כי בעל כעס אין לו תיקון, שאף שילמוד תורה ויעשה מעשים טובים, כשיכעוס עוקר הנשמה, וכל אשר תיקן הלך. ואם יטרח פעם אחת להרבות תורה ומעשים, כשיכעוס אח"כ חלף הלך הכל, ונמצא יגע לריק, וכל תורתו ומעשיו הלכו שבי לסט"א..."

ולפ"ז מתפרשת הגמ' כאן ביותר, שהכועס מפסיד את שכל מצוותיו.

הבן יהוידע מבאר ע"פ הגמ' בפרק השולח "הנעלבים ואינם עולבים (בשם החפץ חיים שיש כאן ג' דרגות: הראשונה שאינו מעליב את העולב), שומעים חרפתם ואינם משיבים (דרגה נוספת: שהוא שקט לגמרי), עושים מאהבה ושמוחים ביסורים (דרגה הגבוהה: ששמח ביסורים)".

ואיתא במקובלים שאדם שנוהג כך, מקבל את שכרו של הפוגע.

ונמצא שלא עלתה אלא רגזנותו, דהיינו שאילו לא היה כועס היה מרוויח שכר מצוות, ובכך שכעס, הפסיד זאת ולא עלתה בידו אלא רגזנותו.

ומבואר ההמשך, דלאדם טוב נותנים מפרי מעשיו, שזוכה לשכר גם

דף מה

סעודת תנאים

בסוגיין מובא ויכוח בין איש לאשתו אם לקדש את הבת לקרובו או לקרובה. האשה ניצחה ושידכו את הבת לקרוב שלה. באמצע הסעודה הגיע קרובו של הבעל וקידש אותה. והגמ' מביאה שבמקרה הזה אין סברא לומר שהבעל הסכים לקידושי קרובו, דאין אדם טורח בסעודה ומפסידה.

ויש דיון בפוסקים האם סעודת תנאים נחשבת סעודת מצוה. בספר פסקי תשובה (סי' קצד) דן במי שקיבל על עצמו שלא יאכל מסעודת רשות אלא מסעודת מצוה. וכתב: ומה שעושים סעודה אחר כתיבת התנאים, ודאי לא מקרי סעודת מצוה, כי אין זה סעודת אירוסין דבימי הש"ס, שהיה אחר קידושין. ובהגה"ה הוסיף: אכן המג"א (סי' תמד, ט) כתב ונ"ל דמקרי סעודת מצוה, וכן פסק החוק יעקב שם (סי' ז), וכן אמר כ"ק אדמו"ר הגה"ק בעל שפת אמת וצוקללה"ה, ואמר הטעם דכיון דאסור לקדש בלא שידוכי הוי סעודת מצוה.

הדברי יציב (ליקוטים סי' קכד) מוסיף טעם שענין הסעודה היא שבח והודיה, שמודה על אשר מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' הטוב.

בשו"ת מהר"י ברונא (סי' כב) שהוא אחד מהראשונים, דן בנושא זה, ומסיק שאם קרובי החתן והכלה נמצאים שם הרי זו סעודת מצוה, ומקורו מסוגיין, שרבה אמר שהטעם שהקידושין האחרים לא חלים הוא מפני שאין אדם טורח בסעודה ומפסידה, נמצא שאותה סעודה מחזקת את השידוך וגורמת שלא יקדשנה אחר. על כן זו סעודת מצוה.

דף מז

מחשבה

מניין לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה, שנאמר ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו ממנו, משמע שאם תורם מפירות רעים יש חטא, ואם אין התרומה חלה, נשיאות חטא מנין.

התוס' מביאים שבגמ' בתמורה נחלקו אב"י ורבא אם כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד, אי עביד מהני, או דאי עביד לא מהני. כלומר כשהתורה אוסרת על חלות מסוימת, האם היא חלה או לא. אב"י סובר שגם אם אין חלות עובר באיסור. ועל כן מקשים התוס' על הגמ' כאן, מה ההוכחה שתרומתו תרומה, דילמא אין תרומתו תרומה ואעפ"כ יש לו חטא, כמו בכל המקרים דאי עביד לא מהני דלוקה על מה שעבר אמימרא דרחמנא. ע"ש מה שתימצו.

השואל ומשיב (מהדו"ק ח"ג סי' ו) מיישב כך: תרומה חלה במחשבה ודיבור, ולא במעשה. וידוע דלאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו, אך בגמ' בתמורה מבואר דאם בדיבוריה אתעביד מעשה, חשיב "יש בו מעשה". לפי"ז מיושב, דכל הטעם דמענישים על 'אי עביד לא מהני' הוא משום שעשה מעשה, אך בתרומה כל המעשה הוא רק במידה והתרומה חלה, אך אם אין התרומה חלה, אין על מה להעניש אותו. וזהו שהוכיחו כאן בגמ' דהתרומה חלה.

כעין זה ראינו לעיל בסופ"ק דאין הקב"ה מצרף מחשבה רעה למעשה. הרי דעיקר העבירה הוא מעשה של עבירה.

המדרש אומר (תנחומא אמור פכ"ב) שבימים שבין יוה"כ לסוכות אין מחשבים עבירות, דבני ישראל עסוקים בהכנת סוכה וד' מינים. וצ"ב מה עדיף הדבר מקיום המצוות עצמן בחג הסוכות.

אלא דידוע בשם האר"ז"ל שהימים שבין יוה"כ לסוכות הם המשך לכפרת יוה"כ ועל כן אין בהם עבירות. וצ"ב איך מתקשר הדבר להסבר המדרש שבימים אלה אין עבירות מפני שעוסקים בהכנה למצוות.

והיה ניתן לומר שיש כאן שתי דעות בחז"ל, אך בביאור הגר"א (תרכ"ד, יד) חיבר בין המדרש ובין היסוד שיום הכפורים נמשך לימים אלה.

המלחמה שהמלך מצווה לעבדיו שילכו למלחמה של רשות, והרי בלא ספק שמשכן כמה בנ"א והוא איסור גמור לכאורה, אבל מ"מ יש למלך רשות ע"ז. וה"נ יש רשות לדון למורד במלכות. וזהו דקאמר כמו עיקר חרב בני עמון שאינו אלא מלחמת הרשות ואי אתה נענש עליו, הוא הדין אוריה החיתי שדנהו למורד במלכות, אי אתה נענש עליו".

ביאור, שאה"נ לולא שדוד היה חפץ ליקח את בת שבע לא היה דן את אוריה כמורד, אבל עתה שרצה בהריגתו הרשות בידו לדון אותו כמורד, אפילו שיש לו סיבות אישיות לעשות זאת. והוא כדרך שהמך יכול לשלוח את נתיניו למלחמה לטעמים אישיים.

המהר"ל (באר הגולה ה) מבאר דבר עמוק, "דודאי דוד שציווה להרוג את אוריה לא היה זה בשביל שמרד במלכות, שא"כ היה דן אותו בסנהדרין, רק מפני שצפה השי"ת החטא בבת שבע וצפה ג"כ שיהרוג את אוריה באיסור, סיבב זה השי"ת שהוא ית' היה רוצה שיהיה עם דוד, ולכך גרם השי"ת שימרו אוריה במלכות בית דוד עד שיהיה חייב מיתה, ולפיכך לא חטא בהריגתו לפי האמת. וכל זה מצד השי"ת שהיה רוצה להיות עמו, לכך סיבב דבר זה. אבל מצד דוד עצמו לא היה זה, לכך הכתוב מייחס החטא לדוד כאילו עשה החטא".

פירוש, כיון שדוד הוא מחובר לבורא יתברך, סיבב הקב"ה שאוריה "יגיע" לו למוות. לא על זה הוא נידון מצד דוד, אבל כלפי שמיא היה חייב מיתה ולכן לא היתה עבירה חמורה כל כך. אבל כיון שעל פי דעת דוד היה זה חטא, נענש על כך.

דף מד

צווה כי כרוכיא

רבי יוחנן סובר שלגבי קידושין כו"ע מודו שאין נערה יכולה לקבל קידושיה בעצמה. וריש לקיש סובר שכמחלוקת בגיטין, כך מחלוקת בקידושין.

ומסופר בגמ' שבבית המדרש הוחלט לפסוק כרבי יוחנן, וריש לקיש צווה ככרוכיא, שלא הסכים להם. ולכאורה הדבר תמוה קצת, מה פשר צוותות אלה כנגד הכרעת הרבים.

והנה הפנ"י מעיר שלכאורה ריש לקיש טוען בצדק - היקש הויה ליציאה, ומה פשר שיטת רבי יוחנן. וביאר הפנ"י יסוד כללי, דבמקום שיש היקש, אם הדין שקיים במלמד, נובע מגוה"כ, הרי שמעתיקים אותו ללמד. אך אם הדין של המלמד נובע מסברא, ואותה סברא לא שייכת בלמד, אין אומרים היקש. וזו טענת רבי יוחנן, דיש סברא מדוע בגירושין הנערה מקבלת גט, והסברא לא שייכת בקידושין, על כן הגם שיש היקש הויה ליציאה אין לומדים זה מזה.

בספר ארץ צבי (לגאון מקוז'גלוב) ח"א סי' יב, כתב שהבעש"ט הביא מספר 'הקנה', שכשיש מלמד ולמד אין זה ילפותא בעלמא, אלא שההארה והכוח שיש במלמד מתפשטים אל הלמד. וכתב הארץ צבי שיש ראייה לכך מן הנסתר, דבשערי אורה איתא שקרבן חטאת נשחט בצפון משום שבצפון מצויים כוחות הרע והטומאה, והחטאת בא לתקנם. ומקשה א"כ בשלמי ציבור שלא שייך טעם זה, מפני מה בעי צפון. ותירץ דהיקישא הוא. הרי שעיקר הדבר צריך טעם למה הדין כן, והלמד שלמדים ממנו א"צ טעם דההארה עוברת אליו, ודי בהיקש.

וכתב הארץ צבי שזה דלא כהפנ"י בסוגיין. כיון שלפי הפנ"י אם הסברא לא שייכת בלמד אינו נלמד.

ונחזי אנן, אולי יש לבאר את הצוותה של ריש לקיש, דריו"ח סובר כהפנ"י וכנ"ל, אך ריש לקיש סובר כדרך השערי אורה שישנה הארה שעוברת מהמלמד ללמד, ואין צריך שתהיה סברא גם שם, אלא שיסוד זה הוא פנימי, ולא שייך לבאר אותו בדרכי הלימוד הרגילים, ועל כן צווה כי כרוכיא, דלא היה יכול להסביר את הדברים ע"פ פשוט.

על מנת שאני עני ונמצא עשיר

על מנת שאני עשיר ונמצא עני, או שאמר עני ונמצא עשיר, אינה מקודשת.

הירושלמי מקשה, בעני ונמצא עשיר, מדוע אינה מקודשת, הרי הטעות היתה למעלייתא. ומתוך הירושלמי "מימר לא אבינא בעיא דיהא רוחא רבה עלי", כלומר שאינה רוצה שיתגאה עליה מכוח עשירותו.

והדבר דומה למה שמבואר בעמ' הבא לגבי יוחסין שאומרת האשה אינה רוצה נעל גדולה מרגלי, שלא יתגאה עליי מחמת ייחוסו.

וכן הובא בפרישה (אה"ע"ז סי' לה) "וניחא לה בעני יותר דכפוף תחתיה".

והנה איתא בגמ' בסוטה (מז, ב) משרבו היהירים החלו בנות ישראל להנשא ליהירים, שאין דורנו רואה אלא לפנים. ומקשה הגמ' דהרי אדם שהוא יהיר אינו מקובל אף על אנשי ביתו. ותיצא דבתחילה האשה קופצת על היהיר, ולבסוף נעשה זול בעיניה. מבאר המהר"ל (נתיבות עולם הענוה פ"ד) דבעל גאווה הוא העומד לעצמו ואינו מצורף עם שאר בני אדם, וזהו שאמרו שגאוותן הוא בעל מום, שכשיש לאדם מום או פצע במקום בגוף, אותו מקום כואב ומרגישים אותו כדבר בפני עצמו. כך בעל הגאווה נפרד ואינו מחובר לאחרים. על כן אינו יכול להתחבר לאשתו ולהחזיק את הנישואין.

החיד"א (דברים אהדים דרוש לא) מוסיף בזה עוד עומק. אנו יודעים שבאיש ואשה יש ' באיש וה' באשה, וזה מה שמקיים את החיבור ביניהם. אך אם שם ה' מסתלק, נשאר 'אש' ו'אש', ומתחוללת שריפה. כשאדם הוא בעל גאווה הוא דוחק את רגלי השכינה מתוך ביתו ומתוך הקשר עם האשה, שכן הקב"ה אומר "אין אני והוא יכולים לדור במקום אחד", ומוסיף החיד"א בשם האריז"ל שהמילה "גאווה" עולה בגימטריא "י-ה", אדם שהוא בעל גאווה עומד כנגד שם "י,ה", ממילא מסיר את שם ה' מתוך הקשר בינו לבין אשתו.

בקוהלת (ה, יב) נאמר "יש רעה חולה ראיתי תחת השמש, עושר שמור לבעליו לרעתו", והמפרשים אומרים פשוט דומה ע"פ דברי חז"ל בספר הזוהר (ח"א דף קכא, ב) שכשאדם משתמש בעושר לגאווה, העושר עומד כנגדו. אמנם אם משתמש בעושר כצינור להעביר את השפע לאחרים, אז העושר הוא לטובתו.

ונשוב לדברי סוגייתנו, אם אומר ע"מ שאני עני ומתברר שהוא עשיר, יש כאן פוטנציאל לחסרון גדול בנישואיו, כיון שעשירותו עלולה להביאו להיות בעל גאווה אשר מהווה סתירה לקשר הנישואין.

דף מט-א

ע"מ שאני צדיק

האומר לאשה הרי את מקודשת לי ע"מ שאני צדיק גמור, מקודשת אף אם הוא רשע, דשמא הרהר תשובה בלבן.

המנחת חינוך (ססד, א) מקשה דלפי מה שכתב הרמב"ם (פ"א מתשובה) דתשובה טעונה וידוי, וכאן אותו אדם ודאי לא התוודה בפיו, וכיצד נחשב צדיק.

ורוצה ליישב שאף שכדי שתהיה תשובה גמורה, נדרש וידוי, אך אין הדבר מעכב את שם 'צדיק'. ומביא ראיה מכך שיש חסאים שלא מועיל עליהם תשובה ואף לא יוה"כ, והרי ודאי שאותו אדם ששב בתשובה שלימה, נקרא צדיק, ורק ש'כפרה' אין לו.

מו"ר הגר"מ שפירא זצ"ל היה אומר בדרך קצת שונה. כתוב בגמ' בר"ה שיש ג' ספרים שנפתחים בר"ה, אחד של צדיקים גמורים אחד של רשעים גמורים ואחד של בינונים וכו'. ומה ההגדרה של צדיק ורשע, ומבואר שם וכ"כ הרמב"ם (פ"ג מתשובה) שצדיק הוא מי שיש לו רוב זכויות, ורשע הוא זה שיש לו רוב עבירות. דנים אדם על פי רובו.

והראני גיסי הרב טוביה שטרן שליט"א, בדברי השל"ה, שהאופן בו ממשכים את יוה"כ הוא ע"י הכנת מצוות חג הסוכות.

וביאור הענין הוא, שביוה"כ אנו נמצאים מעבר לעוה"ז, בעולם הבינה. העבודה היא להגיע לסוכות ולהוריד את ההשפעות למטה. הימים שבנתיים ממשכים את יוה"כ, אך זה ע"י עבודה מיוחדת של הכנה, שהיא בגדר מחשבה והשתוקקות למצוה העתידית. וכל עניני מחשבה הם עדיין מעל העולם. רק ביו"ט ראשון של סוכות מתחילים את חשבון העוונות, שאז יורדים לבחינת מעשה.

וממילא זה הביאור שכיון שישראל עסוקין במצוות יש כאן המשך של יוה"כ, עסוקין בהכשר מצוה דוקא, במצוה בגדר מחשבה.

דף מז

מלוח להוצאה ניתנה

מלוח להוצאה ניתנה. כלומר ההלוואה מיועדת להשתמש בה ע"י הלווה, ועל כן לא ניתן לקדש באותו כסף.

יש כאן דבר עמוק ע"פ קבלה, וכדי לבאר את הדברים, נפתח ונביא את המדרש (שמות רבה פרשה לא, טו): "בוא וראה כל בריותיו של הקב"ה לוויים זה מזה, היום לווה מן הלילה והלילה מן היום, הלבנה לווה מן החמה והחוכבים מן הלבנה", והמדרש ממשיך עם רשימה של יצורים שלווים זה מזה, ותלויים זה בזה. ומסיים המדרש: "בריותיו של הקב"ה לוויים זה מזה ועושים שלום זה עם זה בלא דברים, בשר ודם לווה מחבירו ומבקש לבולעו בריבית ובגזל".

ומבאר המהר"ל (נתיב הצדקה פ"ו) שכל ענין ההלוואות ששנוי כאן הוא להראות שהעולם הוא אחד ויש יחסי גומלין בין חלקיו. [הרב הוטנר אמר שהלוואה הוא לשון 'ליווי', שכשם שהמלווה את חבירו בדרך יש התאחדות ביניהם, כך בהלוואת ממון נוצרת התאחדות ביניהם]. העוה"ז יש בו יצורים שונים, וכולם לוויים זה מזה, להורות שהעולם הוא אחד, וכולם תלויים זה בזה.

ובכך מבאר המהר"ל את האיסור החמור של ריבית, שכיוון שהלוואה היא חיבור בין בני אדם, בלקיחת ריבית נוצר מצב הפוך, שכן המלווה מנצל את הלווה ונושך אותו. נמצא שמשתמש בכוח החיבור של ההלוואה ליצור פירוד של ריבית.

ובזה נבוא למה שמובא בספרי המקובלים בענין זה, ונביא מה שכתב הרדב"ז בספר מצודת דוד על טעמי המצוות (מצוה קכה) בתוספת ביאור: המושג של השפעות עליונות אל העולם נקראים "הלוואה", ומבואר היטב כמו שדיברנו שהלוואה היא חיבור בין דברים, וכשיש השפעה של קדושה אז ההלוואה להוצאה ניתנה, ועוברת לכל העולם באופן מייד. משא"כ כשיש שפע אצל כוחות הטומאה כסמאל וחבריו, הם לא משפיעים את כל מה שיש להם החוצה, וזה הביאור בגמ' כאן "ולכן ארז"ל אין אשה מתקדשת במלוה, שאע"פ שעדיין השפע ברשותה, להוצאה ניתנה לחלק לכל שרי מעלה, כי זו הנאתה ודעתה לקבל ולהשפיע, כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק".

הדף הזה נלמד בערב חג הסוכות, שבו מקריבים פרים כנגד אומות העולם, וכפי שמבאר הרמח"ל במאמר החכמה, הצורה המתוקנת היא שעם ישראל ישפיע על אוה"ע, וכל השפע יעבור דרכו. ולאור הרדב"ז הדברים נפלאים, כי כשעם ישראל אינו זה שמשפיע, ממילא השפע עובר דרך הס"מ וחבריו, ואין השפע ניתן להוצאה. ולעתידי לבוא השפע יעבור לעולם דרך ישראל, ואז השפע יעבור באופן מתוקן, וזה מה שאנו פועלים בחג הסוכות שמכוון כנגד לעתיד לבא.

דף מח

אך קשה דמשה רבינו היה לו חטא אחד של מי מריבה, ובוודאי שהוא צדיק גמור, ואעפ"כ על אותו חטא בודד הוא צריך להתכפר. א"כ כל מי שהוא צדיק ויש לו רוב זכויות, וכי מתעלמים מהעבירות שכן יש לו. ועוד יש להוסיף תמיהה, דכיצד שייך שיהיה בינוני במחצה על מחצה בדיוק.

וביאר רבי משה זצ"ל שיש שני נידונים: (א) על המעשים של האדם, וכאשר יש לו מעשה עבירה, צריך לתקן אותו בדרכי התשובה. (ב) איך מגדירים את האדם. מי הוא. אדם יכול להיות צדיק, רשע, או בינוני.

הגמ' אומרת (ברכות סא, ב) צדיקים יצר טוב שופטן, רשעים יצר הרע שופטן, ובינונים זה וזה שופטן. והיינו שצדיקים מודרכים ע"פ יצר טוב, ואילו הרשעים מה שמנחה אותם זה היצה"ר, ואף שיתכן שהוא מלא מצוות כרימון, עדיין הוא רשע, כי זה מה שסולל את דרכו.

ומעתה מה שנאמר צדיק ורשע לגבי ר"ה אינו לפי מספר העבירות והמצוות, אלא איך אותו אדם מוגדר, האם יצה"ט שופטו, או יצה"ר שופטו. ומבואר שלכן רוב בני אדם הם בינונים כי אינם מוגדרים ומוחלטים לאף צד. וזהו "רובו מצוות" לא מספר, אלא שיקול.

ובזה מיושבת סוגיין, דכדי לכפר על העבירה צריכים את דרכי התשובה. אך להגדרת הגברא, אפשר אף במחשבה של רגע כמימריה, להפוך את האדם מרשע לצדיק.

דף מט-ב

עשרה קבין ירדו לעולם

בגמ' כאן מובאת רשימה של דברים שירדו בהם עשרה קבין לעולם - "תשעה קבין במקום אחד, וקב אחד במקום אחר".

ומה פשר הדבר.

מבואר בדברי המפרשים (מהר"ל, בן יהודה, רבי צדוק בישראל קדושים עמ' 50, ועוד) שהכל חוזר אל השורש המבואר בספרי הקבלה שהקב"ה גילה את עצמו בעולם בעשר דרכים, עשר ספירות. וכנגד זה כל קומה שבכל דבר בעולם בנויה מעשרה חלקים. על כן העולם נברא בעשרה מאמרות, ובלוחות יש עשר דברות.

תשע המידות הראשונות - כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד - כולן מגלות שמותיו ית' בעולם.

המידה האחרונה היא המלכות, ולית לה מגרמה כלום, שכן היא מקבלת מכל הספירות הקודמות. מידה זו מגיעה מצד בני אדם, כענין "אין מלך בלא עם". וכן הוא בכל קומה בעולם, יש תשע בחינות שמשפיעות, ואחת שמקבלת ומחברת את כולן.

בכל השפעה שמובאת בסוגיא יש בה עשרה קבין, שזו המידה השלימה. המקום העיקרי שמקבל את המידה השלימה הזו, שם יש את תשעת הקבין הראשונים. שאר העולם מתחבר אל התשעה הללו ומקבל מהן. וכן מבאר המהר"ל שעשרה קבין של חכמה שירדו לעולם, החכמה שייכת לירושלים - כי מציון תצא תורה. ויש השפעה משם לשאר העולם.

נמצא שאין כאן במקרה מספרים תשע ואחד, אלא זה המבנה.

גם ביחס למידות הרעות, כגון גסות הרוח, יש את המקום בו נמצא תשעת המשפיעים של אותה מידה רעה, וכל העולם מקבל משם.

דף ג

כופין אותו עד שיאמר רוצה אני

הגמ' עוסקת בדין 'דברים שבלב', ומביאה ראייה כמה שבגיטי נשים ושחרורי עבדים כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, והרי בלבו אינו רוצה, מוכח שדברים שבלב אינם דברים. ודוחה הגמ', שאני הכא דמצווה לשמוע

דברי חכמים. והגמרא הזו היא המקור לדברי הרמב"ם המפורסמים בסוף פ"ב מהלכות גירושין: "אבל מי שתקפו יצרו הרע לבטל מצווה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשותו או עד שנתרחק מדבר שאסור לעשותו אין זה אנוס ממנו אלא הוא אנוס עצמו בדעתו הרעה וכו', וכיוון שהוכה עד שתשש יצרו ואמר רוצה אני כבר גרש לרצונו".

ועיין בדברי נפה"ח שער א' פרק יח שלכל אדם יש נשמה טהורה (מה שקוראים "א פינטלע ייד" - הנקודה היהודית) שרוצה להוציא לאור את רצון ה', ורק היצר הרע מכסה אותה.

אמנם, הדין הוא ש'כופין אותו עד שיאמר רוצה אני', וצריך להבין מדוע צריך שהוא יאמר רוצה אני, הרי בתוך תוכו הוא באמת רוצה. ובספר מי השילוח (ח"ב פרשת יתרו, וכן במשלי) מבאר שבכדי להוציא את אותו רצון פנימי צריך דיבור חיצוני, שהדיבור הוא מה שדולה את הרצון הפנימי מן המעמקים, וזה פירוש הפסוק "שפתי צדיק ידעון רצון", שע"י הדיבור הוא מכניס את הרצון בליבו, ולכן גם צריך שיהיו הפה והלב של האדם שווים.

בשפת אמת (כי תצא תרמ"א) מוסיף שזו התפילה שאנו מתפללים בכל יום "וכוף את יצרנו להשתעבד לך", שהכפיה הזאת יכולה לבוא רק בתנאי שאנו מתפללים על כך ומצרפים את הדיבור של הבקשה שלנו. שע"י הדיבור אדם מוציא את רצונו הפנימי.

דף נא

קידושין שאין מסורין לביאה

הגמ' דנה בקידושין שאין מסורין לביאה, ואע"פ שנפסק דקידושין שאין מסורין לביאה הוו קידושין, מ"מ עצם הדין מראה שיש חסרון בעצם כאשר יש קידושין שאין מסורין לביאה. ויש לצרף לכאן את דברי הקול אליהו שהזכרנו בסוף מסכת גיטין שבנישואין יש ג' דברים: חיובי הבעל, חיובי האשה, וה"היות יחד". כשהקידושין לא מסורין לביאה ה"היות יחד" אינו בצורה הגמורה ולכן אי"ז קידושין.

הצל"ח בדרוש כ"ד (דרוש לשבת שובה) אומר שאע"פ שאדם מתפלל, מניח תפילין ומתעטף בטלית, אם הוא לא הולך אל בית הכנסת אין לו את הקשר הגמור עם הקב"ה, את ההימצאות עם הקב"ה, וזה נחשב כעין קידושין שאין מסורין לביאה. ומבואר מדבריו שחופן מכל מעלות ביהכ"נ יש מעלה עקרונית בכך שבבית הכנסת נמצאים יחד עם הקב"ה.

דף זה נלמד בחג הסוכות, וידוע בשם הגר"א (וכן הביא ר' ישראל אליהו ויינטרוב זצ"ל בשמו) שישנן ב' מצוות שאדם מקיים אותן בכל גופו: סוכה וישוב ארץ ישראל, וזה מרומז בפסוק "זיהי בשלם" (מצוות שמקיימים עם שלמות האברים) סוכה (מצוות סוכה) ומעונתו בציון (ישוב ארץ ישראל). והעירו רבים מדוע לא הזכיר הגר"א את מצוות טהרת המקווה. ונאמרו בזה כמה ישובים, אך יש ליישב ע"פ דברי ר' שמחה בונים מפשיסחא (מובא בספר טללי אורות) שהמעלה בסוכה היא שאדם נכנס לסוכה כמו שהוא, עם הנעליים שלו, ועם המגפיים שלו, עם בגדי השינה, אין שום הבדלים והפרשים. במקווה אדם צריך להסיר את מלבושיו מעליו, יש הסרה מסויימת של גשמיות בשביל ליכנס למעלת המקווה, ואי"ז כמעלת סוכה וישוב א"י שהאדם מתחבר כמות שהוא.

וזה עולה בקנה אחד עם דברי הצל"ח, שכשאדם נמצא יחד עם הקב"ה יש גדר של "קידושין המסורין לביאה", היות יחד בלא מחיצות כלל.

לדעת חכמה

מבחן שבועי בדף היומי

- הקונה בהמה ממועות מעשר שני במטרה לאוכלה מחוץ לירושלים, והוא שוגג, מה הדין? א' המקח בטל והמועות חוזרות ללוקח. ב' המקח בטל והמועות חוזרות ללוקח, ולרבי יהודה אם כוונתו להוציא את המעות לחולין יעלה ויאכלנה בירושלים. ג' יעלה ויאכלנה בירושלים, ולרבי יהודה אם כוונתו להוציא את המעות לחולין המקח בטל.
- האם פטר חמור מותר בהנאה? א' לא. ב' לפני עריפה מחלוקת, ואחר עריפה אסור. ג' לפני עריפה מותר ואחרי עריפה מחלוקת.
- המחלק נכסיו לבניו ואמר מה כל אחד יורש, והוסיף שבני פלוני יתן מאתים זוז ויירש שדה פלונית, ולא כפל לומר ואם לאו יירש עם אחיו בשאר נכסים, ואותו בן לא נתן מאתים זוז, מה הדין לפי רבי חנינא בן גמליאל (גמרא ורש"י)? א' יורש שדה פלונית. ב' יורש עם אחיו בשאר נכסים. ג' נוטל באותה שדה רק כפי חלקו באותה שדה.
- באיזה אופן חלים הקידושין לרבי יוחנן שדבר שבידו אינו נחשב לא בא לעולם? א' במקדש שפחתו לכשישחררה. ב' במקדש אשתו לאחר שיגרשנה. ג' בשני האופנים אינה מקודשת.

שאלה מדברי התוס'

המקדש את האשה על מנת שיתן לה מאתים זוז, ונאכלו מעות הקידושין לפני שנתן לה, מה הדין? א' מקודשת. ב' אינה מקודשת. ג' תלוי במחלוקת אם הקידושין חלים מיד או כשיתן.

-לע"נ ר' ישראל יעקב ב"ר יצחק אייזיק ז"ל-

- שוד הנסקל ששחטו לאחר נגמור דינו, מה דינו? א' אסור באכילה. ב' אסור בהנאה. ג' מותר באכילה ובהנאה.
- ממתי עגלה ערופה נאסרת בהנאה? א' משעת לקיחה. ב' משעת ירידתה לנחל איתן. משעת עריפתה.
- פירות שביעית שחיללם בדבר אחר, וחזר וחילל את אותו דבר, מה קדוש? א' רק הפירות. ב' גם הדבר האחרון. ג' הכל.
- המקדש במי חטאת או באפר פרה, האם חלים הקידושין? א' אם קידש בשכר הבאה ומילוי מקודשת. ב' גם אם קידש בשכר הזאה וקידוש מקודשת. ג' בכל אופן אינה מקודשת.
- השולח שליח לגרש והוא ביטל את השליח, מה הדין? א' יכול לבטל את השליחות אבל הגט לא בטל. ב' גם הגט בטל. ג' אינו יכול לבטל לא את השליחות ולא את הגט.
- המקדש אשה לאחר ל' יום, מתי חלים הקידושין? א' רק אם המעות בעין. ב' רק לא קידש אותה אדם אחר בתוך ל' יום. ג' בכל אופן מקודשת.
- מה הדין במגרש את האשה המיזם ולאחר מיתה, לפי שמואל שהמקדש מעכשיו ולאחר ל' יום כוונתו לתנאי? א' ודאי מגורשת. ב' ספק מגורשת. ג' אינה מגורשת.
- באיזה מהאופנים דלהלן האשה מקודשת? א' במקדש ע"מ שיתן מאתים זוז בתוך ל' יום ונתן אח"כ. ב' במקדש ע"מ שיראה לה בית כור, ויש לו בית כור בארסות. ג' בשני האופנים הנ"ל אינה מקודשת.
- מתי נקעים וסלעים של י' טפחים בלי מים מסתבר שהם נחשבים חלק מהשדה? א' במקדש שדהו בזמן שהיובל נוהג ובא לפדותה. ב' במוכר בית כור עפר. ג' במקדש ע"מ שיתן לה בית כור.
- המקדש אשה והיה סבור שהיא עשירה ולא התנה זאת, מה הדין? א' מקודשת. ב' ספק מקודשת. ג' אינה מקודשת.

-לע"נ ר' ברוך ב"ר יוסף יום טוב ז"ל-

ניתן לעשות את המבחנים:

בטל': 0737-289-669

במעמדות נדרים פלוס' (לדעת)

במיייל: 7692282@gmail.com

ניתן לקבל את הסיכומים והמבחנים:

במיייל: 7692282@gmail.com

בפקס: 0799-414-144

בנקודות הפצה להאזנה: 0737-289-669 שלוחה 4

מערכת המבחנים פתוחה מיום שישי בבוקר עד יום שני בלילה

הגרלות בכל שבוע:

פרס ראשון על 500 ש"ח במזומן,

פרס שני זיכוי 400 ש"ח בי"פה נוף,

פרס שלישי: 10 זוכים בזיכוי 120 ש"ח בי"פה נוף

מבחן 4 כ"ג עד כ"ט תשרי

חפץ חיים
עשין י"א עד סוף כלל א'
אהבת חסד חלק ב' פרק ג'
"וכן איתא בזוהר" עד פרק ה' "וגם מצוה זו"

אהבת חסד

מה קורה למי שדרכו לא לוותר כלום לזולתו?
א' הוא מגביר עליו את מידת הדין.
ב' אנשים לא יוותרו לו.
ג' יפסיד כל ממונו.

כיצד מבאר הח"ח בחלק ב' פרק ג' מדוע הקב"ה זירז את האדם כ"כ לאחוז במידת החסד?
א' מפני שאין קץ למתן שכר מצוה זו.
ב' מפני שמצוה זו נותנת לאדם הצלחה גם בעולם הזה.
ג' מפני שע"י מצוה זו דנים את האדם למעלה במידת הרחמים ויצא זכאי בדינו.

כמה דורות אחריו עומדת לאדם מידת הצדקה ומידת החסד?
א' ג' דורות.
ב' עד סוף כל הדורות.
ג' הצדקה ג' דורות והחסד עד סוף כל הדורות.

במה מי שעוסק בתורה לבד דומה למי שאין לו אלוה?
א' שאם עוסק בתורה ולא בחסד אין לו מה שיגן עליו.
ב' מדובר בלומד שלא ע"מ לקיים, שאין עליו עול יראת שמים.
ג' שהעוסק בתורה בזמן שיש לו מצוה עוברת, לא יקבל שכר על התורה שלומד.

מתי זוכה האדם יותר לרחמים בדין, כשהקב"ה דן לבדו או כשבי"ד של מעלה דנים?
א' כשהקב"ה דן בעצמו.
ב' כשבי"ד של מעלה דנים.
ג' אם בבית דין של מעלה יש מלאכי רחמים עדיף שהם ידונו.

האם הקב"ה משלם לאדם שכר כאילו עשה המצוה בכוחו, או רק על הבחירה?
א' הקב"ה משלם כאילו כל המעשה שלו.
ב' רק על הבחירה.
ג' תלוי אם האדם התאמץ מאד כאשר עשה את המצוה.

מה הטעם שמפתחות פרנסה יולדת ותחית המתים לא נמסרו לשליח?
א' מפני שהקב"ה נותן ברחבות.
ב' כדי שהאדם ידע שהוא תלוי רק בקב"ה.
ג' מפני שאם הם היו מסורים לשליח יהיו הרבה שלא יזכו לזה.

חפץ חיים

האם מי שלומד בספרים המכניסים בלב האדם יראת שמים מקיים מצוות תלמוד תורה?
א' כן.
ב' לא.
ג' לא, אבל ודאי יבוא על ידי זה ללימוד תורה.

במה חמור יותר לשון הרע שהוא שקר?
א' מפני שנשתנה שם המספר להקרא מוציא שם רע.
ב' מפני שעונשו חמור הרבה יותר.
ג' שתי התשובות נכונות.

באיזה אופן המספר לשון הרע נכלל ב"ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם"?
א' בכל אופן.
ב' רק אם נעשה הדבר אצלו כמו הפקר ואינו מקבל על עצמו להשמר ממנו.
ג' רק כאשר הוא מדבר לשון הרע בפני המדובר.

מה שכרו של הנמנע מלדבר לשון הרע והוא מתבזה בגלל זה?
א' שכרו מאה פעמים יותר מאשר אם לא היה בזה צער.
ב' כל רגע שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער.
ג' שתי התשובות נכונות.

באר מים חיים

על מי נאמר השח שיחת חולין עובר בעשה?
א' רק על המדבר לשון הרע ורכילות.
ב' גם על דברי גנאי וקלות ראש, אבל סתם דברי הבאי מותר.
ג' גם על גנאי וקלות ראש, וי"א שגם בדברי הבאי עובר.

האם המקבל לשון הרע עובר על "זהלכת בדרכיו"?
א' עובר.
ב' אינו עובר.
ג' ברכילות עובר ובלשון הרע עובר רק בפניו.

אב שמצוה את בנו לעשות איסור דרבנן, האם ישמע לו?
א' לא ישמע לו.
ב' יעבור, מפני שכבוד אב דאורייתא דוחה מצוה דרבנן.
ג' בקום ועשה לא יעבור, רק בשב ואל תעשה.

כמה חייב האדם להפסיד כדי לא לעבור כל איסור דרבנן?
א' עד חומש.
ב' אם יהיה עליו איבה אסור, אבל א"צ להפסיד כל ממונו.
ג' אפילו יפסיד כל ממונו או שיהיה עליו איבה אסור.

מבחן חודשי חודש תשרי

חפץ חיים

מתחילת הספר עד סוף כלל א'
אהבת חסד מתחילת חלק א' הקדמה עד סוף
הפתיחה, ומתחילת חלק ב' עד פרק ה' "ומי שרגיל"

אהבת חסד

אלו עניינים נכנסים בגדר גמילות חסדים?
א' לעשירים ולעניים לחיים ולמתים.
ב' חסד בגופו או בממונו.
ג' שתי התשובות נכונות.

**ממי לומדים שיש מצות חסד לעזור למי שהוא בעצמו
היה פושע בכך שהגיע למצב זה?**
א' נח ובניו.
ג' אברהם ולוט.
ג' יוסף ואחיו.

**מדוע לא פרשו המיילדות מלהיות מיילדות כשגזר
פרעה להרוג את הזכרים?**
א' שמא יבואו מיילדות שיקיימו גזירת פרעה.
ב' כדי לזכות בעצמן למסור נפש להציל אחרים.
ג' כדי להחיות את הנקיבות.

**באיזה אופן הנמנע מלהיטיב למי שנמנע בעצמו
מלהלוות לו עובר על "לא תקום"?**
א' בכל אופן שנמנע מלהיטיב לו.
ב' רק כאשר מפרסם בעיר שא"א לסמוך עליו.
ג' רק כאשר נמנע מלהלוות לו, אבל כשנמנע משאר טובות
אינו עובר.

האם גזל זה סיבה לאבד את הממון הכשר שיש לו?
א' יפסיד רק אותו ממון.
ב' יפסיד כפול ממי שגזל.
ג' יכול לצאת נקי מנכסיו בגלל זה.

על מה מדקדקים עם האדם בדין לעתיד לבוא?
א' רק אם עשה את המצוה בכל פרטיה ודקדוקיה.
ב' גם אם עשאה באהבה ויראה ושמחה.
ג' מי שעושה לפני משורת הדין לא דנים כלל על פרטי
המצוה, ויקבל שכר כאילו עשאה עם כל פרטיה כדין.

מדוע רבי חנינא בן תרדיון לא ניצל כשנתפס למלכות?
א' מפני שלא דן אחרים לכף זכות.
ב' מפני שלא עשה חסד כלל.
ג' מפני שלא עשה חסד כראוי לו.

**העוסק בתורה אך לא בגמילות חסדים, האם התורה
מעוררת עליו את מידת החסד מלמעלה כראוי?**
א' לא.
ב' כן.
ג' רק אם עסק בתורה בכל כוחו.

חפץ חיים

מדוע הקב"ה הזהיר את האדם להתרחק מלשון הרע?
א' מפני שהוא מביא את האדם למריבות.
ב' מפני שהוא עלול לגרום לשפיכות דמים.
ג' שתי התשובות נכונות.

אלו רעות עצומות נגרמו ע"י לשון הרע?
א' חטא הנחש ירידת ישראל למצרים וחטא המרגלים.
ב' חטא העגל והתפלגות מלכות ישראל ממלכות יהודה
בימי רחבעם.
ג' שתי התשובות נכונות.

**באיזה אופן אסור לאדם להסכים לסיפור לשון הרע
שאינו נכון?**
א' כאשר לא יסתכן או יתבייש על ידי זה.
ב' אפילו אם הוא מתבייש על ידי זה, ובלבד שאינו מסתכן.
ג' אפילו אם הוא מתבייש או מסתכן על ידי זה.

מתי האדם עובר על איסור ביטול תורה?
א' רק כאשר יכול ללמוד בעיון.
ב' גם בזמן שיכול ללמוד רק דברים קלים.
ג' גם בזמן שהוא עסוק במחשבות כיצד להשיג את פרנסתו.

באר מים חיים

**האם המקבל לשון הרע או רכילות עובר על "לא תלך
רכיל בעמך"?**
א' כן.
ב' לא.
ג' המקבל רכילות כן, והמקבל לשון הרע לא.

**השומע בזיון של יתום ואלמנה בפניהם ושותק, האם
עובר על "כל אלמנה ויתום לא תענון"?**
א' עובר.
ב' אינו עובר, אבל בודאי יש לו עונש על זה.
ג' אינו עובר ואינו נענש אלא המבזה עצמו.

**האם האדם יכול לפטור עצמו מתלמוד תורה במה
שילמד אח"כ, ומדוע?**
א' כן.
ב' לא, מפני שכל רגע הוא מחויב ללמוד.
ג' לא, מפני שאינו יודע אם יוכל ללמוד אח"כ.

**פרט דעות הראשונים בענין איסור לשון הרע כשהדבר
אמת?**
א' לרוב הראשונים וכמעט כולם הדבר אסור.

משנה ברורה
סימן קס"ח סעיף ה' עד סוף סעיף י'

פת עכו"ם נקיה (לאוכל פת עכו"ם) ופת קיבר של ישראל, על מה יברך?
א' פת עכו"ם נקיה.
ב' פת קיבר של ישראל.
ג' על מה שירצה יברך.

מתי מברך ברכת המזון על פת הבאה בכיסנין לכולי עלמא?
א' אם אכל שלש או ארבע ביצים.
ב' אם אכל כשיעור סעודה קבועה של ערב ובוקר.
ג' אם אכל כשיעור שהוא עצמו רגיל לאכול בערב או בבוקר.

באיזה אופן דעת הרמ"א שמברך המוציא?
א' רק אם עירב בעיסה עצמה מעט דבש או שמן או חלב.
ב' גם בפת הממולאת במעט דבש או סוכר.
ג' בכעכים יבשים שנפרכים.

לחמניות הקרויות אובליא"ש העשויות מבלילה עבה, מה מברך עליהם?
א' המוציא.
ב' מזונות.
ג' המוציא, ואם הם דקים מזונות.

מה השיעור שמברכים עליו המוציא?
א' כזית.
ב' קרוב לכזית.
ג' כל שהוא.

פרורים של לחם שאין בהם כזית שבישלם, מה יברך עליהם?
א' המוציא.
ב' מזונות אע"פ שנראה בהם תואר לחם.
ג' מזונות אא"כ דיבק כמה פרורים לכזית.

פרורים שנתדבקו יחד ע"י דבש או מרק ויש להם תואר לחם, מה מברך עליהם?
א' המוציא ואף שאין בהם כזית.
ב' המוציא ובלבד שיש בהם כזית.
ג' מזונות.

אהבת חסד
פרק ט"ז "ואפילו אם יש טירחה" עד סוף פרק י"ז

על איזה אופן נאמר גדול המלוה לעני יותר מן הנותנו לו?
א' על מי שירד מנכסיו וההלואה יכול להקימו ולא הורגל לקבל צדקה.
ב' על אדם שאין לו ממון לתת צדקה אלא רק להלוות.
ג' על הנותן צדקה ואומר למקבל שזה הלואה כדי שלא יתבייש.

איזה מצוה חמורה יותר, שילוח הקן שנאמר בה "למען ייטב לך והארכת ימים" או צדקה?
א' שילוח הקן.
ב' צדקה.
ג' שניהם שקולים.

